ולילות

מעריב מוסף שבועי ★ כ״ד באלול תשל״ג ★ 21 בספטמבר 1973

לראש השנה
המתנה היפה ביותר
יינות CARMEL

נלווה ברכתנו לשנה החדשה בשי המתאים -
יינות "כרמל מזרחי". לרשותכם: סלים מפוארים,
בקבוקים של יינות יוקרה ואריזות שי בנות
2-3-4-6 בקבוקים.
המבחר עצום ומגוון: יינות, ליקרים, ברנדי ושמפניה.
אנא הקדימו במשלוח ברכותיכם לחג.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

21 ימים ולילות של מתח

עתונאי ישראלי מגיע לקהיר של סאדאת

מאת רוברט גרי

המחבר, עתונאי שיושב בישראל זה למעלה מ־20 שנה, חזר השבוע מביקור בארצות השכנות: מצרים, ירדן, לבנון וסוריה. המסע בן 3 השבועות ב־4 ארצות ערב הוא ערך בשליחות „מעריב" ואת רשמיו יגולל בסידרת מאמרים מיוחדת ל„מעריב". במאמרו הראשון הוא מתאר בואו לקהיר

מחבר הסידרה מצטלם ליד הפירמידות. זהו צילום „חובה" לכל המבקר במצרים

כשאתה מביא
ברנדי „מרתף"
סימן שאתה מעריך
את מקבל השי

תמונת השער: מירי וייסברג היא חילת בצה"ל, אך לא על כך פירסומה. היא אחת מעשר השחקניות הצעירות אשר בשנה החולפת, שנת השקיע [illegible] לחן דרך לעולם הסרטים הישראלי. כתבה על עשר הכוכבניות בעמודים 46—49. בצילום מירי בפאריס, כאשר צלמי אופנה „גילוה" ל[illegible]

עתונאי ישראלי מגיע לקהיר

עוד לפני שנעצר מטוס הנוסעים הע־נקי של חברת התעופה הערבית בנמל התעופה הלונדוני היתרו, קם אחד הנוסעים ופסע בפסיעות זהי־רות אל דלת היציאה, בלי שים לב למבטי הנזיפה של הדיילות הערביות החינניות. ב־רגע שנפתחה הדלת, ירד בדילוג במדרגות, ועל פניו חיוך רחב ונואל. התרחק פסיעות אחדות מן המטוס, ובבדיחות הדעת הפריח נשיקה אל רחבת החניה המוכתמת בשמן.

„סלח לי, אדוני, — אמר אחד המכונאים הב־ריטיים, — כנראה נתבלבלה לך הגיאוגרפיה. זו איננה ארץ הקודש".

„אתה טועה, ידידי, אתה טועה, — אמרתי לו. — ברגע זה זוהי בשבילי הקדושה שבארצות הק־קודש".

זה עתה סיימתי סיור של שלושה שבועות ב־מצרים, בירדן, בלבנון ולזמן קצר בסוריה. כשירדתי מן המטוס הסתלקתי מן הפיסה האחרונה של טריטוריה ריבונית ערבית. ולא קשה להבין את התלהבות שלי. ככל שהיתה מוגזמת — שכן זה 20 שנה ומעלה ישבתי בישראל, גידלתי שם משפחה ועבדתי כעתונאי. אמנם במשך הביקור שלי לא עשיתי שום דבר בלתי־חוקי — אבל במשך 21 ימים ולילות הייתי במתח מתמיד. השתמשתי בדר־כון של ארץ־מוצאי, שעודני מחזיק בו, ונסעתי כתייר סתם — אף שבוקר וערב בכל יום הייתי מסתתר בחדר האמבטיה שלי במלון ונהנה מן החד־שות של „שידורי ישראל". ובכל זאת אך לעיתים רחוקות יכולתי לשכוח את האזהרות מפי אנשים הבקיאים בדברים כאלה.

„אפילו אינך עושה שום דבר בלתי־חוקי — הזהירו אותי, — עלולים לעצור אותך בשל ,חיטוט' או האשמה בדויה אחרת. אולי סאדאת זקוק למשפט ראווה או ל,נצחון', מטעמים פנימיים. יש מאה סי־בות שלא תיסע".

לבסוף עשיתי הסכם עם עצמי (ועם משפחתי): אם אשיג את כל האשרות הדרושות ללא עיכוב, ייחשב הדבר סימן טוב, ואני אסע. אם יהיה העיכוב הקל ביותר, אבטל את כל התוכנית.

לאשרה סורית דרושה גם תעודת טבילה

העימות מתחיל בשגרירויות הערביות באחת מבירות אירופה המערבית. פקידים ופקידות חייכ־ניים שחומי פנים, מושיטים את הטפסים לבקשת אשרות. השאלון הלבנוני קצר וענייני, כפי ששיע־רתי. למרבה ההפתעה גם השאלון המצרי כך — דבר המשקף את מאמציה הגדולים למשוך אליה תיירים: מקום הלידה, שם האב, המקצוע, הכתו־בת הנוכחית.

גם השאלון הירדני איננו שונה בהרבה, פרט לשאלה אחת נוספת: הדת. אני כותב „יהודי", על אף העצות שמייעצים לי. יש גבול לפשרות. באשר לסוריה, החלטתי לא למלא את הטופס, כי הם שוא־לים לא רק לדת, אלא גם דורשים להגיש תעודת־טבילה. החלטתי שעוד אמצא דרך לבקר את הרפו־בליקה העממית המוסלמית הזאת.

האשרות הגיעו כמעט כפי שהובטח: של לבנון ושל ירדן כעבור שלושה ימים, ושל מצרים — יום אחד אחרי חמשת הימים שהובטחו. חברי עורכים מסיבת־שאמפניה קטנה, ומזהירים אותי אזהרה חדשה: המבחן האמיתי יהיה בנמל התעופה, שם בודקים משטרת הגבול וסוכני הביון את כל הבאים. אני נותן לסוכן הנסיעות שלי הוראה להמ־שיך בהכנות במלוא הקצב. הוא אומר שאת כרטיס הטיסה הזול ביותר (132.05 לישי"ט) לקאהיר, לרבת עמון, לביירות וללונדון, ניתן להשיג אצל חברת התעופה העיראקית — כלום אני מעונין? מדוע לא — אבל אני מקווה שהטייסים הם חניכי בית הספר של חיל האוויר הבריטי.

העימות הפיסי עם העולם הערבי מתחיל כבר בהיתרו. אני מתבלט כנוסע הלא־ערבי היחיד. אמ־נם אנחנו בלונדון, אבל אין שום שמץ של סדר ליד הדלפק של חברת התעופה העיראקית אלא רק גוש רב־גווני של בני־אדם מזרח־תיכוניים — דוחפים, גדחקים — עיראקים, מצרים ובני שאר הארצות. זה היה חזיון שהורגלתי לראותו במשך שלושת השבועות הבאים, אבל להתרגל אליו לא יכולתי. בלונדון עוד הצליחו להעלות כעין חיוך על פניהם כאשר היו ממרפקים אותך הצדה, והיו אף מי שהתנצלו בלשון צולעת. במקומותיהם היו ממרפקים אותך סתם, מתוך הנחה שגם אתה תת־מרפק. עד מהרה למדתי לדחוף ולהידחף כמותם — אבל בחיוך.

תרבוש אחד, שני אנשי בטחון והרבה תרמילי „מארקס אנד ספנסר"

כולם היו לבושים בקפידה, ועל אף החום בנמל התעופה ובמטוס לא הסירו הגברים את עניבותיהם ומקטורניהם בכל משך הנסיעה. כולם היו עמוסים פרי הנסיעה בחו"ל: הילדים — צעצו־עים שונים, הנשים — תרמילי הקניות הירוקים של „מארקס אנד ספנסר", ורוב הגברים נשאו מזוודות ג'יימס בונד לא אחת לאיש, אלא שתיים. בכל הקהל נראה רק תרבוש אחד, על ראשו של אדון נכבד־המראה, בעל זקנקן מחודד, בסוף שנות־חששים שלו; אמרו לי שהוא רופא נודע מבגדאד.

הבדיקה הבטחונית היתה שטחית מאוד. אנשי המשמר הבריטי השתלטו בקושי על חלק מתיקי־היד, וביצעו בדיקות על גופם של מעטים בלבד. הערבים קיבלו את התהליך בגיחוכים ילדותיים — בעיניהם עדיין זה משחק. לפני שעלו הנוסעים על המטוס — „וייקאונט" מתוצרת בריטניה — נדרש כל אחד לזהות את מזוודותיו. היו שם הרי מזוודות ותרמילים בכל המידות והצורות.

תוכו של המטוס היה מרופט, אבל הדיילות היו נחמדות. חוץ מתה גרוע וקפה גרוע ממש יכלו להגיש בכל משך הטיסה רק מיי־קרח — אבל הם עשו זאת בחיוך נעים. האוכל היה מספיק — יותר אי אפשר לומר עליו. ארוחת־בוקר היתה כעין ארוחת־בוקר אנגלית, אלא שבמקום קותלי חזיר עם הביצה הגישו שני נתחים של צלי־כבש. אחרי ארוחת הבוקר — פחות משעתיים אחרי ש־יצאנו מלונדון, נכנסתי לבית־השימוש. הוא היה במצב נורא.

שכני היו חביבים מאוד, ומוכנים לשוחח באנגלית מצויינת כמעט על כל נושא פרט לפולי־טיקה. שניים אף היו לי לעזר לאחר מכן בקאהיר. מהנדס עיראקי בן 35, סיפר כי החברה העיראקית משתנה בהדרגה, „אולי לא באותה מהירות שהיו מנהיגינו, אבל היא משתנה. רוב הנשים אצלנו מתחילות לעבוד במקצועות חופשיים, והן גם חוזרות לעבודה אחרי שהילדים מגיעים לגיל שני־תיים. בגלל המסורת התקיפה אצלנו כל התמורה היא איטית. אי אפשר להגשימה על פי או, כמו שיש סבורים".

לא, אמר, אין בעיראק עסקים פרטיים גדו־לים. ומי כל האדונים השמנים האלה, הלבושים בקפידה, הנוסעים עם משפחותיהם לסגרת יקרה? „מילא, — הודה באנחה, — תמיד יש מי שמצליח יותר מזולתו". הוא עצמו חזר מנסיעת־עסקים בש־ביל החברה הממשלתית שהוא עובד בה.

במטוס היו שני אנשי־בטחון, לכל הפחות. הם ממש הבליטו את נוכחותם, במבטי זעם אל כל מי שנע במעבר. האיש באחורי המטוס פתח את מקטורנו כמעט בכוונה, ברגע שעברתי על ידו, וראיתי גוש־מתכת אפור־כהה תקוע בתוך חגורת מכנסיו.

עם ערב עברנו את חוף מצרים. למטה התנוצצו אורות הכפרים כאבני־חן. לא היתה שום האפלה. הנחיתה בנמל האוויר של קאהיר, שהיה מואר במלוא האורות, היתה קשה ומרובת־דילוגים. אולי הטייס העיראקי הזה זקוק לקורס־ריענון אצל חיל האוויר הבריטי.

עוד שתי פסיעות - ואני בקהיר

אמרו לנו כי הטמפרטורה בקאהיר אותו ערב היתה 28 מעלות. אני מודה שלי היה קר הרבה יותר כאשר דרכה רגלי בפעם הראשונה על אדמת מצרים בהתקרבי אל המסוף. חיילים חמושים ושוט־רים במדים לבנים שורצים בכל מקום. הבנין הוא בתהליך שיפוץ, ודומה שאין איש יודע מאין צרי־כים הנוסעים להיכנס. אני הולך בכיוון הרעש הה־גדול ביותר. אכן שם נמצאת ביקורת הדרכונים. אני עומד אחרי שני ערבים. במשרד שבפנים קם קצין, ניגש אלי ובודק את דרכוני.

„למה אין אשרה ?" הוא שואל באנגלית דלה. „אני יודע שהיתה לי אשרה, כשיצאתי מלונדון הבוקר" — אני משיב בהיסוס־מה. „הנה היא, בדיוק במקום שהיתה". הוא נותן בי מבט חד, ומתרחק מאחורי הדלפק, כדי לבדוק את האשרה בדיקה מדוקדקת. אין לו משקפיים, והוא מקרב את הדרכון קרוב מאוד אל עיניו. לבסוף הוא מתיז פקודה אל השוטר ליד הדלפק. זה נוטל את הדרכון, מטביע בו חותמת ומחזירו לי, הכל בתנועה חיננית אחת. אני מתקדם שתי פסיעות — ואני בפנים.

בתוך אולם המכס שורר תוהו ובוהו. המקום מלא נוסעים נכנסים, הצורחים על פקידי המכס, ואלה צורחים בחזרה; סבלים נאבקים עם נוסעים המתעקשים, שאינם זקוקים לסבלים; נהגי־מוניות נאבקים עם הסבלים ועם הנוסעים (וגם זה עם זה) — ועוד יש שם חיילים, שוטרים וכל מיני טיפוסים אחרים.

השאלה היא היכן המזוודה שלי? אני שואל כל מיני טיפוסים, והתשובה היחידה היא משיכת־כתפיים. אני מחליט להחליף כסף בסניף של „הבנק של אלכסנדריה". מה השער? 62 גרוש לדולאר, — משיב בחוך שחום, גוץ, ללא חיוך. אני מושיט לו 20 דולאר, והוא כותב קבלה על 12.40 ליי"מ, מניח לפני את הכסף ופונה אל חברו לשוחח עמו. אני בודק את הכסף, כדי ללמוד את ערך השטרות השונים; וכיוון שאני רגיל לקבל סכום מדוייק בבנקים, לא חשבתי לספור. אבל מתוך שבדקתי את שטרי הכסף ובמטבעות השונים, נתברר לי שיש שם רק 12 ליי"מ. ספרתי, וספרתי עוד פעם ועוד פעם. פקיד הבנק עמד במרחק מה עם חברו ולא שם לב אלי. קראתי לו ובחיוך אמרתי שסבור הייתי כי מגיעות לי 12.40 ליי"מ. במשיכת־כתפיים ובהנ[פת] יד השיב נציג המוסד הרשמי כי הוא סבור שאני מוכן לתת „בקשיש קטן". המלה הזאת העבירה בי צמרמורת פעמים רבות בשבועות הבאים. הפקיד דחף אלי את 40 הגרושים וחזר אל חברו המחייך.

מעשה בסבל ובנהג מונית

עדיין המהומה גדולה. מצא אותי סבל — איש באמצע שנותיו הנראה קשיש מהן, יחף ועטוף מלבושים מגוונים שאין כינוי נאה להם אלא בלויי סחבות. היתה זו הפעם הראשונה — ולא האחרונה, ששאלתי את עצמי: מה היה על מהפכתו של נאצר?

הסבל מוצא את מזוודתי ומביא אותה מרחק מטרים אחדים אל פקיד־מכס, השואל אותי כמה כסף יש לי ובאלו מטבעות. הוא רושם את הפרטים בטופס (כעין השיטה שהיתה נהוגה בישראל פעם) ומסביר כי עלי להחזיר את הטופס בצאתי. אל הסבל שלי הצטרף בינתיים נהג־מונית הרוצה להו־סיע אותי למלון. כיוון שאין אוטובוסים מיוחדים לנמל התעופה, מוכרחים לנסוע במונית. הסבל נשא את מזוודתי הקלה מאוד מרחק קצר אל המו־נית המחכה. אני מושיט לסבל את 40 הגרושים (שהם 65 סנט או 2.80 ל"י) — סכום שגם ב־ארה"ב היה נחשב ל„טיפ" נדיב מאוד. אולם הוא מתחיל ליילל, מגלגל עיניו וראשו ומתחנן בשם אללה (המלה היחידה שאני מבין) להוסיף עוד בקשיש על הבקשיש — כי באופן רשמי אין ה־סבלים צריכים לבקש מאומה מן הנוסעים (כעין השיטה שבלוד). הנהג מסתכל במחזה בחיוך, וכא־שר רואה שאינני מגיב אומר משהו לסבל. זה חדל מן ההיסטריה ורץ למצוא קורבן אחר.

לפני שנכנסתי למונית שאלתי שוטר לבן־מדים, מה שכר הנסיעה העירה. „רק מה שמורת המונה", אמר השוטר. מצויין, אמרתי לעצמי, כך העניינים פשוטים יותר. עדיין הייתי תמים מאוד.

הערב היה חם, אבל היתה רוח קרירה נעימה. רוב הדרך לקאהיר הוא כביש דו־מסלולי מואר תאורה קלושה; בין המסלולים מתמשך אי ארוך, וזעיר שם גדלים בו דקלים חולניים. כשמתקרבים לעיר, המרוחקת רק כ־20 קי"מ מנמל התעופה, עוברים על יד כמה וילות גדולות ונאות. התנועה איננה מרובה — בעיקר מוניות, אבל גם רכב משטרה וצבא לא מעט. כל המוניות ישנות, מדגם „פיאט 124".

פתאום אנחנו יוצאים מן השדרה האפלולית, ונכנסים לכיכר מוארת אור מסנוור — כמו באיסטנ־בול ואפילו ביפו. המוני אדם במלבושים מגוונים — רובם בגאלביה (הכותונת הארוכה) ומכנסים רח־בים; המון ריחות מעשרות קיוסקים מלוכלכים ומתמוטטים, שם צולים שאשליק וקבאב. ומעל לכל רעש מחריש אוזניים: מכוניות והולכי־רגל חשים לכל הכיוונים, מתוך התעלמות מתשריקות המת־מידות של שוטרי התנועה. הנהג שלי, כמוהו כשאר הנהגים, כמעט לא הסיר את ידו מן הצופר, כל הדרך עד למלון. אף על פי כן כמעט דרס שני תריסרים ילדים ומבוגרים מתרוצצים, וגם כמה שוטרים בתוכם.

„דוסים לא רבים - אבל יותר מדי"

על המלון שלי נאמר לי שהוא ממדרגת ראשו־נה, אם כי לא מלון פאר כ„הילטון" או „שפרד", באחד המרכזים של העיר בקרבת כיכר האופרה. בית האופרה נשרף לפני שנים אחדות ולא שוקם. השלד השרוף קובע את המראה של כל הסביבה: פעם ראתה ימים טובים יותר, ועכשיו היא מרופטת ומהוהה.

הגיעה „שעת האמת" בינֵי ובין הנהג, בחור קצר ושרירי, שאיננו יודע לשון חוץ מערבית. בעוד אחד משוערי המלון נטל את תרמיל היד הקטן שלי ואחר את מזוודתי, הסתכלתי במונה — והיתה שם שורה של אפסים בלבד. ידעתי, כי הנהג לא נגע במונה מאז הגענו. אבל בתמימותי לא שמתי לב, שלא הפעיל אותו בנמל התעופה. לא היה לי מושג כמה מגיע לו. הצעתי לו לירה מצרית אחת — כ־6.50 ל"י. הוא צחק ואמר שהמחיר 5 ליי"מ. התרגזתי ואמרתי לשוער, שיקרא שוטר, כיוון שהמונה לא פעל. עתה התרכך הנהג והתפשרנו על 2 ליי"מ. לאחר זמן קצר נודע לי, כי שכר

(המשך בעמוד 98)

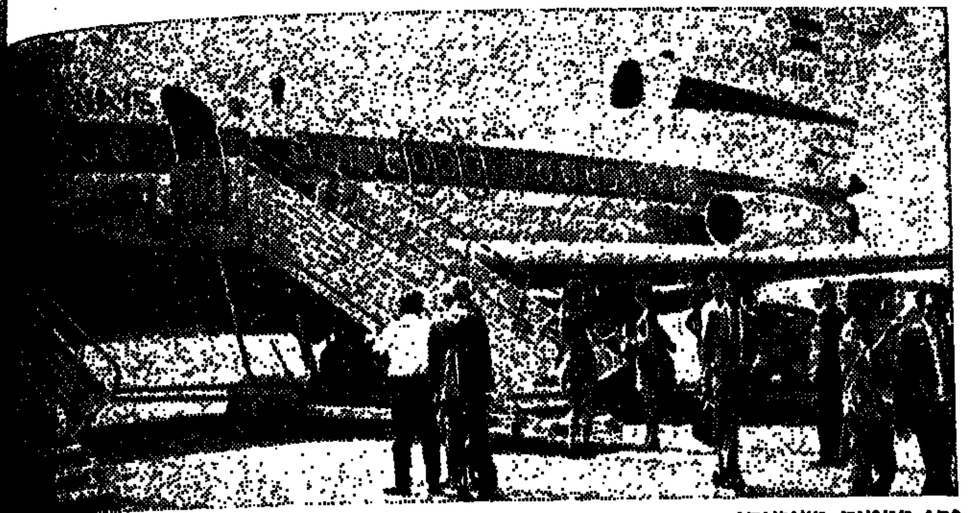

זהו המטוס העיראקי — וגו שני שומרים מזויינים — שהביא את מחבר הרשימה לתחנה הראשונה —

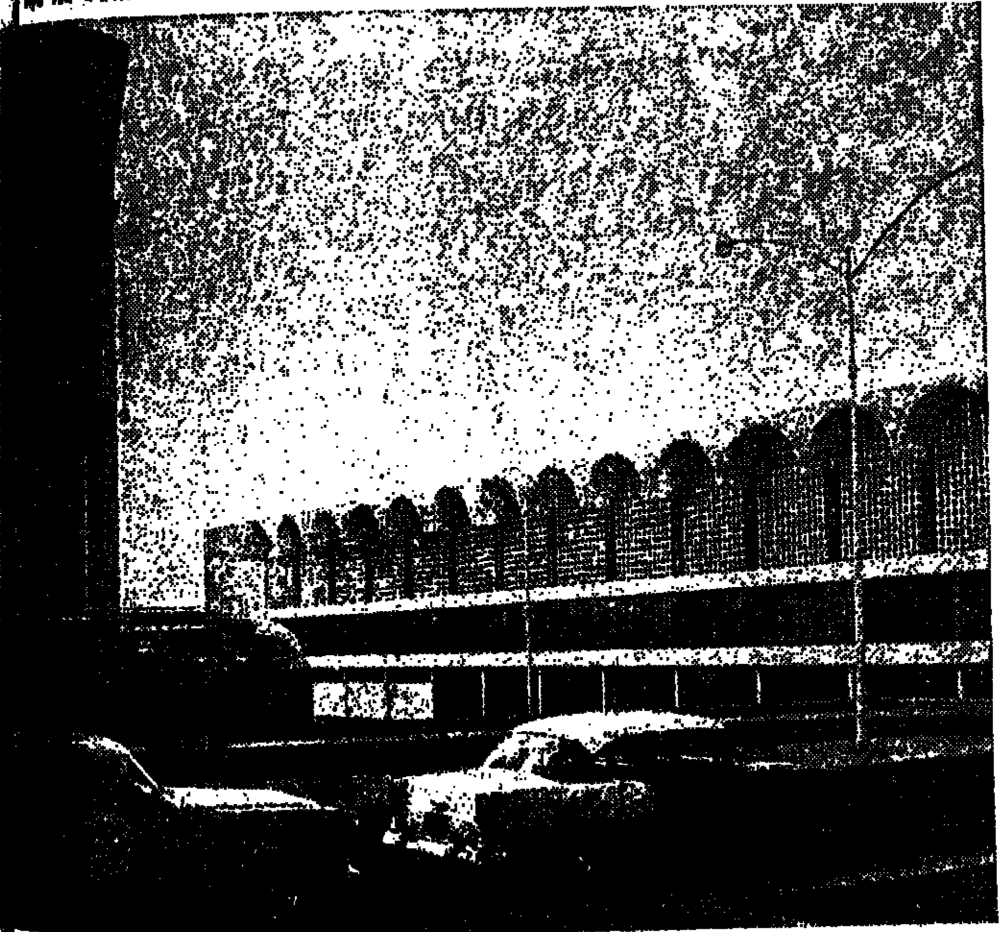

מבט מבחוץ על נמל התעופה של קהיר: חיילים חמושים ושוטרים במדים לבנים שורצים בכל

רעש מחריש אוזניים, נהגים צופרים והמונים נדחקים, קידמו את פני המחבר ברחובות קהיר

בחוצות קהיר: המוני אדם, ריחות של שאשליק וקאבאב, ומכוניות והולכי־רגל מתרוצצים לכל הכיוונים

שני שמות נכבדים-
שלך ושל פרקר
בשי אחד

לקוחך ישמח לקבל מידיך את המתנה הבלתי צפויה־עט פרקר.
המחווה יציין הערכתך לחברתו ושמך החרוט על עט הפרקר
יהווה תזכורת מתמדת להערכה זו.
פרקר מאמת כנות כוונותיך.

מפיצים בלעדיים בישראל: א. את י. אליהו בע"מ, אלנבי 140, תל־אביב.
טל: 625139.

עטי פרקר המבוקשים ביותר בעולם זכו גם השנה במקום ראשון בישראל
במשאל דעת הקהל ובתואר "הקניה הטובה ביותר".

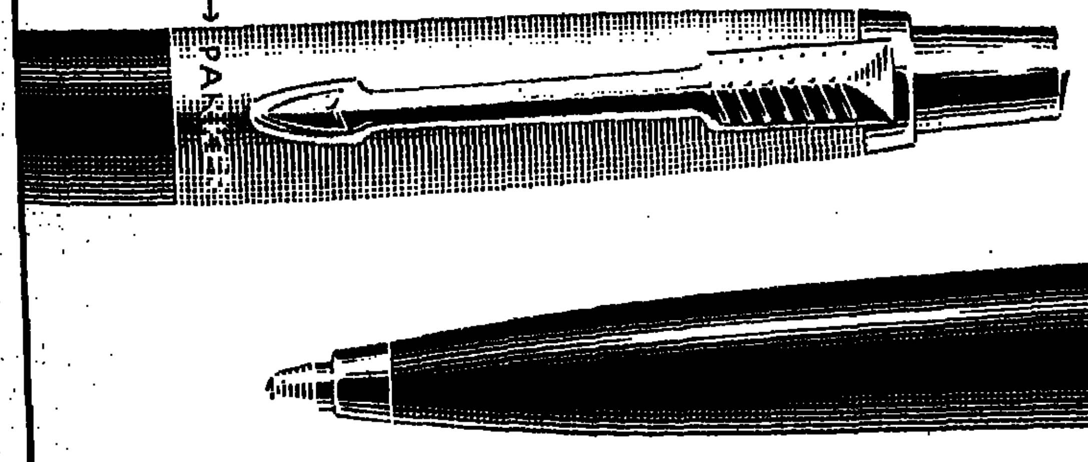

PARKER

חגי לבינסון אילון • משה פרג

עו"ד **חנניה גיבשטיין**
(גח"ל)
ראש עיריית
ראשון לציון

חוג בית עם

אלוף (מיל)
שמואל (מוליק) אייל
מועמד המערך
לראשות העיריה

עורך-הדין והאלוף - מי יהיה ראשון בראשון

מאת דב גולדשטיין
צילם אסף קוטין

אילו שיגדילו את מספר חברי מועצת העירייה בראשון־לציון, או שאף מפלגה מלבד שתי הגדולות בעיר לא תזכה בנציגות במועצת העירייה. ראש העירייה הדינאמי והצעיר, עו"ד חנניה גיבשטיין — ומתחרהו, שבתר צה"ל והבטחון מעטר את ראשו, כבר „חילקו" את חמשה־עשר המושבים ביניהם ולא הותירו כלום.

מטעמים של נימוס איני מעז כלל להציע לשני־הם מידה קטנה של ריסון. אולי, אילו אימצו לעצמם משהו מן המידה הזאת, לא היה ראש העירייה בטוח, כי יכניס למועצה העירונית הבאה למעלה משמונה מנדאטים; והמתחרה הנמרץ לא היה משוכ־נע, כי „אעביר בין שבעה לשמונה".

ימים של ערב בחירות מתוקנים מטבעם לני־גוחי־ניגוחים. ראש העירייה טוען, כי האלוף שוגר על־ידי ראש הממשלה ושר האוצר לשמוט מידי גח"ל את המבצר הראשוני — וסיכוייו לעשות כן בטלים ומבוטלים. המועמד טוען, כי העורך־דין נכשל והחמיץ את ההזדמנות הגדולה, ועוד הוא מוסיף, כי „לא כל עורך־דין יכול להיות ראש עירייה טוב", אבל הוא מודה, ודווקא בחן ובחיוך־של־נועם, כי דין זה חל במידה שווה גם על קצין, המשתחרר מצה"ל.

ראש העירייה, גיבשטיין, הוא בן ארבעים. המו־עמד, אייל, מבוגר ממנו בעשרים וחמישה אחוז (בבחירות ראוי לשקול הכל באחוזים...) — הוא בן חמישים, מן האלופים המבוגרים, שהשתחררו מצה"ל.

מבקשים לחדר זה בכבודו של זה, אבל לא תמיד מצליחים. אפילו שמחייכים חיוכים רחבים — משגרים האחד אל השני בליסטראות.

לקט של אמירות הדדיות, עקורות בשלב זה מהקשריהן, מין פינג־פונג בין אלוף ועורך־דין:

אלוף: „קיוויתי שחנניה יעשה ענבים אבל הוא עשה באושים".

עורך־דין: „ממתי אתה מומחה כזה ביקב?!"

אלוף: „אם אני אכשל כמו חנניה, אני רוצה, שאחרי ארבע שנים יתנו לי בעיטה בישבן ויעיפו אותי הביתה".

עורך־דין: „זה אפשר לסדר, אבל למה לך לחכות ארבע שנים?!"

*

עורך־דין: אתה, כמפקד חסיון בראשון, בטח נתת את ההוראה להתפרץ לביתנו ולהכות את האחים שלי, ביניהם גם את האמן, יעקב אגם. התכוונת שיכו גם אותי?!"

אלוף: „אתה היית בכלל קטין. מי חשב עליך אז?!"

עורך־דין: „כולם דורשים לעצמם פרוטקציה!"

אלוף: „נו, זה הרי השטח שלך".

עבר ראשוני והווה צה"לי

צריך להחזיר את הדיבורים הבוטים להקשריהם. ותיקי ראשון־לציון מכירים את האלוף בשמו הותיק: מוליק רובשקין, הוא איש רב־עלילות. מי שינסה לתאר אותו כאלוף, הפורש משרותו, ונשתל על־ידי הנהגת המערך בעיר כמעט זרה, יחטא לאמת חטא כבד: אמנם, הוא נולד ברוסיה והגיע בגיל צעיר מאוד לנחלת־יהודה, מושב קטן סמוך לראשון־לציון, אך הוא גדל בראשון־לציון, למד בראשון־לציון, חינך בת דור של לוחמים, הוביל אותם לקרב במל־חמת השחרור ושימש להם אות ומופת.

מגיל 14, במסלול ארוך של התנדבות וקורסים, היו חייו קודש לבטחון: מפקד ההגנה במרחב, מג"ד בחטיבת גבעתי, אגף כוח־האדם בחיל האוויר, ראש ענף פרט במטכ"ל, מפקד הנ"א, מפקד הנח"ל, ראש מינהל הסגל, ראש אכ"א, נספח צה"ל בבריטניה ובסקנדינביה — ובחזרה לראשון.

„זו שטות, הוא אומר, מה שחנניה מספר, שספיר וגולדה לחצו עלי ללכת לבחירות בראשון. להיפך: הציעו לי ,לרוץ' בעיריות הרבה יותר גדולות. אמר־תי: אם אלך לבחירות מוניציפאליות, אז רק בראשון. אף על פי שאין נביא בעירו, רק ב ב י ת י אני מוכן להתמודד ורק את אורחיה אני רוצה לשרת כראש עיר. וספיר אפילו אמר לי: ,מוליק, מוליק, למה לך את זה?! יהיה לך קשה שם' ".

על מוליק אייל אפשר להגיד, שיש לו עבר מפואר רחוק בראשון לציון, עבר קרוב יותר ב־צה"ל, ובהווה הוא נאבק על מעמדו בראשון לציון ונושא את עיניו לעתיד מנהיגותי בעיר לעת יד מנהיגותי בראשון־לציון. הוא הכניס למע־רכה הכבדה הרבה סגנונים אמריקאניים. הוא ממחיש בהתנהגותו את האופי של בחירה אישית: תמונות צבעוניות ברחובות, טיפוח השם מוליק, דרך ידידית וקירבה־לבבית, עשרות פגישות עם אורחים. הוא משכים בבוקר, מחנה את מכוניתו ליד התחנה המר־כזית — ומשוטט באוטובוסים. הוא מציג את עצמו, שואל שאלות, לומד — ורושם.

אלא שחנניה גיבשטיין, להכעיס, לא נבהל. לא נאחז פיק־ברכיים, לא מתמתח להצדיע לאלוף. שקט, בוטח בעצמו ומאמין, כי שכר־עשייה — אמון הציבור. לעומת הביקורת הקשה של אייל והתוכניות לשיפורים — הוא יכול, ורשאי, להציג מסכת רחבה

המשך בעמודים הבאים

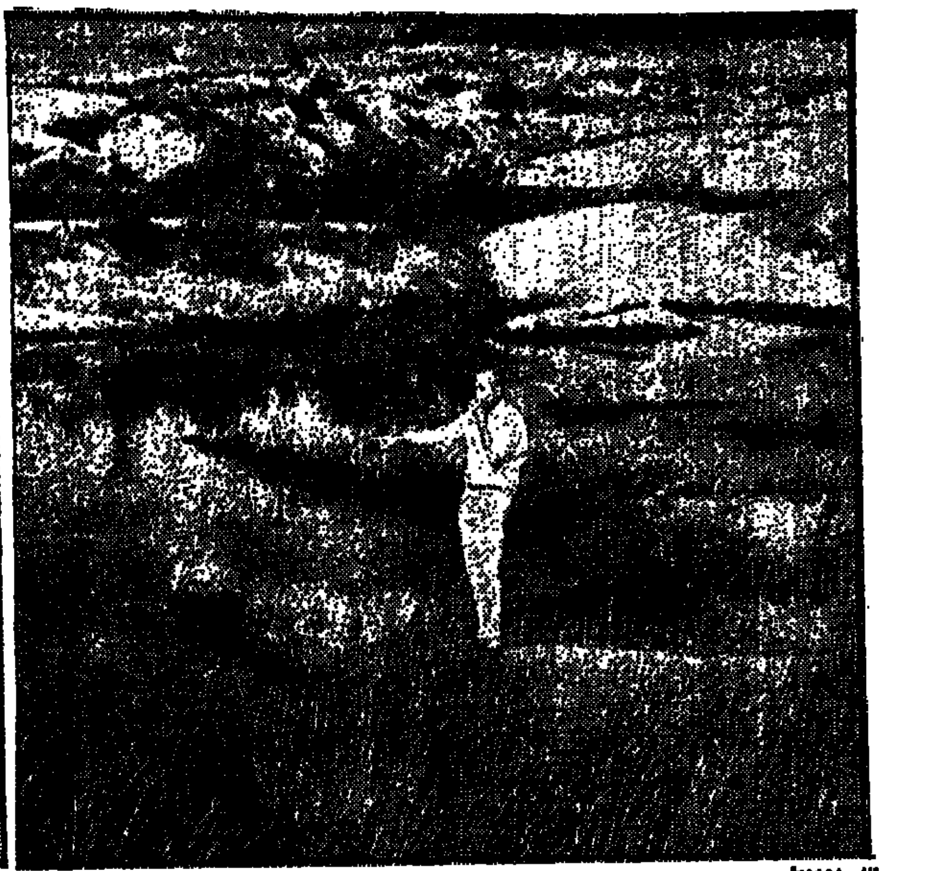

ש. אייל: „תושבי רמת אליהו חיים בסיוט של שפכי הביוב הזורמים ליד בתיהם"

ראש העירייה ליד בריכת השחיה שהוקמה בשיכון המזרח, כחלק מ...

מי יהיה ראשון בראשון ?

(המשך מן העמוד הקודם)

של עשייה דינאמית, שתסכת את ראשון השמרנית והמיושנת על פיה ויצקה חיים חדשים ומסכים בוורידיה המסויידים.

מחדש פני העיר

כוכבו דרך במהירות: כעורך־דין, בן למשפחה עתירת־נכסים, יכול גיבשטיין בקלות לכלכל את ענייניה המשפטיים של המשפחה, המופעלת כחברה מגובשת, ולהניח לאחרים את כל ההתמודדויות הפוליטיות. אבל זו נפש, אם מותר לומר כך, צ י ב ו ר י ת. והדברים אינם נותנים לו מנוח. הוא מתחיל את מלחמתו נגד הביוב ואגני החימצון הענקיים, בחולות ראשון־לציון, בקול ענות חלושה. לנוכח הכספים העצומים שהושקעו במפעל הענק הזה ומול האינטרסים הגדולים של גוש דן ושל תל־אביב, נראית המערכה הזאת מצויינת בכל המרכיבים של דון־קישוטיות. ב־1968 — הבחירות מחייכות. ב־1969 — חן משתאות. הצעיר הזה, ללא מנגנון, ללא פקידים, כמעט במו־ידיו, בהתנדבות למופת, נענע את כל המדינה הזאת, התסיס את החיים הציבוריים בראשון, הזעיק את כל אזרחיה, ואת אזרחי המושבים והקיבוצים ב„גן רווה" — נגד הסיכה האזור לביב־השופכין הגדול ביותר בעולם.

סלא, שבסוף 1969 הוא הוסף את סיעת גח"ל במועצת העיר, ממעוט מבוטל, בן שלושה נציגים, לסיעת הרוב המוחלט, בת שמונה חברים ?!

והאתבה — מלווה אותו מאז. אולי אין הוא אשם בכך, שראשון הנשכחת נעשתה פתאום מתח־חמצם של המונים. הנסיבות הן שגרמו. אבל עובדה היא, שתוך ארבע שנים גדלה העיר מ־47 אלף ל־60 אלף תושבים — צמיחה של כארבעים אחוז, שספק אם יש לה אח ומשל בתולדות הערים בישראל. ועובדה היא, שלמרות שהוא קיבל לידיו עיר מדולדלת מאמצעים, חסרת תוכנית־מיתאר, סתומה והנוקה וחסרת־יוזמה, נעדרת תשתית ולמרות שהוא פעל בתנאים קשים של מצוקת מלט, התייקרויות והעדר כוח־אדם — אין עקירה מראשון־לציון, אלא ההגירה לתחומה נמשכת ומחירי הקרקעות והדירות מרקיעים לשחקים.

זימנתי את שניהם לעימות משותף. גיבשטיין הציע שניוועד בבית מכבי אש. אייל טען, שהוא מעדיף את „יד לבנים", וגיבשטיין — הסכים. עתה, שאנו מסובים בחדר קטן באכסניה הקדושה הזאת, אני שואל את האלוף (מיל.) אייל:

— מה מחזיר אותך עכשיו לראשון ?

אני חוזר אליה כמו שאדם חוזר לביתו. מעולם לא עזבתי אותה. חיי — כאן התחילו. כאן ייגמרו. מי ששתה פעם ממימיה של ראשון — לעולם יחזור וישתה.

— מדוע, לדעתך, הצליח גיבשטיין לחולל הפיכה בבחירות הקודמות ? זה נבע מהפופולאריות שלו או מהמשבר במערך ומחוסר הפופולאריות של המועמד שלו לכהונה ?

לאחר הבחירות הזמנתי הביתה את חנניה ואת רעייתו. נכון או לא, חנניה ? ומה אמרתי לך ? שאני מברך אותך. שראשון זקוקה לדם חדש. שאני מאחל לך הצלחה. שאם תעשה ותצליח — כל ראשון שלך. נכון או לא ? אבל הוספתי: ידונו אותך לפי מעשיך.

— ודנת אותו לפי מעשיו ?

כן. הוא נכשל. הוא החמיץ הזדמנות עצומה. הקופה נתמלאה כסף. ראשון היא עתה מן העיריות העשירות בארץ. ומה עשה חנניה ? כלום !

— אילו עם שחרורך מצה"ל היית חושב, שחנניה הגשים את תקוותיך ואת איחוליך, היית מסרב להתמודד עמו ?

מאה אחוז ! כתושב, אילו חזרתי ומצאתי עיר כלבבי, אילו חשבתי, שחנניה מילא את ציפיותי — לא הייתי הולך ! אני אינני איש פוליטי מיסודי.

„השטחים" הוזנחו, פרדסים נעקרו

— מה עשה חנניה ? מהם חטאיו הכבדים ? ממה אתה כל־כך מאוכזב ?

אני אוהב את ראשון בלי גבול. זו היתה פינת חמד: שמע של עצים, רחבה, יפה. האקליפטוסים הנפלאים שלה, השכונות הקטנות, הבתים היפים. היה לה אופי. כל זה, או כמעט כל זה, נעלם מן העולם. הוכחד ! במקום זה יש לנו גוגל של [illegible] ואספלט, רעשני, דחוק, זר.

— עוד לא השבת לי מדוע התחוללה ההפיכה ב־1969...

זו היתה הצבעת מחאה. לא היתה כאן הזדהות עם חנניה, אלא מחאה נגד המערך. המערך קיבל 51 אחוז מקולות בוחרי ראשון לכנסת ורק 30 אחוז מהקולות לעירייה. אז מה זה אם לא מחאה ?!

גיבשטיין. אפשר להפריע רגע. באמת ?! הו זה בדיוק מוכיח, שהיתה הצבעת הזדהות אתי ואת מדוע הצביעו המיונים לכנסת בשביל המערך ומה לעירייה ?! זוהי הטובה שבהוכחות !

— מר אייל, מהי הביקורת המעשית שלך על גיבשטיין ?

היא פרושה על כל התחומים. לא היתה לי הכוונה של הסיתוח. אני, חלילה, לא טוען, שהיה לסגור את ראשון ולא להניח לאלפים לבוא אליה. השאלה היא רק: איפה ? האם עד היום במרכז. בדוחק, בצפיפות, חלון על חלון, מכונית על מכונית בכבישים צרים, גוף אל גוף במרחבים דחוקות — כפי שזה באמת נעשה במציאות — ? בשטחים העצומים של החולות ?! איפה, ומה בשטח של עשרים אלף דונאם, פתוח לבנייה ול־סלילה ולמוסדות ציבור, שאתה יכול לבנות שם עיר חדשה, מסוגננת, מתוכננת, שתענוג לחיות בה ? בשטח המצומצם של המרכז ?! חולון ובת־ים כבר חות את החולות שלהן. ולכן אפשר היה לקחת מראשון (40 אלף) דונאם ולצרפם לשטח של בת־ים. והעירייה שלנו לא עצה בשטח זה. זהו מחדל גדול. בסלח. ולכן נעקרו מאות ואלפי דונאמים של פרדסות ובמקומם הופיעו מפלצות הבתים. אילו תוכנו הבניות לשטח החולות — כל זה היה נמנע.

גיבשטיין: בתקופתי נעקרו פרדסים ?

אייל: כן, כן, גם בתקופתך. אחת לא יותר ? גיבשטיין: האחת שלך רומז לפרדס של מי ? סחחנו...

אייל: בלי כוונות אישיות, נעקרו פרדסים רבים.

גיבשטיין: עוד מעט תגיד, כבר שמעתי גם את זה, שאני בונה לי בית חדש על מגרש ציבורי...

אייל: באמת, זה עוד לא שמעתי. עזוב, חנניה, עזוב את העניינים האישיים. אסור היה לעקור פרדסים.

גיבשטיין: תצטרך עוד הרבה ללמוד, מוליק, הרבה מאוד. ישנם שני דברים שונים: ישנם פרדסים פרטיים, שהם על שטח ירוק ומיועדים לחקלאות כאלה ל א נ ע ק ר ו בתקופתי. וישנם — שהם בבעלות פרטית ומיועדים לבנייה וסיתוח. זה ותה פרטי. יש למישהו הזכות להגיד לבעל פרדס פרטי שלא יעקור את עציו ולא ימכור אותו לקבלן ? מה זה ? איזה משטר אתה רוצה להביא לנו, אם קשה לך, אם פרדס נמצא בשטח שתוכנן לבנייה, אסור למכור אותו ? אסור לבנות עליו ? ואם אנשים רוצים לגור במרכז, או בשכונות סביב המרכז, לא תיתן להם ?! תגיד, שהם מוכרחים לקנות דירות בחולות או בשכון המזרח, או ברמת אליהו, כי כך אתה ומפלגתך רוצים ? אתה לא מאמין בכללי היצע והביקוש ?

אייל: זהו בדיוק המחדל ! עיר אינה רק אלמנט מסחרי. זו לא חנות לכלי בית. בעיר מחוייב השלטון לתכנן, לכוון את האזרחים, הבאים לגור בה. זה לא עניין של משטר. בכל מקום בעולם יוצרות העיריות תנאים לפיזור האוכלוסין, אחרת היו כל הערים הגדולות נחנקות. אני לא מהסס להגיד זאת, וישפוט אותי הבוחר: בונים את ראשון ? ה ו ר ס י ם את ראשון ! בנייה צפופה, בית על בית, חלון על חלון. ותראה את הכבישים: שתי מכוניות חונות משני הצדדים — כבר אי־אפשר לעבור. קמים אזורים שלמים חדשים בלי חתימת־ירק, בלי מגרש־משחקים, בלי בית לציבור, בלי מרכז מסחרי, בלי מקום חנייה. מרפסת מול מרפסת.

זה הישג שראשון גדלה ?! מה זה שווה, אם איכות החיים של האזרחים ירדה לשפל ?! עיר גדולה זו משאת־נפש, או עיר שטוב לחיות בה ? באו אנשים, קנו דירות, עקרו עם משפחותיהם — לאן ?! ארבע שנים לא התוסף אף גן ציבורי אחד ! הילדים מתרוצצים ברחובות ! אין מגרשי משחקים !

העירייה והנניה מתפארים שסללו הרבה כבישים. סללו — ועקרו עצים מצידי הדרך. אספלטת ! הרגו את העיר ! עצים בני 40, שהשתתפתי בנטיעתם, במו ידי, כילד — הושלכו לזבל. ולא ניטעו חדשים במקומם. למי יש הזכות המוסרית הזאת ?! ועוד נגסו שטח מגן המושבה המפואר ! למי יש התוקף המוסרי לעשות זאת בגן היחיד של עיר שלמה ?!

הבנייה נראית כפי שהיא נראית, דחוסה ודחוקה, כי אין פיקוח על הבנייה. עושים מה שרוצים. קניתי עכשיו דירה בראשון לבתי. רציתי לראות איך מפקחים על עבודת הקבלן, איך יודעים אם החמרים בסדר, אם לא חרג מגבולות אחוזי הבנייה. התעניינתי. שאלתי. אמרו לי: תשכח מזה ! כך בפשטות. רק לשכוח ?!

איכות החיים וכופר חנייה

גיבשטיין: גיבובי דברים. באמת ! זה אפילו לא רציני בשביל מערכת בחירות. מאיש כמו מוליק... את, מרחים. באתי לעירייה לפני ארבע שנים. מצאתי שלטון... איזה שלטון ? חורבה ! תוכנית מיתאר מיושנת, שאיש לא התחשב בה. כבישים מנותצים להתיכות. שכל בעל רכב התבייש כשבא מישהו לבקר אותה. מדרכות עקורות ומפוררות. תאורה כיור־שנת. חושך. תשמע, תשמע את הטענות ! אני סללתי בשנה האחרונה, אתה שומע, בשנה אחת, פי ע ש ר י ם, לא, אני לא טועה, זה א ל פ י י ם אחוז, יותר כבישים, ממה שסלל השלטון הקודם, של המערך, בארבע שנות השלטון שלו. במרכז — סללנו את רחוב רוטשילד מחדש, סלילה ממדרגה ראשונה. את המדרכות המיושנות החלפנו במדרכות צבעוניות, המוסיפות יופי...

אייל: זהו אחד ממעשי הראוות שלך, חנניה. פתאום בהמשך שבעה־שמונה חודשים אחרונים. לפני הבחירות, הסלילה היא כל־כך נמרצת. בכל מקום גומרים את הכבישים.

— מה פסול בזה, מוליק ? את הכבישים לפחות לא ידרשו מאתנו להחזיר אחרי הבחירות, כמו את תוספות השכר...

מה פסול ?! אוהו ! זה נעשה בחופזה, בבהילות, עבודה שטחית, גרועה, רק של שכבה אחת, דקה. כולנו נשלם בעד הבהילות הזאת. לאחר גשם ראשון זה יתפורר !

גיבשטיין: שטויות ! הסלילה — מצויינת. לא שכבה אחת, אלא שלוש. וזה לא יתפורר לאחר גשם ראשון ולא שני ולא חמישי. זה נסלל לפי מיטב הסטנדארטים. וזה לגמרי לא כרוך בבחירות. יש בסלילת כבישים עבודת הכנה ממושכת. אני מוכרח שוב להגיד, שמוליק מדבר מתוך חוסר נסיון. סתם להגיד ! מה אתה חושב זה, כביש ?! אומרים בלילה וסוללים בבוקר ?! יש תיכנון ואישורים ומכרזים לקבלנים ודיון בהצעות. אנחנו פתרנו בראשון בעייה, שלא נפתרה עוד בשום מקום, אדוני ! זו סלילה שלובה, יחד עם החלפת צנורות מים ישנים, או הכנסת חדשים, יחד עם הנחת צנורות לטלפונים, יחד עם מערכת ביוב מודרנית. או מה אתה חושב, שכל־כך קל להידבר עם כל הגורמים האלה, לתכנן יחד, לתאם ? זה מעשה יצירה שלם, שיהיה לברכה לשנים רבות. יצא כך, שבכמה מקומות הושלמו התכנונים והונחו הרשתות השונות ואפשר היה לגשת לסלילה ולברך על המוגמר, דווקא לפני עונת הגשמים וכדי למנוע בוץ וסבל מהתושבים. מה רצית, אדוני ? שאני אעכב את הסלילה עד אחרי הבחירות, כדי לתת לך ולמפלגתך חומר טוב לנגח אותי ?!

— והעצים, חנניה, העצים העקורים ?

נעקרו במקומות מסויימים. נכון, כשבונים וסוללים בקצב — יש קורבנות. השארנו בכל מקום מגרעות במדרכה, לנטיעת עצים. באנו בדברים עם מומחים איזה עץ מתאים לכל מקום, מבחינת טיב הקרקע ושהעץ לא יקעקע בשורשיו את המדרכה והכביש. אנחנו משתפים עכשיו בכל ההחלטות את אישי ארץ־ישראל היפה. ינטעו עצים — והם יהיו לתפארת. אני כבר הוכחתי מה עשיתי בארבע שנים. מוליק, רק מדבר בינתיים.

— תרשה לי חנניה, כאורח ראשון, לספר לך, שעניין איכות החיים, שמוליק דיבר עליו, מכביד מאוד גם על חיי כאן. מה יש לך לומר בעניין זה ?

ידידי הטוב, גם אני אהבתי יותר את ראשון הישנה, זאת שאתה ומוליק ואני מתגעגעים אליה. אני יכול להבין את ההתרפקות הזאת על השקט, על הידידות של כל אחד עם כל אחד, על אורח החיים הפסטוראלי כלשהו. אבל הזמן הזה נגמר. ראשון נעשתה עיר בת ששים אלף תושבים והיא צומחת עוד ועוד. המסחר פורח. הרחובות הומים. כלי הרכב נתרבו מאוד. מה לעשות ? אי־אפשר יותר להחנות את הרכב בפתח החנות ולנהל מו"מ עם הסוחר דרך החלון. בשום עיר בעולם לא פתרו את בעיות החנייה.

מוליק: אבל אתה אפילו לא מנסה ! במקום לסדר חנייה ולחייב בכך כל קבלן, אתה מקבל 5000 לירות כופר חנייה מן הקבלן, תמורת כל מקום חנייה, שלא סודר...

גיבשטיין: מוליק, מוליק, למה לדבר דיבורי סרק ?! אני רוצה כופר ? זו המטרה ? זה איזה הסכם עם הקבלנים ? החוק מחייב לחקים חנייה בכל בית, כך וכך מקומות לדירות גדולות וכך וכך לדירות קטנות יותר. ואנו נלחמים בזה. אנחנו לא רוצים שום כופר. רק מקומות חנייה. אלא מה ? מפרים את החוק. זה לא דבר חדש. ואני לא יכול להרוס בית שהושקעו בו מיליונים. זו שטות. אבל אני לא רוצה שהקבלן רק ייהנה מהפרת החוק. ולכן, כעונש על הפרת החוק אנו גובים כופר־חנייה והכסף הזה משמש לנו לפעולות למען תושבי העיר.

— חנניה, והדוחק, והצפיפות, ומרפסת מול מרפסת ?

תבניות על החולות

גם זה מן הבעיות של עיר. מה לעשות, שאי־אפשר להשאיר את ראשון כפר, מושבה, עיירונת ? זוהי עיר ! המרחקים האלה בין בית לבית הם לפי חוקי הבנייה. אני הרי לא יכול להגיד לקבלן שהחוק מחייב אמנם מרחק כזה וכזה, אבל שיעשה לי טובה וישאיר מרחק גדול יותר. כולנו חיים לפי החוק.

— אבל החוק מופר והקבלן מצמצם את המרחק, אתה מגלה זאת ? אתה מונע זאת ?

במקרים רבים — כן ! לא תמיד הפיקוח מספיק. לא תמיד מגלים. גם המשטרה לא תופסת את כל העבריינים, מכל סוגי העבירות.

מוליק: אבל לך בכלל אין פיקוח...

גיבשטיין: הכל אתה יודע... יש פיקוח, והפיקוח

(המשך בעמוד 61)

ראש העירייה (מימין) והמועמד: כל אחד והסקר שלו. גיבשטיין טוען, שהסקר שלו מראה עלייה לגח"ל. ואייל אומר שהאזרחים יצביעו בעד אלוף צה"ל.

האופוזיציה, הגזע והפילוסוף־ה[illegible]

מאת
שמואל שניצר

אתה צריך להפגש עם אליסטר ספארקס", אמרו לי, הוא עתונאי מזהיר".

אליסטר ספארקס הוא סגן העורך של „ראנד דיילי מייל", העתון האנגלי החשוב ביותר של דרום אפריקה. הוא כותב את המאמרים הראשיים החריפים המוציאים את ממשלת פרטוריה מגדרה. הוא מצביע בחם על ה־בידוד־הגובר־והולך של דרום אפריקה בזירה הבינלאומית, ו־מזהיר כי אי אפשר לקיים מדי־ניות המעוררת שאט נפש בכל העולם התרבותי; צריך לשנו־תה, ומיד; שאם לא כן תוליך אל חרם, אל נידוי פוליטי וכל־כלי, אל ניתוק הקשרים האח־רונים בין דרום אפריקה ובין הקהילה הבינלאומית.

במערכת „ראנד דיילי מייל" יש חדרי נוחיות נפרדים לאירופים ול־שחורים, כמו בכל דרום אפריקה. שלטי ה„אפארטהייד" השנואים, שה־עתון נלחם בהם בשצף קצף, מתנו־ססים גם בין כתליו. אליסטר ספארקס, אדם צעיר בעל חזות אינטליגנטית, מתוגנן בכושר ביטוי מרשים. הוא מ־נסח את משפטיו באלגנטיות ובתקי־פות. הוא מקבל אותנו במשרדו הנאה ונועץ בנו מבט חקרני מן העבר השני של שולחן הכתיבה הגדול שלו.

דרך ההשתלבות הגמורה

„מר ספארקס", אני שואל, „מדוע המאמרים הראשיים שלכם הולכים ו־מתערפלים סמוך לסיומם? אתם טו־ענים בכשרון רב נגד צעד זה או אחר של הממשלה. בקרתכם היא אמיצה וחדמשמעית. ואתם דורשים שינוי ל־אלתר. אבל אין אתם מפרשים באיזה שינוי אתם דוגלים. מה המדיניות שאתם רוצים בה?".

ספארקס אומר שעמדת עתונו ידו־עה היטב ואין צורך לחזור ולפרשה. הוא בעד השתלבות גמורה של האוכ־לוסיה השחורה — אחר תקופת מעבר. הוא היה רוצה שיבטלו את ההפרדה מיד, ישקיעו מאמצים גדולים בטיפוח החינוך השחור, ויתנו זכות בחירה לכל מי שמגיע לדרגת השכלה מסו־יימת.

„ובסוף תקופת המעבר יימסר ה־שלטון בידי הרוב השחור?"

הוא משיב „הן" בלי היסוס, ומו־סיף שהוא בעד פדרציה. הוא [illegible] שיש מקום להקמת 12 או 13 [illegible] פוליטיות בעלות שלטון עצמי [illegible] — מהן שחורות ומהן לבנות — [illegible] לפי המודל של ארצות־הברית.

„ואינך סבור שהשלטון השחור [illegible] ליט קודם כל על חלוקה מחדש [illegible] הרכוש, או על הלאמת המכרות [illegible] תעשיות, כדי להוציאם מידי [illegible] הלבנים?"

כן, הוא סבור שזה הגיוני.

„לאור מה שקרה כמעט בכל [illegible] צות אפריקה השחורה, שלאחר [illegible] קצרה של משטר פרלמנטרי [illegible] הוקמו בהן דיקטטורות של [illegible] אחת, האינך חושש שגם בדרום [illegible] ריקה יקרה דבר דומה? האינך [illegible] שגם כאן תהיה עד מהרה רק [illegible] אחת? והאם אתה בטוח [illegible] שחורה תאפשר לך לכתוב [illegible] בקרתיים חריפים על מדיניותה [illegible] מעשיה?".

האופטימיות של אליסטר ספארקס

אליסטר ספארקס הוא אדם [illegible] טימי. הוא מאמין שהשחורים [illegible] דרום אפריקה שונים. הם [illegible] יותר מאחיהם בשאר ארצות [illegible] מפני שהם מעויירים יותר; [illegible] זה זמן רב במגע הדוק עם [illegible] העירונית הלבנה. ואין הוא [illegible] מפני משטר של מפלגה אחת — [illegible] סבור שיש מרחב גדול של [illegible] הפשי גם בתוך משטרים חד־[illegible] תיים. והלבנים, הוא אומר, [illegible] הצורך כדי שלא יניחו לשלטון [illegible] לדחוק את רגליהם.

„אתה מניח שאחר שהממשלה ה[illegible] שחורה תפקיע את כל אמצעי [illegible] מידי הלבנים, בכל זאת תשאיר [illegible] ידיהם את ניהול המפעלים?"

כן, הוא סבור כך. (כבר [illegible] הוא אופטימיסט גדול).

אני מעיר שזאת תהיה הפעם [illegible] שונה בהיסטוריה שהפרולטריון [illegible] לוט שלטון פוליטי, אבל ישאיר [illegible] השלטון הכלכלי בידי הזולת. [illegible] דעתי, אני אומר, לא ייתכן שהשחו־רים יהיו גם הממשלה וגם בעלי [illegible] צעי הייצור ובכל זאת יציינו [illegible] ראותיהם של מנהלים לבנים.

ספארקס מוסיף להיות [illegible] הוא מקווה שהשחורים לא יהיו [illegible] חדים כל כך, ככלות הכל. יש [illegible] רבים וחריפים בין השחור [illegible] לבין זה שבכפר, החי עדיין במסגרת שבטית. הוא מניח שהמנהיגים ה[illegible] שחורים יבינו כי עוד שנים [illegible] יהיו זקוקים לידע הלבן, והוא [illegible] בכוונות, שהפועלים השחורים [illegible] לעבוד בתעשיות ובמכרות, גם [illegible] שהשלטון יהיה בידיהם. אין [illegible] יכול להעלות בדמיונו מצב אחר [illegible]

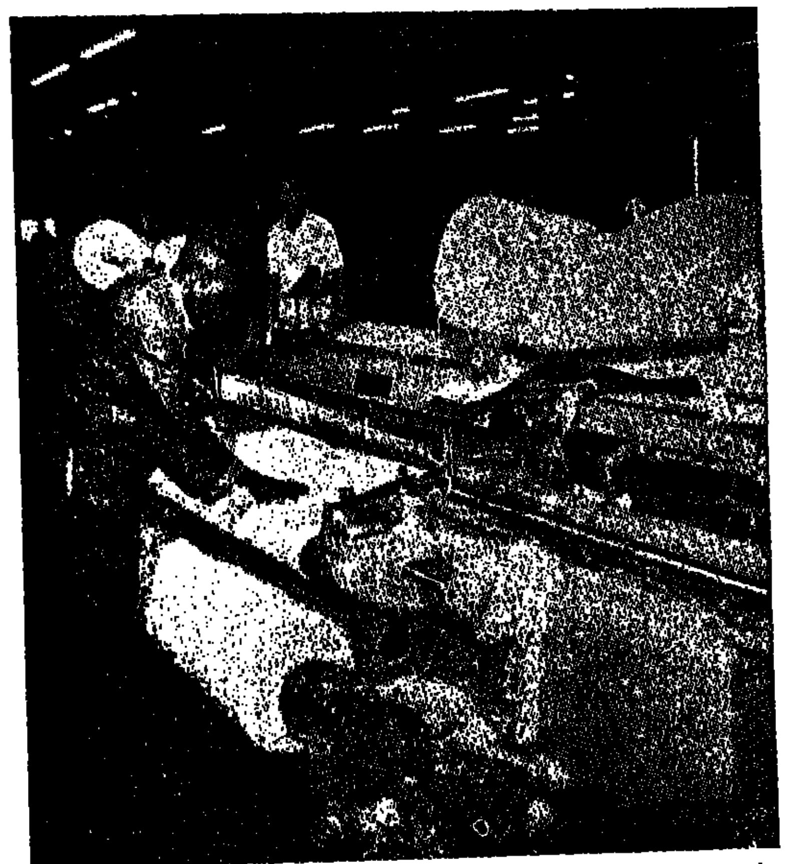

לדרום אפריקה תעשיה כבדה מתוחכמת ומגוונת, אבל בשעה שהיא באה לכונן תעשיות בטריטוריות השחורות הקרובות לעצמאות, היא הולכת בכיוון של תעשיות ביתיות קלות, כגון בית חרושת לשקים באטרוורת שבטראנסקיי (למעלה), בית חרושת לנרות, בית חרושת לגפרורים, ובתי מלאכה לטנדלרות (בתמונה למטה).

[illegible] פועלים השחורים — הוא אומר — [illegible] הרב כל התעשיה הדרום־אפריקנית. [illegible] הוא רואה את ספקנותי, ויורה [illegible] שאלה משלו: „וכי מה אתה היית [illegible] ציע?"

אני אומר לו שלדעתי אין מוצא [illegible] לא בחלוקת הארץ, ועמה גם חלוקת [illegible] משק. לא ייתכן שישררו יחסים [illegible] תקינים בין הגזעים כל עוד הניגודים [illegible] גזעיים הוספים ניגודים מעמדיים. [illegible] היה צורך להקים משק שחור שבו [illegible] ההון, גם הניהול וגם העבודה [illegible] שחורים.

„והמשק הלבן?" הוא שואל.

„המשק הלבן יצטרך להסתגל ב־הדרגה למצב שבו נתון כל משק לבן [illegible] כל ארץ לבנה. הוא יצטרך לעבור [illegible] אוטומציה. הוא יצטרך לממן את [illegible] פיתוח התעשיה השחורה בטריטוריות השחורות. ובמקום שם ירצה להעסיק [illegible] פועלים שחורים, הוא יצטרך לשלם [illegible] להם שכר שווה בעד עבודה שווה".

„ואיך תניע את הלבנים להס־כים לכך?" הוא שואל באירוניה. „אתה סבור כנראה שקל לשכנע [illegible] אותם שימסרו את הכל לשחורים, — את כל הארץ, את כל התעשיה [illegible] את כל הנכסים; אבל בשום אופן [illegible] לא ישתכנעו למסור חלק מן הארץ, [illegible] חלק מן התעשיה וחלק מן הרכוש?"

(ימים אחדים אחר הפגישה עם ה־עתונאי המחונן הזה שוחחתי עם ציר הפרלמנט ג'.או. תומסון מ„המפלגת המאוחדת" — מפלגת האופוזיציה ה־גדולה של דרום אפריקה. סיפרתי לו על השקפותיו של ספארקס, והוא היה מופתע מאוד. הוא אמר, שעתונו של ספארקס מעולם לא כתב שהוא בעד השתלבות מלאה של השחורים ב־חברה הלבנה ובעד מסירת השלטון לידי הרוב. ועל כל פנים אין לדעה הזאת שום תמיכה בציבור הלבן — אף לא בקרב האנגלים שבדרום אפריקה).

●

פנקסי מלא תרשומות של שיחות שקיימתי בדרום אפריקה — שיחות לעשרות — עם לבנים ושחורים הודים ובני תערובת, עם תומכי ה־שלטון ואנשי האופוזיציה, עם עתו־נאים ופרופסורים וכלכלנים, עם עס־קנים יהודיים ונציג „הכנסיה ההולנ־דית המתוקנת". אי אפשר לספר על כולן; היריעה תקצר.

חיפשתי, בקרב כל אנשי שיחי, גזען. חיפשתי אדם שיאמר בגלוי שהוא מאמין בעליונות הגזע הלבן; אדם שינסה לתת ביסוס אידיאולוגי ופסבדו־מדעי לשעבוד השחורים, ש־יביע את שביעות רצונו מן המצב ה־קיים.

מצאתי הרבה אנשים נבוכים ואומ־ללים, הרבה אנשים מתלבטים, הרבה אנשים הגורסים שיהיה צורך בעמל קשה של כמה דורות כדי להביא את האוכלוסיה השחורה לרמה של הש־כלה ויידע טכנולוגי כגון זו המקובלת באירופה. לא מצאתי איש שהיה ב־דעה כי המצב הקיים הוא סוף־פסוק וצריך להשאירו בעינו.

תליתי הרבה תקוות באחיו של ראש הממשלה, איש המכורה ד"ר י.ה. פורסטר, שמספרים עליו כי הוא אומר בכנסיתו שהשחורים הם הגב־עונים של ימינו — חוטבי העצים ו־שואבי המים של האדם הלבן. אינני יודע מה הוא אומר בכנסיתו, אבל בשיחה אתי הסתייג בחריפות מכל גזענות, והסביר שלאפריקנרים רק שאיפה אחת: לקיים את זהותם ה־אחנית והתרבותית. שום אומה שב־עולם, אמר, אינה מוכנה לוותר על

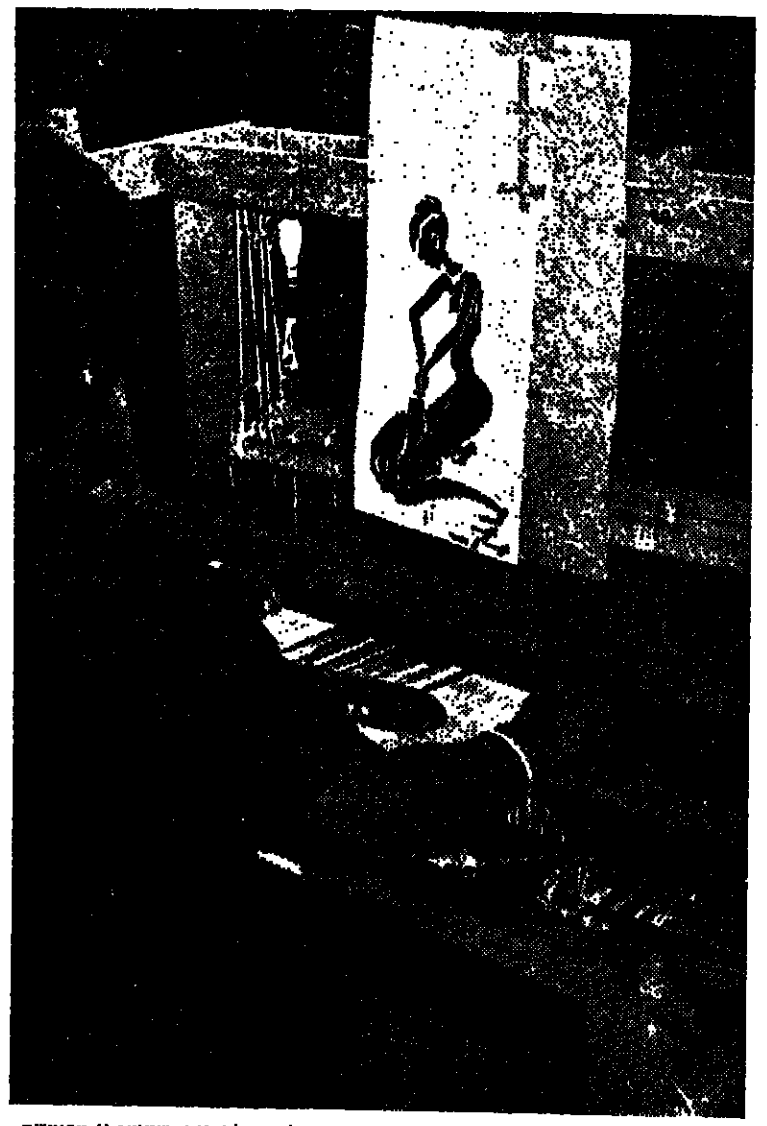

אחד הנ[illegible] טראנסקיי [illegible] לאריגה, שתוצרתו מבוקשת

גם בתי מלאכה לבגדי נשים הוקמו במסגרת „תיעוש" הטריטוריות השחורות

כדי להבטיח עצמאות כלכלית למדינות השחורות, יש ליצור בהן 50,000 מקומות עבודה חדשים בשנה. באמצעות בתי מלאכה קטנים אין כל סיכוי להגיע ליעד הזה

זהותה, ואין שום אומה זכאית לדרוש מן האפריקנרים שייטמעו בקרב הרוב השחור שבארצם. גם היהודים, אמר, מתנגדים לנישואי תערובת מפני שהם רוצים לקיים את ייחודם.

'גזעתי ומצאתי' - גזען

את הגזען שחיפשתי מצאתי לבסוף — באקראי, בעיר איסט לונדון ש־בחוף המזרחי של דרום אפריקה. ל־ארוחת הערב זימנו לנו שניים מ־מנהלי החברה שהוקמה על־ידי ממ־שלת דרום אפריקה כדי לפתח את הטריטוריות השחורות שבחוף המזרחי וליצור בהן מקורות תעסוקה. החברה הזאת לא עשתה גדולות עד כה; היא העבירה לידיים שחורות כמה מאות חנויות וסדנות שהיו לפנים בבעלות לבנה, הקימה כמה מפעלים קטנים, בכללם בית אריגה, בית חרושת ל־שקים, ובית חרושת לגפרורים ונרות, ופירסמה דו"חות שנתיים שיש בהם הרבה תצלומים, הרבה מאמרים ומעט מאוד הישגים.

מר פ.ג. אניס היה שתוי כשהסב לארוחת הערב; והמונולוג שהשמיע באוזנינו ודאי לא היה בא לעולם אלמלא התיר המשקה את לשונו. הוא סיפר בתחילה, בתרעומת קשה, שב־עודו ילד הכריחו אותו ללמוד את ההיסטוריה של היהודים. עד שהיתה לו לזרא. הוא גדל בבית דתי והתחנך על התנ"ך, אבל בתנ"ך לא מצא זכר לאותה דמוקרטיה של „זכות הצבעה לכל אדם" שמבקשים לאכוף על דרום אפריקה. בתנ"ך דווקא עשו ה־מלכים כל מה שרצו. מדוע, שאל, אין נטפלים לרוסיה, לספרד ולכל שאר הארצות שאין בהן דמוקרטיה? מדוע שם יכול מיעוט לשלוט ברוב, ובדרום אפריקה לא?

אומר לך משהו, המשיך במונולוג שלו. הצדק ישנו במקום שם ישנו ה־כוח. זאת הסיסמה שלי: הכוח קובע, וכל השאר איננו חשוב.

ושלא יבואו לספר לי שכל הגזעים שווים. יש הבדלים. אפשר, למשל, להשביח את גזען של פרות כדי ש־יניבו יותר חלב; אפשר לגדלן כדי שיתנו יותר בשר. מדוע אי אפשר לעשות אותו דבר גם בבני אדם? הגזע הלבן הושבח במשך דורות ב־כיוון של יתר אינטליגנציה. בגזע ה־שחור לא היתה השבחה כזאת. אני לא הייתי מתחתן עם אשה אידיו־טית; אבל לשחור לא איכפת. האם מישהו יבוא ויאמר לי שאין הבדל בין הגזע הלבן והגזע השחור?

העירותי לו שלמרות כל מאמצי ההשבחה אין מחסור באידיוטים לב־נים, וגם גאונים שחורים שכיחים למדי; אבל הוא השיב בכעס: „אני מדבר על ממוצעים!"

„לא", אמרתי, „אתה מדבר על בני אדם חיים, ולא על נתונים סטאטיס־טיים".

'דעותיו הפרטיות' של מר אניס

לא היה טעם להתווכח אתו. הוא פתח בהתקפה חריפה על אלה הרו־צים לבטל את „ההפרדה הזעירה" — זו המתבטאת בהצגת השלטים הידו־עים „רק ללבנים". „יש לשלטים ה־אלה רק תכלית אחת — אמר —

(סוף בעמוד 87)

עולים יורדים נושרים (7)

מאת
אהרן דולב
(וינה)

זמירות חדשות בווינה

רכבת מגיעה ממוסקווה לתחנה בווינה

משה צירמן, רתך בן 51 ממינסק, ירד מרכבת־הבוקר (אסיה התיכונה, צפון רוסיה, הארצות הבאלטיות ורוסיה הלבנה) עם אשתו, בנו (14), ובתו (13), ו־שעה קלה לאחר מכן, ישב נינוח בחוג משפחתו, על ספסל מוצל, בין עצי הערמון שבחצר טירת שנאו. מפי צירמן קלה דיווח עד־כני על מצבם של יהודי רוסיה־הלבנה ועל מגמת שלטונות ברית המועצות כלפי תנועת היציאה:

מתוך מאה אלף יהודים ששרדו ב־רחבי רוסיה הלבנה, יותר מ־60 אלף — כמספר הכולל של העולים מבריה"מ במשך השנתיים האחרונות — מרוכזים בבירתה, מינסק.

„מצד אחד", מספר צירמן, „נדמה שבזמן האחרון נעשה קל יותר. המגמה המצטיירת כיום היא של שיח־רור והרפיית לחץ היהודים — בשני תהליכים מקבילים: הסירובים עדיין רבים ותקיפים. ומאידך, נמשך מתן ה־אישורים. אלא מה? בזמן האחרון הג־בירו השלטונות את המאבק־הנגדי ב־תנועת העליה. השיטה הרווחת עתה היא רתימת משתפי פעולה יהודיים, ו־הפצת תעמולה אנטי־ישראלית בכל ה־דרכים האפשריות; „הם החזירו כמה 'שפיונים' (מרגלים) למינסק", סיפר צירמן: „למשל, את השופר (הנהג) קפלן, ביחד עם שניים מרעיו, שנש־הו בישראל, ירדו ממנה, והוחזרו ה־ביתה למינסק. קפלן יושב בבית, על תקן של מסביר במשרה מלאה. יהו־דים רבים באים אליו לקבל מידע „או־בייקטיבי" על הארץ. הוא ושני שות־פיו מספרים להם על הקשיים, ומייח־דים את הדיבור בעיקר על קשיי הדיור ותנאי הקליטה הקשה בעבודה ביש־ראל, ועל האווירה החברתית המסויי־גת כלפי העליה הרוסית.

„זה משפיע מאד. תופעה שלא היתה קיימת כלל, מורגשת יותר ויותר בזמן האחרון. יהודים מתחילים להסס. למה לנסוע לישראל אם אין שם עבודה, ו־הישראלים אינם מעוניינים בעולים". הטאקטיקה של השלטונות מבוססת, ל־אחרונה, על סיוע בלתי־רצוני מצד ישראל. ככל שמחריפות בעיות הקלי־טה בישראל, כן גוברת הפעילות ה־סובייטית שתכליתה לבלום את תנועת העליה. כדי לייעל הפצתה של תהודה שלילית על הנעשה בישראל, הוסרו כל המגבלות על קשרי דואר ותקשורת, מ־ישראל ואליה: „מי שמקבל מכתב טוב — נוסע. מי שמקבל מכתב רע — אינו ממהר, ומתחיל להרהר".

חששות מניאו־סטאליניזם

בד בבד נמשך גם מסע הדיכוי נגד חיי הדת והרוח. המתלומות המתוכננות ניתכות מזמן לזמן ובהתאם להלכי־הרוח. כך, למשל, נערך במינסק מסע הפחדה אנטי־יהודי, ששיאו היתה פרי־צת אלמונים באישון־ליל לבית הכנסת וגניבת ספרי התורה מארון הקודש. פריצה דומה נעשתה אחר כך גם ב־בית הכנסת הגדול בלנינגראד. המגמה היא פגיעה ביהדות — מתוך הנחה, כי בכך נחלשת גם רוח המאבק ה־יהודי. צירמן אמר, שיהודים בעלי הכרה השואפים לעלות לישראל, נשא־רים תקופות, פעורי־פה, ואינם מסוג־לים ליישב את הסתירה שבמעשי ה־שלטונות. מצד אחד ידוע כבר, שכל מסע אנטי־יהודי מחזק את הזיקה ל־ישראל ומגביר את הלחץ על שעריה הנעולים של בריה"מ. מצד שני הרי מעונינים השלטונות בהרפיית הלחץ: „ההגיון איננו הצד החזק שלהם. הם פשוט מנסים הכל".

במינסק, כבמרכזים יהודיים רבים ב־רחבי בריה"מ, שחים יהודים על שנות שלטונו של כרושצ'וב בנוסטאלגיה, ולמרות שהיום נמשכת היציאה, יצי־בה ומרשימה בתיקפה, בהשוואה לטי־פטוף הקלוש של אותן שנים, גוברת לאחרונה החרדה, כי בריה"מ ניצבת על סף עידן ניאו־סטאליניסטי חדש, ו־מבוכת היהודים גוברת. מחד, ההתהודה השלילית מישראל, המופצת בכל שו־פרות התעמולה, ומאידך אין יודעים מה ילד יום והחששות גוברים.

כיום - אין מוהל

צירמן מצביע בסיפוק על בנו בן ה־14, שנולד בתקופת שלטונו של כרושצ'וב: „הוא נימול, וזה כבר דבר גדול. אז היתה, לפחות, מחתרת חצי־גלויה של בריתות־מילה. כיום איש אינו מעז למול את בנו, ומי שמעז להסתכן בעבירה החמורה, לא ימצא מוהל".

תמרור אזהרה בלתי־צפוי המדאיג לאחרונה יהודים רבים, מקורו בנסיו־נות מחודשים מצד השלטונות להחיות את תדמיתה של בירוביג'אן כמחוז יהודי אוטונומי. התעמולה למען בירו־בידג'אן כבר החלה, וכלי התקשורת מספרים בהרחבה על מפעל־הבנייה ה־תוסס בבירובידג'אן, לרבות כתבות מ־צולמות המתארות שיכונים ומבני צי־בור חדישים: „הרבה תלוי בהצלחת הקליטה בישראל", אומר צירמן.

רעייתו של הרתך צירמן עבדה שנים רבות כפקידה באחד המיניסטריונים, והיא שומרת על מוצא פיו של בעלה בחששות ותרעומת גוברת: מסתבר שאינה גורסת גילגול שיח גלוי וחו־פשי בענינים אלה: „מה אתה מדבר כל כך הרבה?!" היא קוטעת את דברי בעלה. „אתה מחפש לך צרות?!"

„מה יש?!" משיב לה צירמן ב־קוצר־רוח. „מה את פוחדת? כאן כבר מותר לדבר!"

הכל מתמקד בבעית הדיור

האשה בשלה: „אתה הכל יודע. מה מותר, מה אסור. מוטב שתדבר פחות, ותאמר להם שיסדרו לנו דירה בחי־פה".

„מדוע בחיפה, דווקא?"

„מדוע לא? יש לנו משפחה בחי־פה".

„צריך לבדוק. יתכן, שאין עכשיו דירות פנויות באיזור חיפה".

„אין דבר", היא אומרת, נוש[illegible] שה, „נחכה עד שיהיה". [illegible] „קו־רטירה" (דירה, ברוסית) [illegible] החצר הסואנת. הכל חווים [illegible] בעיות בנושא השיכון, המצוי [illegible] ובסמכותו של משרד הקליטה, [illegible] ופתרון בעית התעסוקה, והמטרה [illegible] מנוחתם חייבת להיראות לשלב [illegible] יותר. מתמקד כאן הכל סביב [illegible] הדיור.

שליחי מחלקת העליה בשנאו [illegible] עים לספר, כי אחת התופעות [illegible] ניות לשנת־העליה התלת [illegible] גידול המתמיד במספר העולים [illegible] עים לווינה „בידיעה ברורה" [illegible] אמורים הם להתגורר במדינת יש־ראל: „הם מכירים את מפת הארץ [illegible] את כף ידם", טוען אחד השליחים. „רבים מגיעים מתודרכים היטב [illegible] דעתם כבר ממוקמים סופית באחד [illegible] ערי הארץ. לא קל להוויים [illegible] ולהתאים את הביקוש שלהם [illegible] החיצע הקיים".

„בלוד מותר להתחרט"

בקצה השני של קו ההגעה, נמל־התעופה לוד. נוצרו ועדיין נוצרים — כתוצאה מניגודי היצע וביקוש [illegible] — צווארי בקבוק המכבידים על [illegible] הזרימה השוטפת באפיקי הקליטה ה־תקינים. משרד הקליטה, מחוור [illegible] להקדים תרופה ולהקל על הלחץ [illegible] לטירת שנאו, שני שליחים עם „ספר־[illegible] דירות", והללו, בעודם ממלאים ב־מקום את ניירת העולים, לרבות הצה־רת־העולים, מנסים גם „להשתחרר" מן השיכונים שנמסרו להם לחלוקה.

מיון העולים על ידי אנשי [illegible] הקליטה מתחלק לשתי קבוצות: בעלי השכלה עממית ובעלי השכלה גבוהה. חלוקה זו לעצמה מתנת את [illegible] כי לגבי הקבוצה השנייה לא נדרשה כל הכנות מוקדמות, הואיל והעולים האקדמאים מופנים לאולפני־ים בטירת קליטה.

הנסיון להעביר את הקיבוץ [illegible] שנאו מצטמצם, איפוא, לקבוצת ה־העולים העממיים, כשאנשי משרד ה־קליטה מציעים להם, לבחירה, מן ה־דיור המצוי בידם לחלוקה. אין אונס, ואפילו עולה שנענה להצעה, חותם על מסמך, המשאיר בידו אופציה פתוחה להתחרט. משמע להימלך בדעתו במשך הטיסה הקצרה מוינה, ולהצהיר על כך בפני פקידי משרד הקליטה בלוד.

אנשי מחלקת העליה בוינה חששו, תחילה, כי הנהגת סדרי קיבוע בשנאו יעתיקו את צוואר־הבקבוק על בעיו־תיו, מלוד לשנאו. אבל חששותיהם התבדו, ועם החששות התבדו גם ה־תקוות שניתלו בקיבוע המוקדם עצמו. רוב העולים הוסיף להגיע מרוסיה עם „אידיאה" ברורה היכן עליו להתגורר בישראל. הרוב המכריע דוחה את ה־שיכון המוצע לו בשנאו, ושליחי מש־רד הקליטה אינם מצליחים לחלק אלא כעשרה אחוזים מ„קופת הדיור" שהו־עמדה לרשותם — וגם זאת בתנאי ש„בלוד מותר להתחרט".

רשת התקשורת המשוכללת המאפ־שרת, — בידיעת השלטונות הסובייי־טים — זרימת מידע ומגע שוטף בין מוקדי העליה, ירידה ונשירה (ישראל, רומא, וינה) לבין מרכזי הקהילות ה־יהודיות בבריה"מ — משפיעה על ה־מוראל של העולים־בכוח, ונותנת או־תותיה בראשיתה של הססנות, בהיקף הנשירה — ובגיבוש דפוסים נוקשים של חרדות, ציפיות ודעות מבוססות ו־קדומות, שקשה לשרשן אפילו ישתנו הנסיבות ותנאי־הקליטה.

הדים שליליים

על כך ניתן לשמוע בהרחבה מפי העולים, ברדתם מן הרכבות והמטו־סים, בתחנות־ההגעה בווינה. עולה אחד מלנינגראד סיפר, כי במשרדי „אוביר", הציג לפניו איש הק.ג.ב. ב־פנים צוהלות, קטעי עתונות מישראל, המתארים את האווירה החברתית ב־ישראל כעויינת לעולי בריה"מ. זכור לי, למשל, מאמר מערכת ב„ידיעות אחרונות", שבו תוארו העולים מרו־סיה, כחמרנים ותובענים, הרוצים רק מכוניות „וולוו" ודירות־פאר.

העולה, יהודי בגיל־העמידה, שראה ימי מצוקה רבים בשל כיסופיו לישראל — מיתח נמרצות על הכללות בו־טות כאלה. הוא אמר שרישומן ברו־סיה קשה. רבים שואלים מה אמת ב־הדים, המכים גלים ברוסיה, כאילו אין למדינת ישראל עניין בעליית אינטל־קטואלים ואקדמאים — „מפני שהארץ נזקקת רק לפועלים שחורים".

מתמטיקאי צעיר מאודיסה, שהגיע לוינה בדרכו לארץ — „למרות המכ־תבים הקשים מישראל" — אמר: „התלהבותם של רבים נמוגה והם עב־רו להירהור שני. יש לי חברים מש־כילים, שנאבקו בעקשנות על זכותם לעלות, ועתה הם מעכבים מרצונם את עלייתם לישראל. אחדים שוקלים הגי־רה זמנית לאמריקה. מישראל, הם אומרים, קשה לצאת... לישראל נוכל תמיד לבוא, אם וכאשר ישתנו תנאי הקליטה. הואיל והידיעות מהארץ מד־איגות אותם, החליטו להמתין ולראות איך יפול דבר. אם אמנם המציאות ב־ישראל, אחרת — חשוב מאד להזים את המידע השלילי הזה. צריך להבין שכיהודים נלחמנו קשה כדי לפלס את דרך חיינו, ולהשיג דיפלומה. לא יית־כן שנבוא לארצנו ולא יהיה לה חפץ בנו".

רבים החלו מהססים

מרבית העולים המשכילים, המגיעים לווינה, מספרים, כי ברוסיה יודעים הכל על קשיי הקליטה הצפויים בארץ לקבוצות המקצועיות הבאות: אמנים — מוסיקאים, שחקנים ועובדי ענף ה־קולנוע; רופאים — ובמיוחד פסיכי־אטרים, הנזקקים ללשון העברית ב־עבודתם המקצועית; עובדי מחקר ל־סוגיהם, התלויים בספרות מקצועית המצויה, בישראל, בעיקר באנגלית. („האולפן לעברית הוא בזבוז זמן" — טען אחד מהעולים הללו, „צריך להקים אולפן לאנגלית למען עובדי מקצועות המחקר. עברית נוכל תמיד ללמוד").

אל אנשי הקבוצות המקצועיות ה־אפופות היסוסים ופחדים יש להוסיף את קבוצת המשפחות המעורבות (אב יהודי, אם רוסיה); יש ביניהן שנטלו על עצמן סיכון מחושב, ויצאו בדרכן לישראל; למרות התראות מפורשות על סבך הבעיות הדתיות ועל העתיד „ה־מעורפל" הצפוי לילדיהם. על־פי עדו־יותיהם של עולים, גדל מספרן של ה־משפחות המעורבות, המעדיפות להשאר ברוסיה, לפי שעה, למרות ששערי ברית המועצות נפתחו לפניהן.

את הזעזועים וההתנודדות סופגים שליחי מחלקת העליה בווינה, המקד־מים את פני העולים בתחנות הרכבת ובנמל התעופה. במציאות, מתקבלת ה־תמונה הבאה:

כל הדרכים מובילות לוינה

מתרבים ה„עולים" הצעירים, שסיימו את חוק לימודיהם במדעי הפיסיקה, הכימיה והמתימטיקה, הפונים עורף למקבלי־פניהם, שליחי הסוכנות, המק־דמים אותם בברכת־שלום, ונתקלים ביחס חשדני. רבים בנושרים היודעים לנקוב בשם פקיד שרותי „היאס", ו־מבקשים הפנייה מיידית אל „ואלטר מהיאס"...

המהססים שם והנושרים כאן עדיין מהווים מיעוט קטן, אם כי כבר לא מבוטל — בתוך כלל העולים, המוסיף לזרום, בדרכי היבשה והאוויר, מכל איזורי ברית־המועצות הפתוחים ל־עליה.

הברומטר הרגשי צנח במקצת, וה־מחזות המרגשים שהיו חלק בלתי־נפרד מטכסי קבלת־הפנים בתחנות ה־רכבת של וינה, שוב אינם שכיחים עוד כבעבר.

למרות התרבותן של תופעות הנשי־רה והסרבנות — מעידים שליחי ה־סוכנות, כי העליה הרוסית היא עדיין העליה הנוחה ביותר לטיפול, הנע־ימה, הקשובה והממושמעת ביותר, ב־השוואה לכל העליות מהגוש המזרחי, שקדמו לה: „הרוב הגדול פשוט הו־לך אחריך, בעיוורון, ומכיר לך טובה", מעידים השליחים.

וינה היא הצומת הגדול, שאליו מת־נקזים העולים מכל איזורי ברית ה־מועצות הפתוחים־לעליה. רכבת ה„שופן אכספרס" המגיעה לוינה בבו־קר, דרך ברסט־ליטובסק־וארשה, או־ספת את עולי צפון־רוסיה והארצות הבלטיות, טשקנט, סמרקנד וסיביר. ב־צהריים — מגיעה הרכבת מאוקראינה — דרך נקודת הגבול הצ'כי בצ'ופ (בראטיסלבה); ובערב מגיע „המא־סף" מצ'ופ, ועליו עולים שנשתהו ב־דרך ו/או חושהו עקב סידורי מטען וניירות ובדיקות מדוקדקות. מטוסים נוחתים בכל שעות היום. אך בניגוד לעולים בדרך־היבשה, שעל הימצאו־תם ברכבות, נמסרת ההודעה עם חצ־יית הגבול, כשעה אחת מראש — ל־עולם אין לדעת כמה עולים (ואם ב־כלל) נמצאים במטוסים.

עד לפני זמן־מה שימש נמל־התעופה של מוסקווה כנקודת־איסוף בלעדית לכל העולים היוצאים את ברית המועצות בדרך־האוויר. אך, מעמדה המיוחד של מוסקווה כחלון־הראווה הסובייטי, הניע את השל־טונות לפצל את תנועת היוצאים דרכה. עולים בדרך־האוויר, יוצאים, כיום, גם בטיסה מלנינגראד.

רק אלה שהרוסים מעונינים ביציאתם

בשיחות עם הבאים מצטיירת „יצי־את ברית־המועצות תשל"ג, כפועל־יוצא של שיטה סלקטיבית בעלת מניעים ומגמות, המבוקרת בקפדנות ומוגבלת לאיזורים דמוגראפיים „אק־סקלוסיביים". הרוסים — אומרים ה־עולים — משלחים רק את אלה, ש־הם מעונינים ביציאתם.

מידע מעודכן, שנבדק בסידרת שי־חות עם עולים, המצטרפים יחדיו ל־חתך דימוגראפי, עשוי לסייע בהבנת הסתום במדיניות העלייה של שליטי הקרמל: להוציא את קבוצת העולים הגדולה ביותר — יהודי גרוזיה, אשר כלפיהם בוטלו מרבית המגבלות: — עולים יוצאים כיום רק מן „האיזו־רים הפתוחים". איזורים פתוחים ל־עלייה — אלה הם ארצות הכיבוש הסובייטי מימי מלחמת העולם ה־שנייה; רוסיה הלבנה, הארצות ה־באלטיות (ליטא, לאטביה, מערב־

(סוף בעמוד 85)

מסטיק לימון

מרענן
מרענן
ומרענן
בטעם לימון טרי
הלהיט הרענן של
עלית

גברים במלכודת

מאת יהונתן גפן

במקומות האלה לא תפגוש את האנשים היפים המתחככים בעצמם. כאן על הפרצוף הכי יפה כבר יש סימנים מיוחדים. לא תפגוש גם נערות זוהר שבאו לחקרין את אישיותן הממוצעת. למקום הזה באות רק זונות אמיתיות. לילה חם ורוחש ומלא אחבות פצועות. ברדיו תפסו איזה גל יווני, האצבעות הכבדות מתופפות סירטאקי על השולחנות הרועדים, לוויסקי יש טעם מוזר מאוד וצבע שאתה פוגש לפעמים בצינצנות של בדיקות כלליות.

כולם יושבים שפופים, בינם לבין עצמם. הורגים את הזמן מתוך רחמים באותו מועדון חשוך על שפת ימה של העיר הידועה לשימצה, ואני לא מבין מדוע כמה אנשים כל כך מתים להיות הראש שלה.

כאן יושבים רק ינשופים ותיקים. אוחדי לילה. להם הלילה הוא מחסה ולא בילוי, ולכל אחד ואחד מהם יש תיק בספריה המרתקת של משטרת ישראל. כאן יושבים רק אנשים אמיתיים, עם שקים של צרות. עיניהם כבר ראו בנפול כל אויביהם ואוהביהם, והם יודעים טוב מאוד שמה ששמו להם בכוסית זה לא ויסקי אמיתי, ואין להם מקום אחר ללכת אליו כשהלילה מתנפל על העיר ושולח את מה שמכונה חוק לבער את מה שמכונה פשע.

כאן מתבודד הפשע המאורגן, כאן עושה העולם התחתון מסיבות סגורות לחברים בלבד, ולכאן סרתי עם ידידי בקצה של לילה אחד, לראות מה החכנית ומי ומה בחוברת.

אנחנו נכנסים בדלת הצרה הדבוקה לירכתי אחד המלונות שמשרד התיירות שכח להמליץ עליו, ונתקלים בחומה של עיני „מה אתם מחפשים פה". אנחנו עושים מבטים שאומרים „אנחנו לא רוצים לקלקל לכם את המסיבה, באמת... רק לשתות משהו וללכת", ומקבלים בחזרה: „תעשו את זה בקיצור בחורים".

כשאנחנו מתיישבים נטפלת אלי מארחת מלאת שינים ואומרת שאם אני אזמין לה מרטיני היא תזמין לי אהבה. אבל אותי לא עשו ממרטיני, ואני יודע שהאהבה התייקרה בזמן האחרון במקומות הללו. ידידי משחק גברים במצוקה ושותה את המשקה הדלוח שמפריע לקרח להיות מים. בעיני אני מרגל את הטיפוסים שיושבים מסביב ורואה שאני בחברה טובה.

הנה אחד שהכרתי פעם, בחור שמנמן שהיה פועל במה ושכח לחזור מאיזה טריפ אסיד שהוא לקח בשביל להירגע מאיזו אהבה שחורה. והנה אחת יפהפיה שפעם כמעט היתה דוגמנית, שחקנית, דוגמנית, אי בי אם, ועכשיו היא כמעט זונה, היא מסתכלת עלי בתמיהה ובתוכחה, כאילו עברתי איזה גדר ממוקשת. לידה יושב סרסור צמרת, שנראה אחרת לגמרי בצהריים, כשהוא יושב בבתי הקפה האופנתיים שברחוב דיזינגוף. ועוד שני ערבים מעוז עם שתי פליטות מיפו, גבר אחד עם משקפים, לא זז, נראה כמו חלק מהרהוט, ואשה אחת, לא צעירה שנועצת בו מבטים עצבניים מדי פעם.

ופתאום, כמו בסרטים הכי מחורבנים, מתפרצת חוליה של משמר הגבול אל תוך המקום העמום הזה ומכתרת את הבר. כולם מתנהגים כאילו דבר לא קרה, אבל אתה יכול להרגיש חשמל באויר, כשהאשה קורצת כמו מגדלור לאוניה טרופה, והאיש מאחרי הבר מתכופף ושוכח להזדקף בחזרה. כולם יושבים דוממים ורכונים, כמו בסרטים, כאילו הראשון שיקפוץ הוא זה שרצח את ג'ורג' וושינגטון, והחיילים בכומתות הירוקות לא מזמינים שום דבר אצל הברמן המכופף.

עכשיו, בשבילי, כל החזיון האורקולי הזה הוא מוזר מאוד, כי את החבריה האלה, עם הכומתה והכפיה והקומנדקר הדוהר בין הרים ובין סלעים, אני מכיר ממדברים ומחטבע, וזה קצת מוזר לראות אותם עומדים בש.ג. בחצי־בית־זונות, עושים מלחמות בשטח הבנוי הזה שנקרא גם תל אביב. אני ממשיך ושותה את הקרח שלי, סופר את הבטנים בצלחת, וחושב שכל זה זה תעלול בתירות די מזוהם, בעיקר לפני החגים. עכשיו החיילים האמיצים הולכים מטיפוס לטיפוס ומבקשים תעודות זהות מאנשים שתעודת זהות זה לא הדבר שהם סוחבים בכיסיהם לכל מקום, ובוודאי שלא למקום כזה, בו הזהות יכולה להיות סוף הקריירה.

לא נוקפות שש דקות, וצמד חמד של משמר הגבול (איפה הגבול ואיפה הם) מגיע גם אלינו. הם מבקשים ממני תעודת זהות ואני אומר שהיא באוטו. שואלים אותי מי אני ואני אומר להם מי אני.

„גפן... גפן... גפן..." אומר אחד מהם, כאילו הוא מנסה להיזכר באיזה חלום רע.

„טוב", אני אומר לו, „לא חשוב, מה עוד אתה רוצה לדעת?"

„שם האב", אומר אחד החיילים, ואני אומר ישראל.

אם אבי הטוב היה יודע באיזה מקומות מתגלגל שמו, אני חושב שהוא היה משנה אותו מזמן. לא מספיק בבית הספר, בצבא, באוניברסיטה, בקופת חולים, בבנק, במכולת, בכל מקום אני משאיר את שם אבי כמו איזה ערבון, אז גם כאן — באמצע הלכלוך — אני צריך לומר את שמו לשווא ולהירשם בפנקס של הירוק ההוא, שתוקע את ידידי ואת אביו המנוח.

כאן מפסיק המקום להיות עמום, החיילים מדליקים את כל האורות, ואל המקום נכנסת להקה של שוטרים בלבוש אזרחי, ובלש בראשם.

„שאף אחד לא יצא מכאן", מבקש הבלש שדומה למלפפון, ומציג צו חיפוש בפני הברמן המכופף.

האשה שלידי מסתלקת פתאום, והברמן יוצא לפתע מן הבר כשהוא לבוש באזיקים שקצת קטנים עליו. הבולשת שולפת ערימה של תכשיטים מאחורי הבקבוקים המלאים בעלבון לוויסקי באשר הוא שם. שוב מתעמעמים האורות, והשיר היווני חוזר לראש המצעדים הישר מתפיבת לשיפוטכם. הבלש עוזב את המקום בלי ללחוץ את היד לאף אחד. אחריו עוזבת להקת המחפשים, וגם משמר הגבול מצמצם רווחים ויוצא מהתמונה.

רווחה עצומה מסתמנת בפרצופיהם של הטיפוסים השונים שמזמינים לעצמם משקה נוסף ומנגבים אגלי זיעת קרח ממצחיהם הבוערים. עוד לילה עבר להם בשלום, הפעם לא תפסו אותם. האיש עם משקפי השמש שקפא לידי ושמע כיצד אני מוסר את הפרטים למשמר הגבול, ניגש אלי ולוחש:

„גפן... גפן... גפן, תגיד לי בבקשה, אתה לא זה שהסתבך עם השעונים בהמבורג?"

„לא", אמרתי לו, „אני ברמת גן. כל הזמן ברמת גן".

„אתה דומה לו", אמר האיש והתיישב לידי.

חשבתי בקנאה מסויימת שיש אחד שדומה לי, והוא מסתובב בהמבורג, עם שעונים. אבל כשהצצתי אל מאחורי משקפיו של שכני, הבנתי שאם זה היה אני, הוא היה מביא לי סטירה שהוא שומר כבר הרבה זמן למקרה שהוא יתפוס את הטיפוס הזה עם השעונים, ככה שאולי זה לא כל כך מחוכם מצידי להיות דומה לכל מיני אנשים מהמבורג.

יצאתי מהמקום ההוא לפני שאני אהיה דומה לעוד כל מיני כאלה שזה לא פופולארי להיות דומה להם, ניפנפתי לזרועות הביטחון ששמרו על הגבול בין רחוב הירקון לרחוב בן יהודה, והרגשתי שהעברתי עוד לילה תל אביבי חם ושקט. כוחותינו חזרו בשלום, ובאותו יום ממש הורדנו להם שלושה עשר מגינים. כל הכבוד לצה"ל.

הרב השבוי נשא את בת ראש השבט

מאת עפרה אליגון

הרב יצחק יצחק מעברי מעדן, היושב בשער־מנשה, נשבה לפני ששים שנה באתיופיה בדרכו לשליחות רבנית, נפל בידי פראים, ניצל ממוות בדרך נס, שוחרר ואחרי הרפתקאות ונדודים רבים עלה באחרונה לישראל

כל אדם בישראל [illegible] אימרו לו ספר [illegible] אפילו הוא [illegible] אפילו הוא [illegible] חייו עטופים צמר גפן [illegible] יש לו סיפור־חיים ראוי [illegible] מכרה זהב גדול הוא [illegible] אך היו לנו עינים לראות [illegible] ניים לשמוע ולב להבין [illegible] כתוב בשבעים לשון, [illegible] ציא, וקהל לקרוא! [illegible] ניתן לתבוע מקהלנו [illegible] שכל אחד מן הקוראים [illegible] בלבו ובדמו סיפור טוב [illegible] שהוא מחזיק בין ידיו.

כל אדם בישראל הוא [illegible] ואילו יצחק יצחק מעברי, בן [illegible] וכמה, הוא אגדה.

לא אגדה. אפופאה [illegible] ונפלאה כאחת. וקשה מאוד [illegible] בדיוק קרה ומה קרה בעת. [illegible] ראיתי במו עיני את בנו [illegible] ואת כלתו האמריקנית [illegible] תצלומי שאר ילדיו, ואת [illegible] המגיעים מאוניברסיטאות [illegible] לם ועליהם שמות הטוחבים [illegible] איו...), הייתי בטוחה שחלק [illegible] הסיפור הוא פרי דמיון [illegible] אחד מאותם סיפורים [illegible] לדור, כאגדה עממית. [illegible] עדיין מתחוללים.

הנה שמו יצחק יצחק מעברי, [illegible] זקן, קצת מנותק מן העולם, [illegible] ליתר דיוק מגמגם רוב [illegible] וחיוך חמים על שפתיו, [illegible] חבשית גבוהה וצנומה — אשה, [illegible] כרת כל העת את אצבעות ידיה [illegible] כות והרזות והשחומות. [illegible] שפתיים של מלכת שבא: „[illegible] יונתן, עוזיאל, אפרים, רחל, [illegible]

עיניה נודדות ונתלות [illegible] שהיא פוגשת, אם אחות [illegible] הזקנים ואם עובד או פקיד, [illegible] עית בעיניה ובידיה — [illegible] האובייקט וקוראת: „[illegible] מבקשת שהאיש [illegible] אותו אכן יהיה מנשה. [illegible] אפרים — אחד הבנים [illegible] הבנים היהודים של האשה [illegible] שהלכה אחרי בעלה הזקן [illegible] ויש לי רושם שאינה יודעת [illegible] ולמה ומדוע. אולי מרגישה [illegible] כמו שמרגיש בעלה היהודי [illegible] בארצה?

עגונה עם תינוק

לפני שני מרבות נשלח [illegible] יצחק מעברי מעדן, בן [illegible] זה מקרוב, לשמש רב בקהילה [illegible] באתיופיה. היה רב צעיר, [illegible] ניתנה לו סמיכות, מצבו הכלכלי [illegible] היה רע, היה בן למשפחה [illegible] אשתו באה מבית טוב — אבל [illegible] רב בקהילה נידחת מצווה היא [illegible] צרר איפוא צרור, מעט בגדים, [illegible] סכין של שוחט, סידור, ספר תנ"ך [illegible] לי עוד ספרים אחרים. ויצא [illegible] הוא יהיה החלוץ, וירא כי [illegible] אליו את אשתו שתהא רבנית — [illegible] כור שנים יעלו הוא והיא [illegible] שאלוהים ברוב חסדו יברך [illegible] לירושלים, להיות בין גואליה.

בדרך התנפלו על השיירה [illegible] הרבנ באנשיה ושבו את הרב. [illegible] נעלמו. אל קהילתו לא הגיע, [illegible] לא חזר. נעלם ולא יודעים [illegible] יודעים היכן.

עוברת שנה, ושנתיים [illegible] אולי היה נשכח מלב כולם. [illegible] היו בוכים את שלומם, [illegible] אך לאשה נולד תינוק [illegible] והיא עגונה. התחילה בוכה על [illegible]

ואבי ילדה שאבד, אחרי־כן בוכה על עגינותה. צריך לדעת חי או מת הבעל. צריך לחקור. ויוצאת משלחת אחרי משלחת לחפש אחרי יצחק מעברי, וכל המשלחות חוזרות בידים ריקות.

כפעם בפעם חולמת אמו שהוא קורא לה; ילדו שואל עליו לפתע; פתאום מספרים נוודים שעברו בג'ונגל שישמעו קול מתפלל וקורא „שמע ישראל". ויש אנשים שיודעים לספר כי באיזה שבט פראי נידח עושה שבוי מלאכת צורפות נפלאה, ובה חוזרות ובוכות אותיות עבריות.

יום אחד הגיעו שני שליחים, חברים מילדות של מעברי, אל אותו שבט פראי שיצא שמו במלאכת הצורפות עם האותיות העבריות. לבם אמר להם שהוא הוא הצורף המופלא, העושה במלאכת המחשבת. אל מעברי לא הגיעו. אחד נפל שדוד, שני ברח על נפשו.

עכשיו קשה לדעת מה בדיוק אירע. בכל אופן, לאחר שחזר החבר לעדן הותרו נישואיה של „עגונת" מעברי. היא נישאה לאחר ויושבת עכשיו בירושלים.

ואילו יצחק יצחק מעברי, השבוי, השבט מביא לו את מזונו. פרי וירק אוכל. בשר אינו בא לפיו. גם לא דג. אחרי כן הוציא מאכלת, לפעמים היה צד צפור, לפעמים הביאו לו אפרות, שחט אותן כדין, הכשיר, כמצוות התורה, בישל — ואכל.

עשרים שנה, מספרים, ישב יצחק יצחק מעברי לבדו בין פראים, יהודי אחד ובודד בארץ לא נודעת, בלי שום קשר לביתו. לקהילה יהודית שהיא, לעוד יהודי ולו אחד. במרוצת השנים אבד לו מניין הימים והשנים ולא ידע מתי יום חול ומתי מועד, לא ידע אם נכנסה או יצאה השבת, לא מתי ראש חודש ולא מתי חג. ניחש לפי הרוחות, לפי חלומות, לפי סימנים שרשם בספר תפילה קטן, שבאורח־פלא נשאר עמו.

ויש שעות של געגועים. ויש שעות רכות של רחמים — אפילו בכלוב, בשבי בין פראים. ובתורה הקדושה כתוב שמשה לקח לו את צפורה בת מרים לאשה, ובועז לקח את רות, ושלמה את מלכת שבא, וכך לקח לו הרב השבוי את בת ראש השבט לאשה, וזו ילדה לו את יוסף ומנשה ויונתן ועוזיאל ואפרים, ואת רחל ואת מרתה, וביחד עם האשה ישב עוד

תו שומרת על כשרות. בית כשר היה ביתם, בית יהודי עם תפילה, וקידוש שבת וחג ומועד. היא אשה טובה המבטלת רצונה מפני רצונו. דחה מפני דתו. אלוהיה מפני אלוהיו. כשרע לה עכשיו והיא מתגעגעת לילדיה — הוא נותן לה חלום, והיא חולמת אותו.

„ש ש ש — אשה. יוסף יבוא. גם רחל, גם מרתה".

ופניה המעונות לובשות פתע מבע של אושר ועיניה כמו רואות שהם באים, והידים נשלחות לחבק אותם אל הלב.

„מרתה, מרתה! — היא לוחשת לי ומחבקת אותי קרוב קרוב — ועיניה שואלות בשפת אמהות עתיקה.

„כן, כן... אני מרתה" — אני משיבה לה, והיא נושקת את ידי. ואחרי־כן היא נושקת ידיה של אשה שמייצגת בשבילה את רחל.

פיצוי על כל שנה

הרס"ר חזי שהעלה את מעברי ארצה מאתיופיה, וסיפר לי את סיפור חייו, אירח זה לא כבר את בנו של יצחק יצחק מעברי, הפרופסור אפרים

תפילות. שימעו יצא בארץ כולה, ואל מרכז השלטון הגיע. מספרים, שאוצר המדינה ביקש לרכוש את יצירותיו בכסף ובזהב, ומחיר רב שולם בעדן. ונשלח שליח מיוחד להזמינו אל הארמון ובידו הזמנה על קלף עם חותם המלכות.

ביום מן הימים נפגע מרכז השלטון מן העלבון על שהתעלמו מן החותמת ולא שלחו את הצורף האמן לבירה, ובאו להביאו באסורים. הסתבר שראש השבט עיכב בעדו, ועל כן כפתו את ראש השבט — חותנו של מעברי — ואת מעברי הביאו לבירה בכל גינוני הטקס של אורחים ממלכתיים. ראש השבט נשפט בדרך פרימיטיבית ומהירה ונגזר עליו לשחרר את מעברי וכל אשר לו, ולשלם לאיש הצדיק, על כל תלאותיו באדמה ובהמה וכסף וזהב, על כל שנת עבדות.

ואת פסק הדין נתנו בידי יצחק יצחק מעברי.

עשיר ומורם מעם, ביתו ארמון, חזר יצחק יצחק מעברי אל מקום היותו עבד, להיות אדון. בניו כשתילי זיתים סביב שולחנו, בנותיו יפות מכל יופי,

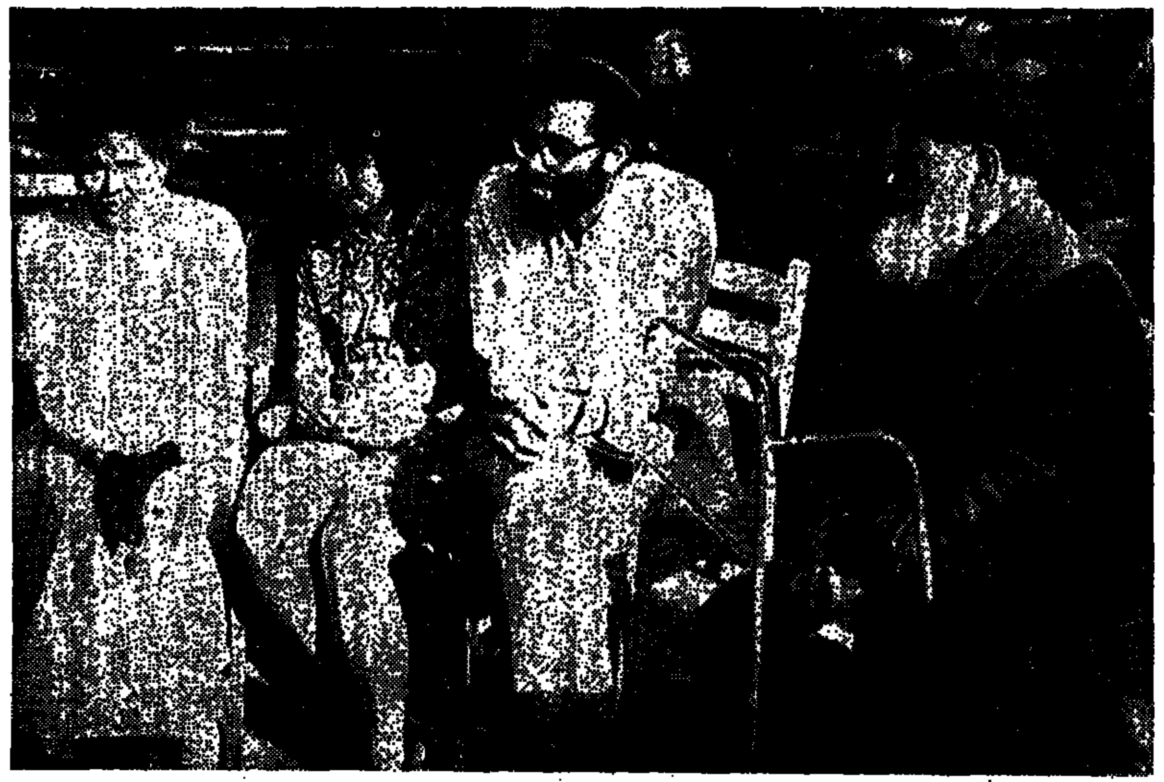

בשער־מנשה: יצחק יצחק מעברי מימין, אשתו משמאל, ובתווך בנם הפרופסור אפרים ורעייתו הצעירה

אשתו החבשית של הרב התימני

ישב בין הפראים. פעמים אחדות ניסה לברוח, אולם תפסוהו וכפתוהו ואף שמו אותו בכלוב. וכה מר היה עליו לבו. עד שביקש את נפשו למות. ושוב קשה לברר אם קפץ לנהר כדי לבקש בו את מותו, או שהפראים השליכוהו, או קפץ לנהר שעה שביקש להימלט מפני שוביו שעה שביקשו להעלות אותו עולה לאלילם. מכל מקום, יצחק יצחק מעברי קפץ לנהר והתעלף וסביב הנהר עומדים בני השבט הפראי ופיותיהם פעורים. תנינים איומים מקיפים את הרב התימני הצעיר, עטור הזקן, שהפקיר עצמו לחסדי שמים, אך הוא צף והתנינים אינם נוגעים בו. מלווים אותו בלחקה, כמו מסדר של כבוד.

נישואים בשבי

מאותו רגע ידעו אנשי השבט שלא סתם אדם מצוי בידיהם, אלא קדוש, שליח שמים! וכקדוש נהגו בו, בכבוד, ובכל טוב, וראש השבט ביקש שישא את בתו לאשה, ויקים משפחה קדושה. אבל חופש — לא ולא. ביניהם ישב עד סוף ימיו.

ימים רבים ישב משמים תחתיו. ראש עשרים שנה, עבד לאדוניו.

היום, אחרי ארבעים שנה ואולי יותר מאז אותה חתונה, יושבים אנו יחד עם ה„מורי" והרב והצורף על מידשאה מוריקה בחבל מנשה, במושב זקנים ששמו „שער מנשה", ומדברים על הבכור, על מנשה, שנולד בג'ונגל לאם חבשית ואב יהודי.

כל בני יהודים!

„האם יהודי הבן שלך, מורי?"

מתרגמים לזקן, והוא נדהם לשאלה.

„מנשה יהודי, ויוסף יהודי, ויונתן ועוזיאל ואפרים... כל בני יהודים".

„הוכנסו בבריתו של אברהם אבינו?"

וכי לא אמר שיהודים הם. מניין לקח מוהל? הוא היה כמו אברהם אבינו. הוא, האב הכניסם בברית אברהם אבינו.

„אבל אמם אינה יהודיה?"

„יהודית". הוא הטבילה במקוות שעשה במו ידיו, כדת וכדין, הוא קידש אותה לעצמו, בעבי היער, בטבעת וקידושין וחופה, וילדה לו ילדים כמו רות לבועז. גיורת היא. ומאז היא אש־

יצחק מעברי, שבא ארצה לבקר את אביו יחד עם כלתו. אמרים הוא צעיר הדור ונמיר, דובר עברית ואנגלית וצרפתית ועוד הרבה שפות. לולא ראיתיו באותה מסיבה עליזה שערכו לו פת הייתי סבורה שהוא ורעייתו אינם אלא אחד מאותם חלומות שמעניק לאשתו מעברי הזקן לחלום אותם.

מעברי הקטן, ואשתו השחומה והגבוהה והדקיקה, והבן הנראה כמו מלך, והכלה האמריקנית שדיברה עברית כישראלית, וכל תצלומי הבנים והבנות האחרים המשמשים פרופסורים ויועצים באוניברסיטאות שונות, וסיפור החיים של היהודי בן התשעים ושתים(?!) מבלבלים את התחומים בין דמיון למציאות.

ברשותכם אספר את תולדות יצחק יצחק מעברי ומשפחתו מכאן והלאה, בתכלית הקיצור.

לבד מהיות יצחק יצחק מעברי רב ומוהל ומורי ושבוי בידי השבט הפראי, היה צורף בכסף ובזהב ואמן גדול באמנותו. את כל כולו הכניס לתוך יצירות אלה, את געגועיו, את כאבו, את אהבת ישראל, את התפילה, את מורשת האבות והת־

ומפקדי צבא וראשי שלטון חושקים בהן. ולמרות העושר הרב, והמעמד המכובד יורדת שואה על ראשו של היהודי הבודד, שאינו רוצה להשיא את בנותיו לנכרים.

סיום בשער מנשה

בנותיו נחטפות. משלמים כופר רב והן מוחזרות לחיק המשפחה, כאובות. המשפחה נודדת לבירה, לאדיס־אבבה. שם היא מתאוששת קמעה. אחר־כך פורצת מלחמת־העולם השניה. האיטלקים אוסרים את מעברי ומחרימים את רכושו. אחרי־כן עושים זאת האנגלים, הרואים בו אורח איטלקי.

קמה מדינת ישראל, ואיוב מאתיופית מבקש לקום מבין הריסות חייו המסורבכים והמבולבלים — להיות יהודי העולה לארץ ישראל.

אך עברו עשרים וחמש שנה, ועד שהתאזר לעלות גדלו הבנים והבנות ואילו הוא עצמו הזדקן מאוד. הושיע

(הסוף בעמוד 81)

אלסקה
אופנה לכל עונה

בכל עונה
אופנת אלסקה.
בגדי האופנה
בתיכנון מקורי
של ריקי בן ארי.
לחורף לקיץ
לאביב ולסתיו –
אלסקה.

אוברול
וחליפת ג׳ינס.
של אלסקה
בצבע כחול
עם אפליקציה
פרח אדום.
100% כותנה.

אלסקה

פרסום קרמן

התחתונים הפרחוניים של סברינה

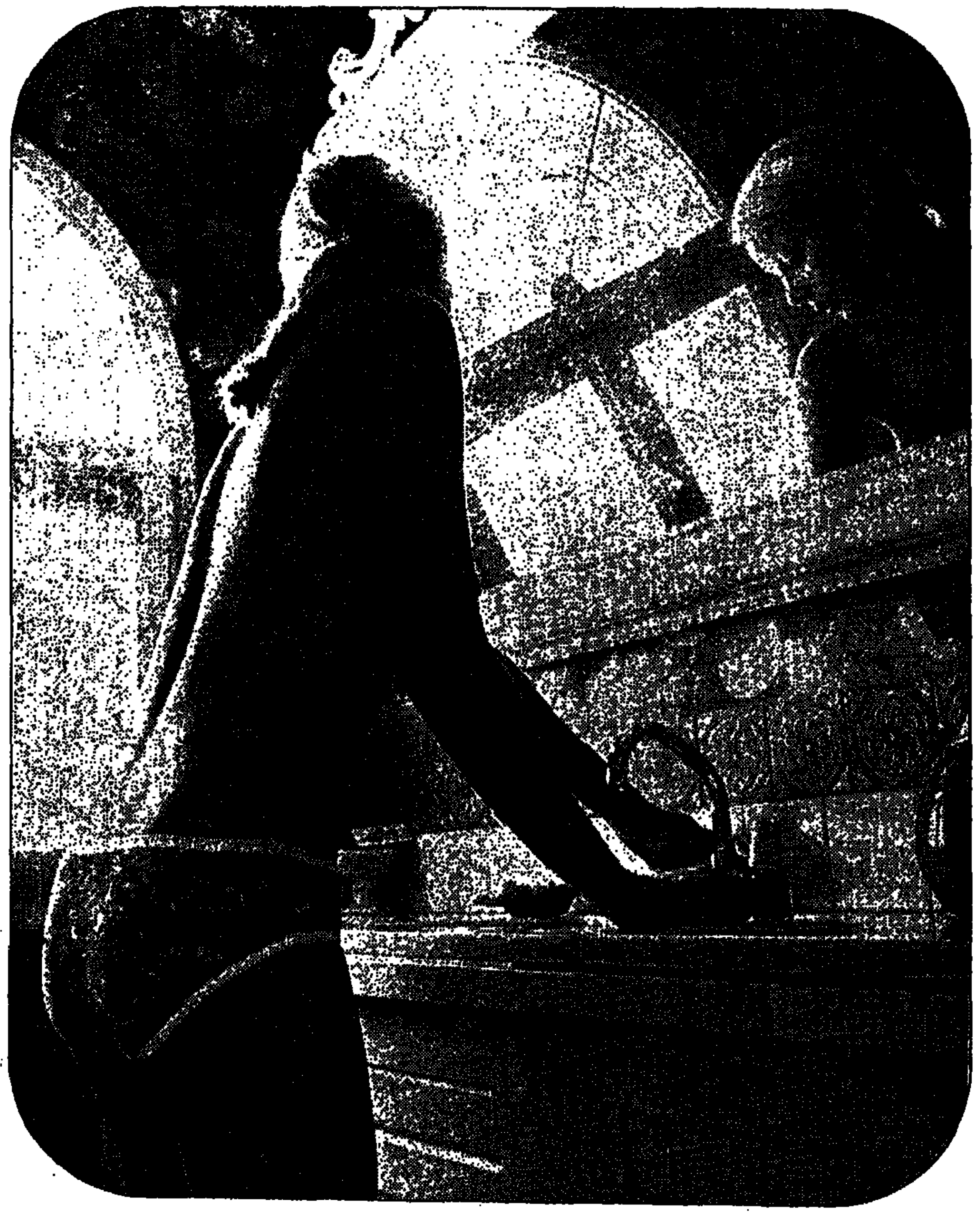

תחתוני הפרוטה אילנית, מודפסים בהדפסה פרחונית במגוון צבעים
תחתוני אילנית - אווריריים, קלילים ונעימים.

sabrina

פרסום קרמן

מאת משה דור

הבעל הנצחי מול המאהב הנצחי

ולצ'אניקוב (שלמה בר־שביט, משמאל), טרוסוצקי (נסים עזיקרי): בין משיכה לדחייה

„כ[illegible] כיצד יכול אני לעד[illegible] כאשר כדי להשיג[illegible] טאלרים בשביל [illegible] ניברק, משכנתי [illegible] מכנסי! לו יהי כך, לעזאזל [illegible] ורעבוני שלי. אבל אחרי כלות הכל, היא הלא מוינת [illegible] ובוח אם היא בעצמה הולכת למשכן את התחתוניות־חצפר [illegible] אחרונה שלה. וזה היום [illegible] יורד שלג (אינני משקר, [illegible] בעתונים!) ; הלא עלולה [illegible] להצטנן... ואחרי כל זה [illegible] שים מעמי אמנותיות, טוחו [illegible] שירה, ללא מאמץ, ללא [illegible] והם מצביעים על טורגנייב! [illegible] פו נא את מבטם בתנאים [illegible] אני עובד!"

כך כתב פיודור מיכאילוביץ' דוסטוייבסקי (1881—1821) [illegible] המשורר אפולון מאייקוב, [illegible] היה טורח בסיום „הבעל הנצחי" אשר את עיבודו הדראמאטי [illegible] ידי ואלטר ליבליין) מעלה [illegible] „הבימה" באלה הימים. אותה [illegible] ישבו דוסטוייבסקי ואשתו, אנה [illegible] גורייבנה, ובתם התינוקת [illegible] דרזדן שבגרמניה, אחרי שעקרו [illegible] מפלורנץ שבאיטליה ומפראג [illegible] „יש לי סיפור, קצר מאוד, בערך [illegible] גליונות דפוס", כתב אל ידידו [illegible] סטראחוב, „חשבתי לכתוב [illegible] לפני ארבע שנים, בשנת מותו [illegible] אחי, בתגובה לדבריו של א.א. [illegible] גורייב, ששיבח את „הרשימות [illegible] מרתף" שלי ; הסיפור שונה [illegible] לית השינוי בצורתו, אף כי [illegible] המהות חד הוא, המהות הרגילה [illegible] אילו רק הייתי אתה, ניקולאי [illegible] לאייביץ'", מודה שכסופר יש [illegible] מיוחדת איזו שהיא".

שדה־הקרב — לב האדם

ענק־הספרות הרוסית שבנפשו [illegible] קרועה והמיוסרת התרוצצו [illegible] בלתי־מתיישבות, היה בן 49, [illegible] ראה „הבעל הנצחי" אור. [illegible] שייך לתקופה השלישית של [illegible] דוסטוייבסקי, תקופת־יצירתו [illegible] בסימנם של „החטא ועונשו", „א[illegible] דיוט", „שדים", „עולימים" ו„האחים קאראמאזוב", ואשר עליה אמר [illegible] סטוייבסקי עצמו, כי „כאן, עלי [illegible] נלחמים האלוהים והשטן, ושדה־הקרב הוא לבו של האדם". שני גליונות הדפוס היו לאחד־עשר, [illegible] נתמכה התלהבותו הראשונה [illegible] תחילה לאי־שביעות־רצון, [illegible] לסלידה. הסופר התלונן על [illegible] פלורנץ, על התקפי־האפילפסיה [illegible] טוייבסקי היה, כידוע, חולה־[illegible] על מצוקת הממון. אבל הסיפור [illegible] לם ונדפס בשתי החוברות הראשונות של כתב־העת „השחר", בשנת [illegible] — והמבקרים רואים בו את [illegible] הכותרת של אמנות־הסיפור הרוסית. כי „הבעל הנצחי", שבו באה [illegible] ביטוי ההתנגשות הטראגית [illegible] הבעל הנצחי לבין „המאהב הנצחי" הוא — מבחינת הצורה — [illegible] תו המושלמת ביותר של דוסטוייב[illegible] סקי. הסופר לא התכחש [illegible] שחסרת לו „תחושת מידה" [illegible] קומפוזיציה של הרומאנים [illegible] בנה הארמונית. „אינני יודע [illegible] התוודה באוזני סטראחוב, „[illegible] היום הזה לא למדתי להשתלט [illegible] כל האמצעים העומדים לרשותי, [illegible] רומאנים וסיפורים נפרדים [illegible] אצלי ביחד, וכך איפוא אין [illegible] ולא הארמוניה". אולם ב„הבעל הנ[illegible]

חיי" הציב לעצמו דוסטוייבסקי משימה פורמאלית ועמד בה באופן מזהיר, במלאו את כל דרישות תורת־הספרות הקלאסית. הפעם נוחלות „תחושת המידה" וה„הארמוניה" נצחון גמור. המאבק האינסופי, כמו המשיכה החדדית שבין הדון זיואן של האופנה החברתית, ולצ'אניקוב, ובין הפקיד הפרובינציאלי טרוסוצקי, שאשתו בוגדת בו שנים על שנים, זכו למסגרת בנוייה־לתלפיות. הסופר מטעים את הניגוד שביניהם — החברתי, הפסיכולוגי, הרוחני — שאינו יכול שלא לגרום להתנגשות קיצונית, אולם בד בבד עם המיאוס ההדדי, מתפתח המוטיב של המשיכה ההדדית. האויבים־בנפש דומים זה לזה עד להחריד ; יש להם גורל משותף ; במישור הרוחני הם משלימים זה את זה ומהווים צמד, שאינו יכול לסבול איש את רעהו, אך גם אינו יכול להתקיים זה בלעדי זה. שנאתם היא האהבה : הם — כשם שהגדירם מבקר רוסי דגול — שני פושעים הקשורים בשלשלת אחת.

80 עיבודים לרומאן אחד

„הנאה גדולה היא לעסוק בדוסטוייבסקי", אומרת השחקנית עדנה שביט, „ואינני חוששת מפני העובדה, ש„הבעל הנצחי אינו ידוע לציבור הרחב, כמו יצירות מפורסמות מסויימות שלו. אולי ההצגה תוליך את הקהל לקריאת הרומאן". אגב, לא־מזמן הופיע „הבעל הנצחי" בעברית — בתרגומו של מריק־דוסטוייבסקי ללשוננו, מ.ז. ולפובסקי — בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

„קיימים כשמונים עיבודים של הרומאן לבמה", היא מספרת לי, „ו„הבימה" בחרה להעלות אחד מהם".

„והיה גם סרט צרפתי, משנות השלושים", מעיר השחקן שלמה בר־שביט, הנוכח בשעת השיחה, — הוא ממלא את תפקידו של „הבעל הנצחי", פאול פאוולוביץ' — „שבו הופיע השחקן הגדול רמי בתפקיד הבעל".

„הרומאנים של דוסטוייבסקי בכלל, יש בהם חומר נפלא לעיבוד דראמאטי", אומרת עדנה, שזו לה עבודת־הבימוי הראשונה בתיאטרון הלאומי שלנו, „והרומאן „הבעל הנצחי" זרוע דיאלוגים דראמאטיים לכל אורכו, והמתח המתמיד בין דמויותיו העיקריות בוודאי שהוא מסייע לאופיו ה„תיאטרוני". אולי זה הטעם לריבוי העיבודים : כל שחקן שקרא את הסיפור התלהב מעושר הדמויות ורצה להמחיזו. משום כך יש גם עיבודים לשלוש נפשות, ויש לארבע".

„זה המחזה הטוב ביותר", אומר שלמה, „על המשולש הנצחי. וכיוון שבדרך־כלל האשה מפריעה, הרג אותה דוסטוייבסקי מראש, בשחפת, והשאיר את ההתנגשות לשני הגברים".

סיפור־מתח — ומלודראמה

„יצירה גדולה של סופר גדול", אומרת עדנה, „היא, במקרים רבים, קשה מאוד להמחזה, מפני שנוצרת בעייה חמורה : כיצד להעביר את מיכלול הרומאן לתוך הצגה של שעתיים. אלבר קאמי היה היחיד שעלה בידו לדחוס רומאן גדול של דוסטוייבסקי לתוך הדפוס הזה : הוא עבד

פ. מ. דוסטוייבסקי
שני צדדים של מטבע אחד

עדנה שביט
הסופר הנחשב ביותר

עשר שנים על עיבוד „שדים" ולאחר שסיים, קרא למה שיצא מתחת לידו „שדים" על קאמי על־פי דוסטוייבסקי. אבל מסגרתו של „הבעל הנצחי" מצומצמת הרבה יותר, ומלבד האיפיון המצויין וההתנגשויות הדראמאטיות, יש בו עלילה משובחת ביותר, מיזוג של סיפור־מתח ומלודראמה למישרותית, מה שאיננו נעדר, כמובן, גם מיצירות אחרות שלו. זה הנוסח שלאורו הלכו אוריפידס ושייקספיר וגדולים אחרים. הסיפור מתפתח, קודם כל, במובן הפשוט של סקרנות הצופה או הקורא : מה יקרה הלאה? זהו אלמנט, שתבל שהתיאטרון המודרני ויתר עליו. הצופה הפשוט זקוק לו. והנה, במקרה שלפניגו נוצרה שלמות יוצאת־מן־הכלל מנקודת־הראות העלילתית, בלא שהאלמנטים הניתוחיים־פילוסופיים מכבידים יתר־על־המידה.

„אנו מוצאים כאן אדם העומד לימשפט. המצב שהוא אינו יכול לשאתו הוא המצב, שבו הוא מוכרח לשפוט את עצמו. מה הוא עושה? הוא מבקש ומקבל על עצמו עול של שופט, אכזר מאוד, ולו רק כדי לנקות את עצמו מחטאיו בדרך הקלה. בכל היחסים בין השופט והנשפט משמשים בערבוביה היסודות הניקלים והנעלים של נתינת דין־וחשבון עצמי.

„זה האלמנט העיוני. כשהדברים מגיעים לידי עשייה ספרותית, זה נעשה הרבה פחות פורמאלי והרבה פחות מורכב. כי בתוך המערכת של שופט ונשפט מתערבבים, לפעמים, היוצרות. מדי פעם הם גם נעשים השופטים והנשפטים של עצמם. אבל בסך הכל, מה שנראה לי כאן מאוד מעניין ומאוד מודרני, הוא היסוד של קבלת האדם אחריות על מעשיו, הצורך שלו להיות נענש על חטאיו, והנסיון שלו להקל בחטא ובעונש, ובסופו של דבר, תחושת ההקלה, ההנאה והשיחרור, הכרוכים בעצם הטיפול בחטא ובעונש, החוויה הנגרמת כתוצאה מכך, הרגשת החשיבות העצמית והפיצוי העצמי, והגאת הגאוות. זאת — לחיוב ; ואילו לשלילה — ההשפלה העצמית, ההתבזות, הסבל. כל אלה מצטרפים למערכת טראגיקומית, אירונית מאוד בתחושותיה, מין מחזוריות שאין ממנה מיפלט".

מראה מול הפנים

עדנה שביט אוהבת את דוסטוייבסקי אהבה עזה, עוד משחר נעוריה, כאשר למדה בבית־הספר הריאלי בחיפה ובין מוריה היה ברוך קורצווייל ז"ל, שהגאון הרוסי היה נערץ עליו. היא מדברת על „דוסטוייבסקי שלה" מתוך השתתפות נפשית עזה, כאילו כל עצמותיה תאמרנה.

„מה שקורה כאן בין פאול פאוולוביץ' טרוסוצקי לבין ולצ'אנינוב הוא, שבגלל המיפגש של מאשים ונאשם, מהות האשמה מוטלת בספק. הדבר מאלץ אותם להציב מראה מול פניהם, כביטול כדי לטהר את המידות. אך למעשה האדם נתון תמיד למרותם של תהליכים יצריים כאלה, שהנעלה אינו מצליח להתגבר בהם על השפל. ב„הבעל הנצחי" אפשר, אגב, להיווכח בגלגולו של המוטיב הדוסטוייבסקאי מן הסבל המביא לכפרת העוון, להיטהרות, אל אי־התגשמותו של יסוד הטהרה. ראסקולניקוב אולי ייצרף בסיביר ; ולצ'אנינוב — לעולם לא".

שלמה בר־שביט מבקש להעיר, כי זה שנים לא הזדהה כל כך עם דמות מסויימת, כשם שהוא מזדהה עם פאול פאוולוביץ' — בתפקידו של ולצ'אנינוב מופיע נסים עזיקרי — וכל־כך למה? „מפני שדוסטוייבסקי עוסק באנשים ולא בתיאוריות, וקל לי משום כך להזדהות עם הגיבור, שכן אני שייך, בדיוק כמוהו, למין האנושי. אנו פוגשים את פאול פאוולוביץ' ברגע מסויים בחייו, כשהוא מבקש לנקום את נקמתו הגדולה במאהב, ואין לו הכלים לכך. מדוע הוא עושה זאת? זו בעייה אחרת. לי, כפאול פאוולוביץ', ברור שליזה, הבת שילדה לי אשתי — איננה שלי. אשתי בגדה בי כל הזמן. אני יוצא לנקום — וגם לכך אינני מסוגל. פאול פאוולוביץ' הוא יצור אנושי, בעל תסרונות, שנבצר ממנו לתכנן רצח כהלכה. גם כשהוא מניף את התער על ולצ'אנינוב — אין הדבר עולה בידו. והלא כל אחד מאתנו רצח אלפי פעמים במחשבתו, ונושא עמו בית־קברות שלם במוחו... אני, כשחקן, עוסק באלמנטים הראשוניים של הבריאה — בקנאה, באהבה, ברחמים, בשנאה, בסליחה. אלה יסודות שאתה נולד אתם, ולא איכפת לי שאינני יודע לנתחם באופן פילוסופי. אני מקווה, שיש בי היכולת לחשוף אותם לפני קהל צופים, אשר הנמנים עמו מתביישים הם עצמם „להתערטל" כדי כך".

עדנה : „יש בדוסטוייבסקי אלמנט חשיפה מודגש ביותר".

שלמה : „הדמויות שלו חושפות עד הסוף. דוסטוייבסקי אוהב אותן ושונאן — ובמקום כלשהו צוחק מהן".

גאלריה של צבעים

עדנה : „זהו הצד האירוני. ראה שמותיהם של ראשי־הפרקים ברומאן, כמו „הבעל והמאהב מתנשקים" וכיוצא בזה".

שלמה : „בשביל שחקן, לשחק את הדמויות הללו זה הדבר הנפלא ביותר, שכן שחקן צריך לעסוק בחשיפה, ודוסטוייבסקי מגיש לי כל זה על טס. בשביל שחקן — זו חג גת, אף־על־פי שתהליך החשיפה כרוך ביסורים עצמיים גדולים, כדרך כל שמחה שיש בה סבל ועצב, כמו סעודת ההבראה הנערכת לאחר הקבורה. דוסטוייבסקי הוא גאלריה של צבעים, לא שחור־לבן, ומשום כך תענוג לעבוד עליו. הוא ראוי שנגיע להציגו על הבמה".

עדנה ושלמה פותחים בדיונים על טיבו של שחקן, על יחסי שחקן ובמאי, חירותו של זה וחירותו של זה, על אינטואיציה במלאכת־המשחק, על ניתוח שכלתני ומגרעותיו, על ההתנגשות הבלתי־נמנעת בפירוש דמויות בין השחקן לבמאי — ושלמה, כמובן, מלווה את טיעוניו בהדגמות חיות, למרבה ההנאה — ואני נאלץ להחזירם אל הנושא העומד על הפרק.

שניהם מסכימים, שדוסטוייבסקי „זהו חומר טראומאטי", ושלמה מעיד, כי „אני מתהלך כמשוגע, אינני מסוגל להירדם. זה לא קורה לי אלא במחזות של תהליכים, ואף לא פעם במחזות של תוצאות. אני שואב, בתפקידים כאלה, מן המקורות שלי עצמי, מעברי, מן האסוציאציות שלי

(המשך בעמוד 77).

סימפוניה בצבעי מים של קוסונוגי

מאת דוד גלעדי

מנופי עין-כרם (אקוורל, 1952)

יוסף קוסונוגי

יוסף קוסונוגי ידוע בקרב עמיתים וחובבי ציור כ„אקוורליסט", מצייר בצבעי מים. מלבד זה יש לו עוד כמה סימני־היכר בתור אמן. ידועים ציוריו ה„מוסיקליים", ציורים של מנגנים בודדים, של קבוצות מנגנים, של תזמורות, בהם הוא מצליח מאין כמוהו להדגיש בערכיו הציוריים, בצבעים המתאימים, בתנופת המכחול, בריתמוס שבו מתייחד כל מעמד, כל כלי, כל פנים או חוץ, את הגילום של מוזה אחת בשנית — אלת הניגון באלת המחשה התיאורית.

כמו כן ידועות הדמויות התמירות של נשים בציורו של קוסונוגי שהוא נותן להן צורה כפי שהוא רואה אותן ומלביש להן מחלצות צבעוניות שהן קוסונוגיות במובהק ואין לטעות בהן.

בין שאתה רואה את המנגנים שלו או דמויות הנשים שלו או כל ציור אחר משלו, תכיר תמיד עקבות אצבעותיו. וכן תכיר את רוח אמנותיה, שהיא כולה שלו.

אומר קוסונוגי שיש לו לפעמים „אתנחתות" של חדשים רבים כשהוא הולך בטל ואינו שם לפניו גליון־נייר ואינו נוטל מכחול ליד. ואלה הם בוודאי חודשי התהייה והשאלה מה הלאה. ישנם אמנים שאצלם תקופות־בטלה כאלה הן הרות סכנת וביחוד בזמן הזה, כאשר הצייר בכלל שואל את עצמו, מה הלאה. והרי פני עולמנו נשתנו במידה כזאת, שהאמן היוצר עלול להתבלבל מהם, אם אין הוא מגלה כוח לחזור אל עצמו.

להתבלבל פירושו להתכחש לעצמך ולעלות על דרך של מיקסמי־שוא שקוסמים לך, בריבוי ה„טכניקות" והחומרים החדשים שהמהפכה שהתחוללה בהם ובגינם, מפתה אותך לנסותם. בפח הזה נפלו רבים וגם טובים והכשילו את עצמם. ומן הפח הזה נזהר קוסונוגי, שמן התהיות שלו הוא חוזר תמיד אל עצמו, אל פינתו שבה הוא יכול להתייחד עם עצמו, עם צבעיו השקופים שרק אמן בעל ליריקה כה דקה מסוגל לבטא בהם את עולמו.

דרך צבעי המים של קוסונוגי רואים את העולם שלו לעומק המשתקף כאן כולו, שאילו היה מצייר בשמן לא היינו מגיעים לכל הנסתרות שבו. אצלו אנו רואים את הנסתרות והנגלות גם יחד. דומני שבין ציירינו אין עוד וירטואוז כמוהו בהפקת כל ההאספקטים, גם הבלתי־אפשריים, מצבעי המים, שהם ה„מדיום" הקדום ביותר של הציור — מעת ציירי המערות שהיו ה„אקוורליסטים" הראשונים, דרך ציירי מצרים וכרתים הקדומים, ועד המיניאטוריסטים ההודים והפרסים ובעלי ציורי הקיר האיטלקים שהטמפרה שלהם היתה אף היא צבעי־מים.

יחודו של האקוורל הוא כלא יתכן בו אתיות־עינים והאמן מתגלה בו בּמרומי יכולתו או אי־יכולתו, כוונותיו או אי־הכוונות, אמירתו או ריקנותו מכל תוכן. המנסה דרכו בלהטוטים, מגלה עד מהרה את ערוותו, את הכיעור של הזיוף שיש בו.

אך אין להסיק מהעדפתו את צבעי המים, שקוסונוגי נולד אקוורליסט, או שהוא מוצא את ביטויו האמנותי רק במדיום זה. ראיתי לפני כמה ימים ציור־שמן שלו באחת הגלריות שנראה היה לי ממבט ראשון כתמונה מעשה ידיו של ראול דופי. תמונה מלבנית זו ברוחב, מראה קטע של מנגנים שכל דמות וכל כלי מוסיקלי שבה הם כסולם של תווים שהריתמוס של נגינתם מתבטא בצבעים ציוריים.

משהתברר לי שזהו ציור של קוסונוגי, הרי טבח האקוורלים שלו היה בתודעתי, התעוררה בי סקרנות לגבי ציורי השמן שלו (להבהרת אציין שגם דופי הירבה לצייר המנגנות ה„מוסיקליות"). ואמנם מצאתי בביתו של קוסונוגי עשרות ציורי שמן, מהם תמונה קטנת־מידות עם נוף מסביבת ברלין, שהודות לה הוא נתקבל כתלמיד באקדמיה שם בהיותו בן 15 הפרופ' היינריך אוטו, רבם של ציירים גדולים וחשובים, פרש עליו את חסותו.

קוסונוגי, יליד בודפסט, הגיע לגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה כשהוריו היגרו לשם. אולם בשנת 1926 היתה כבר המשפחה בתל־אביב הקטנה, כי אמו היתה ציונית נלהבת — כפי שהוא מספר — ולא רק בזכות הרצל, אלא גם בזכות אחסבים שעלה לירושלים עוד בראשית המאה.

ציורי השמן שלו הם תגים לא רק בפסיפס דיוקנו האמנותי של קוסונוגי, אלא גם בדיוקנה של תל־אביב של הימים ההם. הוא הירבה לצייר פורטרטים, דמויות על רקע הסביבה והתקופה ולכן יש להם גם ערך תיעודי. ובין ה„דיוקנאות" יש גם של עופות מן הלול שהיה בחצר הבית ברחוב הירשנברג, שם גידל אביו גם ירקות ולמין חווה כזאת בשנות המצוקה והרעב — המחצית השניה של שנות ה־20 — היתה חשיבות עצומה לגבי משפחה של שבע נפשות ולגבי חבריו הציירים של הבן יוסף, שתמיד מצאו כאן מיטה להניח את ראשם ומעט מזון להשיב את נפשם.

במקום שם נמצאים היום חרחובות ששמות של ציירים נקראים עליהם, ב„גדה" הימנית של רחוב־דיזנגוף, היתה ה„מושבה" של הציירים. ברחוב גוטליב היה ביתו של יצחק פרנקל (פרגל) שהיה ה„רבי" וניהל סדנא ללימוד והשתלמות. קוסונוגי היה הצעיר שבחבורה, עוד טרם מלאו לו 20, אך הוא התהלך כבר עם הגדולים. ומן הארכיון הגנוז שלו הוא מוציא דיוקנה של אמו שהיתה ה„מוטור" של המשפחה, מדמויות אותן אמהות שהודות להן דבקו משפחות באדמה הזאת ולא זזו ממנה.

הוא מוציא דיוקנה של גבי בן־שאול, אשתו של הסופר הקומוניסטי, שהיתה היפה בנשות תל־אביב הקטנה. לא חסר גם דיזנגוף על סוסו הלבן וה„עדלידע" ולא חיים גליקסברג, הצייר־התלמיד־חכם שעמיתיו קמו לפתחו לשמוע לקחו. וכאמור, העופות, תרנגולי ההודו האכספרסיביים בגודל טבעי מחוותו של אבא, שקוסונוגי הפליא לעשות בציור ה„פורטרטים" שלהם.

כאשר נערכה התערוכה הראשונה של ה„מודרניסטים" בתל־אביב בשנת 1929, השתתף בה גם קוסונוגי בן ה־21 עם ארבעה מציוריו שהיו כולם ציורי שמן. ועם ציורי שמן הוא הגיע לתערוכה הראשונה של מוזיאון תל־אביב ב־1937, מוזיאון שהיה אז בתהליך התהוות בלבד. ואז הוא זכה בפעם הראשונה משלש הפעמים שבהן הוענק לו פרס־דיזנגוף, שהיה אז פרס־עידוד בלבד, פרס בהתהוותו.

אם קוסונוגי עבר לצייר לרוב בצבעי מים — ואני אומר „לרוב" משום שפה־ושם הוא „חוטא" גם כיום בציורי שמן שיש להם אותה אווריריות כמו לאקוורלים שלו — הרי זה משום שבמדיום זה מתנכרת האמת שלו. האקוורל הולם את אישיותו, כפי שהרישום בשחור־לבן הולם אישיותה של אנה טיכו, למשל, או כפי שהבדים המופשטים גדולי־המידות הולמים את זריצקי שבנעוריו הירבה לצייר נופים בצבעי מים.

כל אמן החושש מהזדייפות הולך לפי משיכות לבו, לפי הקול הפנימי המדבר אליו. והקול הפנימי של קוסונוגי מדבר אליו בלחש, בליריקה דקה של האקוורל המגלה את הנימים הסמויות ביותר שאין עוד מאחוריהן שום סוד.

כי בצבעי שמן, וביחוד כשמניחים אותם בשכבות עבות אחת על השניה, אפשר להסתיר סודות. באקוורל אי־אפשר להסתיר סודות, כי יחודו הוא בשקיפותו וגם אם מניחים אותו שכבות על גבי שכבות, העין מגיעה עד האחרונה והעמוקה שבהן.

בדרך כלל טועים לחשוב, כי ליריזם המדבר בלשון הדימויים האישיים מסתיר יותר מאשר מגלה. האמת היא, כי הוא דולה מעמקי הרגש הסמויים ביותר כדי לעשותם גלויים לקורא, לשומע, למביט ורואה וצריך רק לב להבין. מן התחום הזה מדבר אלינו גם קוסונוגי בדקות מפליאה, ואולי לשם הבנתו אנו באמת זקוקים ל„מכשיר" הרגיש לדקות הזאת, שלא כל אחד מצויד בו.

טבעו של האקוורל הוא שצריך לדעת להשתמש בו במדה הנכונה, כדי לא לרדת מן הפסים. ובכך מצטיין קוסונוגי שהוא נשאר תמיד מעבר מזה של הפסים. והרי קשת הצבעים מוגבלת, אין בה בדרך כלל השחור, החום, האדום, הלבן, בעוד שהשקיפות של הכחול, הסגול, הירוק, הכתום והוורדרד היא בבחינת שלט־אזהרה כמו על שפת שטח ממוקש.

קוסונוגי יוצר בתודעה הרגישה של שלט־אזהרה זה. וכך הוא מצייר עם הכחולים, הירוקים והכתומים המיוחדים שלו את נופי עין־כרם וצפת שלו, שלא ראיתי יפים מהם; את המנגנים ואת דמויות הנשים שלו. רואים כאן את ההשפעה ההדדית בינו ובין מרדכי לבנון שהיה רגיל לעבוד אתו יחד „ישר מן הנוף" כשנופי שניהם מדורגים, עולים ומתרוממים עד לב השמים...

זה מבחינת המיבנה. אבל סולם הצבעים של קוסונוגי שונה כמובן, כי המדיום שלו הוא האקוורל ויש אצלו סולם של כחולים וירוקים עם מעברים לכתום החם, מעין פז של קוסונוגי שהוא יותר אור־יקרות מאשר צבע. בתמונות עין־כרם הכל מרומז, הצבעים, העצים, הדמוינת, דרגי השטח המטפסים ועולים.

ובולט כאן ההבדל בין אמן היוצר לפי רחשי לבו בפינתו ובין האסכולה האומרת שאפשר ליצור אמנות באמצעים מיכאניים, אמנות שהיא „בלתי אישית" — שהיא בו בזמן גם בלתי־אנושית.

דיוקנה של יעל (אקוורל, 1965)

המודל עם כנור (אקוורל, 1943)

יש לקוסונוגי תמונות שכל אחת מהן ראויה כשלעצמה לעיון מיוחד. כך גליונותיו הגדולים מן הזמן האחרון שבהם הוא על סף המופשט. גם בהם הוא לא חדל מן התיאורי, אך פסי הכחול או הירוק שלו אינם שקופים עוד, הם מונחים בשכבה עבה וברקם הוא כמו של צבע־שמן. והגליון הגדול שלו בשם „התזמורת" הוא יותר תרגיל ציורי מאשר בעל מגמה תיאורית.

כאן מופיע הריתמוס המוסיקלי במלוא העוצמה והודות לצפיפות הכתמים הבהירים בינות הכתמים הכהים נוצר רושם האנסאמבל שלבו נישא יחד בסימפוניה של צבעים ושל נגינה. תמונה זו תיכנס בוודאי לתולדות הציור בעקבות ציוריהם המוסיקליים של דופי ושל קנדינסקי — אם אמנם המוזיאונים שלנו לא יעשו מעצמם צחוק, בזלזולם באקוורל.

יכולנו למנות כמה וכמה מציורי קוסונוגי שהם בעינינו „שדוור". ביניהם אחד הפורטרטים של בתו של האמן שאתה רואה אותה כאילו דרך דלת־זכוכית יושבת בחדר סמוך ליד החלון ופניה מוארים ושקופים והיא כמו דמות בחלום. או „מנגנת הגיטארה", תמונה בעלת כוח עצום עשויה בכחילות־אפרורית. ו„דמויות בנוף" עם חומת כחול מצד אחד וצהבהבות־פז מצד שני. ו„ציפורים במעופם" שמומחשים בו זרמי האוויר ממשק כנפי העופות על רקע מישטחי צבע־האזור.

ואין טוב מן האקוורל לצייר בו את ערי הקודש, ירושלים וצפת, על המיסתורין שבהן, שהרי הכחול והפז הם צבעי המיסתורין ויש בהם מן הסוד והרמז שקוסונוגי כה יודע להעלות מתביוניהם ובו בזמן להשאירם בתחומיהם החבויים.

יוסף קוסונוגי, המדבר אלינו בצבעי מים, משקיף על עולמו מסביב בעיניו של פייטן בעל כוח־ביטוי עצום, אלא שעוצמה זו טמונה בלחש שבו הוא אומר מה שיש לו לומר.

עם גולדה למועצת אירופה

יזהר הררי, שהוא חבר הכנסת מאז כינון הכנסת הראשונה, ולא "רוץ" עוד לכנסת השמינית, מסתכל אחורה על 25 שנות פעילות פארלמנטרית

בוועדת הסמל והדגל במועצת המדינה הזמנית

במשלחת הראשונה של הכנסת כאורחת הפרלמנט הבריטי

מאת א. גזית

יזהר הררי, שכיהן במשך 25 שנה כחבר כנסת, לא יהיה בארץ ביום שבמטבח המפלגתי תחתם רשימת המועמדים של המפלגות לכנסת השמינית: הוא יישב אז בשטראסבורג, בכנס של מועצת אירופה, שבה הוא מייצג את הכנסת זה ארבע שנים.

שיא פעולתו במועצת אירופה תהווה הופעתה של גולדה מאיר בהמשכה של המועצה ב־1 באוקטובר, והוא גאה על הופעה זו, שהרי הוא ש„בישל" את ההזמנה לראש ממשלת ישראל.

בימים שצרפת ויוגוסלביה מתנגדות להופעתה של ישראל בועידה לבטחון אירופה, הצליח יזהר הררי בעבודה שקטה ומסורה, לקבל הזמנה לגולדה מאיר להופיע בנאום לפני מועצת אירופה שבה יושבים מדינאים מכל ארצות אירופה המערבית.

ויש הרבה מן הסמליות שיזהר הררי, שהנו אחד משני הח"כים היחידים ממפלגת העבודה המכהנים בכנסת מיומה הראשון, יסיים את הקאריירה הפרלמנטארית שלו בהכנה להופעתה של החברה השניה מ„עבודה", המכהנת מן היום הראשון — גולדה מאיר. (יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו נכנס לכנסת הראשונה בסוף הקדנציה שלה) ויתר חברי הכנסת המכהנים מראשית כינון הכנסת הם: מנחם בגין, יוחנן באדר, חיים לנדאו ואסתר רזיאל נאור מחרות; מאיר יערי ויעקב חזן ממפ"ם, והרב קלמן כהנא מפועלי אגודת ישראל).

ראשי ממשלות רבים מחוץ לאירופה ביקשו להופיע לפני מועצת אירופה אך גוף מכובד זה הוא בררני ביותר, ודוקא בעת שבועידות אחרות קוראים להחרמת ישראל, יש בהופעת זו משום פריצת המעגל.

יזהר הררי הטביע חותמו על כמה מדפוסי עבודתה של הכנסת.

„החלטת הררי", כפי שהיא קרויה בדברי הכנסת, היא החלטת הכנסת בדבר התקנת חוקה למדינה. כיושב הראש הראשון של ועדת הכנסת היה זה הררי שהציע כי לא תהיינה מחיאות כפיים בכנסת ווהו כנראה הפרלמנט היחיד בעולם בו אסורות התשואות אחרי נאום. היה זה הררי שהציע כי סדר הישיבה באולם המליאה ייעשה לפי גודל הסיעות. התברר כי אין סיעה המוכנה להגדיר עצמה כימנית, שכן ההצעה המקורית היתה שיישבו לפי התפיסה האידיאולוגית משמאל — סיעות השמאל מן הקצה למרכז ומימין — סיעות הימין מן הקצה למרכז. הצעתו, הנשמעת היום פשוטה ומובנת, של הררי פתרה את בעיות שמאל וימין, ולפי עדותו גם הפרלמנט הצרפתי אימץ לעצמו שיטה זו אחרי שביקרה בארץ משלחת פרלמנטרית מפאריס. היה זה יזהר הררי שיזם את הנוהג לנאום מן הדוכן ולא ממקום מושב של חבר הכנסת „מחשש להפרעות וכדי להבחין היטב מי בעל זכות הדיבור ומיהו המפריע או המשסע בקריאות ביניים". הררי היה גם היוזמי מוסד ההצעה לסדר היום, שהוא „התורקן היעיל להגיד נפץ שמצטבר בח"כים".

אף כי השכלתו של הררי היא משפטית — וליום אחד לא סגר את משרד עורכי הדין שלו — נטתה פעי לותו לצד המדיני ומיום שנתכוננה ועדת החוץ והבטחון יזהר הררי הנו מרכזי בה. כאן ייצג השקפה אקטיביסטית־מתונה בענייני חוץ ובטחון ש־חספה פחות או יותר את מדיניותם של דוד בן־גוריון, לוי אשכול ומנוחה גולדה מאיר.

„המפא"יניק של הפרוגרסיבים"

ואכן בתחום מדיניות החוץ לא הסתפק הררי בנשיאה נאומים בכנסת אלא עשה בשליחויות מדיניות — מטעם הכנסת וגם מטעם הממשלה. חיבתו של בן גוריון אליו תאמון שרחשו לו ראשי מפא"י הדביק לנדרי את הכינוי „המפא"יניק של הפרוגרסיבים ושל הליברלים העצמאיים" ולכן לא היתה בכך הפתעה דרמטית כאשר אחרי מלחמת ששת הימים קצה הררי את הקווים והצטרף למפלגת העבודה. תשבוע הוכיר כי פעמיים קודם לכן נתכוון להצטרף למפא"י שלאו... שית שנות השישים חשב על כך, אבל הואיל והיתה זו תקופת הפרשה לא נמצא הזמן מתאים לעבור למפלגה יסועה ומפולגת. בפעם אחרת כאשר יוסף ספיר המנוח ממנהיגי הציונים הכלליים שהיו לליברלים הציע להררי להצטרף למפלגה ולסיעה, השיב האחרון כי אם יעזוב את מפלגתו (הפרוגרסיבית) יכוון פעמיו לעבר מפא"י.

השליחות האחרונה כחבר כנסת

יש תו המייחד את יזהר הררי מיתר ותיקי הכנסת שנותרו בה עד היום. הוא יליד הארץ היחיד בהם וכנראה עובדה זו גם הדביקה לו תדמית של צעיר־נצחי. הררי נולד למשפחה מדור האבות המייסדים — הוא נולד ביפו תחת השלטון העותומני לאביו חיים איזנברג ז"ל ולאימו יהודית הררי תבל"א שבקרוב ימלאו לה 88 והיא היחידה שנותרה מהמשתתפים בטקס ייסוד הסתדרות המורים העברים לפני שבעים שנה בזכרון יעקב. אשתו, דינה, היא דור רביעי בארץ. הררי למד בגימנסיה הרצליה, למד משפטים בפריז ובארץ, הצטרף לציונים כלליים א' (היה פעם מתומכי הרדיקלים יצחק גרינבוים ונחום גולדמן) והיה ממייסדי המפלגה הפרוגרסיבית בישראל, כשהוא נימנה על פלג העובד הציוני שבה. אף שבמפלגה זו הופיע שלישי ברשימת (אחרי פנחס רוזן ומשה קול נחשב הררי למספר 2 בכנסת, שכן אותו זמן נתג קול להתפטר מן הכנסת כדי לשמש חבר הנהלת הסוכנות). המפלגה הפרוגרסיבית זקפה לזכותה את הדחיפה להנהגת חינוך ממלכתי ולשכת עבודה ממלכתית ובשלב מסוים ערך הררי חשבון אריתמטי פשוט ומצא כי למען חוק בריאות ממלכתית יש יותר תומכים בתוך מפא"י מאשר בכל הסיעה של הליברלים־עצמאיים. מפא"י, שכבר היתה אז למפלגת העבודה קיבלה אותו בזרועות פתוחות. עוד קודם לכן ישב הררי בועדת חוץ ובטחון על המיכסה הקצובה למפא"י. פעם, בתקופה קצרה בה היתה מפלגתו הפרוגרסיבית באופוזיציה, ביקר בארץ פליכס הופואט־בואני, שהיה אז שר צרפתי. הררי נפגש עמו כנציג האופוזיציה. לימים בא לאבידג'ן לבקר את נשיא חוף השנהב שהתפלא: הן הכרתי אותך כנציג האופוזיציה וכאן אתה מופיע בשליחות מטעם הממשלה. „במדיניות החוץ שלנו", השיב לו אז הררי, „אין הבדל רב בין קואליציה לאופוזיציה".

השבוע יצא יזהר הררי לשטרסבורג כנציג ישראל במועצת אירופה (במושב זה תופיע בפני המועצה ראש הממשלה גולדה מאיר). ובכך חותם הוא את נסעותיו המדיניים כחבר כנסת. מי ששימש גם חבר משלחת ישראל באחת עשרה עצרות או"ם (כחבר במשלחת הכנסת לעצרת) ובמושבים של האיגוד הבינפרלמנטרי השמיע השבוע דברי פרידה בנימה של צער אך לא של מרירות.

„אף פעם לא ביקשתי לחיות חבר כנסת", אמר, „אם כי שמחתי להיות חבר כנסת. הייתי חבר בה עשרים וחמש שנה ולא משנה לגבי אם אהיה בה עשרים ותשע שנה. זה מעניין ואני מחשיב את התפקיד ואת המוסד. אך אם המפלגה רוצה שאהיה ח"כ או לא — זה ענין שלה. לא הייתי מתנגד להיות הלאה ח"כ, אבל אני גם מוכן לא להיות. האסון של מפלגת העבודה שהסיעות לשעבר — (מפא"י — אחה"ע — רפ"י) נשארו שלמות ומתעלמות מכל כוח חדש. אם צודק אברהם עופר שנוספו אלפי חברים למפלגה — מי מייצג אותם? הן רפ"י בוחרים את אנשי רפ"י, מפא"י את מפא"י ואחה"ע את אנשי אחה"ע. ומי שאינו משתייך לאחת החטיבות האלה ?".

מכל מקום, בגיל 65 חש עצמו הררי עדיין כמי שמפלגתו וממשלתו יכולים עדיין לנצל את נסיונו וכושרו. ויש ענין לשמוע מיזהר הררי דברי סיכום (חלקי) על כמה נושאים ומכמה תחומים, בהם עסק, או להם היה עד, בעשרים וחמש שנים של חברות פעילה בכנסת ובועדותיה.

בוחה של ועדת חוץ ובטחון

שאלה: האין ועדת החוץ והבטחון של הכנסת חותמת גומי של הממשלה?

הררי: אין יודעים בחוץ הרבה מה עושה ועדה זו ומהי מידת השפעתה על מדיניות החוץ והבטחון. בלי לפגוע בשרי ממשלה, הרי הרכב האישי של ועדת חוץ ובטחון עלה, לרוב, על רמת חברי הממשלה, ולפחות לא היה פחות. למשל, עם כל הכבוד לשרי מפ"ם, גם הם יודו שמאיר יערי ויעקב חזן, חברי הועדה, משפיעים יותר במפלגתם מאשר נציגי מפ"ם בממשלה. כאשר משה דיין ושמעון פרס לא היו חברי ממשלה, ישבו בועדת חוץ ובטחון. מנחם בגין הוא חבר קבוע של הועדה, לחוציא את התקופה בה היה חבר ממשלה. גולדה מאיר עצמה, בהיותה רק חברת כנסת, ישבה לשמאלי בועדה. על ידי עצם הויכוח וההערות בועדת חוץ ובטחון — בה אין נהוגות הצבעות — משפיעים הדברים על כיוון הדרך המדינית. ארשה לעצמי אפילו דברים אפיקורסים: נדמה לי שיש שרים ופקידים הלומדים ומסדרים רעיונותיהם על־ידי עצם הדיונים בועדה.

שאלה: אבל האם יש לועדת חוץ ובטחון השפעה ממשית ומעשית על נושאי חוץ ובטחון?

הררי: כן. ב־1949 סגרו הירדנים את הדרך לאילת בקילומטר ה־78. בן גוריון היה אותו זמן בחופשה בחו"ל (יוון ואוכספורד) ואליעזר קפלן המנוח מילא את מקומו כראש ממשלה. הרמטכ"ל יגאל ידין תבע פעולה, אך הממשלה לא ידעה מה לעשות. שלחו את מרדכי מקלף לשאול את בן גוריון אם לפרוץ בכוח, אך בן גוריון השיב כי הוא בחופשה וכי יש לו ממלא מקום ויש ממשלה. אז העבירה הממשלה את ההכרעה לועדת החוץ והבטחון והחלטנו על פריצת הדרך בעזרת טנקים ותותחים והסתבר כי היתה זו החלטה נכונה והדרך נפתחה.

הררי נואם בכינוס האיגוד הבינפרלמנטארי באולם הסינאט האמריקני

הויכוח על „ההמתנה"

בשעות משבר מופיעים לדיוני הועדה גם שרים כדי להאזין ולשמוע. פנחס רוזן, נהג „להתגנב" לישיבות הועדה בהיותו שר משפטים. שר הפנים המנוח משה חיים שפירא ושר הדתות ורח ורהפטיג באו תכופות לועדה — לשמוע ולהשפיע. עכשיו מסלפים את ההיסטוריה של ערב מלחמת ששת הימים. הויכוח היה לא אם לחכות או לפעול אלא אם לפעול או לא לפעול. כיון שניצחנו אומרים שהויכוח היה אם לחכות או לפעול, אבל החכיון הזה — ההמתנה — היה מסוכן מאד.

שאלה: מהי גירסתך על ההמתנה?

הקושי של לוי אשכול — שהערכתי אותו מאד — היה שכל השרים שהיו נגד מלחמה היו לא שרי מפא"י והוא אמר כי קשה להכריע לצאת למלחמה על דעת מפלגה אחת בלבד. מה שלא אמר אשכול במפורש היה שאבא אבן ופנחס ספיר היו אותה שעה בחו"ל והם היו נגד מלחמה.

שאלה: גם נציג מפלגתך אז — הליברלים העצמאיים — היה נגד מלחמה.

הררי: משה קול הצביע נגד מלחמה בניגוד לדעת המפלגה. בישיבת הסיעה

(המשך בעמוד 73)

במשלחת ישראל בעצרת או"ם בשנת 1958: גולדה מאיר (שהיתה אז שרת־חוץ), ישראל גלילי, יזהר הררי ויוסף תקוע

מאת
דוד מרקיש

אידיליה בים השחור

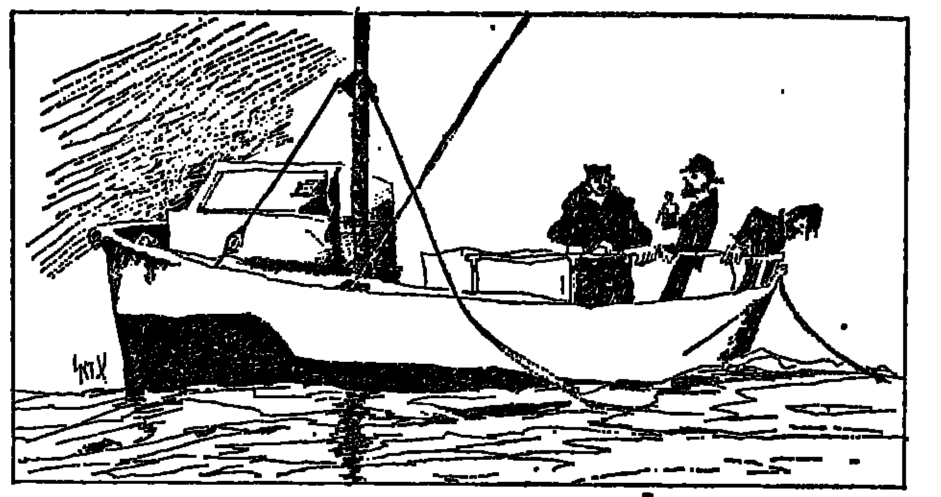

התתרים של קרים היטיבו לדעת היכן להתיישב, אך הרוסים ידעו לאן להגלותם ואיפה ולהניחם בלא אדמה ובלא מולדת. לתתרים אסור לחזור ולשבת בקרים, וכל גולה שינסה לעשות זאת יסתכן במאסר.

בגלותם אין התתרים חדלים לחלום על חזרה לקרים שלהם, אך בינתיים הקימו הרוסים אשר נטלו לעצמם ארץ לא־להם בתירוצי „מדיניות פנים" אזור החלמה ונופש בשולי חצי־האי, על גדות הים השחור. על בתי־ההחלמה ובתי הנופש מתנוססים שלטים מאחזי־עיניים באוקראינית.

באחד ממקומות הנופש היפים ביותר בגיזרת החוף של יאלטה מתנשא בית־הנופש של הסופרים, כביר כמצודה, ובחזיתו ארבעה עמודים גדולי־קוטר, שרק ארבעה אנשים יכולים להקיפם בזרועותיהם. מן הבית נשקף מראה נפלא על הים התכול, שאוניות לבנות נראו מפליגות באופק שלו, הנפלא עוד יותר.

לאותו בית־סופרים באתי כמעט מדי אביב באביב — לחבר את שירי וסיפורי, להתאהב ביופיה של הארץ הזרה ובאוניות הלבנבנות. פעם אחת אף נתמזלתי כאשר לנמל יאלטה נכנסה אונית שדגל תכול־לבן התנוסס על תורנה. ללא פחד מפני עונש כלשהו יכולתי להביט מקרוב על סמל המגן־דוד. אמנם, סוכן השירות החשאי עצר אותי על הרציף ועיין ארוכות בתעודותי, אך הניח לי משנוכח כי אני עתונאי.

•

החיים בבית הסופרים זרמו בהדגוניות מארוחת־הבוקר השופעת ועד ארוחת הערב הכבדה. אנשי עט נודעים שעשו שם סיפרו על הקניות המוצלחות שעשו במסעותיהם לחוץ־לארץ והנשים ביניהם החליפו זו עם זו תמרוקים, מענים של חייטים ומתכוני מטעמים. לפתע ירד עלי שיעמום ללא־נשוא במצודה הספרותית הזו. חשתי הכרח להתפרק — אהבה אווילית קצרה או הרפתקת אחרת כלשהי יכלה להביא לי הקלה. יצאתי אל הנמל המזוהם, גיליתי בו בית קטן ועליו שלט „קולחוז דייגים", ונכנסתי פנימה.

חמישה זקנים גברתנים ישבו בחצר־הבית. האפלולית על שקים, לגמו וודקה ואכלו דגים לא־מבושלים, ממולחים היטב.

„שלום!" אמרתי, אך הזקנים התעלמו כליל מברכתי והמשיכו לשתות. אחר התלבטות כלשהי בין הדלתות מצאתי דרכי החוצה וחזרתי כעבור זמן קצר ובידי בקבוק.

„שלום, זקנים!" אמרתי שנית, והעמדתי את בקבוק הוודקה על השולחן.

„וברכה!" ענו לי האנשים בחמימות, בפנותם לי מקום ובהזמינם אותי להצטרף אל חברתם.

מקץ חצי־שעה ידעתי, כי הזקנים הם צוות ספינת־דיג קטנה של הקולחוז. חיש מהר עלו בזכרוני מעשיות שקראתי על שודדי־ים והברחות ליליות, ואני ביקשתי מהזקנים לקחתני עמם להפלגה. הם שתו עמי, ומשהוחם לבם נתרצו והסכימו לקחתני עמם בתנאי שאקבל את הסכמת יושב־ראש הקולחוז ואישור משלטונות הגבול הימי.

יושב־ראש הקולחוז — משרדו עמד באגף הבית — שוכנע שאכן אני עתונאי ונהג בי בהבנה ובנועם.

•

„אני בעצמי אסע אתך היום לקרץ' — הודיע לי — שם דגים עכשיו בספינות־דיג גדולות ובהן מתנהלת פעילות אידיאולוגית־חינוכית ברמה גבוהה. כל כלי־שיט מצויד במכשיר טלוויזיה, וכבר דגנו דגיגים מעבר למיכסה. החובה הסוציאליסטית..."

„אני רוצה להפליג עם הזקנים", אמרתי.

„אבל מדוע? זה לא מעניין בכלל... הדייג בספינה שלהם נעשה בשיטות לא־תעשייתיות, מיושנות".

„זה בדיוק מה שדרוש לי", אמרתי נחרצות.

„בספינות־הדיג בקרץ' יש לנו שני ‚גיבורי העבודה הסוציאליסטית' ונציג אחד בסובייט העליון — הכריז היושב־ראש בגאווה — אבל מי יש להם פה, הה?"

„מי?"

„זה כל העניין — נצטעק היושב־ראש כמנצח — רק זקנים. חורבות־אדם. עד הפנסיה נשארה להם רק איזו שנה. לכן העברתי אותם לספינה הקטנה. וחוץ מזה, מבחינה מוסרית הם מגומים. שותים".

„ובספינות־הדיג לא שותים?"

„כמובן, שותים, אבל לא כך".

„כלומר, אחרת? מה, שותים אודקולון?"

„אה, למה לך — הסמיק היושב־ראש — היו מקרים בודדים, אבל זה לא אופייני. הם שותים וודקה". האיש נשתתק ושקע בהרהוריו. לבטח חישב מי יכול לספר לי על סביאת האודקולון.

•

מצויד במכתב היושב־ראש, מודפס על טופס של הקולחוז ומאושר בחותמת עגולה, הלכתי אל מנהלת שמירת החופים. סגן זקן הפך והפך שם בתעודותי, טילפן למישהו אי־שם, ונתן לי אישור הפלגה.

בחצר „קולחוז הדייגים" המתינו לי שניים — רב־החובל והנווט שלו, שהיה קשיש פי שניים מרב־החובל, ומשום כך בירכתיו ראשון לשלום. האיש הושיט לי ידו בפנים קודרות ולא אמר דבר, אולם הרב־חובל — קראו לו ויטיה — שהיה כבן שלושים וחמש־ארבעים, היה מן הדברנים.

„אל תעלב בגללו — אמר לי באותתו לי לסור הצידה וכהצביעו על הנווט — הוא שתה אתמול כהוגן, והבוקר עוד לא הספיק לשתות כוסית של התפכחות"

לפי הברק המנצנץ בעיניו וריח היין שנדף מפיו בחוזקה, עלה ויטיה על הנווט שלו בכמות שהערה אל תוכו.

חמשת הזקנים בעלי הגוף, שפניהם נראו אטומות מרוב חיים חד־גוניים, ישנו שרועים על שקים. על השולחן נראו חתיכות של דגים לא־מבושלים.

„בוא נעשה עסק — אמר ויטיה — אתה מעמיד שתיה ואנחנו תקרובת. נבשל מרק־דגים. משקה גן־עדן".

„משקה בשביל כולם? שאלתי בהביטי סביב על הזקנים הישנים תוך שחישבתי כמה תעלה לי נדיבותי.

„לא — אמר ויטיה — רק בשביל שלושתנו. הנווט, אתה ואני. אנחנו נפליג בספינה, אבל הם יהיו בסירה. נוציא את השלל ונשלח אותה הביתה. אנחנו נישאר בים. ננוח. הנווט יהיה בסדר עד הבוקר: הוא יודע המון סיפורים..."

„ויטיה, איך התגלגלת לספינה, אל הזקנים האלה?" שאלתי.

„הייתי רב־חובל של ספינת דיג גדולה, אבל הורידו אותי ממנה בגלל שכרות", השיב לי ויטיה בהצטנעות.

התשובה הפתיעה אותי. כל תינוק ברוסיה יודע, כי רבי החובלים של ספינות הדיג שותים כמו דגים, אולם דומה כי אפילו הדגים דמו ללטאות ליד ויטיה אם אמנם זכה שיעלו אותו על ספינה מטיפוס „סלוגה".

•

בלילה, קרוב לשתיים, נפגשתי על הרציף עם ויטיה ועם הנווט שנשאר קודר־פנים כשהיה. חמשת הזקנים בעלי־הגוף ישבו בסירה שנקשרה אל ירכתי כלי־השיט שלנו וראשיהם שמוטי־התרדמה נזקרו פעם בפעם בהתעוררות חולפת.

„קדימה, עלו!" אמר ויטיה, ואנו כולנו עלינו אל הסיפון. הספינה היתה תיבה מכוערת ומזוהמת. בתא היחיד בבטנה עמדו מיטת עץ דו־קומתית ותנור בישול עשוי ברזל. לידו נערמו גזרי עצים.

הפלגנו תימה בגררנו אחורינו את הסירה עם הזקנים. הרשת המתינה לנו בים. הנווט, שישב בחרטום, נעץ כל הדרך מבט עגום במים. קרבתי אליו פעמים מספר במשך ההפלגה, עמדתי מאחוריו, הבטתי, אך לא ראיתי דבר. רק פעם אחת ניתק האיש הזקן מתצפיתו, פתח ואמר לי:

„עכשיו אנחנו עוברים מול בית־החרושת ליין. כדאי לך ללכת לשם ולשתות יין ‚סדרו'. זה יין טוב. אבל אל תשתה שם וודקה. אין שם מה לאכול".

אחר־כך שוב נשתתק הזקן זמן ממושך — עד שהגענו אל הרשת. ויטיה הסביר לי, כי „סדרו" הוא סוג של יין, וכי הנווט צפה בים לצורך העבודה — הוא עקב אחרי הזוהר הפוספורי הקלוש של להקות דגים.

אשר לבית החרושת ליין, הזקן עבד שם אי־פעם כשומר, ומכאן נסיונו. לפועלים אסור להכניס פנימה מזון, ובלי מיצרך זה לא ישתה רוסי משקה חריף. אמנם, הפועלים מצאו מוצא. הם מסתירים את מזונם מעבר לשער המפעל, שותים וודקה בפנים, מעבר מזה — על שתייה בתחומי בית החרושת אין כל איסור — ואצים ללעוס משהו ברחוב, מעבר מזה.

השלל שהעלינו היה לא רע, ובין הדגים הרבים שהעלינו היה גם דולפין ינוקא. לפקודת הנווט הונח הדולפין על הסיפון והזקן שלף סכין וחתך פרוסה קטנה מאחד מסנפיריו. „למזכרת", אמר. אחר־כך הוטל הדולפין הימה.

הזקנים נטלו את השלל עמם, התניעו את מנוע הסירה שלהם והפליגו ליאלטה.

•

„נו, ועכשיו קדימה!" אמר ויטיה בהתלהבות בשופכו נפט לתוך התנור ובהציתו את העצים בתוכו. הנווט לגם כוסית וודקה ופניו האירו כלשהו. הוא החל לנקות את הדגים שנבחרו במיוחד מתוך השלל בשביל הכירה שלנו.

ויטיה היה טבח אמן. מרק הדגים שלו היה ראוי לפרס ראשון.

„כן, זו העבודה שלנו — אמר ויטיה כשכילינו את המרק ואת הוודקה — רק בא מישהו ממוסקווה או מן המחוז, וכבר שולחים אותו תיכף ומייד אלינו, לעשות קצת רומנטיקה של ימאים. פעם העלו על הספינה הזאת את יורי גאגארין. הוא באמת היה בחור טוב. הביא אתו תיבה שלימה של בקבוקי קוניאק. גם אז בישלתי מרק דגים. אה, על מה הוא לא סיפר לנו".

„אתה, אולי תשתוק כבר — קטע את דבריו הנווט, שנסיון חייו לימדו בינה — הוא סיפר הרבה, אבל סוף סוף הוא היה גאגארין. אנשים אחרים אינם צריכים לדעת".

„... וגם מיקויאן היה אצלנו פעם אחת — המשיך ויטיה — כן, על הסיפון הוא לא עלה, אבל אני בישלתי לו על הרציף, בלילה".

„נו, שתוק כבר", חזר והזהירו הנווט. „ראית — שכחת. כך יהיה לך הרבה יותר טוב..."

„אה, מה אתה יודע — נצטעק ויטיה המטמטן בקול מתלונן — את מושב הזקנים שלנו היו סוגרים כבר מזמן. הלוא הוא גורם לקולחוז שלנו רק הפסדים. אז למה מחזיקים אותו? מחזיקים, מפני שהמנהלים באים ליאלטה לנוח. וצריך לספק להם רומאנטיקה של ים, עם דגים וודקה. כן, אלה החיים שלנו".

•

עם ערב חזרתי לבית הסופרים, עמוס דגים טריים. עמיתי הסופרים הצטופפו סביב שולחני, אכלו, שפעו תשבחות, הקשיבו לסיפורים על ספינת־הדיג, התפעלו והשתוממו. וכולם כאחד החליטו לצאת למחרת עם בוקר — כן כבר עם בוקר — אל הרציף, אל ויטיה הלבבי ואל הנווט הקודר שלו, עשיר נסיון־החיים.

אולם הם לא נעו ולא זעו ממקומם. מעצלות.

מרוסית: יעקב שרת

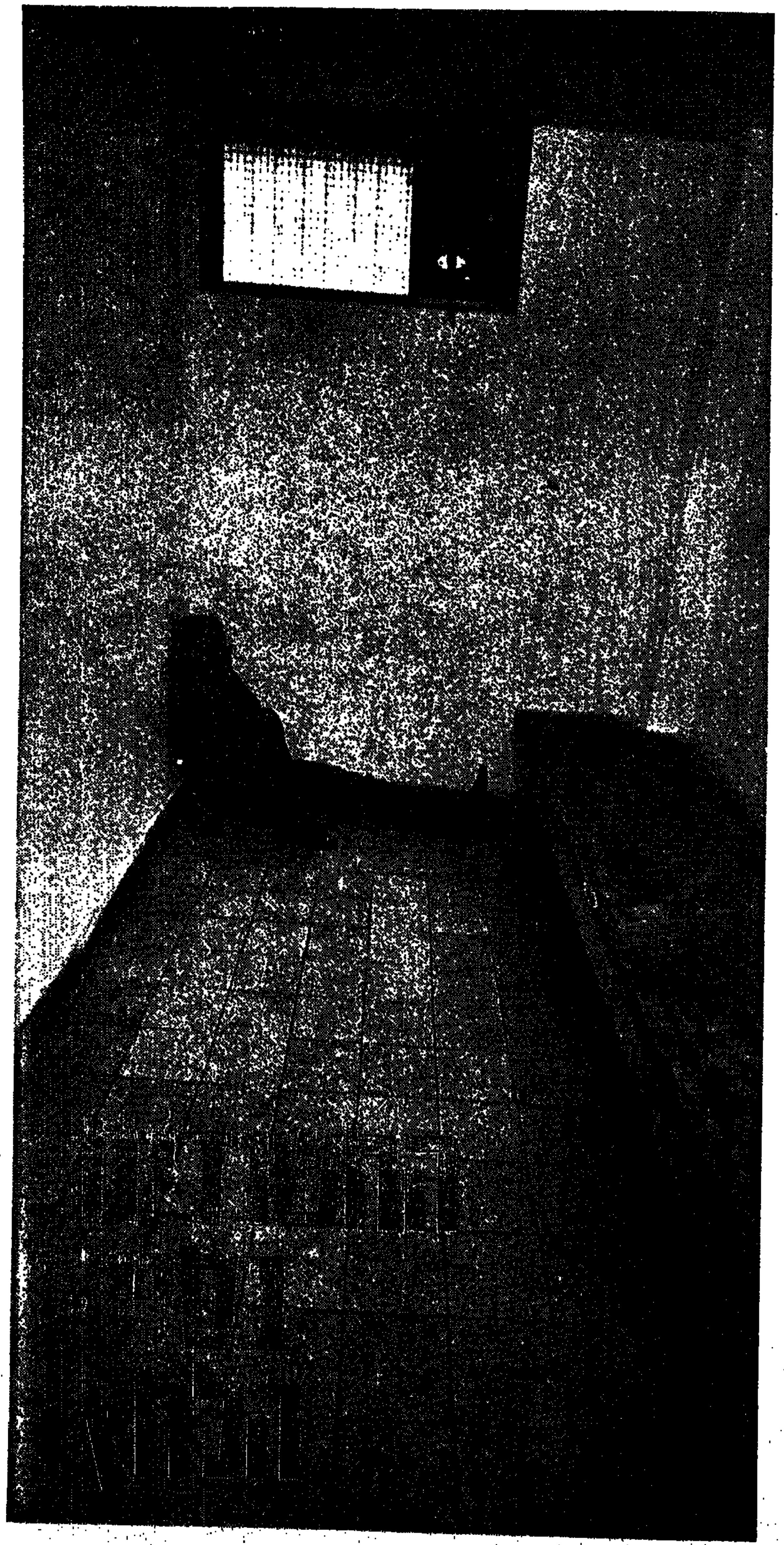

מאת יגאל לב

צילם מיכה ברעם

הבחור שעל ספסל המעצרים הזדקף והתבונן בשופט שתוך כדי דבריו כבר רשם את ההחלטה בדבר מעצרו. פניו האדימו מזעם כאשר זעק: „אדוני השופט, אתה רוצה להקשיב? נדמה לי שאתה סתם כותב ולא מקשיב”.

שני שוטרים נטלו אותו והוא נבלע בפתח אולם המעצרים.

אותו בוקר פעלה מכונת המעצרים המשומנת כרגיל. העצירים פסעו במינהרה התת־קרקעית הארוכה והמפותלת, החוצה את מרתף היכל המשפט התל־אביבי ויצאו אל אולם המעצרים הקטן, המכיל רק ארבעה ספסלים. אנשי המשטרה עלו אחד־אחד על דוכן העדים, נשבעו, וקראו במהירות את החשד שהועלה נגד הבחורים שהצטופפו אצל הספסלים. השופט פסק שיחרור בערבות; מעצר של 15 יום; מעצר של 5 ימים. הסמל אסף את העצורים והם חזרו ונבלעו במסדרון התת־קרקעי.

הלוך וחזור. מעגל שבו נחרצים לפעמים גורלות. מעגל, שבאחת מחוליותיו נשלל החופש מאדם, שהוא לכל הדעות עדיין בבחינת זכאי ורבים הסיכויים שאחר מעצר בן שבוע או שבועיים ייצא לחופשי כציפור דרור, אפילו בלי שיגישו נגדו כתב־אישום.

מעגל המתמשך לא יותר משתי דקות. בממוצע — דקה ו־58 שניות.

שעון־המדידה שבידי צוות חוקרי המכון הקרימינולוגי בתל־אביב, בראשות ראש המכון ד"ר דוד ליבאי, קבע זאת בדיוק נמרץ.

הצדק צריך להיראות

שוחחתי עם עצורים רבים בתאי המעצר שלהם בשעת ההמתנה, כאשר הסבו על ספסל באולם הקטן ואחר שוחררו. אחד מהם התבטא בחירות: „תראה, תופסים את הבן־אדם, תוקעים אותו ל־48 שעות, בלי שהוא רואה אף אחד. לא עורך־דין, לא קרוב משפחה, רק קירות. ארבעה קירות וחוקרי המשטרה, שנכנסים כל פעם לשאול אותו שאלות.

„אפשר להשתגע. כשאתה יושב 48 שעות מנותק מן העולם, נדמה לך שכל כך הרבה דברים מתרחשים בחוץ. נדמה לך, שאם רק היית יוצא, היית יכול לסדר את הכל. בלי בעיות. רק לצאת. אבל אתה סגור. בפנים, כשאתה עם עצמך, יש לך

(המשך בעמוד הבא)

← הזווית האחרונה: החשוד נשען אל זווית הקיר וממתין. עוד מעט תיפתח הדלת והשוטר יקרא בשמו.

מתנה יקרה מצפה לך!

במשך חודש ספטמבר

שתי הפתעות!

1. מכונת כביסה נהדרת „פילוט אינדסיט” במחיר הקפאה של

2170.- ל"י

נצלי את ההזדמנות הבלתי חוזרת עוד היום!

2. שי חינם יקר ערך: מערכת כלי חרסינה אומנותיים לקפה מתוצרת „נעמן” 15 חלקים.

„אינדסיט” ללא מתחרים באיכות!

מכונת הכביסה „פילוט אינדסיט” הינה השילוב המשתלם ביותר של איכות ומחיר, כך קובע „בטאון אגוד הצרכנים הבריטי” (גליון אוק' 72).

הצרכן הישראלי יכול עדיין להנות ממחיר ללא תקדים! רק —.2,170 ל"י לדגם 1000 או —.2,350 ל"י לדגם 1001, כולל אחריות חינם לשנה אחת.

INDESIT פילוט

מפיצי „פילוט” ברחבי הארץ מצפים לך - נצלי את ההזדמנות והכנסי עוד היום לאחת מסוכנויות „פילוט”

תל־אביב קסטרו בע"מ דרך יפו 17 · בת־ים סלון חוד בלפור 48 · רמת־גן פאר את רבינוביץ רח' ביאליק 39 · קיראון בצלאל גרינברג · ירושלים יוחה חנינ רח' לונץ 10 · ראשון לציון גינדי כיכר המייסדים 6 · בני־ברק שומי ושי רח' רבי עקיבא 33 · תל־אביב זז נלו דרך שלמה 139

ובכל חנויות חשמל בארץ

מעצר לצורך חקירה

(המשך מן העמוד הקודם)

הרגשה שכל החברים שלך עזבו אותך. בני המשפחה שלך מסתייגים ממך. אתה כל כך לבד, עד שאפשר להתפוצץ. הדבר היחיד שמנחם אותך הוא, ששתי היממות הן רק 60 דקות כפול 48.

„התקווה היא, כי אי־שם בקצה המסדרון הארוך הזה, קיים בית־המשפט. יש שופט, שאתה יכול לדבר אליו. לשפוך את הלב. להרגיש שאתה בסביבת בני־אדם. קרובי משפחה. איך אני אסביר לך את זה, לחיות בטוח, להרגיש שאתה לא עציר אלא בן־אדם. פשוט בן־אדם. ואז אתה נבלע במרתף של היכל־המשפט.

„מכונית עצירים מביאה אותך עד המרתף. מכאן הולכת הדרך ומתפתלת במינהרות של האולמות התת־קרקעיים, עד אולם המשפטים. המון אנשים. מהומה. כל פעם מכניסים עצירים חדשים. כל פעם נפתחת הדלת ובהמולה אתה בקושי שומע מה שמדברים.

„אתה תולה מבט בשופט ומצפה שישמע אותך, יבין אותך. אל תצחק, אני יודע שלא מעט חשודים מבלבלים את הראש לשופט, אבל צריך להבין, שהם רואים בו את התגלמות הצדק. הם רואים בו את הכתובת האחת. אל מי יפנו, אם לא אליו?

„ואז מגיע תורי. כל כך הרבה דברים רציתי להגיד, בחיי, המון. אבל השוטר אמר משהו במהירות ובקושי שמעתי אותו. אני אמרתי מלה, השופט כתב כמבוקש. איש המשטרה רמז לי, שהעסק נגמר ואפשר לחזור לתא העצורים. וכל זה היה צ'יק־צ'אק. ככה גוזרים גורל של בן־אדם, אפילו אם זה רק מעצר ד'"

חרות הפרט

המחקר שערכו ראש המכון הקרימינולוגי, ד"ר דוד ליבאי, וצוות עוזרין, באישורו של מנהל בתי־המשפט, הוא ראשון מסוגו בארץ. הוא קובע: „בחלקם המכריע, מתנהלים הליכי המעצרים לפי פקודת החוק המנדטורי משנת 1926 והחוק מיושן ומעורפל וספק אם עונה על הדרישות החוקיות המקובלות בחברה המודרנית".

שלושה חודשים עסקו שמונת החוקרים בנושאים: החשוד; טיב העבירה; זכותו להיות מיוצג על־ידי עורך־דין; ייצוג המדינה; עמדת המשטרה; טענות העצור. הם עקבו בתקופה זו אחר נוהלי 2,220 מעצרים, הקליטו את החלטת השופט ודבריו והשוו אותם עם הרשום בפרוטוקול התיק. נמצא, כי בפברואר אשתקד הוגשו 754 בקשות מעצרים, ואורך הזמן הממוצע של דיון בבקשה להארכת מעצר חשוד, שלא היה מיוצג על־ידי עורך־דין, היה דקה ו־53 שניות. מעצר של חשוד שהופיע בלווית עורך־דין התמשך עד 7 דקות ו־34 שניות. רק 14.5 אחוזים מקרב העצורים הסתייעו בעורכי־דין, ו־כמובן, יצאו נשכרים.

בעיית ההגנה על החשודים נבדקת גם היא על־ידי הצוות והעלתה, כי ל־75 אחוזים מהעצירים לא היה במשך 48 שעות המעצר — עד הבאתם למשפט — מגע כלשהו עם סניגור או קרוב משפחה, למרות שהחוק איננו אוסר זאת.

דלת העץ

קרובי המשפחה מתחילים להגיע כבר בשמונה בבוקר. באים וממתינים אצל דלת העץ הכהה, הסוגרת על אולם המעצרים במסדרון אגף בית־משפט השלום. קצתם יושבים על הספסל, קצתם סובבים את פקידי העזור, קצתם מורטים שערות ומייבבים.

אם נאנחת: „סתם עצרו אותו, סתם עצרו את הבן שלי. פתאום באה המשטרה בלילה ולקחה אותו. אמרו לי: תבואי בבוקר ותראי אותו. איך אני יכולה לראות אותו? הדלת סגורה, לא נותנים לקהל להיכנס והשוטר עומד בפתח".

שוטר במדים שומר את הפתח. לאולם המשפטים ניתן להיכנס לעורכי־הדין, לעתונאים ולנאשמים בלבד. ציין המחקר: „אין בחוק הוראה מפורשת המחייבת פומביות הדיון של המעצרים. למעשה, עומד בדלת שוטר ומונע כניסה חופשית לאולם. עם זאת, אין השמיעה נערכת בדלתיים סגורות, משום שלא השופט הורה על סגירת הדלתות ולא הוא שהחליט מי יורשה להיכנס לאולם ולהיות נוכח בדיון. גם כאשר היו מקומות פנויים לקהל באולם, השוטר ושומר הסף הוא שהחליט מי יורשה להיכנס. כך, למשל, הירשה השוטר לעורך־דין, לעתונאי ולסטודנט, להיות נוכחים באולם, אך אנשים קרובים לעצור לא הורשו להיכנס, אלא רק כאשר עורך־הדין, בא־כוח העצור, עמד על כך. עובדה בולטת לעין היא, שרובם המכריע של העצורים אינם מורשים לראות באולם המשפטים את קרובי המשפחה או את חבריהם".

המחקר גם מעלה המלצה „להשאיר את פומביות הדיון להחלטת השופט ועל דלת אולם המשפטים להפקיד לא שוטר, שנאמנותו עשויה להיות חד־צדדית, אלא פקיד בית־המשפט".

זה שנים רבות אני יושב עם בוקר באולם המעצרים ומתבונן על המכונת המשוכללת, העובדת בקצב של שתי דקות לעצור. דומני, שאת העוול הגדול ביותר היא גורמת לא רק לעצור, החש כי לא נוהגים לא לדבר ודינו נחרץ בבהירות מסחררת. העוול הגדול ביותר נגרם דווקא לחולי הנפש, לתיירים, ולאנשים שאינם אחראים על מעשיהם. הם מופיעים לפני שופט המעצרים בלא עורך־דין, בלי אדם שיגן עליהם ויתרגם את בעיותיהם ללשון חוק וסעיפים.

חולה נפש ללא עזרה

המחקר קבע, כי „בשלושת החודשים שבהם נערך המחקר, לא מינו שופטי השלום סניגור לשום חשוד, ובכלל זה חולה־נפש, אילם או תייר, שאיננו מתמצא בלשון המדינה והחוקיה. גם חשודים בביצוע פשעים חמורים או חשודים עניים, אינם זכאים לסניגור ממונה בשלב המעצר".

בינתיים פורסמה הצעת חוק שתסמיך שופט שלום למנות סניגור לעצור, שטרם הוגש נגדו כתב־אישום, אולם יחלוף זמן רב עד שהצעה זו תגובש, תאושר ותיהפך לחוק, שיחייב את שופטי ישראל. כך נוצר מצב, שהשופט חייב לסמוך על המשטרה, שתהיה ערה לכך שהעצור חולה נפש, ותדרוש בדיקה רפואית. מאחר ששוטרי ישראל אינם אנשי פסיכיאטריה, מוטב שהמחוקק יבין להם את ההחלטה על כך.

ב־4.2.72 ביקשה המשטרה לעצור ל־15 יום חשוד, שאיים על קופאי בבנק וצעק „כאן שוד" והושיט בי־קש, שהשופט ימנה לו סניגור, כי הוא חסר אמצעים ונתון במצב נפשי [...]ער. ועל־כן אינו יכול להוכיח [...] מצבו הנפשי, בלי עזרת סניגור [...]

מכאת הצ[...]

דברי החשוד לא נרשמו בפרוטוקול [...] השופט ציוות לעצור אותו ל־7 [...] בעל־פה הוסיף השופט: „יש [...] בהסתכלות". החשוד שמע דברים [...] אבל אין זכר לצו בפרוטוקול [...] ארך, לפי השעון המודד של [...] דקה אחת בלבד.

אותו יום אירע מעשה נבזי [...] וא', שהובא לפני השופט באשמה [...] אסף כספים בטענות מירמה [...] נועדו לשליחת ילד חולה לניתוח [...] חו"ל". המשטרה ביקשה לעצרו [...] יום. כאשר נשאל החשוד מה [...] לומר, הפליט: „מצבי הנפשי [...] אני אתאבד. אין שום טעם [...] השופט רשם בפרוטוקול: „המשפ[...] מטרידה אותי" וזהו לא. השופט [...] לעצור אותו ל־6 ימים וביקש [...] מידו לדין בתקופה זו.

ב־15 בפברואר אשתקד ביקשה [...] משטרה לעצור ל־15 יום שני [...] חשודים בביצוע התפרצות. אחד [...] חשודים אמר באולם המעצרים: [...] דיתי במעשה מחוץ לחץ ואיום [...] הם. היכו אותי".

תגובת השופט באולם היתה [...] לא פיכל שמספרים לי [...] השניים נעצרו ל־15 יום, בלי [...] טרת נתבקשה להגיב על הטענה [...] להיתקר לגביהן.

עובדה חמורה הרבה יותר [...] החוקרים בפרשה אחרת.

ב־4 בפברואר אשתקד ביקשה [...] משטרה לעצור ל־10 ימים [...] 17, באשמת גניבת חולצה [...] החשוד איננו מודה באשמה [...] קור אותו, ולחקור חברים [...] הנעצר, שכפר באשמה, סיפר [...] כיוחה במוסד וביקש להחזיר [...] דברי החשוד לא נרשמו בפרוטוקול [...] לפי שעון החוקר, שנכח באולם [...] שך הדיון דקה אחת בלבד. השופט [...] ציווה על מעצרו של הצעיר [...] ימים.

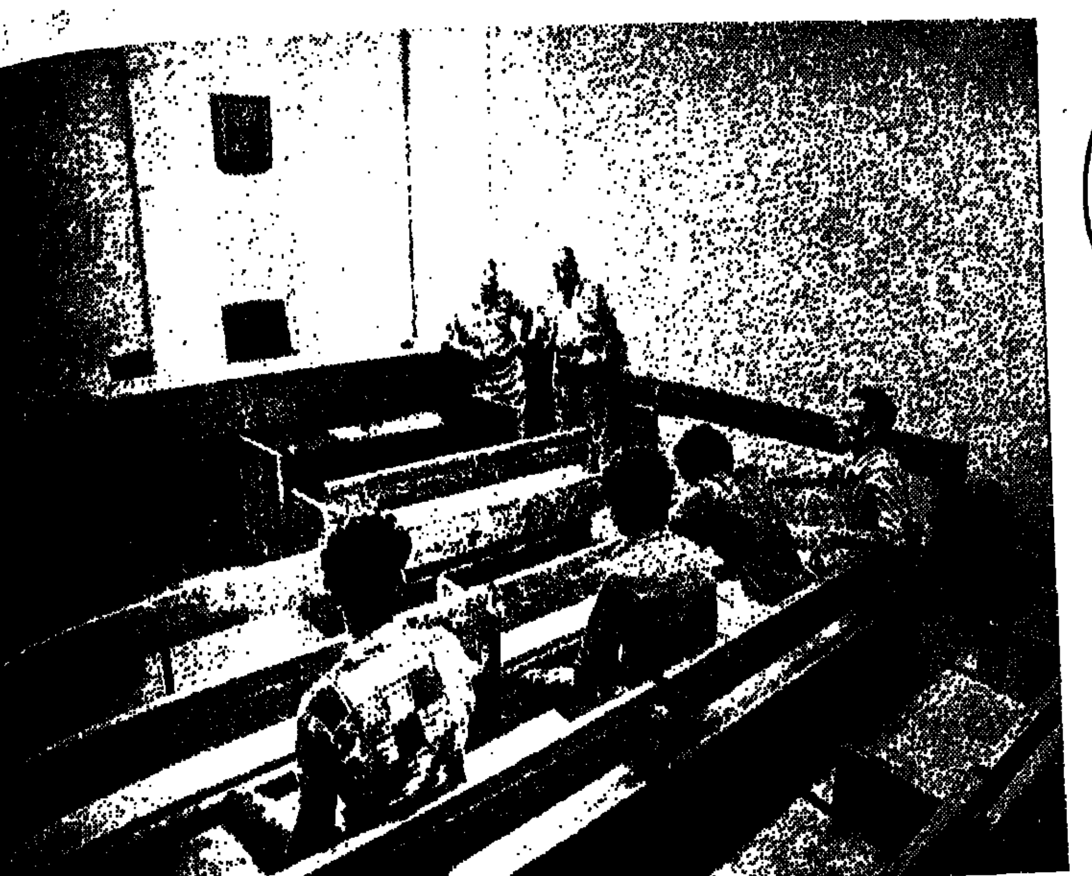

מול המנורה בעלת שבעת הקנים: באולם המעצרים ממתינים שלושה על הספסל. עוד מעט יתמלא האולם והשופ[...]

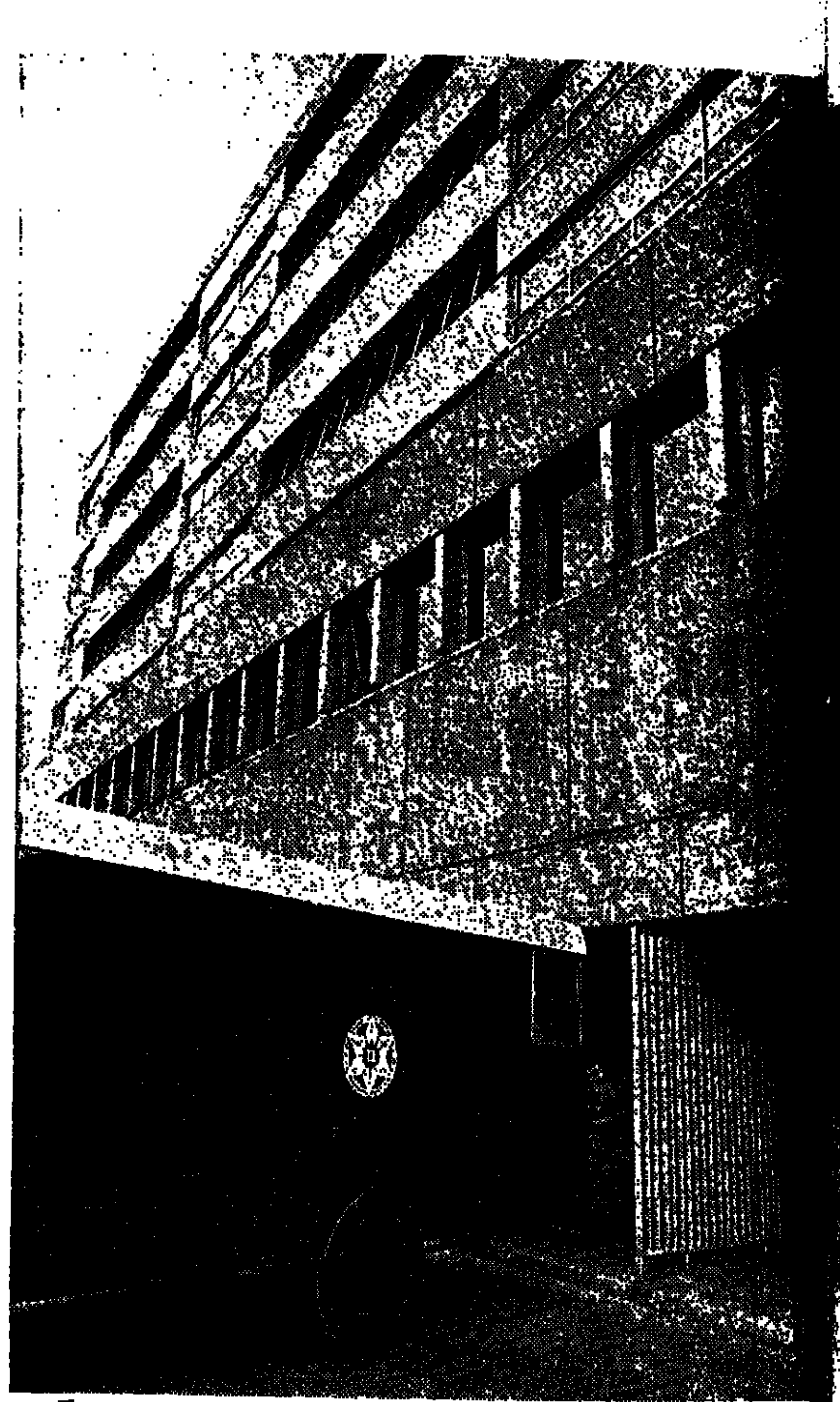

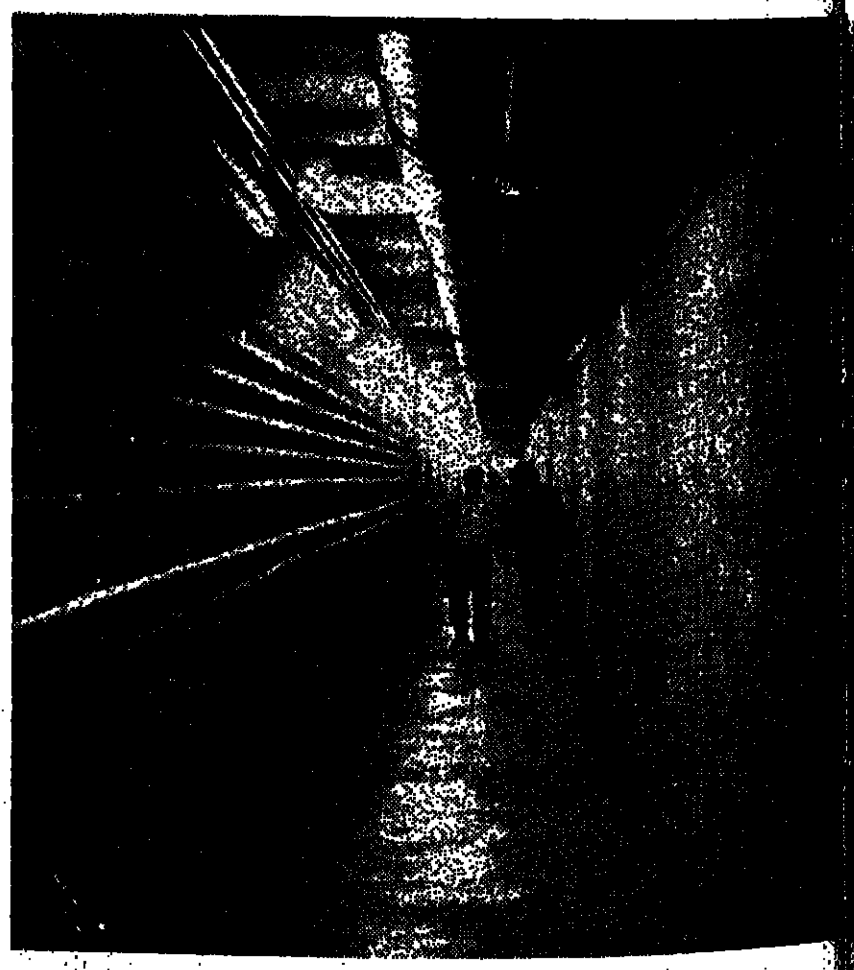

חזיונות והחיכל. מכונית העצורים נכנסת הישר עד לפתח מאחורי של החיכל. גדר הברזל אינה מאפשרת לאסירים להתפזר אלא לרדת הישר למרתף

ארוכת הדרך: מנהרה תת־קרקעית, צינורות טיח אור חשמל. בדרך זו עולים העצורים הישר אל אולם המשפטים הקטן

באותו יום לא רשם השופט בתיק אחר את נימוקי המשטרה, התומכים בבקשתה לעצור חשוד ל־15 יום, באשמת התפרצות וגניבה של סחורות בשווי 25 אלף לירות. השוטר סיפר באולם, בין השאר, שלחשוד עבר פלילי של 32 התפרצויות, כי אין לו מען קבוע וכי כבר הוכרז כעבריין נמלט. כל זאת לא נרשם בפרוטוקול. השופט רשם את טענת הסניגור וציווה על מעצרו של החשוד ל־10 ימים.

במקרה חמור עוד יותר, שכח השופט לציין, כי הוא משחרר חשוד בערבות. הוא החליט לשחרר את האיש בערבות עצמית של אלף לירות, אך שכח להכריז על כך בקול רם, והתוצאה היתה, שאיש המשטרה הוריד את החשוד למרתף והוא ישב עוד יומיים במעצר — בגלל שיכחה.

התמונה מוכרת למבקרים באולם המעצרים. אחר שהשוטר נשבע ומשמיע את טיעונו, מכחיש החשוד את הדברים מכל וכל. סעיף ההוכחות באולם המעצרים מסתכם לעיתים בפתק מקופל שמגיש איש המשטרה לשופט — פתק סודי, המכיל את כל המידע המבוקש כדי לשכנע את השופט. החשוד אינו יודע שמץ דבר על אותו סוד שנרשם על גבי נייר.

שיטת הפתק

המידע הסודי הוא אחת הבעיות הכאובות של פרשת המעצרים, וצוות החקירה עומד על כך:

„בעיה נכבדה, המתעוררת לפרקים בדיון בבקשות מעצר, היא השאלה, האם רשאית המשטרה להעלים מהשופט חומר ראיות או מידע, משום שאין היא מוכנה לגלותו — בשלב זה — לסניגור או לחשוד עצמו? בדרך כלל מסתפקת המשטרה בציון העובדות, כי יש לה מידע סודי כי החשוד ביצע את העבירה, או מידע המקשר את החשוד למעשה.

„הסניגורים והחשודים אינם תובעים מהמשטרה, בדרך כלל, לגלות בו במקום לבית־המשפט ולהם את פרטי המידה המודיעיני. בשום מקרה לא ביקש סניגור מהשופט לרשום החלטה מנומקת על זכותו לקבל פרטים על המידע הסודי.

„השופטים נוטים להבין את היסוסי המשטרה, ביחוד כשהדברים אמורים בגילוי זהותם של עדים, ומרשים לשוטר להסתיר טפח מראיותיו, במידה שהראה יסוד סביר לחשד שבגללו נעצר האיש.

„הפראקטיקה הנהוגה אצל מספר שופטים להבטחת סודיות המידע היא ‚שיטת הפתק'. השופטים מוכנים לקבל לעיונם הבלעדי עדות שגבתה המשטרה, חוות־דעת, ואפילו פתק שנכתב לפניהם על־ידי השוטר, למרות שאלה אינם מתקבלים כמוצגים ואינם מהווים חלק מהפרוטוקול".

מספר דוגמאות מאשרות זאת.

ב־23 בפברואר אשתקד נעצר תושב ישראל בשכם וברשותו רכוש שנגנב בהתפרצות; הוא נעצר על סמך „ידיעת משכם של ערבי, שדיווח על ערבי ישראלי המציע רכוש גנוב למכירה". המשטרה ביקשה מעצר של 15 יום והחשוד נעצר על סמך דבריו של מודיע אלמוני זה, שלא הופיע, כמובן, בבית המשפט.

באותו יום ציווה שופט על מעצרו של חשוד בביצוע שוד מזויין בבנק, ל־15 יום, על סמך „מידע סודי ושמועות".

כמה ימים אחר־כך נעצר צעיר על־ידי בית־המשפט, כחשוד בביצוע שוד בגנות־שרת. השופט הוציא את פקודת המעצר על־סמך חומר מודיעיני חסוי, שנמסר לעיונו הבלעדי. החשוד נעצר ל־10 ימים. אגב, מקץ תקופת המעצר הביאה המשטרה את הצעיר שוב לאולם המעצרים, אך הפעם ביקשה את שיחרורו בערבות של 1,500 ל"י. כלומר, הודתה שלא היה לה כל חומר מרשיע נגדו.

באיזו מידה נענים השופטים לבקשות המעצר של המשטרה?

אדם מול מכונה

החוקרים העלו, כי 10 אחוזים מן העצורים שוחררו, למרות שהמשטרה ביקשה את הארכת מעצרם, ו־0.4 אחוזים נעצרו, למרות שהמשטרה הסכימה לשחרר אותם בערבות!

לעיתים נדמה, שאין כל יחס בין המהירות שבה פועלים השופטים באולם המעצרים, כאשר הם משתדלים לסיים טיפול ב־40 מעצרים בפחות משעתיים, ובין הסחבת האין־סופית של המשפטים המתנהלים אחר־כך, כאשר ההוכחות נגד החשוד נעשות ל„תיק", המוגש לבית המשפט בצורת כתב אישום. אין כל פרופורציה בין שתי הדקות שבהן עוצרים את הבחור, לבין שנתיים ולפעמים שלוש, שלאורכן מתמשך המשפט. ה„רווח" של אי־גרימת עינוי־דין בשלב המעצר מתבטל כביכול אוטומאטית בשלב מאוחר יותר של המשפט.

צוות החוקרים בראשות ד"ר ליבאי מסכם את המחקר:

„שורש הרע בדיונים למתן צווי מעצר הוא אווירת החיפזון ששוררת במרביתם. המהירות מוכתבת לא פעם בכך, שעל השופט השומע בקשות מעצר לעלות בגמר שמיעת בקשות אלה לאולם אחר, ולהתחיל שם בשמיעת משפטים, שנקבעו לאותו יום.

„קוצר זמן גורם לקוצר רוח ושניהם לשטחיות הדיון. לעיתים נדמה, שהחשוד מיותר ומיותם באולם. אין התעניינות בו, אלא בעבירה המיוחסת לו. הדיון לפני שופט חייב לשקף איזון, הקשה מאוד להגשמה בין האינטרס החברתי של מלחמה בפשע, לבין האינטרס החברתי בשמירת זכויות יסוד של הפרט, שהחירות היא אחת החשובות שבהן.

„על השופט לתת את מלוא האפשרות למשטרה להצביע לפניו על יסוד סביר לכך, שהחשוד לכאורה אשם בעבירה המיוחסת לו. בהעדר יסוד סביר אין השופט רשאי, לדעתנו, לשלול חירותו של אדם, כדי לברר אם הוא אשם".

עד כאן מסקנותיהם של אנשי מדע, שסבבו שלושה חודשים באולמות המעצרים, ראיינו עצירים לפני מעצר ואחריו ובחנו את נוהליו.

אולם גם לשופטים ולאנשי המשטרה יש מה להגיד, ועל כך בכתבה הבאה.

אמא! בא-לי שעון...
„באלי" סבון
„באלי פרש"

באלי פרש

- הסבון המונע ריחות זיעה ושומר על רעננות הגוף משמיד את גורמי ריחות הזיעה מבלי למנוע את הזיעה החיונית לבריאות.

העניקו לילדיכם רעננות של יום חמים חכו אותם בשעון שוויצי עם עיטורים מעולם הסרטים המצויירים.
2 שעונים לילדים, אחד לילד ואחד לילדה, יוגרלו מדי יום משך 8 שבועות בין הילדים אשר ישלחו 3 אריזות סבון "באלי פרש" בצרוף שמם וכתובתם וישלימו את הסיסמה "רעננות סביב השעון עם...".
את האריזות יש לשלוח לת.ד. 18112 ת"א עבור תחרות "באלי פרש". הזוכים יקבלו הודעות לבתיהם ויפורסמו במודעות אחת לשבועיים.

רעננות סביב השעון עם "באלי פרש".

תחילת התחרות 1 באוגוסט 73.

חגי לבינסון אילון

יש חדש
ב"חסכון 4000". מעכשיו
אפשר
להפקיד בתכנית עד
6000.- ל"י

ולקבל מיד מענק עד
600.- ל"י

בתכנית החדשה "חסכון 4000", אשר תוכננה ומומלצת ע"י 15 בנקים, אתה מקבל מענק מיידי בגובה 10% על הפקדתך. המענק וסכומי החסכון מתחילים מיד לשאת רווחים. תוכל להצטרף לתכנית בהפקדות חד-פעמיות לתקופה של 5 שנים החל ב-100.- ל"י נושאות מענק מיידי של 10%. כמו כן, לפניך אפשרות חסכון נוספת בהפקדות חודשיות קבועות במשך 5 שנים החל ב-50.- ל"י נושאות מענק מיידי של 5%.

- ערך החסכון נשמר ע"י הצמדתו לאינדכס.
- גם המענק וסכומי ההפקדות צמודים ונושאי רבית.
- הרבית, המענק והפרשי ההצמדה פטורים ממס.

בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק אגוד, בנק המזרחי, בנק ברקליס-דיסקונט, בנק ישראלי לתעשיה, בנק ערבי-ישראלי, בנק א"י-בריטניה, בנק יפת, בנק למלאכה, בנק קופת עם, בנק אוצר החייל, בנק הדואר.

חסכון 4000

ואתה? שאל בבנק שלך

מאת לוי יצחק הירושלמי

צילם אסף קוטין

אדם שבע־אכזבות — ו־למרות זאת, אינו עייף ואינו מיואש. אולי מ־שום שתמיד נ ע צ ר לפני הגבול המסוכן. כמעט הגיע עדיו, אך עבר אותו.

הוא תעה בדרכים — וטעה. אך ש־לא כרבים מחבריו־לדרך בעבר — הוא מ ו ד ה בטעותו. עכשיו הוא רואה את עצמו חופשי ומשוחרר לחלוטין מכל התורות והאמונות הזרות שנחת את־ריחן בעבר, כולו דבק בערכי החברה החופשית.

לוי קנטור, בן 72, שעלה ארצה עם קבוצת חלוצים מרוסיה בשנת 1920, עשה את ראשית דרכו בארץ בדגניה. אחר ששה חודשים בא יהודה אלמוג אל קבוצת־החלוצים שלוי קנטור נימ־נה עימה, וקרא לו להצטרף ל„גדוד העבודה", שנוסד באותם ימים. חמישה מחברי הקבוצה — ובתוכם קנטור — נענו.

הם הצטרפו אל ה„גדוד", נדדו עמו ועבדו במגדל, בראש־העין ובטבריה. לוי קנטור עבד בכביש וגר באוהל. כאן עבר עליו משבר ראשון. הוא היה חבר מפלגת „הפועל הצעיר", וזו הור־תה לחבריה לעזוב את ה„גדוד" בראש העין, לאחר שנתקבלה החלטה על הק־מת קומונה כללית של פועלי ארץ־ישראל, והכוונה ההסתדרות על פי קביעת „גדוד העבודה". לוי קנטור המרה את פי המפלגה.

שמונה שנים עשה קנטור ב„גדוד", זמן מה ישב בתל־יוסף, עבד בבניין ובכבישים ו„אכל חציץ". הוא פנה ל־כיוון השמאלני ונימנה עם המחנה ש־בראשו עמד אלקינד, אך לא הלך אח־ריו כאשר הוא ועמו חברים מספר נט־שו את הארץ והלכו לארץ חלומותיהם, ברית־המועצות.

גם אחר שעזב את ה„גדוד" נשאר קנטור שמאלני. כפועל־בניין בתל־אביב (בנאי סוג א') לא היה פעיל ב־מסגרת פוליטית, אלא עבד ולמד, להו־ציא תקופה קצרה בשנות ה־30, שבה צידד בהתיישבות יהודית בבירוביג'אן, אם כי ללא שלילת ההתיישבות היהו־דית בארץ־ישראל כמרכז החיים ה־יהודיים.

בשנת 1936 נסע לפאריס, נפגש שם עם פעילים קומוניסטיים ועם פליטים יהודים מרוסיה ומפולין, ואז נתחוור לו, כדבריו, „השקר הגדול של בירו־ביג'אן, מיבצע התעמולה של בריה"מ".

בּרל הזמין לשיחה

ואמנם, בשובו ארצה — זה היה ב־יום פרוץ מאורעות 1936 — חזר ל־עבודת־הבניין וזנח את רעיון ההתיי־שבות בבירוביג'אן.

מאותם ימים הוא נושא עמו חוויה בלתי־נשכחת. שיחה עם ברל כצנלסון. „ברל הזמין אותי לשיחה במודעה שפירסם ב„דבר" בזו הלשון: ,מי ש־שלח אלי מכתב בקשר לרצח האחיות היהודיות בבית־חולים ביפו מתבקש לבוא אלי'. אני, ששלחתי אליו מכתב זה, באתי לביתו. היתה זו שיחה ארו־כה מאוד". בעקבותיה הצטרף לוי קנ־טור למפא"י. הממליץ — ברל כצנל־סון. במפלגה עצמה לא מילא תפקי־דים פעילים, אך היה לעסקן באיגוד פועלי הבניין, שבו היה מוחרם עד אז.

הוא חזר לפעילות מפלגתית ברא־שית שנות ה־40. באותה עת היה נציג מרכז־העבודה של הוועד־הפועל של ההסתדרות במחנות־העבודה של הצבא הבריטי, מרחובות עד רפיח. בשנות מלחמת־העולם השניה שוב עברו עליו משברים ותהפוכות. בהתפלג מפא"י בשנת 1944 הצטרף ל„אחדות העבו־דה". והוא אומר: „קשה היה לחיות אז עם הנבזויות של מועצת פועלי תל־אביב".

מאז ועד 1966 היה פעיל מפלגתי. כשנוסדה מפ"ם הצטרף אליה עם חברי אחה"ע, שימש בתפקידים מרכזיים ו־ייצג את מפלגתו במחלקה לאיגוד מק־צועי בוועד־הפועל של ההסתדרות. מ־טעמים אישיים ישב שנתיים בקיבוץ הזורע.

באמצע שנות החמישים חזר ל־מפא"י. המשפטים במוסקווה ובפראג והשמאלנות של סנה וריפתין חוללו בו זעזועים עמוקים. גם במפא"י היה פעיל — במרכז, בתחום האיגוד המק־צועי, במדור הערבי של ההסתדרות בקואופרציה. עם פרישתו לגימלאות בשנת 1966 הסתלק מכל פעילות פו־

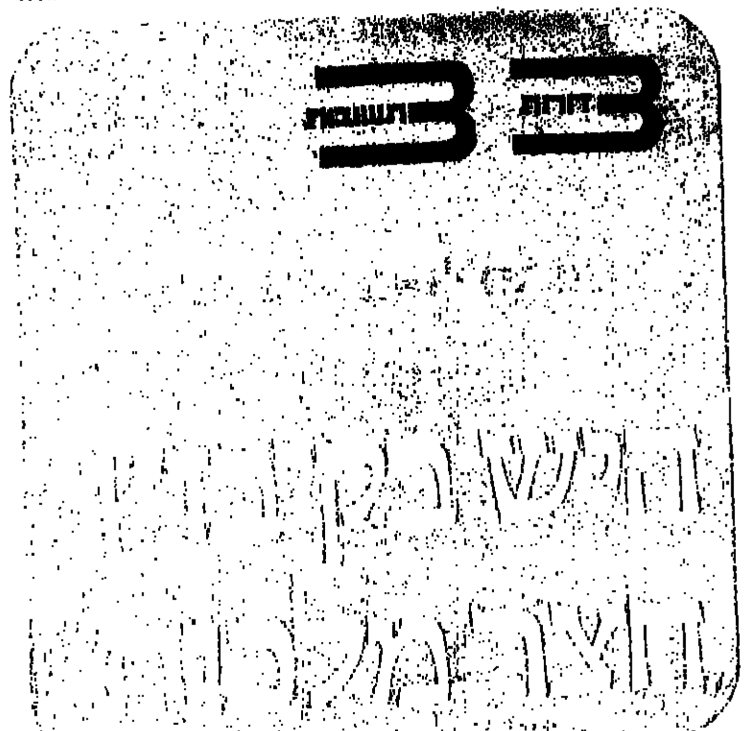

ליטית ומפלגתית והוא מתמסר לכתי־בת ספרים — כתב והוציא לאור ששה ספרים, כמעט ספר לשנה: „הזורע המקצועית" (פרקים בהתפתחות התנו־עה המקצועית בארץ); „התנועה ה־מקצועית הסובייטית"; „מאה שנות מאבק (1865—1965) של יהודי רוסיה הצארית והסובייטית"; „קריאת ביניים" (שירי יומן); „נעמי" (רומן); „כו־כבי עיניים" (מכתמים). הספר האחרון הוא מעין יצירה משפחתית: הצאצאים גיקדו, עיצבו את הכתב ואיירו את הספר.

פן תרד שאולה

צאצאיו של לוי קנטור נשארו כולם נאמנים לתנועה הקיבוצית. הבת, טליה אלדור, ילידת תל־אביב (1926), בוג־רת בית־חינוך, תיכון חדש וסמינר ל־גננות של „המזרחי" („לא היה סמינר אחר בשיעורי ערב"), הלכה לקיבוץ ישר מתנועת־הנוער („המחנות העו־לים" ו„השומר הצעיר"). קיבוצה ה־ראשון היה כפר מנחם. אחר שנים אח־דות עברה ל„הזורע" ושם היא יושבת עם בעלה (מאיר, הנדסאי־מכונות ב־משק) ושני ילדיה.

בנה, ניב, בן 19, יליד הזורע, משרת עתה בצה"ל — בחיל־השריון.

השוני בין לוי קנטור לבין צאצאיו — שני הדורות שתקים — הוא לא רק בהשקפות־העבר, אלא גם בהש־קפות ההווה. הצד המשותף לכולם, ש־איש מהם אינו מפנה מבטו אל השמא־לנות. לוי קנטור למד לקח מטעויות העבר, שאותו הוא מבטא במכתם האח־רון בספרו החדש „כוכבי עיניים":

„אם תלך קדמה או נגבה,
אם תימין או תלך שמאלה
תצא בסך, או בנפך בא —
היה אתה, פן תרד שאולה".

לא גורם אידיאי

— לוי קנטור, אתה נמנה עם אנשי דור־הוותיקים בתנועת הפועלים הארצ־ישראלית. ב־55 שנות פעילותך בארץ עב־רו עליך תהפוכות. היית בין מייסדי גדוד העבודה, בראשית דרכך היית איש־קיבוץ וגם בעבור זמן ישבת בקיבוץ. האם אתה מאוכזב מהיצירה החברתית הישראלית הזאת?

לוי קנטור: לא, אני לא מאוכזב. אבל כאחד שהשתתף בייסוד הקיבוץ הארצי הראשון — גדוד־העבודה —

אני יודע, כי הקיבוץ־של־ימינו הוא מודל שונה. היום לא הייתי מצטרף לקיבוץ. לא הייתי יכול להתאים עצמי למסגרת־החיים הנוכחית. גם מבחינה אידיאית אין הקיבוץ עונה על דרי־שותי.

היום הקיבוץ לא מקנה ערכים לצי־בור הרחב. בגלל התנאים המיוחדים שבהם הוא חי, הקיבוץ הוא הא מסו־גר ובגלל התהפוכות הפוליטיות ש־עברו עליו חדל להוות גורם אידיאי בחברה. בבית־הקיבוץ פנימה יש תה־ליך של התפרקות מערכים שבהם דו־גל הקיבוץ. יש מחות שוויוניות ימור־גש העדר מטרה. הוא גם עובר תה־ליך של אורבניזאציה. הוא מהווה גו־רם כלכלי חזק, אך לא יותר.

— טליה אלדור, לדברי אביך ירד הי־קיבוץ מערכיו ועלה בנכסיו. את, כחברת קיבוץ, מסכימה לדעה זו?

טליה אלדור: לא. הקיבוץ עלה ב־נכסיו אך לא ירד מערכיו. יש דברים שמבחוץ נראים אחרת. אבא רואה זאת מבחוץ. אני שלמה עם עצמי בקיבוץ — למרות שיש לי ביקורת על כמה תופעות, וזה טבעי בכל חברה. אמונתי בדרך הקיבוצית לא נתערערה. דווקא משום שאני מחנכת ורואה את התוצ־

סבא לוי קנטור
מירמה גדולה ושמה: שמאלנות

נכד ניב אלדור
בצבא אין מיליטריזם — יש שוויוניות

בת טליה אלדור
בלי פוליטיקה...

אות, אני יודעת היטב שהקיבוץ לא הכזיב ואמונתי בקיבוץ לא נכזבה.

העיר סגורה יותר

הבנים בקיבוץ שלי, ברובם הגדול, נשארו. הם הולכים ליחידות התנד־בותיות בצה"ל וחוזרים הביתה. נות־נים את השירות הנוסף שדורשת ה־תנועה — אם בקיבוץ צעיר, אם בצבא ואם בהדרכה. איננו מסתגרים. אבל מעריכים יותר את הפרט בתור פרט. אני חושבת, שהתנועה הקיבוצית היא אחד הגורמים העיקריים המאפיינים את החברה הישראלית מעבר לאחוז שהיא מהווה באוכלוסיית הארץ. בלי התנו־עה הקיבוצית ישראל לא היתה גורם מושך כזה לגבי העולם.

— את מדברת על הקיבוץ כגורם ה־מטביע את חותמו על החברה מעבר ל־שיעור כוחו המספרי באוכלוסיה. האם הקיבוץ תורם יותר לקליטת העליה מ־אשר קבוצות אחרות באוכלוסיה?

טליה אלדור: הקיבוצים יכלו לתת יותר לקליטת העליה. אבל בסביבתם הקרובה הם עשו דברים.

— ניב, אלמלא נולדת בקיבוץ, והיית צריך לבחור עכשיו דרך־חיים לעצמך, ה־היית בוחר בקיבוץ?

ניב אלדור: ללא היסוס — כן! לפני הגיוס לצבא היו לי היסוסים. כשיצאתי בשליחות חינוכית־תנועתית

דעות חלוקות על קיבוץ וסוציאליזם. בתלת־שיח בין סבא לוי קנטור (ראשון מימין), הבת טליה אלדור והנכד ניב, בא לידי ביטוי השוני בהשקפות־העבר וההווה

להדריך בחדרה ניצלתי את הדבר גם ללימוד חיים אחרים ולהכרתם מקרוב. קודם לכן לא היכרתי את החיים ב־חוץ. נראה היה לי כאילו החברה הקי־בוצית סגורה. בעיר למדתי לדעת, ש־החברה הסגורה, כביכול, טובה מאשר החברה בעיר, הפתוחה, כביכול.

אני יודע ומרגיש, שהחברה הקיבו־צית היא היחידה בארץ — אם לא בעולם — המתמודדת עדיין עם בעיות, החל בבעיות חברתיות וכלה בכלכ־ליות. מכאן ייחודו של הקיבוץ והש־פעתו. מה שמאפיין את הקיבוץ — לעומת העיר — הוא שבקיבוץ מקדי־שים יותר מאמצים ואמצעים, במידת האפשר, לתוכן החברתי, לפיתוח כש־רונות הפרט. אדם לאדם — אדם.

לא מוצאת חן בעיני הרדיפה אחר הממון והמעמד החברתי בעיר. רדיפה זו מעבירה אנשים על דעתם. יש ב־קיבוץ רדיפה אחר מעמד, אך היא גלויה יותר, מצומצמת יותר, דמוקר־טית יותר. ראשית, בקיבוץ נבחרים. שנית, לכל אחד ניתנת הזדמנות שווה. הכל תלוי בכישורים ולא במעמד קודם או במצב כלכלי ובייחוס־אבות.

„חצר מלכות" בקיבוץ

— האם בקיבוץ יש פרוטקציוניזם?

לוי קנטור: יש, ועוד איך! אני אומר זאת על סמך נסיוני בקיבוץ, ב־זמנו הייתי מרכז המחלקה הפרסונא־לית במפ"ם ואני יודע כיצד מוציאים אנשים לעבודה ואיך מעדיפים אחד על פני אחר.

טליה אלדור: פה ושם אולי זה מופיע, אך רק בעניינים שוליים ביו־תר, ובוודאי לא כגורם מכריע.

לוי קנטור: זה לא כך. בכל קיבוץ יש מה שקוראים „חצר מלכות".

ניב אלדור: אין דבר כזה. מה ש־שומר על הקיבוץ זה דעת־קהל. בקי־בוץ יש דעת־קהל, ולא מן השפה ול־חוץ. דווקא משום שהחברה קטנה וכו־לם מכירים את כולם יש תגובה על כל דבר, ובצורה חופשית.

לוי קנטור: בכל קיבוץ יש 10—12 אחוז של חברים שהם פעילים בחוץ כמעט תמיד. מחציתם תמיד אותם אנ־שים והם חיים חיים אחרים מאלה ש־בקיבוץ ומביאים דברים שאין למשפ־חות אחרות.

ניב אלדור: כבר קשה להביא היום דברים שאין בקיבוץ.

טליה אלדור: אם אבא מתייחס ל־משהו — זה דבר לא־מהותי. כיוון ש־מצבו הכלכלי של הקיבוץ טוב יותר לאין־שיעור מאשר בימי גדוד־העבודה והתקופה שאבא מכיר מקרוב — אין למעילות בחוץ השלכה פנימה. בתוך הקיבוץ אין פרוטקציוניזם.

— כולכם חברי הסתדרות העובדים. ההסתדרות כללית ומאורגנים בה אנשי עיר וקיבוץ. טליה, מה השותפות שאת חשה בינך לבין הפועל בעיר? האם קיי־מת שותפות ממשית — או, לפחות, הר־גשת שותפות?

אמרו שיש פנקס

טליה אלדור: אני לא יכולה לחר־גיש שותפות עם הפועל בעיר כיוון שכל צורת הצריכה שלי היא שונה. אם אני נתקלת בבעיות של מחירים בעיר — אני מבינה לנפשו של הפועל בעיר. ההסתדרות היא כללית מבחינה אידיאית. אבל אני לא יכולה לחוש ב־כך מעשית.

ניב אלדור: אני מתמודד עכשיו ל־ראשונה עם הבעיות הללו ועם המושג ששמו הסתדרות. זו הפעם הראשונה שהשתתפתי בבחירות להסתדרות. היו לי לבטים רבים בשביל מי להצביע; אני לא מכיר את ההסתדרות. אני לא יודע איך היא בנויה.

— ההסתדרות אינה מוכרת לך?

ניב אלדור: לא התעניינתי בזה.

— האם בבית־הספר ובתנועה לא קי־בלת חינוך הסתדרותי? לא לימדו אותך דבר בנושא זה?

ניב אלדור: לא. אני חבר ההסת־דרות, לא מתוך בחירה אלא בתוקף היותי בן קיבוץ. אמרו לי, שיש לי פנקס ואני חבר ההסתדרות וקופת־חולים. אני מכיר מעט מאוד את ה־עובד השכיר בעיר ואת מצבו. אני מודע לבעייה, שבקיבוץ יש משהו ה־מנוגד לפועל בעיר בזה שהוא משווק והפועל צרכן. אבל אם אני נכנס יותר לעומק העניין, אני רואה שגם אני עובד וגם הקיבוצאי כפרט אינו שונה מהפועל.

הקיבוץ בכלל הוא למעשה כמו מע־סיק. כפי שאמרתי לך, היו לי לבטים בשביל מי להצביע. אבל קיבלתי את ההערכה, שאם לא אצביע בעד המערך אחזק את גח"ל, דבר שאינני רוצה בו והוא מנוגד להשקפתי הבסיסית.

לוי קנטור: טליה וניב אמרו את האמת, אבל מה המסקנה? המסקנה היא, שהקיבוץ חדל להיות גורם בחב־רת־העבודה בארץ. לא מספיק, שבוועד הפועל של ההסתדרות יושבים עשרות אנשים חברי קיבוצים. זה עדיין לא עושה את השיתוף בין הקיבוץ לבין העיר. אנשי הקיבוץ ממלאים תפקידים בוועד־הפועל כשליחי מפלגה. היה זמן שכל קיבוץ ארצי היה מפלגה. דבר זה הרס את התנועה הקיבוצית. וההש־לכות של התופעה הזאת מורגשות עכשיו.

אין תיקון עולם

האמת היא, שיש נסיגה מוחלטת מ־כל שיתוף־פעולה עם הפועל בעיר. גם כאשר היה שיתוף־פעולה מעשי הוא היה בעיקרו שיתוף־פעולה פוליטי. ה־הוויה הקיבוצית נמצאת בסתירה מו־חלטת עם הוויית הפועל בעיר. חבר קיבוץ יכול להזדהות עם פועל עירוני כפרט, אבל לא הקיבוץ ככלל.

— האם אין אתה מבטא בדבריך אכ־זבה טוטאלית מכל דרכה של תנועת־הפועלים בארץ?

לוי קנטור: תנועת־הפועלים כנו־שאת אידיאה איכזבה. הקומוניזם לא רק הכזיב, אלא נתגלה ככוח הורס. התנועה הסוציאל־דמוקרטית לא הוכי־חה את עצמה. תנועת־הפועלים הארצ־ישראלית עלתה על דרך נכונה ברא־שיתה, אך במרוצת השנים נסתלפה הדרך.

אני מדבר מנסיוני, אבל לא רק מ־נסיוני. כיוון שהקדשתי את כל חיי ל־פעולה בקרב פועלים — ואני עצמי הייתי רוב שנותי פועל — אני יכול לומר היום שתנועת הפועלים בכללה נמצאת במבוכה מבחינה אידיאית. היי־תי בעל השקפות שמאלניות. נוכחתי לדעת, שכל השמאלנות ונושאי דגלה השונים אינם אלא תרמית. אני מאשים גם את עצמי ומכיר בעובדה הזאת ש־טעיתי והטעיתי.

מה הלאה? אינני רואה דרך לתי־קון עולם ומלכות־שדי באופן כללי. אפשר לתקן תאים תאים: הבית, ה־משפחה והחברה שאתה חי בה. זה מחייב מיבנה אחר של החברה היש־ראלית. אני לא אומר חברה סוציא־ליסטית — מפני שאינני יודע מה זה. אני אומר חברה חופשית.

בארץ יש יסודות לחברה חופשית. אבל המיבנה המפלגתי, שיטת הבחי־רות, חוסר שליטת הממשלה על משא־ביה מבחינת חלוקת ההכנסה הלאומית ואיבוד דרכה של ההסתדרות מבחינת כלליותה — כל אלה מעוותים את דרך תנועת־העבודה בארץ.

ברוח א.ד. גורדון

צריך להקים כאן חברה ברוחו של א. ד. גורדון, שטבע את המטבע: „עם אדם". אצלנו בארץ האדם נשחק. ה־

(סוף מעמוד 83)

מאת **מנחם תלמי**
צילם אסף קוטין

הרחוב הראשי של יריחו המושך לכיוון חלקה העתיק של העיר.

בדרך ליריחו

מוצא:
רמאללה.
מסלול:
רמאללה — א־טייבה — בקעת נועימה — קרנטל — יריחו.
אורך המסלול:
45 ק"מ.

מגמת פנינו הפעם ליריחו ואזורה המערבי ולשם כך נגוע אליה בכביש ה־עובר מרמאללה דרך א־טייבה וגולש ממנה באשדות ה־הר אל בקעת נועימה, המשלחת חיוכי פוריות מתוך ארץ צרובה ומוכת לחט.

חלום יעקב

נצא מרמאללה צפונה, בכביש הפונה לעבר שכם. לערך בק"מ ה־2 מהיציאה מן העיר, נרד מ־דרך המלך ונפנה במיסעף ימינה (מזרחה), בכביש המטפס לעבר הכפר ביתין, ככל הנראה מקומה של בית־אל, הנזכרת פעמים מס־פר במקרא ובמקורות יהודיים אחרים.

בסביבות בית־אל חנה אברהם אבינו והקים שם מזבח לה'. מלך בית אל היה בין 31 מלכי כנען, שנלחם ביהושע בן נון. בתקופת השופטים עמד בבית־אל ארון־הברית. ירבעם בן נבט בנה בעיר במה והציב עליה עגל זהב. מתחת ל־כסא ההכתרה של מלכי בריטניה (בכנ־סיית וסטמינסטר בלונדון) מצוייה אבן, אשר לפי המסורת האנגלית הובאה מ־בית־אל לאי הבריטי, על ידי יהודים מעשרת השבטים. על אבן זו — אומרת המסורת — הניח יעקב אבינו את ראשו, בעת שנתו בבית־אל, כאשר ראה ב־חלומו את המלאכים עולים ויורדים ב־סולם. (בראשית כ"ח, 11—19)

אנו חולפים על פני הכפרים ביתין (בית אל) ועין־יברוד וב־ק"מ ה־12 מרמאללה, משמאל לכביש ובמרחק־מה ממנו, מת־נשא הר בעל־חצור (1016 מטר), שהוא הגבול בין יהודה לשומרון.

במורד מדבר שומרון

בק"מ ה־14 מרמאללה אנו נכנסים לתחומי הכפר הנוצרי הגדול **א־טייבה**, אותו מזהים עם מקומה של העיר המקראית עפרה, עיר בנחלת שבט בנימין, הנזכרת במלחמות שאול בפלש־תים. (שמואל א' י"ג, 17). ליד הכביש החוצה את הכפר ובמור־דיו שרידים שונים מתקופת ה־ביזנטים והצלבנים.

טייבה שוכנת על גבול הקשת והישימון. ממנה מזרחה משתפל „מדבר שומרון" ודרכו צונח ומתפתל הכביש הצר לעבר בקעת יריחו. בק"מ ה־26 מרמאללה אנו מתחילים לרדת אל מתחת לגובה פני הים וכעבור מספר קילומטרים חולפים מתחת ל[illegible] אחוזות נחל נערן, כשאנו נמצאים בתוך נופי הפוריות של בקעת נועימה, בה נובעים שני מעיינות המעניקים לה את מתת הפוריות: עין א־נועימה ועין א־דויוק. כאן נוכל לראות גשר קדום הנטוי על ואדי נועימה, הבנוי קשתות בשלוש דיוטות ו עליו אמת־מים, המשמשת להש־קיית הבקעה. יסודותיו של ה־גשר הם ככל הנראה מן התקו־פה הרומאית.

מרחק מה לפני הכפר נועשה נרד מהכביש ימינה וננוע על דרך עפר, העוברת בין שדרות עצים ומטעים ומגיעה אל „קאזינו אל עמארה" — מסעדה ערבית ב־תוך בוסתן, שבו בריכה, המס־בלת את מימיה מן האמה ש־ראינו קודם לכן.

בית הכנסת של נערן

במקום זה נחנה את הרכב וניגש ברגל אל מקומו של בית הכנסת העתיק של נערן. שרי־דיו מצויים על גדות ואדי־נועי־מה, מול נופי מעיינות נועימה ודויוק.

נערן היתה עיר בגבול בנימין ואפרים וישוב יהודי בצד יריחו, בו ישבו בעיקר נכרים. שרידי בית הכנסת של נערן נחשפו ל־ראשונה בשנת 1918, בסוף מל־חמת העולם הראשונה, כשבס־ביבה נערכו קרבות בין הצבא התורכי־גרמני לבין הצבא הברי־טי. פצצה שנפלה כאן, חשפה את העפר מעל קטע מרצפת פ־סיפס השייכת לבית כנסת מן המאה הרביעית לספירה. קט־עים מן הרצפה הועברו למנזר דומיניקני בירושלים והשארית כוסתה לבל תינזק. רק לאחר מלחמת ששת הימים נחשפה ה־רצפה שוב וכן כמה משרידיו ה־אחרים של בית כנסת זה, המ־יוחס לעיר הקדומה נערן.

אל מרומי קרנטל

נחזור למסעדה הערבית, נצא לכביש ונמשיך בו לכיוון יריחו, עד שנגיע לשביל המוליך מה־כביש לעבר מרגלות הר קרנטל. דרך הרכב, העוברת בשטח מט־עים, מסתיימת למרגלות קבוצת מיבנים, השייכת למנזר קרנטל. נחנה כאן את הרכב ונעלה בש־ביל, המעפיל לעבר המנזר ה־ציורי, הדבוק לצלעות ההר, ו־אשר קרוי ציר־קרנטל.

הנוצרים כינו את ההר, עפ"י מסורתם, מונס־קרנטנה (הר־ה־ארבעים) ואילו הערבים שיבשו שם זה ל„קרנטל", וכך שמו כ־יום.

השביל הנוח (באורך של קי־לומטר לערך) מעלה אותנו אל עבר הפסגה, שבמדרונה בנוי ה־מנזר. בראש ההר, מעל המנזר, מצויים שרידי מבצר, שרידי כנ־סייה ביזנטית ועוד, וכן שרידי מערכת מים (המצוייה במדרון שממערב לפסגה). מערכת מים זו (שנתגלתה בשלמותה ב־1972), נועדה לשמש את יושבי המבצר שבראש ההר והיא כוללת אמה שאספה מי שטפונות והובילה אותם אל בורות חצובים.

לפי סברה כאן היתה המצודה דוק, הנזכרת ב„ספר המקבים" וכן בכתבי יוסף בן מתתיהו (פל־ביוס). במקום זה הרג תלמי מר־של חבל יריחו את שמעון ה־נשיא (החשמונאי) ואת שני בניו.

מהקדומות בערי תבל

נרד מן ההר חזרה אל מקום חניית הרכב ונשוב אל הכביש הנכנס אל יריחו ממערבה. מיד בכניסה אל העיר ניפנה שמאלה ונגיע אל הכניסה לתלה העתיק של יריחו.

> **היכן לאכול?**
>
> ביריחו ספר מסעדות, מזרחיות כמובן, הממוקמות משני צדי הרחוב הרחב, החוצה את מרכז העיר ל־כיוון תל־יריחו והיציאה הצפונית מן העיר. השולחנות של מסעדות אלו ניצבים לרוב בגנים המקיפים את ה־מיבנים. התפריט במסעדות הללו הוא זהה כמעט — עיקרו סלאטים למיניהם ובשרים על האש. רמת ה־אוכל זהה בכולן והיא בינונית למדי. גם המחירים זהים פחות או יותר, כך שכמעט אין הבדל לאיזו מן המס־עדות הללו אתה נכנס.

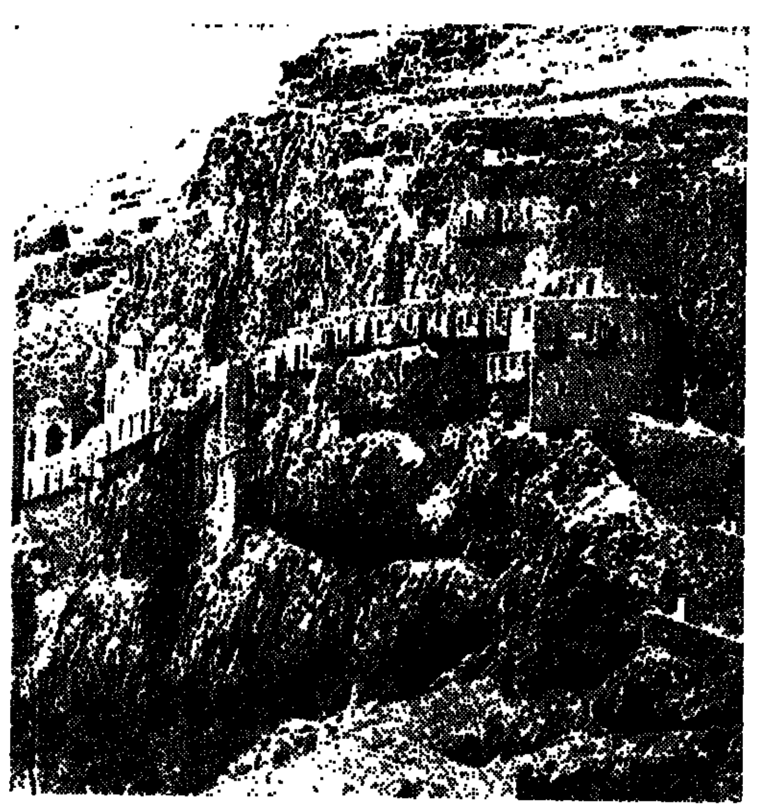

דיר־קרנטל — המנזר היווני הדבוק לצלע „הר־הארבעים"

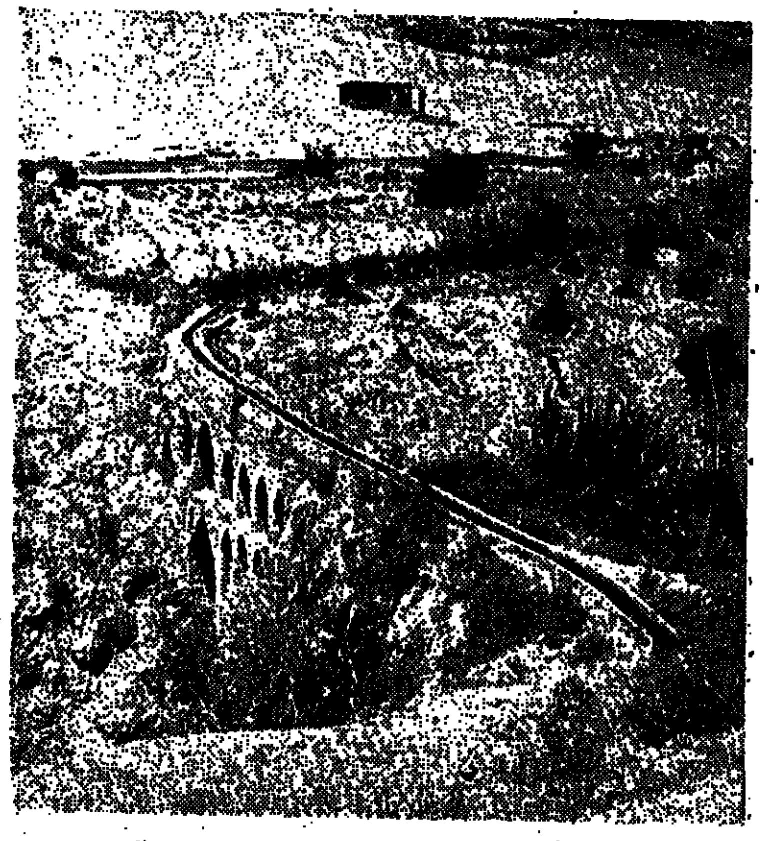

הגשר התלת־קומתי בואדי נועימה, עליו עוברת אמת המים.

החומה המסוגננת של בריכת המים בשטח ארמון הישאם.

יריחו — נווה מדברי בככר הירדן, כ־250 מטר מתחת לפני הים — היא מן הקדומות בערי תבל. שמה בא לה, לפי סברה אחת, מפולחן הירח שהיה נהוג בימי קדם בידי תושביה; לפי סברה אחרת על שום הריח הטוב, ש־הפיצו צמחי הבושם שגדלו בה. בספר שופטים מופיע שמה כ„עיר־התמרים". העיר הנזכרת רבות במקרא. עליה השקיף משה כשניצב על הר־נבו. אליה נשלחו מרגלין של יהושע. הפלת חומו־תיה וכיבושה מתוארים במקרא בדרא־מטיות רבה. ביריחו שהה אליהו הנביא לפני עלותו השמימה ואלישע ריפא את מימיה הרעים. מול תלה העתיק נובע אחד ממקורות המים העיקריים של העיר, הקרוי מעין־אלישע. היתה עיר מבצר בתקופת החשמונאים ומרכז של־טוני בתקופה הרומאית. הורדוס פאר את העיר ובנה בה לעצמו מעון חורף. בעת המרד הגדול נגד הרומאים חרבה העיר. היא הוקמה מהריסותיה בידי הקיסר אדריאנוס. בקרבות שהתחוללו בין מוסלמים לצלבנים נהרסה העיר ו־דורות רבים עמדה בשממונה. במאה ה־קודמת חודש ישובה ומספר משפחות יהודיות התגוררו בה, עד לפרוץ מאו־רעות 1936.

תודות לאקלימה החם ולמיעוט המש־מים היורדים בה, שימשה העיר כמקום נופש חורפי לעשירי הערבים מן הארץ ומן הארצות השכנות.

חפירות בתל

בתלה הקדום של העיר (תל א־סולטאן) החלו חוקרים לחפור עוד במאה הקודמת. בראשית ה־מאה חפרה בתל משלחת אוסט־רית־גרמנית, אשר גילתה, בין היתר, את תוואי חומות העיר הקדומה. בחפירות שנערכו ב־שנות ה־30 של המאה, הבחינו החופרים בתל בארבע ערים ו־ייחסו אחת מהן, המוקפת בחו־מה כפולה, לזו שנפלה בידי יהו־שע בן־נון. החפירות האחרונות בתל נערכו בשנות ה־50 מטעם בית הספר הבריטי לארכיאולו־גיה בירושלים, בראשותה של ה־חוקרת קתלין קניון.

בצד הכביש, למרגלות התל, מצוי מעין אלישע (עין א־סול־טאן), אשר שימש, כאמור, מקור המים הראשי ליריחו בכל תקו־פותיה. כיום אין זה אתר מרשים כל עיקר, מאחר ונסגר בתוך מי־בנה בטון והבריכה הגדולה, אליה פיכו מימיו, נסתמה.

בית־כנסת וארמון ערבי

מן התל הקדום נמשיך בכביש צפונה עד שנגיע אל שלט, מימין לכביש, המכוון אל עבר בית כנ־סת קדום. שרידיו מצוים בבית הניצב בתוך מטע בננות. הוא נח־שף בשנת 1936 ומייחסים את בניינו למאה ה־6 לספירה. ניתן לראות במקום רצפת פסיפס ש־במרכזה מנורת שבעת הקנים, שופר ולולב; מתחת לכן המנו־רה כתובת עברית: „שלום על

(סוף בעמוד 79)

מאת
יחיאל
לימור

סתם יום של חו"ל

צילם
רחמים
ישראלי

כאשר התייצב ביום ראשון השבוע התייר הדני פריץ סטובנר במחנה הצעדה בבית־אל, נבוכו אנשי מפקדת הצעדה. הם הסבירו לדני בן ה־85, שהיה זקן משתתפי הצעדה, כי עליו להתייצב רק למחרת היום, שכן לקשישים שמורה הזכות לצעוד יומיים בלבד.

„יומיים ?" תמה התייר הדני, „והלא הצעדה נמשכת שלושה ימים".

הקצינים ניסו להסביר לתייר הקשיש כי צעידה בת שלושה ימים, לאורך כשלושים ק"מ מדי יום, עלולה להוות אתגר קשה לאדם בגילו. „קשה ?",

צועד מטוגו
אל 1500 התיירים הצטרפו גם משתלמים

גיחך סטובנר, „הלא רק בחודש שעבר צעדתי, במשך שבוע ימים, מרחק של 300 ק"מ מגרמניה לדנמרק" ———

הספיקות שעוד נותרו בלב אנשי מפקדת הצעדה נמוגו כליל לאחר יומת הראשון של צעדת שלושת הימים. סטובנר בן ה־85 — קצין שלחם ב־מלחמת העולם הראשונה ומשתתף ותיק בצעדות ניימיכן בהולנד — עבר במהירות את המסלול בן 30 הקילומטרים, כשהוא משאיר הרחק מאחוריו צעירים רבים.

פריץ סטובנר לא היה הצועד היחיד שבא ארצה במיוחד כדי להשתתף בצעדה. כמוהו היו כ־1500 תיירים, מעשר מדינות, שכולם באו כדי לצעוד ולקבל יבלות „מייד אין ישראל". ואמנם, ידי החובשים באהלי־המרפאה שהוצבו בחניון המיוחד של צועדי חו"ל, היו מלאות עבודה בטיפול ברגלי הצועדים־האורחים. אחד החובשים המדלו לצון ובמקלון מתוטא הטבול ביוד סימן באחלו נקודת סגולה לציון כל

טורקילד כריסטנסן מדניה ובנו ליאו שקיבל שבוע חופש מלימודיו.
למטה: תזמורת הנוער הסקוטית המשתתפת בצעדה מנעימה את החליכה.

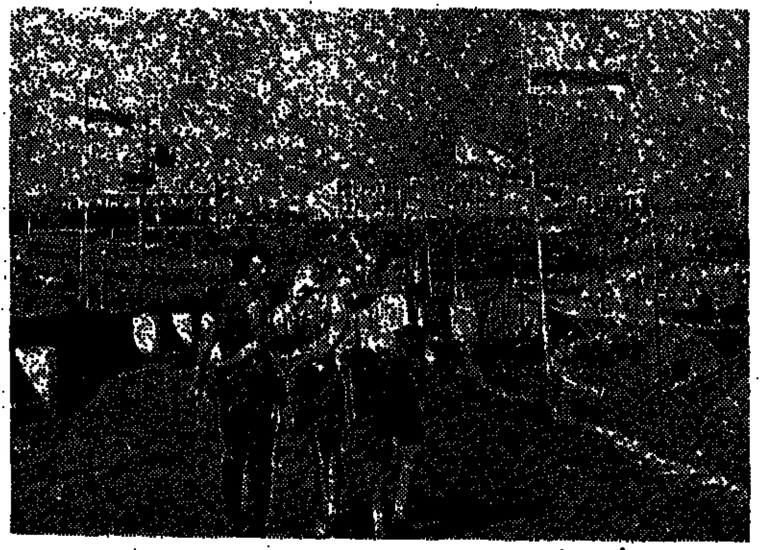

חוט המשולש: שלושת צועדים משווייץ תומכים זה בזה לאחר יום צעידה ארוך ומפרך. ולמטה: שני הולנדים המנעימים את הצעידה במנגינות מפוחיות.

רגל שזכתה לטיפול. ומספרן של אלה הגיע למאות ———

לא כל הצועדים נזקקו לטיפול רפואי. „שועלי הצעדות" שביניהם, כמו אודרי פון־הייג מרוטרדם, לא התקשו לסיים ללא פגע את מסלול הצעידה היומי, בין אם היה זה כביש סלול ובין אם היה זה שביל תלול, המתפתל במעלה ההר. גב' פון־הייג, אחות בבית־חולים, קיבלה בבואה לעיר־הצעדה זר־שושנים אדומות. תשורה צבעונית לציון העובדה שזו לה הפעם העשירית ברציפות, שהיא משתתפת בצעדה הישראלית. אך באין לה אגרטל עימה הציבה את השושנים בתוך... מימייתה.

צועד קשיש משווייץ:
מדוע רק יומיים !

גב' פון־הייג, המתגוררת באוהל אחד עם קבוצת צועדות הולנדיות, היא אם לשתי בנות מבוגרות וסבתא לנכדים, והצעדות — 15 בניימיכן ועשר בישראל — הן ספורט חביב עליה. „בהולנד פועל מועדון מיוחד של חובבי צעידה, המארגן קבוצות לצעדות במדינות שונות", היא מספרת וחברתה לאוהל מהנהנת בראשה, „אך למרות שהנסיעה לישראל יקרה יותר, אנו מעדיפות לבוא לכאן, כי בישראל מעניין יותר, ובעיקר — יש שמש".

השמש, מסתבר, מלהיבה גם את יוגר פון־הוש. יוגר, גבוהת־הקומה, העובדת כפקידת דואר ברוטרדם, הגיעה ארצה עם בעלה. בניימיכן כבר צעדה תשע פעמים, אך זו לה הצעדה הראשונה, וגם הביקור הראשון, בישראל. „הנוף שלכם מעניין ומרתק", היא אומרת בהתלהבות. „יש פה הרים וגבעות, ואצלנו יש רק מישורים". יוגר,

(סוף בעמוד 89)

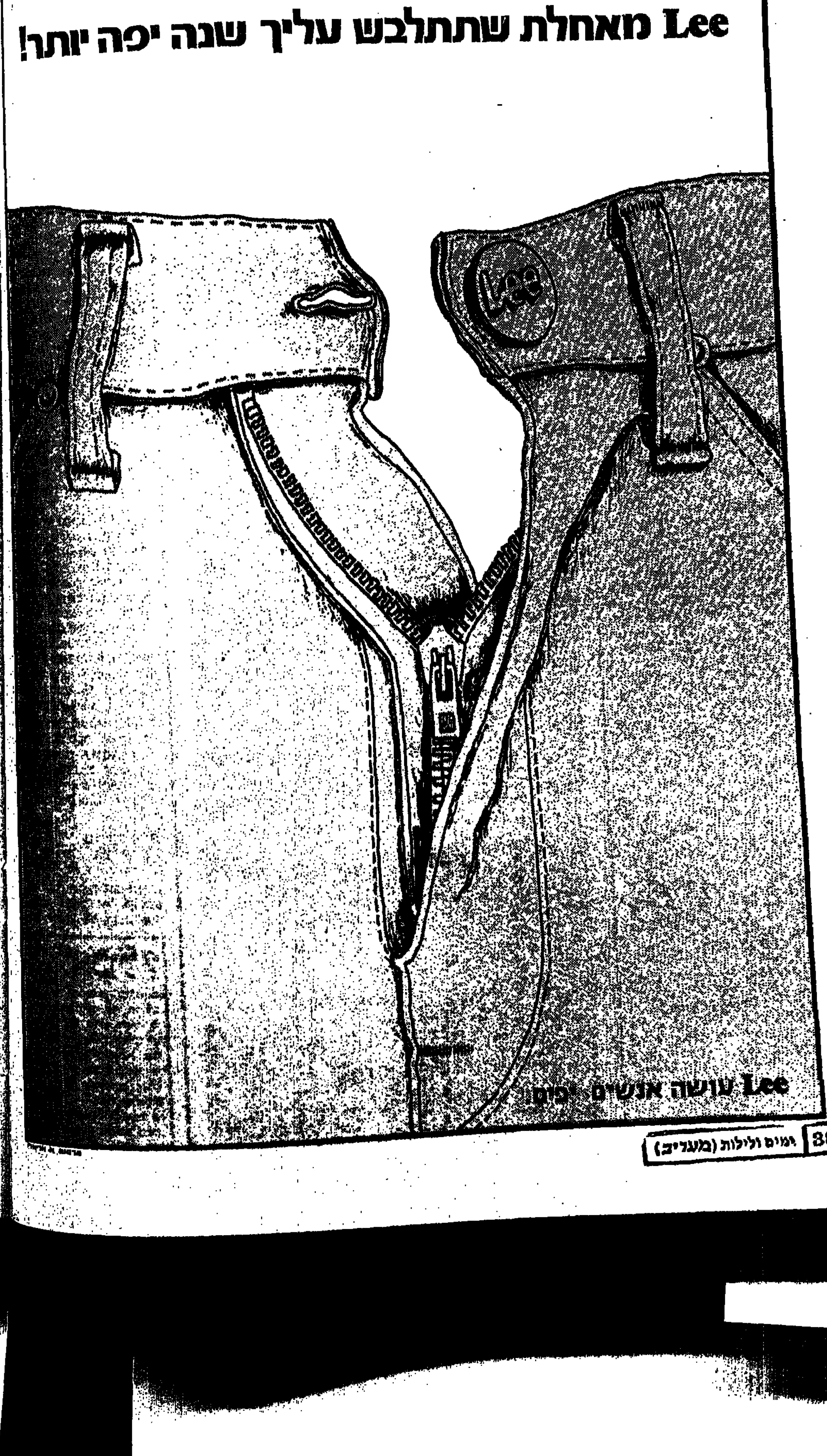

כשה„רבי" לואי דה פינס נופל לחבית של מסטיק

מאת גיל קיסרי
(פאריס)

לואי דה פינס בתפקיד הראשי בסרט „הרפתקאותיו של רבי יעקב". „הסרט נועד לשעשע ולא להטיף מוסר", אומר הבמאי ז'ראר אורי, ו„יחד עם זה לחשוף את הגיחוך שבגזענות".

עשרה מבקרי־קולנוע צרפתיים נתבקשו לציין, מרשימת סרטים חדשים הצפויים בעונה הקרובה, את שלושת הסרטים הטובים ביותר או שרבים סיכוייהם לזכות בהצלחה הגדולה ביותר. שבעה מבקרים ציינו במקום הראשון את הסרט „הרפתקאותיו של רבי יעקב" ושני מבקרים נוספים ציינוהו במקום השני. מובטח לנו איפוא מאורע קולנועי חשוב בצרפת, ואולי גם מחוצה לה, על עלילה הנוגעת ליהדות — נושא המשמש זה מכבר מקור לא אכזב להצלחות אמנותיות ו/או מסחריות בתחומי היצירה השונים.

דומני שאיש עדיין לא חזה ב„הרפתקאותיו של רבי יעקב" משום שהסרט לא הושלם עדיין. ואם כה רבות הצפיות, הרי זה במידה רבה תודות לשני יוצריו העיקריים ששיתוף הפעולה ביניהם כבר זכה בעבר להצלחה צבורית עצומה: הבמאי ז'ראר אורי והשחקן־הקומיקאי לואי דה־פינס, כמובן בתפקיד ר' יעקב. די לראות את תצלומיו של דה־פינס (וסוכני־הפרסומת של הסרט כבר דואגים להפיץ ברבים תצלומים אלה במסגרת מסע־פרסום נרחב), כדי שיתעורר הרצון לצחוק. דה־פינס בדמות רבי — נו, באמת...

לא ראיתי את הסרט ואיני יכול להביע דעה כלשהי על איכותו. כל שביכולתי לעשות הוא למסור בקצרה את העלילה. נראה לי, כי פה ושם ניתן למצוא בסרט עקיצות על חשבון היהודים, אולם כנראה ברוח טובה. והרי יוצרי הסרט מלגלגים על הכל, כך שאינני סבור כי יש לחשוד בהם בכוונות רעות כלפי ר' יעקב ואחיו.

החתן בלונדי, הכלה כושית

עלי להודות כי סיפור־העלילה אינו מעורר התפעלות. אבל אולי עדיין מוקדם לחרוץ משפט: ר' יעקב, זקן מכובד על כל הקהילה היהודית במאנהאטן, ממריא מניו־יורק לפאריס כדי להשתתף שם בחגיגת הבר־מצווה של בן־אחותו דוד. במקביל לכך עושה דרכו במכוניתו המפוארת מנורמנדיה לפאריס ויקטור פיוור החוזר בלווית נהגו האישי מחופשת קצרה. הוא ממהר לפאריס כי למחרת היום עליו לחתן את בתו. מעשה שטן, באחד הכפרים, על אם הדרך, נוצר פקק־תנועה עקב טכס־נשואין ברחבת הכנסייה: המוזמנים אינם מתפזרים שכן החתן מעניק לכלה נשיקת־נצח שאין לה סוף. ויקטור פיוור מסתכל ומודעזע: החתן — צעיר בלונדי בהיר־עיניים; הכלה — כושית. „אינני גזעני, אבל בכל זאת"... — מפליט ויקטור אל נהגו, וזה לא מצא לו רגע מתאים יותר כדי לגלות למעבידו כי הוא יהודי! „אין דבר, בכל זאת אינני מפטר אותך", אומר ויקטור לנהג סלומון. אבל נראה שהזעזוע חזק מדי, וויקטור, האוחז בהגה, מסיע את מכוניתו ישר אל מי־הנהר.

אותה עת, בפאריס: מוחמד לארבי סלימאן נחטף בידי ארבעה ערבים אחרים, המובילים אותו בכח אל מחסן נטוש, שם יושב „בית דין" בראשותו של קולונל פארס. סלימאן, מנהיג ליברלי שגלה מארצו עקב דעותיו המתונות, נידון למוות על־ידי קולונל פארס ו„שופטיו".

לפתע מופיע במקום, בטעות, ויקטור פיוור. הופעתו המפתיעה גורמת אנדרלמוסיה וסלימאן מצליח להימלט. אנשיו של פארס רודפים אחר פיוור, האורח הבלתי־קרוא, הנמלט בקושי עד למכוניתו, בה הוא מוצא את סלימאן המאיים עליו באקדחו. ויקטור הוא עתה בן־ערובה של סלימאן, המאלצו לנסוע לנמל־התעופה אורלי. בינתיים מחפשים אנשיו של קולונל פארס את סלימאן ואילו רעייתו של פיוור מתחילה לדאוג עקב היעדר בעלה שעות ספורות בלבד לפני כלולות בתו.

מיפגש כללי ב„אורלי": ויקטור ורעייתו, סלימאן ופארס, מפקח־המשטרה, וכל משפחת שמול שבאה לקבל את פני הדוד מאמריקה, הוא ר' יעקב. נוכח הופעתם של אנשי פארס מנסים ויקטור וסלימאן להימלט מ„אורלי" ולשם כך מתחפשים בבגדיהם של שני רבנים שהיו במקום. מהפח אל הפחת: כל משפחת שמול מקיפה את ויקטור ו„חברו". הוא מנסה לטעון כי איננו ר' יעקב, אבל הסבתא ציפקית כבר מחבקת ומנשקת אותו ומעניקה טיפול דומה גם לבן־לווייתו...

לעג לגזענות

כל החבורה מגיעה אל הרובע היהודי בפאריס, שקשט לרגל בואו של „הרבי". ויקטור וסלימאן, בבגדי הרבנים שלהם, משתתפים איפוא בחגיגת הבר־מצווה של דוד. הכל מסתבך והולך כאשר מגיעים למקום קולונל פארס ואנשיו, ר' יעקב האמיתי, מפקחי־המשטרה, וכן משפחת פיוור המצפה לשווא לאבי־המשפחת לשם טכס הכלולות. ובשיא האנדרלמוסיה נוחת במקום מסוק שממנו יורד שר־בממשלה. הוא בא לבשר לסלימאן כי הפיכה בארצו הדיחה את השליט והוא, סלימאן נבחר בהיעדרו כנשיא־המדינה. הכל מתחיל להסתדר כאשר סלימאן ובתו של ויקטור הגזעני מתאהבים זה בזו ומחליטים בו־במקום להינשא...

אכן אין בתסריט זה השראה רבה, והתסריטאי־במאי ז'ראר אורי גם אינו מתיימר להגיש סרט רעיוני, אלא פשוט להצחיק. „כדרכי, כל כוונתי היא לשעשע ולא להטיף מוסר לבריות. עם זאת, מאחורי הצחוק שמעוררים סרטי טמון תמיד רעיון שהוא" אומר ז'ראר אורי. „בהרפתקאותיו של ר' יעקב נחשף כל הגיחוך שבגזענות. הדבר נעשה ללא־רשעות ובחסכנות מילולית. זהו סרט על ההבל ורעות־רוח של דעות קדומות מסויימות. איש בל ייעלב מן הסרט. אין בו ישראלים ולא פלשתינים, אין מלחמה ואף לא טרוריזם. יש בסרט בריות מחוגים אתניים שונים, המתחככים ומתערבים אלה באלה. העלילה היתה יכולה להיות דרמאטית — העדפתיה קומית וגדושה בהלצות ומעשי־מוקיון".

לדוגמה — הרי אחד המצבים המצחיקים: לואי דה־פינס, מנסה להיחלץ מתוך חבית מלאה גומי־לעיסה...

לנו הצעירות שאין לנו רגע פנאי, לנו הצעירות שחיי
החברה שלנו סובבים את השעון, משעות הבוקר וכמעט עד הבוקר.
לנו - בצעירינו הראשונים בעולם הקוסמטיקה - לנו - נטורל וונדר. לעור
פנייך, רגיל או יבש - שמרי על עורך מפגיעות האקלים וקצב החיים
הפרטי שלך. הקפידי על טיפול עקבי במערכת תכשירי נטורל-וונדר
סידרה מיוחדת לעור רגיל וסידרה נפרדת לעור שמן ובעייתי.
ניקוי עמוק ומקציף (Foaming Cleanser 16.50 ל״י), לרענון והמרצה
טוניק מתמא (Astringent Lotion 15.- ל״י). לריכוך ועידון
העור או לפני האיפור, קרם לחות מיוחד לעור שמן
(Under Make-up Lotion 16.- ל״י) או טוניק ללילה בעל
דרגת פעילות גבוהה (Day and Night Treatment Lotion
18.- ל״י).
להרחקת
המצעונים
(אקנה) מסכת
טהור ויופי
(Facial Mask
22.- ל״י). לכיבוש המצעונים, תכשיר
ללא תחליף (Blemish Stick
14.- ל״י).
פני
הקסם
של
Natural
Wonder

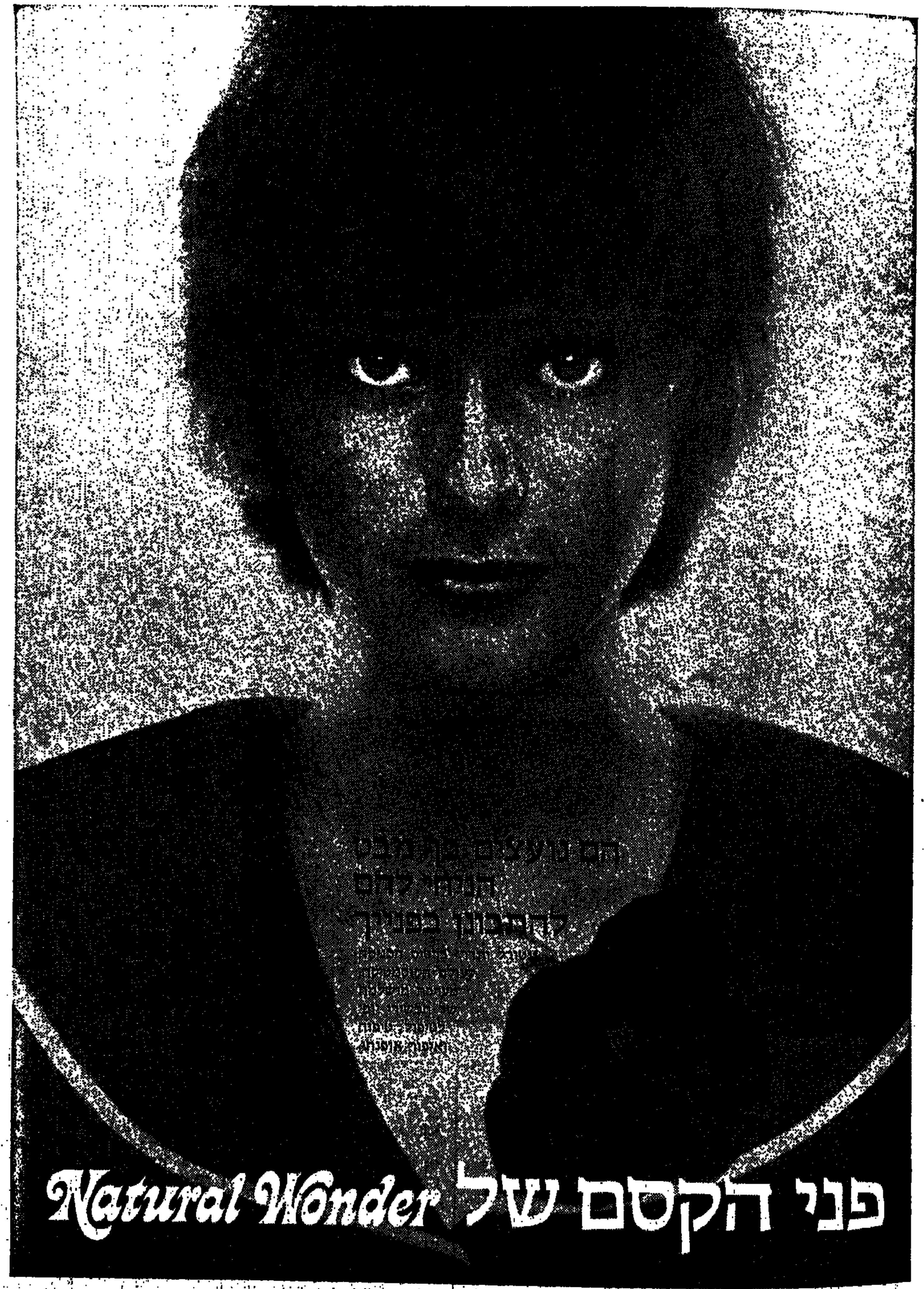

פני הקסם של Natural Wonder

מאת מ. דרומי

דה-גול התכופף, ו„התן" החטיא

„התן" מתאמן ברובה-הצלפים המיוחד שלו המצוייד במשתיק-קול.

יריה ראשונה לעבר נשיא צרפת: דה-גול התכופף וניצל ממוות...

מבעד לחרך-התריס מטה „התן" את מולו בשניה. סוף טוב, הכל טוב...

מה היה קורה אילו לא התכופף נשיא צרפת, הגנראל שארל דה גול, אל ותיק-ה„רזיסטאנס" שקיבל מידיו את אות-ההצטיינות? או-אז היה כדורו של הצלף — „התן" — פוגע בו והורגו. ומה היה קורה אילו היתה לאותו מקצוען שטני ההזדמנות לחזור ולירות בנשיא? דה גול היה נופל חלל.

אבל לא כך אירע. בפעם הראשונה התכופף הנשיא גבה-הקומה. בפעם השנייה כבר פרצו הז'אנדארם, החמוש בתת-מיקלע, והטוב שבבלשי צרפת, המפקח קלוד לבל (ל' סגולה, ב' דגושה וסגולה), אל החדר שחלונו נשקף בדיוק אל הטכס לכבוד יום-השנה לשחרור פאריס. הז'אנדארם נורה למוות, כפשע היה בין לבל לבין הקץ המר. אבל הוא הקדים את הרוצח המקצועי בשבריר שניה, — וכבר אמרו חכמים, סוף טוב, הכל טוב.

אני מגלה לכם את סיומו של הסרט „נשיא על הכוונת" — במקור: „יום התן" — לא משום שיצר-האכזריות שבי מניעני לכך. בשום פנים ואופן אינני רוצה להשבית את הנאתכם. אבל השכל הישר הלא גם הוא תופס מקום בלשהו בחיינו. עובדה, גנראל דה גול לא נרצח בידי איש. הוא יצא מות, אם היה נסיון לרצחו — עלה אותו נסיון בתוהו. דבר זה הוא איפוא מושכל ראשון גם כשיושבים באפילת הקולנוע וצופים בסרט-המתח, מעשה-ידיו לתת־סאר של פרד זינמאן, הבמאי האמריקני הוותיק.

„כדי להרוויח"

„יום התן", בטרם נתגלגל במדור הקולנועי שלו, היה סיפור-מתח שנכתב בזריזות ראויית-לשבח על-ידי פרדריק פורסית, — אנגלי יליד 1938, שהיה ארבע שנים עתונאי של „רויטרס" עד ששיחררה אותו הצלחת „יום התן" מדאגות כספיות, — ובין 13 הלשונות אשר להן ניתרגם עד שנת 1972, מצוייה גם שפתנו העבריה. את „יום התן" כתב פורסית במשך 35 ימים בסך-הכל — „כדי להרוויח". והוא אמנם הרוויח — בזכות הספר והסרט שנעשה על פיו — לכל הפחות מיליון לישי"ט. כלום ייפלא שמר פורסית כתב את ספרו השני, „תיק אודיסה", עשרה ימים פחות ממה שנדרש לו בשביל „יום התן"? והואיל וגם ספר זה זכה להצלחה רבה, וגם ממנו עושים סרט, אין כל מקום לחשש שמא יהא עליו לקבץ על יד.

כי פרדריק פורסית היה עתונאי חרוץ ובעל „מקורות" — בכך אינני מטיל ספק. „יום התן" מאוד שלו כשבעת עדים. לא רק משום שעלה בידו למזג כהלכה את היסוד והאמיתי עם היסוד הבידיוני, אלא משום שהוא משתית את סיפורו על עובדה שאל-נכון נתגלתה לו בתשאל, מפי יודעי-דבר הקרובים מאוד אל מקור הכוח.

סברה היא, כי אמנם היתה כוונה להתנקש בחייו של הנשיא דה גול. פורסית מספר על שנת 1963, כאשר האו.א.אס, ארגון הקיצונים הצרפתיים מאלג'יריה, ביקש לקפד את פתיל-חייו של הגנראל, אשר מסר אותה מדינה בידי בניה המקוריים והתעלם מטענותיהם של שלושת מיליוני „הקולונים" בני-עמו, שישבו בה שנים על שנים, ואבות-אבותיהם באו אליה עוד במחצית הראשונה של המאה ה-י"ט. הארגון הזה, אשר „בגידתו" של דה גול הבעירה את חמתו עד להשחית, נקט בפעולות-טירור נגד הממשל הצרפתי, וגולת-הכותרת של פעולות אלו היתה — על-פי אותה סברה — התכנית לרצוח את דה-גול.

„בזכות הבריטים או בזכות ישראל

בסיפורו של פורסית, הרוצח המקצועי, שבידיו הופקדה המשימה — תמורת סכום כסף נכבד מאוד, שמעמידים לרשותו באחד הבאנקים השווייצים — הוא אנגלי גבה-קומה וזהוב-שיער. אותו אנגלי קרוב מאוד להגשים את מזימתו, אלמלא השירותים החשאיים הבריטים שחשפו את זהותו והעמידו את המידע החיוני הזה לרשות הקוליגות שלהם בצרפת.

אולם כי שנתן את דעתו על הפרשה, יודע, קרוב לוודאי, כי את גילוי המזימה זוקפים מי שזוקפים לא לזכות הבריטים, אלא לזכותה של... ישראל. אל-נא נשכח, כי הדברים היו בתקופה שבה עדיין היה הנשיא דה גול מכבד אותנו בכינוי „ישראל ידידתנו ובעלת-בריתנו". אם אמנם נכונה השערה זאת, אזי ניצלו חייו של הגנראל תודות למיומנותו של שירות-הבטחון הישראלי — ומה שעולל לנו אחרי מלחמת ששת הימים מכתים אותו ככפוי-טובה מן המדרגה הראשונה. כזאת וכזאת תאכל חרב הפוליטיקה, אבל חיי אדם, שלא לדבר על חיי נשיא-מדינה, הם בכל זאת חיי אדם, ולא כך גומלים למי שמצילם.

אגב, אותו מקצוען דיאבולי, „התן" — ראשי תיבות בצרפתית של שמו, צ'ארלס קאלדרופ, זאת אומרת, של השם אשר נחשב לשמו האמיתי עד שנתגלעו ספיקות גם בקשר לכך — עשה (אליבא דפורסית) שירותים גם לישראל. הוא קיבל בעבורם תמורה מלאה, — אל-נא תתייראו. העיקר, כשם שכותב פורסית, כי „רחוק-רחוק מלונדון, בחולות מצרים, הניח (האנגלי שלנו — מ"ד) גוויותיהם של שני מומחי-טילים גרמנים, אשר משטרת מצרים הזועמת והנבוכה הביאה לקבורות. מחיקתם מרשימת החיים דחתה את השלמתה של תוכנית-הטילים של נאצר, במספר שנים, ומיליונר ציוני מניו-יורק חש כי כספו הושקע היטב". מה היינו עושים אילמלא נית את מר קאלדרופ המיסתורי לסייע לנו בפתרון בעיותינו הבטחוניות? והאומנם מצבנו הכספי כה גרוע שמיליונרים ציוניים מניו-יורק צריכים להשקיע את ממונם בתשלום למרצחים פרופסיונאליים, או שמא, על-אף הכל ולמרות הכל, עדיין יש לאל ידנו לגייס את הסכומים הדרושים בלי תיווך כזה?

תיק"ו.

הסרט, הבמאי והשחקנים

נחזור אל „נשיא על הכוונת". פרד זינמאן הוא במאי בעל מוניטין, — זוכרים את „בצהרי יום" ואת „מעתה ועד עולם" ואת „אדם לכל עת"? — ובביוגראפיה שלו יצויין, כי פתח את השער לפני מרלון בראנדו ומונטגומרי קליפט, פיר אנג'לי, וגרייס קלי והושיע את פראנק סינאטרה כאשר הכל היפנו אליו את עורפם. „נשיא על הכוונת" שלו הוא סרט-מתח שבוודאי לא יגרע משמו הטוב, אלא להיפך, יוסיף עליו על אחת שבע. הוא הוציא מתחת ידו סרט, שבמקצועיותו איננו נופל מזו של „התן" גיבורו, ובלי שאכנס לתחומם של עמיתי המבקרים, ארשה לעצמי להביע את הדעה שהקהל ירווה נחת ממה שתראינה עיניו. גם השחקנים שבחר לסירטו עושים מלאכתם נאמנה — אדוארד פוקס בתפקיד „התן", מישל לונסדייל בתפקיד המפקח לבל, דלפין סריג' כקולט ואולגה ז'ורז'-פיקו כדניז, וכל השאר, בתפקידים והקטנים-מאוד, כולם ממלאים את המוטל עליהם על הצד היותר טוב. למען הפיקאנטיות אזכיר עוד את אריק פורטר, המופיע כאחד מראשי ארגון-המחתרת, וכל מי ששומר לו את חסד סומס פורסייט, מן הסידרה הטלוויזיונית „ההגדה לבית פורסייט", יסכים אתי, כי מן הראוי לציין את שמו.

פטור בלא להזכיר את אדריאן קאיל-לגראן אי-אפשר. הוא מגלם את דמותו של הנשיא דה גול, בלא שיוציא אפילו מלה אחת משפתיו במרוצת הסרט כולו, ועלי לומר, כי הבמאי אמנם קלע אל המטרה בבחרו בו; האיפור המוצלח פועל גדולות, אבל אילמלא הפיזיונומיה של מר קאיל-לגראן, וכשרון החיקוי שלו את תנועותיו של דה גול המנוח, לא היה הרושם כה אותנטי.

והכל — על רקע צילומיו של ז'אן טורנייה. אמן מובהק זה של מצלמת הקולנוע מפגין כאן את יכולתו. ואם אומר אך זאת, כי הוא מעורר כיסופים אל המקומות והנופים שבה היטיב לקלוט את רוחם, את אווירתם ואת ציוריותם, — דייני.

פורסית ושלטונות ההגירה הצרפתיים

מספרים לנו, כי אחרי שיצא „נשיא על הכוונת" — קרי „יום התן" — לאור, החלו שלטונות ההגירה הצרפתיים בודקים ביתר קפידה את הדרכונים הבריטיים, מה שגרם לפרדריק פורסית שיבטיח למקורותיו בעולם התחתון, — ובכן, מן העולם התחתון שלה את ה„דגים" שלו... — כי להבא ייזהר מדיוק בפרטים. אולי יש משהו באניקדוטה זאת. כך או כך, ההתמודדות הגורלית בין „התן" לבין שירותי-הבטחון היא מקור למתח בלתי-פוסק, ואפילו יודעים מראש כי הנשיא דה גול לא ייספה, — היטיב ריצ'ארד שיקל, מבקרן הקולנועי של השבועון „טיים", לכתוב: „„נשיא על הכוונת' מעמידך מחדש על יעילותם המופלאה של הסרטים כאמצעי לגולל סיפור-מעשה... כיוון שהסרט בא ברגע שפת-בג אסקיפיסטית בעלת איכות מצויית רק במשורה, יש לקדם אותו בברכה כפולה ומכופלת, ואולי אפילו משולשת, שכן הוא מציין את שובו, לאחר שבע שנות העדרות, של במאי אנושי, המצטיין להפליא בסגולותיו המקצועיות, וצניעותו משיבת נפש ברעננותה".

אני תקוות, כי מי שיצפה ב„נשיא על הכוונת" יצטרף אל שבחיו של ריצ'ארד שיקל, המכוונים אל מענו של פרד זינמן, בין אם סבור הוא שהאסקיפיזם הוא התכונה השליטה של סרטי-המתח, בין אם תולה הוא בסרטים אלה מעלות תרומיות יותר.

הנשיא דה-גול מוקף אנשי-בטחון: אך האם ירתיע הדבר את „התן"?

המפקח לבל יושב בראש השולחן לאחר שהופקד על המערכה נגד „התן"

אלוף חדש בא לפיקוד המרכז

מאת יעקב ארז

צילומים דוד רובינגר

ישנם אלופים בצה"ל, שמכנים אותם „הגנרלים הזוהרים". שמותיהם מופיעים בטורי רכילות, תצלומיהם מתנוססים לעתים תכופות בעתונים והכרזותיהם היו לאמרות־כנף. הם נתפרסמו בזכות כישוריהם הצבאיים ויכולתם המקצועית וגם בזכות יחסי הציבור שלהם.

מרבית אנשי סגל הפיקוד הבכיר בצה"ל, שמהם מתמנים האלופים, עושים את עבודתם הרחק מאלומות הזרקורים. הם מקדישים תכופות יותר מ־18 שעות ביממה לעבודה הצבאית, ומחנכים חיילים ביחידות שבדרך כלל אינן זוכות לפירסום. הם מוכרים בין אנשי צה"ל וכינוייהם אפילו הפכו לשם דבר, אבל לגבי הציבור הרחב נותרו באלמוניותם.

כאלה הם אלברט, האלוף אברהם מנדלר, שנתמנה מפקד הכוחות המשוריינים בסיני, מנדי, אלוף אברהם מרון, שנתמנה ראש מחלקת ההדרכה במטה הכללי, ויונה, תת־אלוף יונה אפרת שבימים הקרובים יתמנה לאלוף פיקוד המרכז ויועלה לדרגת אלוף.

„הערכים החלו אצלנו"

את יונה אפרת, בן ארבעים ושש, מאפיינת העשייה. בדרך הארוכה שעשה מאז הצטרף לחטיבת גולני כטירון בתחילת 1948, ועד שסיים שירותו בחטיבה כמפקדה בשנת 1968, רשם המפקד גבה־הקומה ונעים־ההליכות, הצלחות מרובות לזכותו בכל דרגי פיקוד־השדה בחטיבה שלא תמיד מעלה ב„אור הזרקורים".

דרכו הצבאית היא נתיב האימונים והקרבות של חטיבת „גולני", שבה הוענקו לו כל דרגותיו עד דרגת אלוף משנה. במלחמת השיחרור היה מפקד כיתה ומחלקה בגדוד גדעון, בפיקודו של אברהם יפה, ואחר כך מפקד פלוגה. יונה אפרת, אז טוראי, היה הקצין העירוני היחיד בסגל הפיקוד של גדוד זה, והשתתף בכל קרבות החטיבה בצפון ובדרום.

פעמיים נפצע במהלך הקרבות — ביארדה ליד משמר־הירדן ביוני 1948, ובקרב הקשה על משלט 86 סמוך לכפר דרום, בדצמבר אותה שנה, קליע של מקלע ביתר את צווארו.

יונה אפרת עלה לישראל מפולין ב[illegible] חיותו בן שמונה, השלים את חוק לימודיו בתל־אביב בבית־ספר [illegible] והתגייס ל„הגנה" ול„גולני". הוא מספר: „בסוף מלחמת השיחרור [illegible] יוסף'לה טבנקין, שלפלמ"ח היו אמנם חטיבות וגולני, והפלמ"חאית שבכולן היתה גולני. החטיבה של אז היתה מבוססת על אנשי הישובים. היה לה גדוד עליו מאוד. היו לנו אנשים שלא באו למלחמה והם כלל לא היו מגויסים. בקרב על ג'נין היה לי [illegible] כוח, שנלחם עמנו וכשחשו הקרבות חזר הביתה.

„האנשים היו מסתכנים הרבה מעבר למקובל כדי להציל את חבריהם. הערכים של צה"ל לא להפקיר שבויים ולעשות הכל לחילוצם החלו אצלנו ב„גולני", כבר במלחמת השיחרור. בקרב על משלט 86 סירבו האנשים לסגת לפני שיחולץ הסמג"ד, שנפצע במשלט. הם לא עשו את זה בגלל חינוך מיוחד בחטיבה, אלא בגלל הלך הרוח המיוחד ששרר בה. כתל־אביבי השתלבתי מצוין בתוכם. הייתי כמו מכולם. עד היום אני קשור לאנשים האלה, לאנשי העמקים, כאילו לא חלפו שנים מאז".

אחרי מלחמת השיחרור נשאר יונה אפרת בצבא ונתמנה מפקד הסיירת החטיבתית שעליה פיקד קודם לכן אריאל שרון. הוא השתתף בקרבות תל־מוטילה באזור כורזים מצפון לכנרת, נטל חלק בפעולות תגמול ונתמנה מפקד בית־הספר החטיבתי בדרגת רב־סרן. אחר־כך יצא מן החטיבה ועבר לפיקוד הצפון לתפקידי מטה, היה קצין מבצעים, ממלא־מקום קצין אג"ם, וב־1956 נמנה עם חניכי בית־הספר לפיקוד ומטה של צה"ל.

כשהחל מבצע „קדש" נקרא על־ידי אברהם יפה והצטרף לחטיבה 9 כקצין מטה. הוא נע עם אנשי הוד החטיבה עד כיבוש שארם א־שיח'. משהשלים את לימודיו בסו"ם נתמנה מפקד גדוד „הבוקעים הראשון" בחטיבת „גולני".

על „גולני" של אותם ימים אומר יונה: „זו כבר היתה „גולני" שונה לחלוטין מבחינה ארגונית ומבחינת כוח אדם. חלה עליה באיכות האנשים מתקופה של תחילת שנות ה־50. המפקדים מתחתי היו בעלי מקצוע טובים יותר. הצד המקצועי בחטיבה [illegible] התקדם. עסקנו בבניין הכוח ו„גולני" החלה לצבור הישגים".

„הגענו לשיא הכושר"

יונה, ששיבה החלה זורקת בשערותיו כבר אז, השלים את תקופת ה[illegible] מג"דיות ועבר למטה הכללי. היה ראש ענף במחלקת ההדרכה ואחר נשלח לארה"ב להשלים שם את לימודיו בבית־ספר לפיקוד ומטה של הצבא האמריקני. משׁשב לישראל ב־1963 נתמנה ראש ענף המבצעים במחלקת המבצעים של צה"ל. אחר־כך נתמנה לראש מחלקת חי"ר במה"ד, וכשנתמנה מפקד חטיבת מילואים זכה לדרגת אלוף־משנה.

בשנת 1966 חזר ל„גולני".

הוא מספר: „זה היה שנה לפני מלחמת ששת הימים. נותר לי הרבה זמן להקדיש לאימון ולטיפוח החטיבה שקיבלתי מאלוף־משנה שלמה אלטון ז"ל, שתרם רבות לגולני. חל שיפור גדול בהרכב האנושי והמקצועי של החטיבה, בהרכב המפקדים ובנסיון שהצטבר. האווירה בחטיבה היתה מיוחדת, אוירה של חטיבה לוחמת, של חיל־רגלים מעולה.

„עבדנו קשה. החטיבה הופעלה קודם־לכן בפעולות תגמול בגיזרה הירדנית. ממש לפני מלחמת ששת הימים השלמנו אימון מרוכז. הגענו לשיא הכושר. היינו מגובשים מאוד, המפקדים עברו כברת־דרך ארוכה יחדיו. יכולת לתת פקודה ולנסוע וידעת שהכל יתבצע בשלימות. היינו חבורה מלוכדת אחת".

כך יצאה גולני ל„מלחמת ששת הימים" והגיעה לשיאה בקרבות שבצפון. חטיבת חיל־הרגלים הוכיחה את יכולתה בהבקעת מוצבי הסורים בצפון הרמה, שלרגליהם נעו אנשיה בעבר בסיורי גבול. נתמזל מזלו של יונה, והחייל שהחל את שירותו בחטיבה בתחילת מלחמת השיחרור, היה מפקדה במלחמת ששת הימים.

שני קרבות של חטיבת גולני באותם ימים זכורים במיוחד. קרב כיבוש תל־פאחר וקרב כיבוש תל־עזזיאת.

„הכל היה משובש"

„נשאלת השאלה — אומר מפקד החטיבה דאז — מהו קרב מוצלח. האם זה קרב שבו אנשים אינם נדרשים לבצע יותר מאשר תוכנן? מבחינה זו היה הקרב על תל־עזזיאת קרב מוצלח. התל הזה היה חרות בתודעתנו כתל שאיננו נתון לכיבוש. הוא חלש על ישובי צפון עמק החולה. הקדשנו זמן רב לאימונים לכיבושו. תירגלתי עם החיילים את האימונים המוקדמים. העפלנו על מצוקי רכסי רמות נפתלי כדי לתרגל את הלחימה ברמה — והתל עצמו נכבש בדיוק כפי שתירגלנו".

„הקרב על תל־פאחר היה שונה. שם נבחנו האנשים והמפקדים עשו הרבה הרבה מעבר למה שאנשים יכולים לעשות במלחמה. זה היה המיוחד בקרב. הכל היה משובש — כך קורה במלחמה כשיש מולך אויב מבוצר. היחידות הגיעו למקום לא מן הכיוון המתוכנן. הכוח שהסתער לא היה בנוי לפי מה שנבנה מראש — והאנשים נלחמו, נלחמו כאריות.

„נפגנת שם דבקות עילאית במטרה. המאמצים נמשכו למרות כל הקשיים והשיבושים, והמאמץ הזה הוא שהביא את הנצחון על התל, כי אילו נפסק היו הסורים שבים לעמדותיהם.

„המג"ד, סא"ל מוסה קליין, נהרג. הסמג"ד נפצע. שלושה מתוך ארבעת מ"פ נהרגו. אני ראיתי את הקרב מקרוב. היה ברור לי, שהדברים אינם מתבצעים על פי המתוכנן, בגלל הנסיבות. התקשרתי עם הפלוגות והמחלקות. ציוותי כוחות חדשים. המרצתי את בני לעלות על תל־עזזיאת, שלחתי את רובק'ה לאגף ואת הסמ"ח"ט משה שלחתי אל התל.

„הדברים הגדולים שבאו אז לידי ביטוי היו יכולת האילתור. במקרים כאלה אתה כמהלך על חוט דק, מתנדנד בין נצחון לבין כשלון. האנשים השיגו את המטרה, את הנצחון. הלחץ על התל לא נפסק. כל אחד מהלוחמים הגיע שם לשיא ביטויו.

„אמון בלתי־מעורער"

„היכן, בקרב רגיל, אתה יכול לראות חייל מן השורה היורה מן הזחל"ם למרות כל הפגיעות בו עד אשר הזחל"ם מתפוצץ והוא נהרג? היה אמון בלתי־מעורער בלוחמים. ,מוכרחים להגיע' — זו היתה המשימה שליוותה את כולם וביטוי עליון כזה מלוחמים אתה יכול להשיג במבחנים שאינם מתוכננים. מתברר לך, כי הם נכונים לעשות הרבה מעבר למתוכנן וליכולת המצופה".

משתמת מלחמת ששת הימים המשיך אל"מ יונה אפרת לפקד על „גולני" בין היתר בקרבות שהתחוללו ברמת־הגולן, לאורך גבול לבנון ובעיקר בגיזרת העמקים. החטיבה שוב לא הצטרכה להתאמץ כדי לכבוש מעמד בפיסגת היחידות המעולות של צה"ל. לוחמי „גולני" קצרו הצלחות בכל הקרבות שבהם השתתפו ואת „מתנת הפרידה" למפקדם העניקו ביממה שלפני פרישתו מן החטיבה. בשתי היתקלויות לאורך הירדן חיסלו 11 מחבלים שניסו לחדור לתחומי ישראל.

בסיימו את דרכו ב„גולני" חש יונה אפרת כאילו השלים את הפרק החשוב בחייו. הוא נתמנה ראש מחלקת המבצעים במטה הכללי ושנתיים שירת בתפקיד רב־החשיבות כשצה"ל היה בעיצומה של מלחמת ההתשה.

המפקד עתיר הנסיון, היסודי וקר־המזג, תרם מיכולתו במסגרת תפקידו החשוב בתקופה שמבצעים רבים התבצעו בבקעה, לאורך חזית התעלה ובעומק שטחי האויב. משהשלים את תפקידו זה הועלה לדרגת תת־אלוף ונתמנה ראש המטה של פיקוד המרכז.

באותה עת כונתה הבקעה „ארץ המירדפים". המאמץ העיקרי של הפיקוד התרכז בחסימת הירדן, במניעת חדירות ובאיתור מחבלים שהצליחו לחצות את הנהר ולחדור מערבה. יונה אפרת עשה זמן רב בפעילות מבצעית בבקעה ותרם מיכולתו להיערכות החדשה אחרי המלחמה, משם עבר למטכ"ל, וכיהן כעוזר ראש אג"ם.

מפקד וגם אבא

פיקוד המרכז הוא פיקוד גדול ומגוון, החולש על יהודה ושומרון ורצועת־עזה, על גשרי הירדן והבקעה: על המחוות הרבים הגובלים בשטחים ועל מרכז המדינה. בימים של רגיעה יש צורך לארגן את העורף לעת מלחמה, להקדיש עבודה שיגרתית ואמורה להיערכות ולאימון היחידות השונות.

יונה אפרת יעשה זאת בדרכו שלו, בשקט, ברוח טובה, בטוב לב, תוך התחבבות על פקודיו וחייליו ועם זאת ללא התפשרות בנושאים שבתחום המבצעים, האימונים והמשמעת: „חייל חייב לבצע בדיוק את אשר אומרים לו", הוא גורס.

„אני אוהב את החיילים. אני משתדל לדאוג להם ואני מאמין בהם", אמר, והחיילים אוהבים אותו. כך היה ב„גולני", כך היה בפיקוד המרכז בשרתו בו כראש מטה.

חיילים ומפקדים ששירתו תחתיו קשורים אליו. הם כותבים לו מכתבים, באים להתייעץ עמו, רואים אותו כמפקד אבהי הממשיך לדאוג להם גם אחרי שיצאו מתחת חסותו. והוא גאה בכך, בעובדה שרואים אותו „מפקד שהוא גם אבא".

לוחמי תל־פאחר — אפרת וחבר קצינים בעת סיור

בין שלוש הבנות (משמאל): איה, עפרה ורחל

יונה אפרת — האלוף החדש של פיקוד המרכז

היפות של השנה

ת ריסר סרטים ישראליים חדשים הוקרנו השנה על מסכינו. ואם לא תמיד בגלל הישג אחר, הרי לפחות בשל הישג אחד ראויה העונה שהיתה לתזכורת – הנערות היפות שהציגה לפנינו. נערות שהיו בתחילת הדרך המקצועית בקולנוע ואשר תפקידן בסרט הבליט אותן ו„הכניסן לחדשות".

מנין צצו?

כמה מהן שחקניות תיאטרון, האחרות – זמרות, דוגמניות, או סתם נערות נאות שעין הבמאי צדה אותן.

עשר נערות.

עשר שחקניות שהשנה האחרונה נתנה להן הזדמנות.

עשר נשים נאות שהעניקו לנו רגעי הנאה, אם במשחקן, אם בעצם היותן על הבד, אם בשניהם יחד.

היו, כמובן, גם אחרות „מבוססות" יותר, המוכרות היטב מן השנים שעברו, ביניהן: גילה אלמגור, מיכל בת-אדם, יעל אביב, יונה אליאן, איריס דוידסקו, מונה זילברשטיין, אדית אסטרוק, אסתי זבקו ואחרות.

בסך-הכל, קבוצה לא מבוטלת של שחקניות המקוות כי תעשיית הקולנוע הישראלית תצליח.

מאת **טלילה בן־זכאי**

אפרת לביא התבלטה בהופעתה עוד במסגרת להקת פיקוד המרכז. ההזדמנות המקצועית הראשונה שלה היתה בהצגת „הדירה". ההצגה לא זכתה להצלחה המקווה, אך דמותה הנאה, דקת-הגו, השברירית-כמעט, משכה את שימת-לבם של אנשי המקצוע. כשעמד מנחם גולן לפני ליהוק הקומדיה „כץ וקרסו" בחר באפרת לתפקיד הבת לבית כץ, וכשהגיע לליהוק „קזבלן" הפקיד בידיה את התפקיד הנשי הראשי — רחל.

גבי אלדור עבר תיאטרוני עשיר למדי. ב„קאמרי" הופיעה בכמה הצגות, כשהיא מנצלת בצד כשרונה למשחק את עברה כרקדנית, ואהבתה לשירה („עוץ לי גוץ לי"). לאחר הופעתה ב„השמלה" של יהודה נאמן, לא נעלמה מהבד. להיפך — בשנה זו בלבד ראינו אותה בשני תפקידים גדולים, כנערתו של עודד קוטלר בסרטו של אסי דיין „הזמנה לרצח"; וכבת-הטובים שבה מתאהב ראובן בר-יותם, גיבור הסרט „המשכנע".

דונית [illegible] השחקניות [illegible] של אנה [illegible] ילדים חדשה [illegible] מוניקו" [illegible] המודרניים [illegible] [illegible]קום של כבוד בין שורת [illegible] של אנה, בהצגת „יומנה [illegible] היא שוב עוברת בהצגת [illegible]לחמה גילמה אותה ב„סלי[illegible]קואי, הנמשכת אל החיים

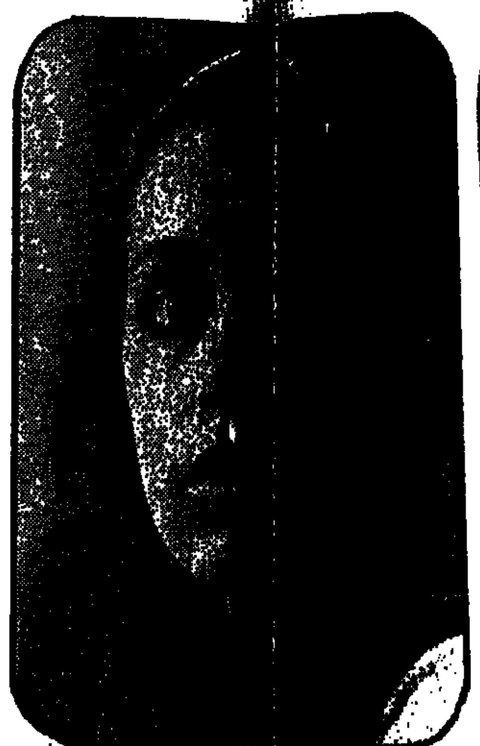

חייה המקצועיים של **ג'וני כץ**, ילידת ארה"ב שהשתקעה בישראל — מגוונים ביותר. היא החלה כרקדנית, עברה לשירה („החלונות הגבוהים"), והמשיכה בתיאטרון מוסיקאלי („הטוב הרע והנערה") כשהיא מפגינה אישיות בימתית מלאת חן וכשרון. את צעדיה הראשונים על הבד עשתה בסרטו של בועז דוידזון „שבלול", אך נהפכה, כמעט, לסנסאציה כאשר הופיעה בסצינת העירום בהסרטת הקומדיה „שוד הטלפונים הגדול".

עליזה עזיקרי יוצאת להקת נייסות השריון מצאה לעצמה ביטוי מלא בשירה. היא הופיעה במועדוני-לילה, נשלחה לתחרויות בינלאומיות, והגיעה למצעדי הפזמונים, בעיקר בשירים בעלי גוון ים-תיכוני. הבמאי מנחם גולן לא נשאר אדיש ליופיה האכזוטי, קולה החם, ואישיותה הבימתית, שיבץ אותה ב„קזבלן". כזמרת, כמובן, כדי לא לוותר על שירתה.

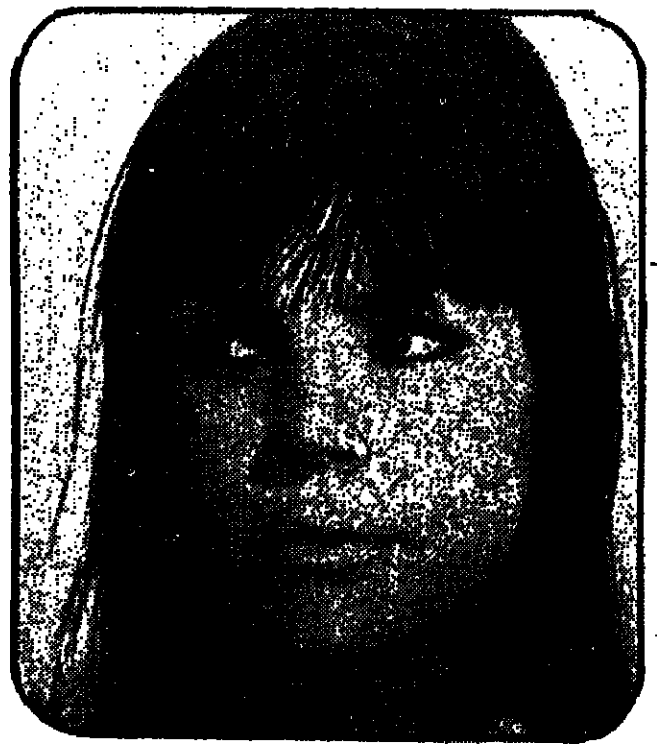

עדה ספיר היתה רוצה להשתייך לסרטים טובים. נתמזל מזלה לשחק בסרטו של דני וולמן „פלוך", שבו גילמה דמות כלתו של הגיבור (אברהם חלפי) המסתבכת עמו, לפני שהיא ובני משפחתה נספים בתאונה קטלנית. תפקיד קטן, אך בעל אופי. חבל רק שהסרט לא „חלך" במידה מספקת כדי שאנשי מקצוע רבים יראו אותה ויביאו אותה בחשבון לסרטים הבאים.

את **אלומה שלום** אפשר לפגוש ערב ערב על בימת התיאטרון הקל בהצגת „בני הדוקטור". בעיות משפחתיות הרחיקו אותה מעט מן הבמה והבד, אך השנה חזרה במלוא המרץ. במסגרת שבוע הקולנוע בצפת, בהקרנת הבכורה של סרטו של נסים דיין „אור מן ההפקר" ראינו אותה לראשונה בסרט. וכבר קיבלה תפקיד נוסף, בסרטו של בועז דוידזון „צ'רלי וחצי". התחלה טובה.

סיפורה של [illegible] טיפור של „סינדרלה" מודרנית. היא [illegible] אופנה צרפתיים, ודיגמנה על המסלול [illegible] סיימה את לימודיות בגימ[illegible] נסיה. אסי דיין [illegible] קטן של מוכירה בסרט המתח שלו: „[illegible]" אם עד [illegible] בסרטים, הרי הסיבה היחידה היא [illegible]

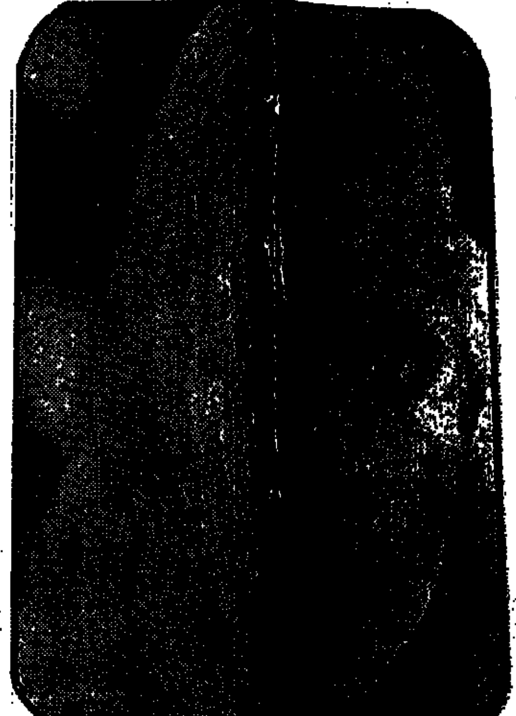

סימה אליהו לא היתה שחקנית לפני שהוזמנה על-ידי אורי זוהר ואריק אינשטיין להשתתף בסרטם: „מציצים". אך היא לא היתה זרה לגמרי לעולם המשחק. כמזכירת „התיאטרון העממי", למדה להכיר את החיים על הבמה ומאחורי הקלעים. נראה כי הופעתה בסרטה הראשון היתה לשביעות רצונם של השנים, עובדה — הם שיבצו אותה גם בסרטם החדש: „עינים גדולות".

המצלמה אוהבת את **שרון שקד**, המחלקת את זמנה בין קרמיקה ודוגמנות צילום. היא הופיעה לראשונה בסרטו של אסי דיין „חגיגה לעיניים" שצולם באחרונה במטולה. בימים אלה הוזמנה להשתתף בסידרת הטלוויזיה „משה", ובה תועלה כקרבן לעגל הזהב. על-פי תגובות אנשי המקצוע לתמונותיה, לפחות — נראה שיש לה עתיד בעולם הקולנוע.

משששי את ההבדל

כשאת לוקחת וילון כרמל באריגה אמנותית בידך, את עומדת מיד על ההבדל בינו לבין כל וילון אחר

וילונות באריגה אמנותית שהם היום האופנה האחרונה באירופה. מיוצרים בשיטה מיוחדת האורגת את הדוגמאות בנח ובעונה אחת עם יצור הוילון. שיטה זו מבטיחה את יופיה של הדוגמה ואת עמידותה בפני כל שחיקה.

וילונות כרמל עשויים מאקרילן נקי וארוגים בצפיפות רבה. משקלם כפול ממשקלו של וילון רגיל. עובדה המקנה להם חוזק ועמידות לאורך זמן ואטימות לטמפרטורה ולאור.

וילון כרמל באריגה אמנותית חוסך לך בביסות תכופות וחשוב מכל. הוא. מגן על פרטיותך ופרטיותם של בני ביתך.

וילונות כרמל, מיוצרים בשיתוף עם הקונצרן האירופי מן הגדולים. במכונות מתוחכמות שהובאו מאירופה, והם שווים ביופיים וכטיבם לוילונות באריגה אמנותית המיוצרים בחוץ לארץ.

מוצר נוסף של שטיחי כרמל

להשיג בחנויות המובחרות:
"בדירהים", גרוננברג 26, תל־אביב,
"חנותנו", הרצל 25, תל־אביב,
"וילונות רחל", נחלת בנימין 53, תל־אביב.
"ולמנוביץ", הרצל 1, תל־אביב,
קולטאי וילונות בע"מ, נורדאו 12, חיפה,
נוסבאום בע"מ, הרצל 16/20, חיפה.

וילונות כרמל
איכות היוצרת מונ...

פרסום מ־טל / סטודיו 180

למעילי החורף הנראים עתה בחלונות הראווה של ערי אירופה קו ספורטיבי ולביש. רבים מהם בגיזרת מעיל גשם או, מעיל רחצה.

לחליפות החדשות מקטורן באורך בינוני, צווארון רחב־שוליים והצאית בגיזרה כמעט ישרה, כזו שהיתה מקובלת בתחילת שנות הששים.

סריגים, סריגים ועוד סריגים — מאפודות ועד מעילים, הם פרט חשוב מאוד באופנת הסתיו של ארצות השוק המשותף.

האופנה האירופית המשותפת

מאת יהודית חנוך

השוק האירופי המשותף עשה את שלו גם בעסקי אופנה. ארצות רבות באירופה אינן יודעות גבולות כשמדובר בבגדים.

נשות אירופה יכולות למצוא בחנויות הכל־בו בעירן סריגים אנגליים, שמלות צרפתיות, ארנקים איטלקיים ונעליים מספרד מייד עם הופעתם של אלה.

מוצרי יבוא אלה אינם בהכרח יקרים יותר מאשר בארץ מוצאם. אירופה יקרה, אך החנויות מציעות לנשים „אופנה בכל מחיר" ומזכירה במילנו יכולה להרשות לעצמה ללבוש אפודת צמר אנגלי לא פחות משיכולה לעשות זאת עקרת־בית לונדונית.

אחד הדברים היפים הקורים ברחובות אירופה בתחילת כל עונה הוא שבחלונות הראווה מרגישים בצורת מוחשית, את חילופי העונות.

באחד בספטמבר, למרות גל חום העובר בימים אלה על כל היבשת, נעלמו כבמגע מקל־קסמים כל בגדי הקיץ, והחורף השתלט על הקולבים והדוכנים, בבגדים חדשים ושונים מאלה של החורף שעבר — כאלה המדגימים בבירור את שינויי האופנה.

די להציץ בחלונות הראווה של עיר גדולה כדי לגלות את פניה של אופנת החורף החדשה. ולפנים אלה אותו מראה בניצה, במילנו, בז'נבה, בציריך ובפרנקפורט.

הבגדים בירחון האופנה הם הבגדים בחלון הראווה — אלה שבעוד שבוע־שבועיים, ייראו על הנשים והנערות ברחוב. והאנשים המציגים את הבגדים בחלון הראווה דואגים שהחצאית תתאים לאפודה והחולצה תשתלב עם שני אלה והם מרמזים איזו מחרוזת תתאים ללבוש, ושבחורף זה יפה להוסיף גם כובע־לבד.

אירופית אינה זקוקה לטעם טוב, לכסף רב או לזמן רב כדי למצוא מלתחה ההולמת את כל צווי־האופנה. כל מה שהיא צריכה לעשות הוא להכנס לחנות, למדוד — ולקנות. אותה אירופית יכולה למצוא מלתחה לא רק לפי טעמה, אלא גם לפי כיסה. שכן, חצאית צמר במשבצות או מעיל משיער גמלים — מלהיטי אופנת הסתיו — ניתן להשיג בשבעים לירות ישראליות (לחצאית), ושלוש מאות לירות (למעיל).

יש כמובן הבדלים במחיר ובאיכות, אך המוצרים השונים עונים על דרישות האופנה ויפים כמעט במידה שווה.

ה„שוק המשותף" יצר מידה רבה של אחידות — למשל, במידות. ברוב הארצות נמכרים עתה הבגדים במידות אחידות. אם, למשל, בצרפת נמכרים רוב בגדי־אופנה במידות קטנות, הרי יצרן בגדים צרפתי המשווק לשווייץ מייצר אותם בגדים ביחידות גדולות יותר, שיהלמו את גזרתן של השווייצריות.

יצרן בגדים צרפתי המוכר בגדים לחצי תריסר מארצות אירופה אמר שמאז נפלו מחיצות המכס גדל היקף הייצור שלו פי־עשרה. „קודם לכן יכולתי לייצר רק עבור השוק שלנו — אמר יצרן — ועכשיו אני גוזר מכל סידרה עשרת אלפים ועשרים אלף אקסמפלרים המתפזרים על פני כל אירופה".

הגדלת הייצור איפשרה, הוזלת המחירים. או לפחות, צמצום ההעלאות. שכן יחסית לעליית המחירים במזון, למשל, עלו מחירי הבגדים באירופה רק מעט. האירופיות מתאוננות על מחירי הבשר ושאר מצרכי מזון, אך קיבלו בהבנה את ההעלאה בסך 10—15 אחוז שחלה מאז העונה שעברה בבגדים. בעיקר, כתוצאה מעליית המחירים הגדולה במחירי הצמר בשוק הבינלאומי.

הרבה בגדים בקו ספורטיבי, המורכב מכמה חלקים. כמו למשל, חצאית ואפודה וכתונת או מכנסים וצמד אפודות וכתונת.

סריגים, סריגים ושוב סריגים. מאפודות ועד למעילים־של־ממש, כובעי־גרב סרוגים. והרבה קישוטי פרווה לסריגים.

מעילים בסגנון מעיל רחצה או מעיל גשם. מצמר שטוח בגוון שיער גמלים או מאריג משובץ.

חליפות עם מקטורנים, ששולי הצווארון שלהם רחבים והחצאיות ישרות, כמו החצאיות שלבשנו לפני עשר שנים.

נעליים על עקבים גבוהים יותר ופלטפורמות המגביהות את הנעל ב־2—3 סנטימטרים.

ארנקים שהם שילוב מעניין בין ארנק המוחזק ביד וארנק הנישא על הכתף. יש להם שני צמדים של ידיות — כך שניתן לשאת אותם כך או כך, איך שרוצים.

הצבעים הבולטים הם הרבה מאד בייז' בצבע שיער גמלים, ירוק־בקבוק, חום־כהה, סגול — ומעט שחור.

כשרואים את כל הבגדים האלה — חדשים, רעננים ומפתים לקנותם — וכשמנסים להשוותם להיצע בחנויות הבגדים שלנו, מסתבר לנו שאנו רחוקים־רחוקים מלהתחרות בהם, וגדול הצער על שישראל אינה חברה ב„שוק המשותף".

לפני שתשמע ותראה את מערכות HI-FI STEREO QUADRO ה החדשות של גרונדיג כדאי שתשמע ותראה את האחרות

...רק כך תוכל לשמוע ולראות את ההבדל!

מערכת קואדרו של גרונדיג, איננה עוד מערכת סטריאופונית. זוהי המערכת המושלמת ביותר באיכות ובעיצוב שתוכל להשיג.
יש בה כל מה שהאוזן והעין יכולים לשמוע ולראות ועוד יותר מזה...

לסדרת מערכות הקואדרו של גרונדיג, מותאמים עתה רמקולים בעיצוב חדשני עם רשת חדישה המבטיחה לך צליל נאמן ונקי יותר.
רמקולים אלה, מעוצבים בארגזי עץ או כבדורי מתכת מרהיבים ביופיים, אשר ניתן להעמידם על רגלית, לתלותם כמנורה או להניחם על גבי המזנון.

לבחירתך מערכות קואדרו בדרגות עצמה של 20 watt עד 80 watt מערכות סטריאופוניות, טלוויזיות, רשמי קול ועוד.
גרונדיג מציגה גם את דגמי הטלוויזיה החדישים סופר אלקטרוניק המופעלים ע"י מגע יד ללא לחיצה.

לעולים חדשים ופטורי מס-מכירה בלירות ישראליות
DUTY FREE.

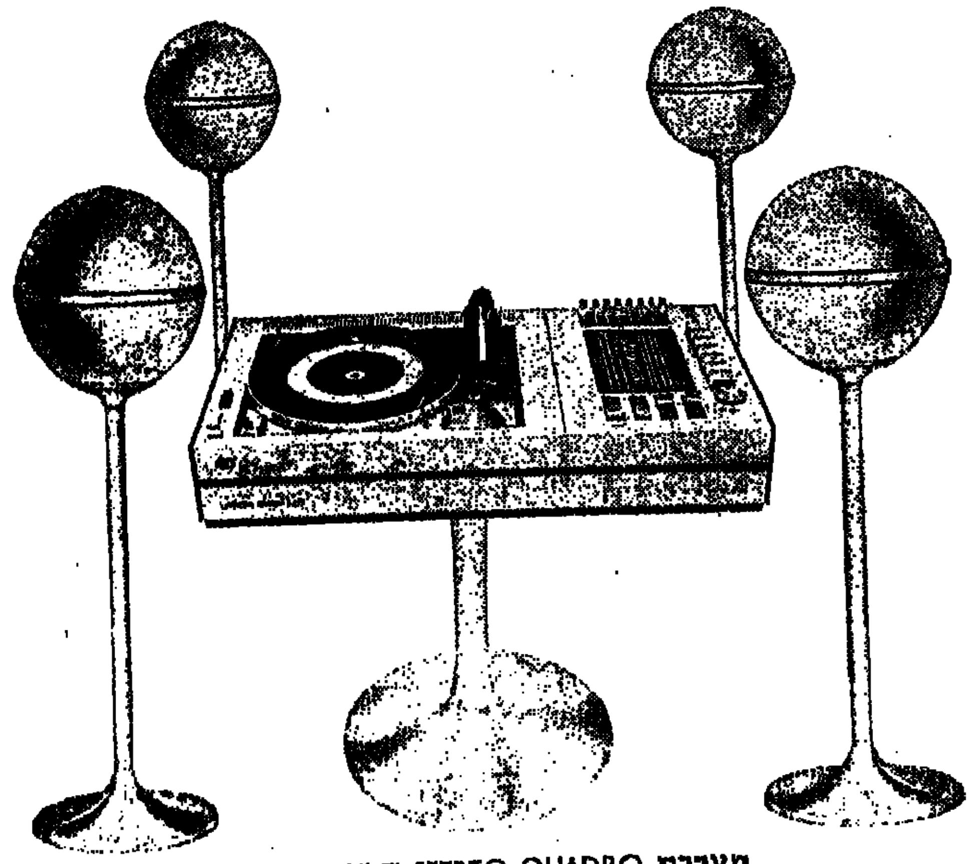

מערכת 70 WATT HI-FI STEREO QUADRO
STUDIO 1600-2000

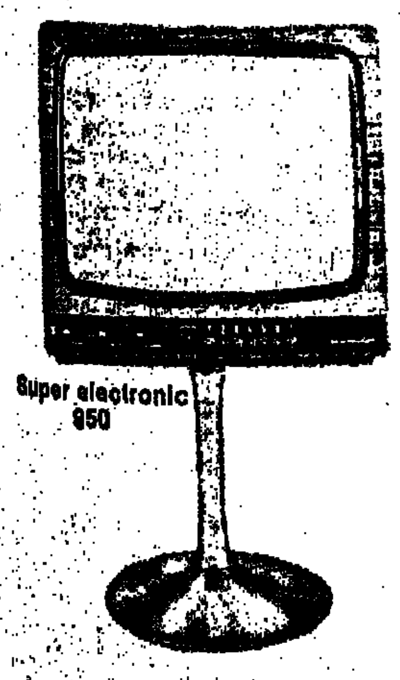

Super electronic 950

TK 248 Stereo

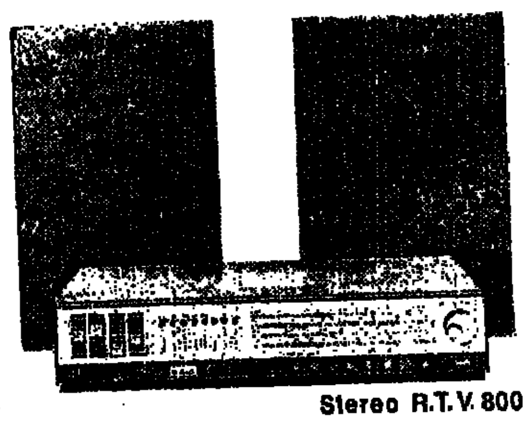

Stereo R.T.V. 800

GRUNDIG

סוכנות גרונדיג:
ת"א, רח' נחלת בנימין 70
טל. 54666

— אני כל כך נרגשת! מעולם לא היה מישהו על-ידי שאוכל לתת לו פקודות...

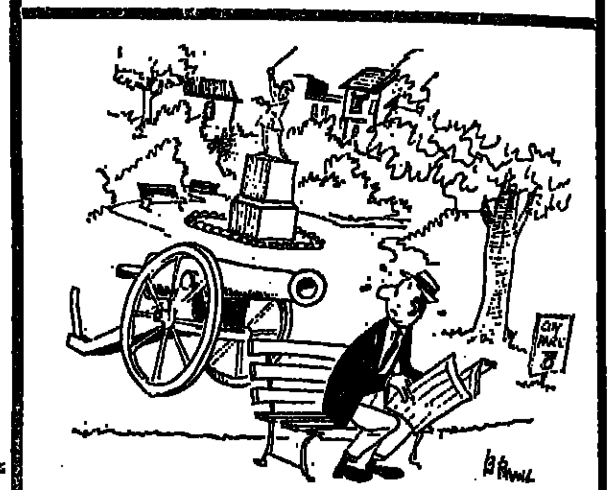

(וולטווכה)

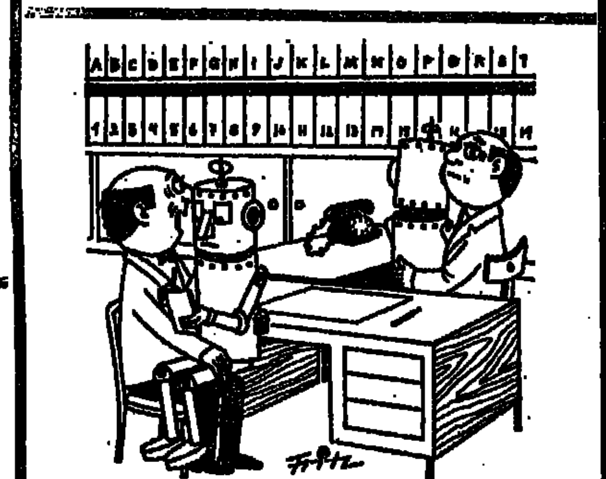

— קידמה או לא קידמה, דבר אחד ברור! העבודה עם מזכירה נעימה הרבה יותר!... (שווייצר אילוסטרירטה)

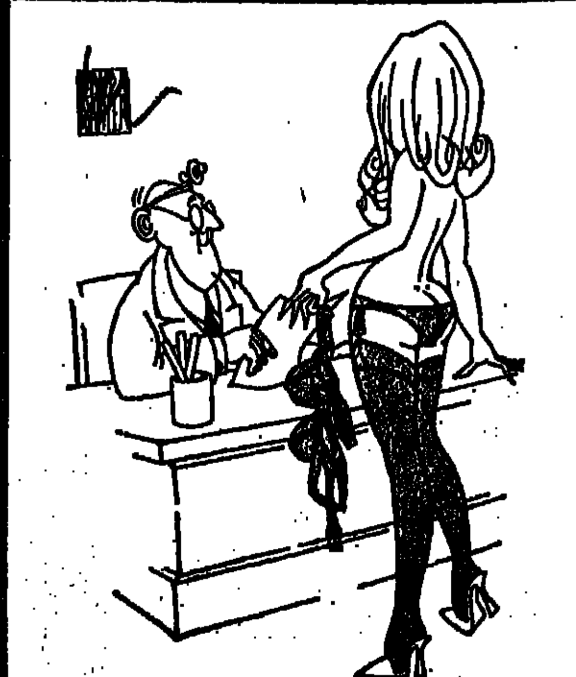

— אתה ברמול, דוקטור! לנערים אחרים עולה מגע זה הון תועפות!... (קוויק)

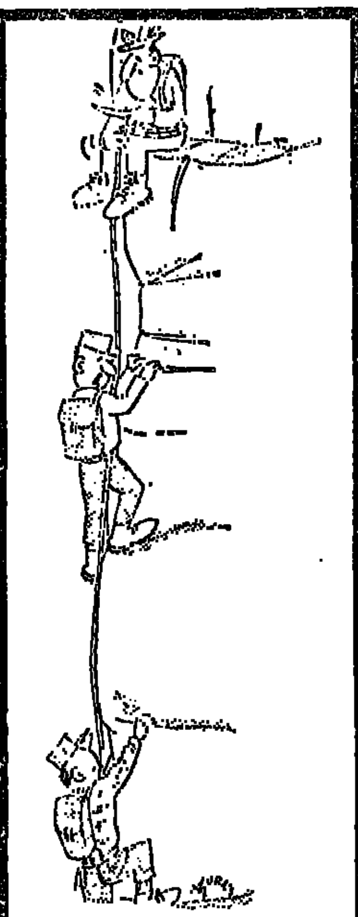

— מה דעתך, ג'ו! המדריך רוצה לשוחח על העלאת שכרו...

צחוק בקו

— כנס, אדוני הרופא, היא כבר מחכה לך...

— ודאי שאת יכולה להמשיך לעבוד אחרי נישואינו. אדרבה, זהו תנאי

— הנה, חשבתי שאני כבר יודע הכל, ואז — התחלתי לקרוא בתנ"ך...

— אז מה אם הטסיון, אז את צריכה להעמיד את בעלי בנסיון!! (זי אונד ער)

— לא אדוני. אם בתך נשואה כבר, אין המשרה מעניינת אותי!...

— ואתה מוכן לסמוך על הטעם של ה, בבחירת תלבושתך!

■ כשהסל זז שמאלה..

הודו

אחת ה„תעשיות" המשגשגות ביותר בהודו היא הגדת עתידות. מאות רבות של מגידי עתידות מצויים בכל מקום, והם משתמשים בכל מיני אמצעים להפצת „נבואותיהם" ומנצלים את הבערות והתמימות, ביחוד באיזורים הכפריים.

מגידי העתידות פועלים לצידם של האסטרולוגים וחכמי־היד המקובלים בקרב השכבות המשכילות.

אחד המקומות בהם אפשר לפגוש רבים מהם הוא גן קרזון בקאלקוטה, בימי א' אחר הצהרים.

אחד האמצעים הנפוצים הוא „הנעת סל". זהו סל עשוי במבוק, מלא אורז וחיטה. הלקוח הניצב בפני בעיה, חושב גם על פתרון אפשרי, ואם מגיד העתידות מסכים לו, זז הכנו של הסל שמאלה. אחרת חייב הלקוח לחשוב על פתרון נוסף — כמובן שבתשלום נפרד.

■ צ'רלי קופץ דרך גלגל..

מילבאך (אוסטריה)

דגי פורלים ה„עובדים" כ־לוליינים מוצגים על ידי ה־אחים אוטו וקארל לוגר ב־מילבאך. שני האחים אילפו את עשרים דגי הפורל כת הרבה זמן, עד שהדגים מ־סוגלים להדהים את צו־פיהם.

קארל לוגר: „לפני 20 שנה הבחנו, כי הדגים אוכ־לים יפה מתוך ידינו. מאז אנו עוסקים בתחביבנו ה־מוזר. אמנם אי־אפשר להר־וויח מזה כסף. אבל הדבר גורם הנאה רבה לי ולאחי. וזה מספיק לנו".

הכוכב של קירקס הפו־רלים הוא „צ'ארלי", המצ־טיין במיוחד בקפיצות דרך גלגל. אך יש לו גם מת־חרים לא מעטים בקרב בני מינו האחרים...

■ יום הולדת במרומים..

צרפת

הלוליין המפורסם אנרי יושב כבר קרוב לארבעה חודשים על חוט מתוח מעל הקאסינו הגדול של סאנט אטיין (צרפת), מיבצע שעורר התעניינות רבה בכל רחבי המדינה.

לפני ימים אחדים ביקרה אצלו ב„דירתו" האויעית אשתו ז'אניק, שבאה לחוג יחד אתו את יום השנה העשירי לנשואיהם.

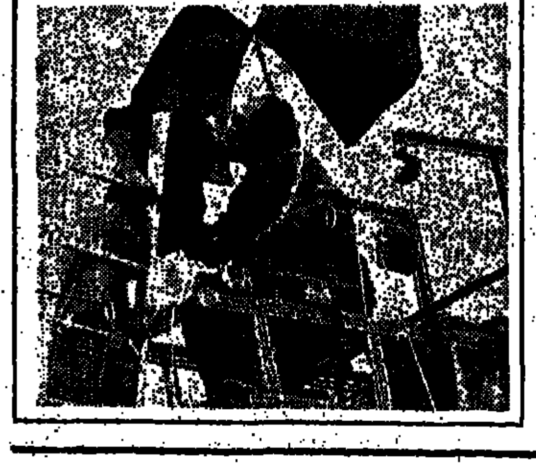

■ מי יבין ללב (מושתל) של נערה?..

פאריס

הרומן התחיל בתחנת ה־רכבת התחתית בפאריס. שם הכירו מבקר הכרטיסים אלן ריפודו (26) והנוסעת כריסטין (23). לאחר ש־אהבה שיגשגה, שכרו דירה והחלו חולמים על עתיד מאושר.

בין לילה נהרסו כל ה־תוכניות של הזוג הצעיר. באחד הבקרים התעורר אלן כשרגליו נפוחות. הבדיקות הוכיחו חיש מהר כי הוא חולה לב וכי חייו בסכנה. הדבר היחיד שיכול להצילו הוא השתלת לב.

בחשאי התחילה כריסטין עוקבת אחרי כל מיני תאו־נות בעתונים. „זה היה איום לצפות למותו של מישהו, כדי להציל בעזרת לבו את חייו של האיש האהוב עלי", היא אומרת היום.

באחד הלילות הבהילו אותה לבית־החולים בו שכב אלן. „מצאנו תורם. ידידך שוכב כבר על שולחן הני־תוחים". אחרי ארבע וחצי שעות עבר הפחד: אלן חי, התגבר על ההשתלה הנוסר־כנת.

רק למחרת היום נודע לכריסטין לבו של מי פועם בחזהו של אלן. הלב שייך לצעירה בת 17, שנספתה בתאונת אופנוע. כריסטין שאלה את עצמה או, האם יעמוד לבה של צעירה בת 17 בקצב הדרוש לגבר ב־גילו של אלן.

אך לחבריה לעבודה של כריסטין היו מחשבות אח־רות: „מוטב שתשאלי את עצמך, האם אלן עוד יגלה עניין כלפיך. ייתכן שעכ־שיו יפעם לבו בשביל איזה גבר נאה". על כך לא חשבה כריסטין. היא הלכה מיד לרופא והוא השיב לה: „הלב אינו אלא שריר הפו־על כמשאבה. הרגשות באים מן המוח".

היום יודעת כריסטין כי דאגותיה היו בלתי מבו־ססות. שום דבר אינו עומד בדרך לנשואיהם...

■ העיריה אחראית על הכל..

דמי מזונות עומדת לשלם עיריית לונדון לאלמנה ג'סי ווייס (52), וזאת בעד שמו־נה צאצאים בבת אחת.

ומעשה שהיה, כך היה: בעוד הגב' ווייס יושבת במשרד, תיקנו פועלי העי־ריה צנרת חשמל בביתה ובטעות השאירו את הדל־תות פתוחות. עובדה זאת ניצלה הכלבה הבתולת „תמי" ויצאה לטיול. מיד נזדמנה לה חוויית האהבה הראשונה שלה, אשר לא נשארה בלי תוצאות.

„שמונה צאצאים של כל־בה, בבת אחת, זה למעלה מכוחותי. ברור הדבר כי ה־עיריה חייבת לשלם בעד הרשלנות של פועליה", או־מרת האלמנה ג'סי ווייס.

■ נכה נרפא הודות ל..תאונה

אויסקירכן (גרמניה)

„העובדה ש בננו מסוגל שוב ללכת היא פלא", בכך משוכנעים גינטר נידרמייר ואשתו גרדה. „עד כה שמענו מכל רופא: בנכם חשוך מרפא".

הדבר קרה בשעות אחר־הצהריים. ריימונד דידה על קביו מבית־הספר הביתה. לפני הבית נפגע על ידי מכונית ספורט והושלך ל־תעלה. ריימונד: „איבדתי מיד את הכרתי. כאשר הת־עוררתי, שכבתי במיטה לבנה בבית החולים". שלו־שה חודשים. שכב הצעיר בגבס.

מאחר שמגיל שנתיים לא שלט באחת מרגליו והיה מסוגל ללכת רק בעזרת קביים, היה הילד בן ה־14 משוכנע, כי עתה יחמיר מצבו עוד יותר. „את היום בו ירדתי ממיטתי, לא אשכח לעולם. אחרי 12 שנים הרגשתי בפעם הראשונה שיש לי רגל".

לפני בית־הדין ביקש ה־אב נידרמייר רחמים לנהג ביש המזל. „אלמלא התאו־נה, ייתכן שבננו לא היה מסוגל לעולם ללכת". נהג המכונית נפטר בקנס של 200 מארקים.

ריימונד: „אני כה אסיר תודה לאיש. עכשיו אני מסוגל סוף סוף לשחק כדו־רגל עם חברי".

■ התקליט והגור..

נואל אדמונדס, המסונה על התקליטיה של הבי.בי.סי, מחזיק בקירבתו גור אריות, ומיליוני מאזינים שומעים את שאגתו כל בוקר. בעוד נואל מנגן את התקליטים, הוא מאכיל גם את הגור שהוא עכשיו בן 18 שבועות.

■ הכל בגלל.. גללי חזיר!..

העובדה שהדלק מתייקר אינה בעיות בהשגתו, איננת מדאיגה את הארולד בייט (65) בלקוטון (אנגליה). עם זאת הוא אינו הולך ברגל, אלא אוהב לנסוע ב־מכונית. אלא שהארולד בייט אינו מומן על הדלק הרגיל הוא משתמש בגללי חזי־רים. במלוא מובן המלה — גללים. מגדלי החזירים ב־סביבתו התרגלו כבר לכך ש־הארולד בייט חולף ליד משקיהם כל יום, עם מכו־ניתו הישנה ומטעין גללים לתוך תא המטען.

הגללים האלה מכילים מתאן, הדומה לגז. כאשר הופכים את המתאן לנוזל באמצעות כמה תהליכים כימיים פשוטים, אפשר ל־השתמש בו כבדלק. עם זאת יש מגרעת בדלק של בייט — הוא מסריח מאוד.

למרות זאת מאמין הארולד בייט, שהוא גילה את הדלק של העתיד. הוא אומר: „ב־עזרת דלק חזירים ,סוחבת' המכונית הרבה יותר טוב והמנוע אינו רועש. נוסף לזה לא יהיה העולם ה־מערבי תלוי בחסדי ה־שייח'ים".

רק על שאלה אחת לא הצליח עדיין מיסטר בייט לענות: „מניין יקחו כה הרבה גללים, אם וכאשר מיליוני נהגי מכוניות ירצו להשתמש אך ורק בדלק חזירים ?"

■ אופנועי־מירוץ לכל דכפין..

טוקיו

דגמים קטנים ומושלמים של אופנועי מרוץ ורוכ־בים, שמהירותם וכיוונם מפוקחים על ידי רדיו, השת־תפו בתצוגת אופנועים בטוקיו והפכו עתה לאמצעי בילוי לרבים ביפאן.

משקלו של אופנוע־מיני הוא 4 ק"ג והוא יכול להגיע למהירות של 50 קילומטרים לשעה. מחירו: סכום השווה ל־700 לירות ישראליות, להוציא מערכת הניקוי.

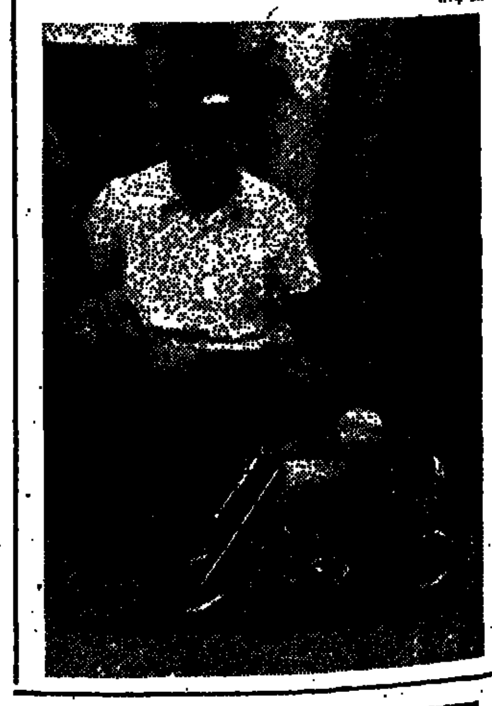

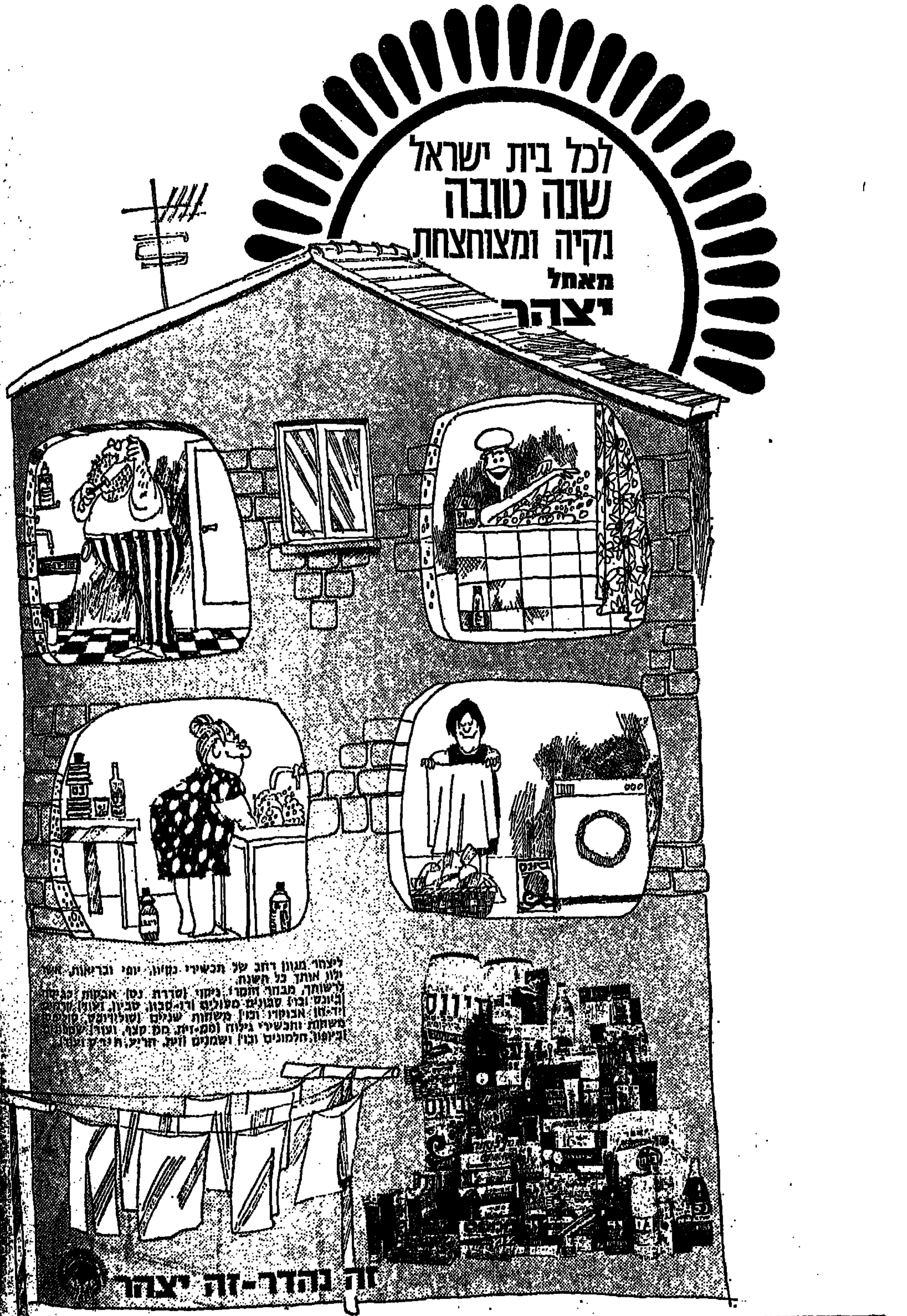

פרסום ארגון בע"מ

נשים

„מיס אמריקה" לא בכתה

רבקה אן קינג, בתו של חקלאי ממדינת אוהיו, היא „מיס אמריקה" לשנת 1974. היא בת 23 ומידותיה הן: 172.5 במאונך, ו־91—61—91 ס"מ בטאוזן. אך

היא לא רק מלכת יופי.

כך למשל, כאשר הוכתרה ב־אטלנטיק סיטי לא פרצה בבכי — בניגוד למסורת בת 52 השנים של אירוע זה. אחר כך אמרה מאחורי הקלעים: „מעולם לא התרגשתי במיוחד ואין לי נטיה לבכות".

ועוד דוגמה: אחרי ההכתרה אמרה לקהל בן 18.075 הצופים, וכמובן למיליוני צופים ב־טלוויזיה: „אופיה של אומה נקבע על ידי נשותיה".

היא מקווה להיות בעתיד שופטת בבתי דין לנוער. לדעתה זקוקים בתי דין אלה לרוויזיה ולתפקיד זה מתאימות במיוחד נשים, משום ש„יש להן התכונות וההבנה לילדים כשיש צורך ב־כך".

העלמה קינג פצחה בשיר „אילו שלטתי בעולם", כאשר נתבקשה להפגין את כשרונותיה במופע. היא אמרה, כי שנות ילדותה ב־משק עשו אותה לעצמאית, לימדו אותה לדאוג לעצמה ונתנו לה זמן לחשיבה. הנוער של היום אינו יודע כיצד להיות לבדו.

מיס אמריקה זכתה בפרס של 15.000 דולר. עתה היא מקווה להיכנס לבית ספר למשפטים ולהתפטר מעבודתה במשרד ליחסי ציבור.

יום הולדת לרופאה בת מאה

אחת הרופאות הראשונות ב־צרפת, ד"ר מארי ריבואר, חגגה זה עכשיו את יום הולדתה ה־מאה בחוג משפחתה בז'ואן־לה־פן. במשך יובל וחצי שנים היתה עדה לתמורות מפליאות ברפואה, שהיא עצמה נאבקת עם חסובים אותה ובראש וראשונה עם הרופאים הצעירים אשר ראו ב־עין רעה אשה צעירה פולשת ל־תוך שורותיהם.

„הייתי בת 16", היא מספרת עכשיו. „אמי הביאה אותי למגדת עתידות, אשר בחנה את ידי ואמרה לי שאצליח כספרית. זה הדבר שהכריע את הכף. אמרתי בלבי: הבה ונראה..."

בני משפחתה עשו כל מה ש־בידם כדי להניא אותה מהחלטתה, אך היא עמדה על שלה. הדבר היה בית חולים במארסיי, הפרופסור הסתכל עליה כעל כבשה שחורה והיה מעוניין לסלקה. בין המון תלמידים, נעצר ליד חולה שלקה במחלת דרכי השתן. בתקופה ההיא נהגו לעשות סונדות בצינור גומי, והוא הטיל את התפקיד עליה. היא עמדה במיבחן.

מארי ריבואר סיימה את לימודיה במקום הראשון, אך אי אפשר היה להעלות על הדעת ש־במקום הראשון תזכה אשה. על כן העלו במקצת את מספר ה־נקודות לסטודנט הבא אחריה ולה ניתן המקום השני. היא אינה מתלוננת ומודה עכשיו כי הסטודנט שתפס את מקומה, היה אחר כך לאחד מגדולי ה־ררופאים בדורו.

מארי ריבואר בת ה־100 היא במלוא כוחותיה. היא מרבה ב־קריאה הטלוויזיה אינה מעניינת אותה, פרט לתיאור המסע אל הירח. את נסיעתה האחרונה ערכה לפני עשר שנים. היא נסעה במכונית לפאריס עם נכדה כדי לחזור לניצה במטוס. והיא עשתה זאת. הגיעה ישר לנמל התעופה באורלי ומיד חזרה. „וכי מה היה לי לעשות בפאריס?"

החוט המשולש

לפחות אשה אחת, תושבת איסלאמאבאד בפקיסטאן, לא יכלה להשלים עם החוק ה־מוסלמי המרשה לגבר לשאת נשים אחדות, אך אינו מתיר לאשה להנשא לבעלים אחדים.

האשה הצליחה להסתיר ב־משך שנים את המצב המיוחד שיצרה לעצמה: בעל ב־איסלאמאבאד, שני בקאראצ'י, שלישי בטאראקאר.

נערותו (האמיתית) של ג'יימס בונד

על המסך הוא סוכן בריטי, מרצח בדם קר ומאהב של רוב הנשים היפות בעולם, אך בחיי המציאות, הוא בעל נאמן ומסור, המצפה ללידת ילדו השלישי.

הוא ג'יימס בונד החדש, טיפוס הגבר, בנו של שוטר בריטי, רוג'ר מור. בת זוגו היא אשתו השניה לואיזה, האשה היחידה בעולם בעיניו של רוג'ר. הוא שחקן מקצועי גרידא לגבי ההרמון המקיף אותו בסרטו החדש מסוג 007 „היה ותן למות". לאחר שהוא מסתלק מן המצלמה הוא מוצא עניין רק בלואיזה. היא אף נתלוותה אליו לאמריקה ולאיים הקאריביים, שם הופק החלק העיקרי של הסרט.

אהבתם „ממבט ראשון" התחילה ברומא, שם הופיעו יחד בסרט „חטיפת הסביניות". שמונה שנים היו חייבים להמתין עד שנישאו, בעוד נישואיו הראשונים של רוג'ר (עם הזמרת דורותי סקווירס) בוטלו ובמשך הזמן היו להם שני ילדים, דבורה, עכשיו 10 וג'פרי עכשיו 7. כאשר הגיע סוף־סוף יום נשואיהם, לא הצליחה לואיזה לעצור בעד דמעותיה.

עכשיו היא מחייכת. בת 36 ובהריון בחודש השמיני, אך רוג'ר אומר עליה כי „היא נראית בעיני אף יותר יפה ברגע הזה". בחודשי הקיץ החמים של הריונה היא עושה רושם קליל הודות לבגדים שנבחרו בש־בילה על ידי בעלה, אצל ג'ינה פראטיני. „אני לובשת אותם בבוקר ובערב, משום שרוג'ר מעוניין במראי הנשי".

כיצד למנוע מאסר

זה 7 שנים מערימה הוינאית הילדה קאסדה (40) על המשפט האוסטרי. הילדה נידונה בזמנו ל־4 חודשי מאסר בעוון רמאות, אך עד היום לא ריצתה את עונשה. נגד המאסר לוחמת הילדה קאסדה באמצעי הטבעי ביותר של אשה: בפרקי זמן קבועים היא מצפה לילד. בתור אם לעתיד, „אינה כשרה לעונש מאסר", כלשון הרשמית של אוסטריה.

אחרי שהביאה לעולם את ה־ילד ה־11, החליט עכשיו הנשיא האוסטרי פראנץ יונס לחטות לה חסד: הוא חנן את הילדה קאסדה.

היו לה כבר שישה ילדים, כאשר נידונה ל־4 חודשי מאסר על תנאי על שלא שילמה בעד סחורות.

על השטות הראשונה נתווספה מיד שניה: הגב' קאסדה סילקה שטיח שעוקל. היא קיבלה 10 ימים, ועתה חייבת היתה גם לרצות את ארבעת החודשים מאסר על תנאי.

„המאסר היה בעוני כתופת", אמרה. „אחרי 10 ימים לקיתי בעצבי. על כן ניתן לי חופש זמני. אך אני נשבעתי לא לחזור לעולם לכלא".

והילדה קאסדה הצליחה ל־קיים את נדרה. חמישה תינוקות דאגו לכך שאמם לא תצטרך ל־הימצא מאחורי סורג ובריח.

ועכשיו נחונה. אך בכל זאת יבוא בוודאי לעולם ילד 12. „כי אחרי ככלות הכל אנו אוהבים מאוד ילדים", אמרה הילדה.

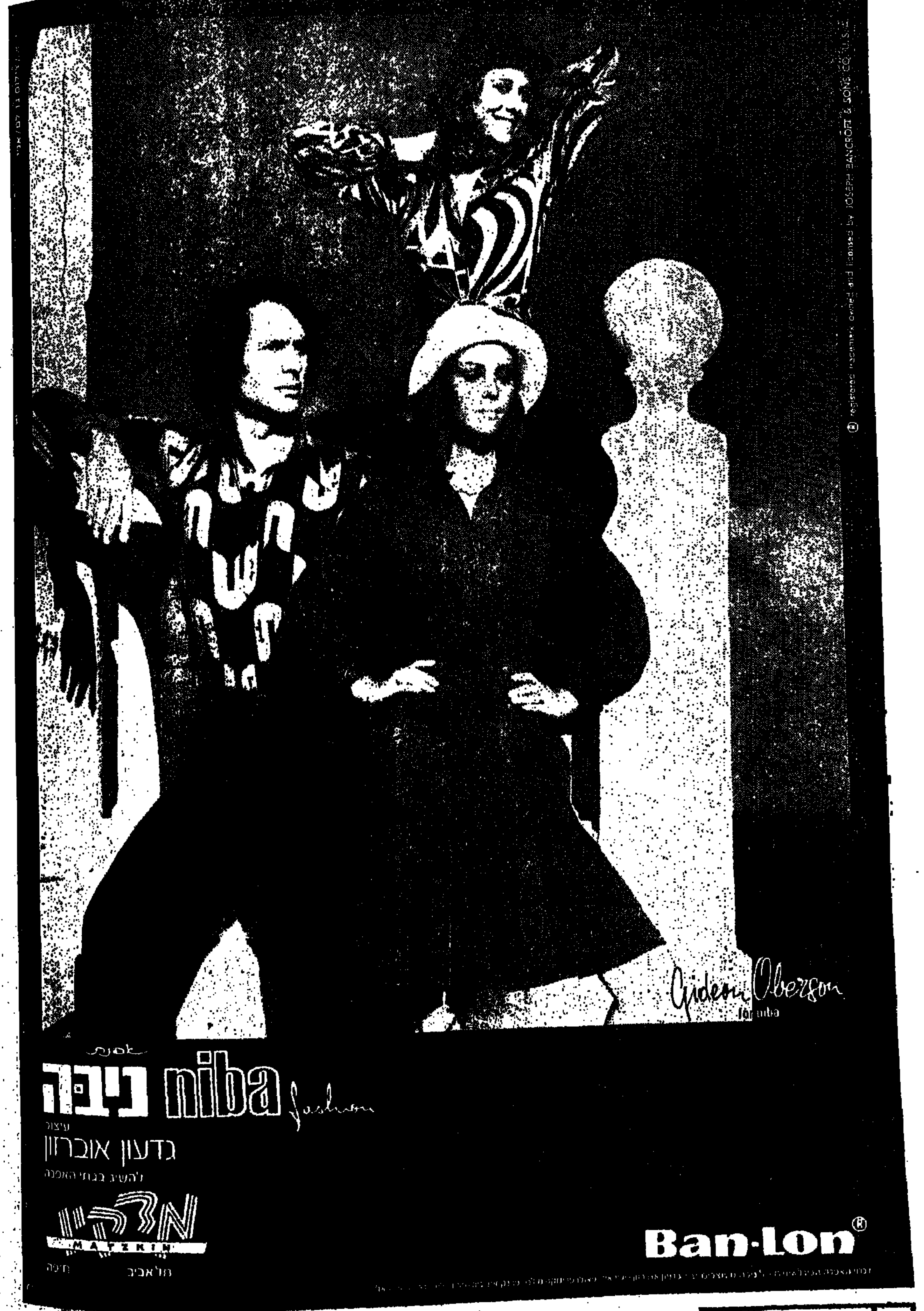

מבחר סרטי השבוע

ד. אהרון

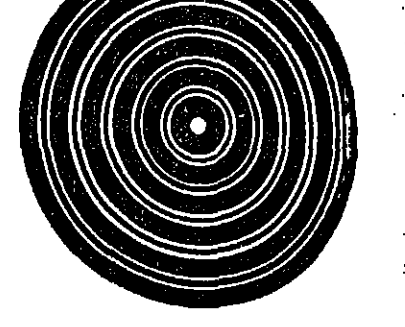

כדאי לראותם

★★ „זעקות ולחישות" („צפון", תל־אביב) : לאחר סטייה פושרת ומפתיעה במימון אמריקני („מגעים"), שוב סרט מופתי, שבו חוזר וצולל הגאון השוודי אינגמר ברגמן אל תהומות הקדרות ה־טראגית שמעבר לתקוות־אנוש. בבית אחוזה נהדר, על סף המאה הנוכחית, גוססת אשה בודדה ביסורי שאול במחיצת שתי אחיותיה הנשואות ובסיועדת של משרתת שתקנית מסורה. בעזרת צלם נפלא ושחקניות (האריית אנדרסון, אינגריד טולין, קארי סילווין, ליב אולמן), המשתקות כב„טראנס" היפנוטי, ממזג ברגמן פסימיזם עמוק עם פיוט ואסתטיקה נפלאה, לחווייה אמנותית עזה. בנחתו באיזמל חד ואכזרי, את יחסי האחיות על רקע חוויותיהן וזכרונותיהן של ארבע הנשים, פורט ברגמן את רקמותיהן הנפשיות וחושפן, ללא רחם, על יסוריהן, בדידותן הרוחנית, וכיסופיהן העקרים למגע אנושי, שבירי וחולף. המותיר אחריו חלל ריקנות ויאוש גמור. סרט גדול.

★★ „פריץ החתול" („אורדן", תל־אביב) : סרט־הנפשה, מוגבל „למבוגרים בלבד", שביים ראלף באקשי, לפי דמויות „קומיקס" מצויירות משל „צייר־המחתרת" האמריקני, רוברט קראמר. התגלמות אדירה של גסות־רוח מרוכזת, בציור ובדיאלוג, שתכליתם סאטירית, ו־עיסוקם תת־התרבות האמריקנית החדשה על פורקניה, זכויותיה ותופעותיה החב־רתיות. הגסות, לעצמה, אינה פוגעת או צורמת, הואיל והציור משחרר ומנכר, והבליסטראות מוטחות בכל צופה אמ־ריקני בוגר — ללא הבדל מין, גזע, דת וצבע. ציור פרוע, דיאלוג סחרורי ו־„בשורה" חברתית.

★★ „מי אשם ז'" („פריז", תל־אביב): סרט כמו־דוקומנטרי של הבמאי הבריטי הצעיר קנת לוץ' בנוי כתחקיר־סוציאלי ומבוסס על מחזה־טלוויזיה מאת דיוויד מרסר, על הידרדרות נפשית של נערה בריטית, בת מעמד-הפועלים, לייצור סכיזופרני חשוך־מרפא, תוצאה בלתי־נמנעת של שיטת חינוך מעוותת ומחדלי שרותי הבריאות הממלכתיים. משחק ה־אנסמבל המקצועי־למחצה הוא „נס" קטן של דיוק, טבעיות ואמת, בתוך הריא־ליות השלמה והאמינה שיוצר לוץ' ב־סרטו המדכא. סיפור אנושי מזעזע ו־מסמך־חברתי נוקב ומעורר.

★★ „זמנים מודרניים" („גת", תל־אביב) : קומדיה גאונית. בת 39 שנים, המוסיפה לחיות, רעננה וטרייה, מרגשת ומצחיקה עד דמעות, כבימי זהרו של זנווד הנצחי. סרט אילם (עם פס-קול מוסיקלי) שהבקיע את מחסום הזמן ו־עבר אל מחוזות הפיוט הטהור. לכו לראות קלאסיקה אמיתית, ואת צ'ארלי צ'אפלין באחד משיאי גדולתו — יין משובח — שטעמו משתפר עם השנים. אין להחמיץ בשום מחיר.

★★ „גברים כמלכודת" („רון", חי־פה) : ארבעה ידידים יוצאים את העיר לבילוי סוף־שבוע בחיק הטבע במדינת ג'ורג'יה. מה שאמור להיות פיקניק גב־רי משחרר, נהפך לחלום־בלהות מסמר־שיער (גם לצופה), רדוף־אשמה ופח־דים, שבו ייתקלו הארבעה בצוקי מגור בנהר גועש, וביצורים תת־אנושיים אלי־מים. את דרכם חזרה אל הציוויליזציה יפלסו הארבעה במלחמה אכזרית לקיום, שבה יקפד האחד את חייו, השני את רגלו, שלישי את תמימותו והגינותו ו־הרביעי יפול קורבן למעשה סדום ברב־בארי. ג'ון בורמן ביים הרפתקה מר־תקת.

★★ „המקשר" („אילת", אילת) : סר־טם השלישי של הבמאי ג'וזף לוסי, ו־המחזאי־תסריטאי הארולד פינטר, מספר, כשני מקדימיו („המשרת", „תאונה") על החברה האנגלית המבוססת על הב־דלי המעמדות ועל השפעתה ותוצאותיה ההרסניות. כאן נטש לוסי את אנגליה בת זמננו, פנה 80 שנה אחורנית, והח־יית תמונה בלתי נשכחת ביופית ועידו־נה, של חברת הכפר האנגלית רמת־היחס בדימדומי השקיעה של העידן ה־ויקטוריאני. נהדר.

★★ „הצגת הקולנוע האחרונה" („ס־בוי", חולון ; „רמת־יוסף", בת־ים) : סגירתו של בית הקולנוע המרופט היחיד בעיירת שכוחת־אל בטכסס של ראשית שנות ה־50 מסמלת תקופה ושקיעתה, בסרטו של פיטר בוגדנוביץ' („מה נש־מע דוק ז"), מבקר קולנוע צעיר, שהיה לבמאי. נוסטאלגיה היא זיוף — אומר השיחזור המדוקדק של התקופה, בשתור־לבן אפרורי, לפי מסכת סיפורים על חיים חסרי-תוחלת בעיירה האפורה ו־הנידחת. „הימים הטובים ההם" — ב־אור מלאנכולי.

★★ „לילה באופרה" („אואזיס", רמת גן) : האחים מארכס באחת הפארסות הקלאסיות היותר מוצלחות של שלושת המצחיקנים היהודים — צ'יקו והארפו ז"ל, וגראוצ'ו יבדל"א. פצצת־צחוק אנ־טיקה (שנת ייצור : 1935), שטרם נס ליחה למרות שכבות עבות של עובש טכני וצורני. גדוש הברקות מילוליות — (גראוצ'ו), קטעי נגינה בנבל (האר־פו) ופסנתר (צ'יקו), תעלולים מטורפים ופארודיית משגעת על האופרה, זמריה, קהלת ומנהליה. הילולה פרועה ועליזה למעריצי האחים מארכס.

★★ „קברט" („לילי", רמת־גן ; „ערד" ערד) : הסרט שזכה בשמונה פרסי „אוסקר". צילומי צבע יפים, המחשה מסוגננת של אווירת הקברט בברלין המתבהמת, בראשית שנות השלושים, וכשרונו של צמד בדרני צמרת : ליזה מינלי (בתפקיד סאלי בולס) ויואל גריי (בתפקיד הקונפרנסייה). הגירסה הקול־נועית למחזמר של הכוריאוגרף־במאי בוב פוסה. בידור איכותי, ניוון חברתי ועליית הנאציזם.

★★ „כל מה שתמיד רצית לדעת על המין ולא העזת לשאול" („הדרה", חד־רה) : העיסוק במין הוא טירוף לאומי — נושא הולם לפארסה מטורפת — אומר וודי אלן. קומיקאי יהודי ניו־יורקי קטן וממושקף, שפרצופו המרצין מנוגד בתכלית לדמיונו הפרוע ולתעלוליו האבסורדיים. אלן כתב, ביים וגם משחק בארבעה מתוך שבעה סקצ'ים נפרדים — פרוש חופשי ומטורף בהחלט של סעיפים אחרים מתוך הרב־מכר האמריקני הנושא את השם הארוך. הו־מור גס, בדיחות שנונות, עיתוי קומי טוב, אם גם מיכני, יבש וחסר קורטוב של אנושיות. אנתולי קווייל, ג'ין וויי־דר, לו ג'קובי, ג'והן קאררין, לין רדג־רייב.

סרטים אחרים

★ „הבריחה" („הוד", תל־אביב) : ס־רט־גנגסטריזם אלים, קיצוני ועשו־[illegible] טב, שבו מיסחר סם פקינפה („כלבי הקש") כליל את „האלימות המ[illegible]־תית" המיוחסת לו, וביים עלילה ברוטא־לית של שוד ומירדפים, הקוח־דיים וסאדיזם לשמו. סטיב מק'קווין ואלי מקגראו („סיפור אהבה") נ[illegible] הגבול המכסיקני, עם מטען שדוד בסך חצי מיליון דולר. קטל אכזרי, גוויות שטופות־דם, וקרביים שפוכים. „הפשע — משתלם".

★ „ליידי שרה בלוז" („חן", תל־אביב) : גירסתו של הבמאי הקנדי, סיד־ני ג'יי פיורי, על פרשת חייה, ומנה הסוער (שנות ה־40) ומותה. ללא עת, בשל התמכרות לסמים, של הזמרת ה־כושית האגדית, בילי הולידיי. מתוך ים התכלים והקלישאות השדופות, נוצצת כ־יהלום מלוטש, הופעת ומרת־שחקנית, דיאנה רוס, המגלמת את רעיונה שלה על בילי הולידיי.

★ „שחק אותה, סם" („תכלת", תל־אביב) : הרפתקאותיו המוזרות של ה־קומיקן וודי אלן („כל מה שרצית לדעת על המין"), בדמות מבקר־סרטים אמרי־קני, קטן ומתוסבך, המערבל את המצי־אות הבדויות והזוהרת של עלילות סרטי הוליבוד משנות הארבעים, עם הריאליות המתסכלת של חייו העלובים. ברגעי יאוש ופחדים, מעלה אלן באוב סמל גברי, את אליל הוליבוד הישנה, האמפרי בוגארט (פרודיה טובה של ג'ראלד לייסי) המשמשו כיועץ אישי ואב־רוחני. קומדיה של סיטואציות, עוקצנית בחל־קיה, ומשעשעת למדי. שכתב אלן עצמו וביים הרברט רוס.

★ „מה תאמר לנכרית עירומה ?" (מוג־רבי", תל־אביב) : לאחר שנות הקפאה אחדות בצו הצנזורה, מוקרנת בדיחה פסבדו־דוקומנטארית, פרי רעיון סאטירי של שדר טלוויזיה אמריקני, אלן פונט, המספרת, בעזרת מצלמות נסתרות — כך על כל פנים, נאמר בסרט — על עיסוקם ותגובותיהם של האמריקני־אמ־ריקנית המצויים לטאבוים המיניים, ש־עדיין איפיינו אותם, בתקופה שבה נכ־נס לתוקפו האיסור חסר־הפשר של ה־צנזור הישראלי. הסרט בנוי כסידרת סקצ'ים נפרדים בעלי נושא משותף — העירום — והבדיחות, המוחנות ונעור־רות משמו של הסרט, מוצלחות, פושרות ומשעממות, לסירוגין.

★ „מסעות עם דודתי" („אולימפיה", אשדוד) : הגירסה הקולנועית לנובלה שנונה ומשעשעת מאת גראהם גרין, על הדודה הפנטסטית אוגוסטה, הגוררת את אחיינה הירחמיאלי, הנרי, למסעות של הברחת כספים וסמים בדרכי יבשת אי־רופה. ג'ורג' קיוקור, במאי הוליבודי ותיק של קומדיות רומנטיות שנונות ואלגנטיות, ביים בהידור ופאר דקור־טיבי. אך, ההרפתקאות האבסורדיות של הדודה הסוערת, זוות בעצלתיים — : מקום הקצב הסהרורי המצופה. מגי סמית (אוגוסטה) במשחק מהוסב היטב, בונה את הדמות על התפרצויות מזג ומאניירות חיצוניות מוגזמות. אלק מק'אואן מצויין בדמות האחיין.

★ „הרפתקה בפוסידון" („אוריון", ירו־שלים) : בדרכה מניו-יורק לפיראוס, הוצפה אניית נוסעים ישנה, ה„פוסיידון", על ידי נחשול אדיר, נתהפכה על פניה וירדה למצולות הים התיכון. סרטו של הבמאי רונאלד נים מתאר את הסכנות והתלאות הנוראות של מתי־מספר ניצו־לים, המתגברים על אש, מים ופלדת בדרך מנוסתם ממלכודת־המוות השוקעת, אל פתח־ההצלה. מלודראמה מוחחת, פעלולים טכניים וקוליים ותפאורה מר־שימה של אנייה הפוכה. ג'ין הקמן, ארנסט בורגניין, שלי וינטרס.

★ „מעשיות קאנטרברי" („פאר", חי־פה ; „מרכז", רמלה) : פייר פאולו פאזוליני חוזר אל נוסחת ההצלחה המסח־רית („דקאמרון") ומעביר את משתקי העגבים וההוללות, את הגברים המיוח־מים ואת הנשים הנפקניות — מנאפולי־של־מטה, אל החברה האנגלית הטרום־פוריטאנית של אחרית ימי־הביניים. ב־התבססו על סיפוריו של בן־התקופה, ג'ופרי צ'וסר, מהם ניסה כל שעשוע משמעותי ומוסר־השכל, יצר פאזוליני סרט חצוף ומשולח־רסן התופס את קאנ־טרברי באברי־הרבייה שלה ואינו מרפה, עד אם העביר בסך התאוות הפרועות את כל המעמדות, המינים החריגים ו־הסוטים בכל ערוות התסקרותם.

קצרות

★★ „התפוז המיכני" („אוראון", קרית אונו) : החברה העתידנית, שתיאר המח־בר הבריטי אנתוני ברג'ס, נהפכה למציאות מזוויעה של התבהמות האדם ושל התפרקות יסודות התרבות האנושית.

★★ „חתולים בצמרת" („גיל", רמת־השרון) : הפתעה נעימה מ„אולפני וולט דיסני". סרט הנפשה תמים, המספר על הרפתקאותיהם המוזרות של חתולה אצי־לה ותתלתוליה החיננים, המתגוררים ב־ארמון אגדי בפאריס.

★★ „יום א' הארור" („הוד", נתניה): עיון כן ומפוכח ביחסי אהבה של משו־לש חריג : אשה גרושה, רופא המוסכ־סואל וצעיר בודהמי, המקיים, בעת אחת, פרשיות אהבים עם השניים. ביים ג'ון שלזינג'ר עם פיטר פינץ', גלנדה ג'קסון, מאריי הד.

★ „שבע הדקות" („היכל", פתח תקוה; „אורות", רעננה) : דיון משפטי צבוע ומגוחך על הפורנוגראפיה בקליפורניה, מתנהל בעצמו על גבול התועבה בסרט רכילאי של ראס מאייר, המפיק סרטי סנסציה ומין בשרשרת.

★ „הארגון" („אורלי", לוד) : השלישי בסידרת סרטי הפשע, על סגן הבולשת הצבעוני, וירג'יל טיבס, שבו מגלם סיד־ני פואטייה את סיסמת הגיטו הכושי ב־כרך האמריקני — „שחור הוא יפה".

★ „היהלום הלוהט" („גולן", אור־יהודה) : תעלוליהם המתוחכמים של אר־בעה נוכלים חביבים — רוברט רדפורד, ג'ורג' סיגל, רון ליבמן ופול סאנד — הקושרים ביניהם לגנוב יהלום נדיר מ־תא חסום של זכוכית משוריינת במוזי־און ניו־יורקי. משעשע.

כדאי לך לדעת אנגלית!

כן, כדאי לך לדעת אנגלית כי אתה זקוק לה לשם התקדמות בעבודה, בלימודים ואף בחברה. ב„שיטה הטבעית" אתה לומד אנגלית באמצעות אנגלית מהרגע הראשון, בלי דגירה על מלים ובלי כללי דקדוק.

יתרונות השיטה :

1. תתחיל לחשוב באנגלית מהרגע הראשון.
2. פירוש רוב המלים — מתברר מתוך הקריאה עצמה וכך תתרחב ידיעתך במתירות.
3. „מבני לשון" באים במקום כללי דקדוק וכך תרכוש שפה פשוטה וטבעית.
4. תדבר אנגלית נכונה כי הכתב הפונטי המשוט מראה את ההיגוי (מבטא).
5. תתקדם בכל מקום ובכל שעה נוחה לך, לפי הקצב שתקבע לעצמך.
6. הדרכת מורים מומחים מלווה אותך משך כל הקורס.

יותר מ-1,000,000 אנשים ב־14 ארצות

למדו כבר שפות בעזרת השיטה הטבעית — כולם אנשים כמוך ! 72 פרופסורים ברחבי העולם המליצו על השיטה. כדאי לך לפנות אל „השיטה הטבעית".

הצעד הראשון פשוט מאד !

גזור ושלח עוד היום את התלוש אל „השיטה הטבעית" ת.ד. 4351 תל־אביב חוברת הסברה — תשלח אליך מיד.

„השיטה הטבעית" מכונים לתוראת שפות

ת.ד. 4351 תל־אביב

אנא שלחו לי מיד חינם וללא כל התחייבות את חוברת ההסברה „השיטה הטבעית" — הדרך המהירה לידיעת אנגלית.

שם ....

כתובת ....

מע־21.9.73

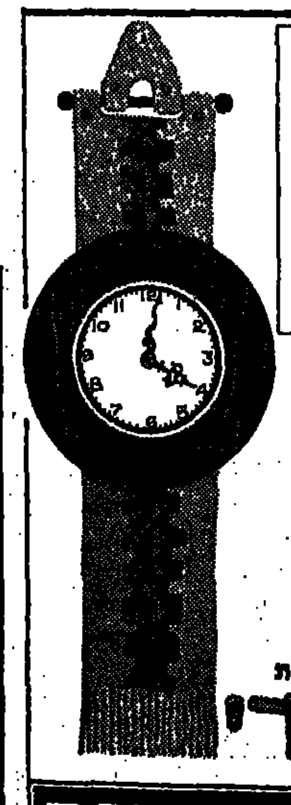

ב־2000 ל״י קונית
בשעון קיר מפואר
חנם זכית

מערכות סלון מסוגננות
★ תוצרת הארץ
★ יבוא הספקה מיידית
נברשות אקסקלוסיביות ועוד
הובלה חינם לכל חלקי הארץ
במחיר, איכות ושרות ללא תחרות
הביתן הכפרי
חולון, שנקר 59, טל. 841706

דניש צרפתי, דניש איטלקי,
דניש סקנדינבי, דניש שוויצרי,
בדניש אינטריורס.

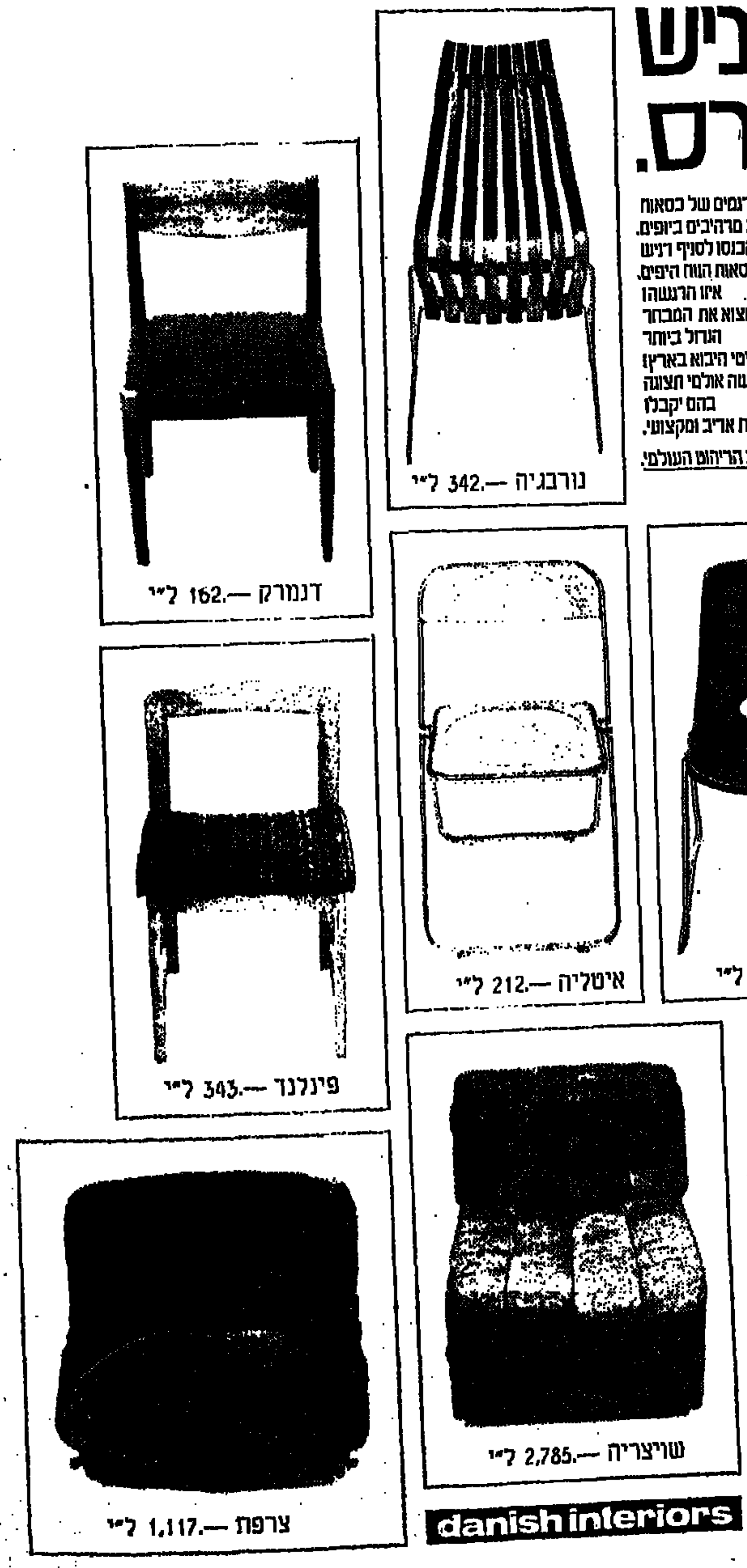

אלו רק 7 מתוך 100 דגמים של כסאות וכורסאות מרהיבים ביופים.
הכנסו לסניף דניש הקרוב אליכם ושבו באחד מכסאות הנוח היפים.
איזו הרגשה!
הידעתם כי בדניש תוכלו למצוא את המבחר הגדול ביותר של רהיטי היבוא בארץ?
לשרותכם חמישה אולמי תצוגה בהם יקבלו אתכם צוות אדיב ומקצועי.
דניש מביא לביתך את מיטב הריהוט העולמי!

תל־אביב:
רח׳ טרומפלדור 26
רמת־גן:
דרך ז׳בוטינסקי 104
ירושלים:
רח׳ הסורג, מול בנק ישראל
חיפה:
אחוזה רח׳ חורב 53
*באר־שבע:
פסג׳ אוניקו

*בבאר־שבע סניפנו החדש
בפסג׳ אוניקו
בקרן הרחובות
„קקל"־
ההסתדרות-הפלמ״ח

danish interiors

הצגות בכורה

● ליצן המלך (בימת צוותא) — מיכאל אוחד כתב על מוליר וליקט קטעים ממחזותיו. משתתפים עודד תאומי ואבנר חזקיהו. ביים: אילן רונן.

● הרב נגד זורם (סולן) — פרקי חייו של הראי"ה קוק, מאת הרב שלמה הכהן אבידור בביומו של יורם מטמור. שירים עפ"י דברי הרב קוק: אורי סלע. הנהלה מוסיקאלית: רמי בר־ניב. נחום שליט, יוסי סויה, רפי טיילור, פרדי פאר, סבינה ואנדריי.

תיאטרון

● הבעל הנצחי (הבימה) — סיפורו של דוסטוייבסקי. המחיז ולטר ליבליין, תירגם צבי רוזן, ביימה עדנה שביט. נסים עזיקרי ושלמה בר־שביט בתפקידים הרא־שיים ועימם טוני זך, דינה רויטקוף, תחיה שמואלי ונד קינר. תפאורה: אלי סיני.

● כטוב בעיניכם (התיאטרון הקאמרי) — הקומדיה השקספירית פעם שניה בתיאטרון הקאמרי, הפעם בעברית של אברהם עוז. הבמאי פיטר ג'יימס, התפאורה של אריה נבון, מוסיקה של אלכס כגן ותלבושות של עדינה רייך.

● נשות וינדזור העליזות (הבימה) — קומדיה שקס־פירית. נוסח עברי: עליזה ברוך. במאי: אברהם אסיאו, פזמונים ואפילוג: ד. אלמגור. משתתפים: אברהם רונאי, אביבה מרקס, יהודה אפרוני, טובה פרדו.

● שעיר אחד לעזאזל (התיאטרון הקאמרי) — מחזה של נסים אלוני. סיפורו של סוכן חשאי בתל־אביב, ביירות, לונדון ואמסטרדאם. ביים נסים אלוני.

● יחי התופש (הקאמרי) — מחזה של הבריטי טום סטופארד. ביים שמואל בונים. אבנר חזקיהו, יוסי גרבר, עדנה פלידל.

● תמונות במבוא (הבימרתף) — מחזה של שון אוקייסי בקריאה. עברית: רונית לנטין, בימוי: לואי לנטין. אמיר אוריין, מוטי בחרב, יצחק קלוגר, רחל ואלר, שולמית אדר, דני מסינג.

● פיטולים אחרונים (תיאטרון עירוני חיפה) — מחזה מקורי חדש של א.ב. יהושע. ביים עודד קוטלר. עם יוסי ידין ובתיה לנצט.

● אנשים קשים (תיאטרון עירוני חיפה) — מחזה של יוסף בר־יוסף על אח המנסה להשיא את אחותו בלונדון לשליח ירושלמי. עם רות סגל. ביים ד"ר תום לוי.

● סטאטוס קוו־וואדיס (תיאטרון חיפה) — מחזהו של יהושע סובול עפ"י ספרה של שולמית אלוני, בביומת של עדנה שביט. על יחסים בין דת, מדינת ואזרחיה.

● צפרים בראש (תיאטרון יובל) — מופע יחיד של שמעון ישראלי בשירים, פארודיות וקטעי־משחק.

● החייט ואשת הפנדלר — ערב בלדות שאסף דן אלמגור וביים גדב לויתן.

● חשור תמיר השור, סמבוסק, מתי הבהירות? — שני מחזות שכתב וביים בצלאל אלוני. הסדנה לתיאט־רון של שכונת התקווה.

● חוה אלברשטיין (תיאטרון יובל) — בערב יחיד ב־ליווי להקת הפלטינה, עם אהר'לה קמינסקי, אלונה טוראל, רומן קונצמן, נחום פרפוקוביץ וויקטור פונרוב.

● טוב למות כער עצמנו — מחזה מקורי מאת אילן רונן ובבימויו. נכתב במשותף עם בוגרי ביה"ס לאמנות חבמה ברי"ג ומספר על איש שרצה להשתלט על ה־שמים ושולח לשם את קרבנותיו.

● אלפא־ביתא (צוותא ת"א) — מחזה מאת אדוארד וויטהד, ביימה הלן קאוט־האוסון, מישא אשרוב ומרים זוהר.

● מאורע מוצלח (צוותא, התיאטרון הקאמרי) — קומ־דיה של סלאוומיר מרוז'ק. עברית: מיכאל הנדלזלץ.

● שלוש אלמנות — גדעון שמר במופע יחיד מאת שלום עליכם. עברית: אריה אהרוני.

● בוסמן ולנה (הבימרתף — הבימה) מחזה מאת דרום־אפריקני אתול פוגרד על זוג נוודים צבעו־ניים בשולי החברה.

● אנו אנו הפלמ"ח (הסתרון) — מחזה מוסיקאלי. כתבו חיים חפר ועמיקם גורביץ. במאי שמואל בונים. תפאורן דני קרוון.

● פאמא ליאון (סדן) — מלודרמה על משפחת ותיקת מיוצאי מצרים, שבמרכזה אב רודן. זאב רווח. כתב וביים: אברהם דוד.

● יעקובי ולידנטל (צוותא והתיאטרון הקאמרי) — מחזה עם פזמונים של חנוך לוין ובבימויו.

● בני הדוקטור (לילך) — קומדיה מאת אלי שגיא. ביים: אברהם ניניו.

● עיר אחת משהו על ירושלים (החאן) — הצגת של להקת החאן, מבוססת על ראיונות של מתי גולן ודן מרגלית. בימוי מייקל אלפרדס.

● אהבה ים תיכונית (סולן) — תוכנית יחיד חדשה של יהורם גאון. בימוי: יואל זילברג.

● אל תקרא לי שחור (התיאטרון הצעיר) עם עוזי פוקס.

● בשן ועין (בימת הקיבוץ) — קומדיה מאת תורנטון ווילדר נוסח עברי עדה בן־נחום ויוסף נצר. בימוי: יוסף נצר.

לילדים ולהורים

● אבראקאדאברה (צוותא ירושלים) — תיאטרון בו־בות חדש. קבוצת ליצנים. עם ארבעה ירושלמים: ברי ברת וראובן הנה, רונית הרסון וגדי רול.

מחול ומוסיקה

● פילובולוס (מוזיאון ת"א) — תיאטרון מחול, בו משתתפים ארבעה רקדנים צעירים מארה"ב, מיוחדים במינם, אקרובטים מצויינים.

● תזמורת סימפונית ירושלים — התזמורת של רשות השידור מופיעה בתיאטרון ירושלים. בתוכנית מאהלר („שיר על הארץ") בניצוחו של לוקאס פוס, עם הסו־לנים: מנשה חדז'ס וקרול רונן.

● האנסמבל הקאמרי הישראלי — ערב באך, במסגרת התוכנית „מן הרנסאנס לבארוק", גארי ברתיני מנצח על שתי סימפוניות, קונצ'רטו לחליל, קונצ'רטו ברנדנ־בורגי מס' 2 וקנטאטה 33. סולנים: גילה ירון, וילי הפרגס, עמנואל ברק, גד לברטוב, צבי ליפשיץ, אוטקה נישידה, ולרי מאייסקי.

● תזמורת סימפונית חיפה (התיאטרון העירוני, חיפה) — מגישה יצירות משל מאהלר, מוצארט ובטהובן. המנצח הוא גיאורג זינגר, והסולנית פנינה זלצמן, ה־משמיעה את קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת של מוצארט.

● סדרה 11:11 (צוותא) — שחרית מס' 2 עונה שלי־שית. בתוכנית: רמי בר־ניב בכרמי־קורד (פסנתר באר־רוקי), שלמה מינץ — כינור. יצירות משל באך, בוזוני, מוצארט, בן־חיים, גרשווין, שופן ועוד.

● קונצרט במוזיאון תל־אביב — (ראה האנסמבל ה־קאמרי הישראלי).

● האופרה הישראלית (בית האופרה ת"א) — „מלכת שבא" לקארל גולדמרק בהצגות בכורה. „פלדרמאוס" של יוהן שטראוס ו„לה־טרוויאטה" לורדי. מנצחים: פרנקלין צוסט וג' קרוג. הבמאיות, כתמיד, אודיס דה־סילים.

בידור

● סיפורי פוגי (התיאטרון הענמוי) — להקת „כוורת" בסיפורים פזמונים ומוסיקה, הומור מיוחד, ומוקצבים מעורבים.

● אריק איינשטיין, שלום חנוך והצ'רצ'ילים (צוותא) — בתכנית משותפת.

● מתשי"ח באהבה (בידור לעם) — תוכנית יחיד של אריק לביא בליווי תזמורתו של אלפס וייס.

● „הצוערים פראש במקצב 73" (סולן) — ערב של פזמונים ולהיטים עם צביקה פיק, רותי נבון, גבי שושן, יוני נמרי ולהקת „או שכן או שלא".

מוזיאון ישראל, ירושלים

אירועי השבוע

יום ג' 9.9.73 1 בערב	**פתיחת תערוכה** הטריאנלה הבינלאומית הראשונה לצי־לום (אולמות ספרטוס, גולדמן־שוורץ, ספריה) חברי האגודה למען מוזיאון ישראל מוזמנים.
יום ג' 9.9.73 6 ו־8.30 בערב	**מועדון לסרטים אמנותיים** „הארי המזוהם" (ארה"ב, 1971). בימוי: דון סיגל עם קלינט איסטווד.

תערוכות

כריסטיאן בולטנסקי „אינוונטרים" (ביתן בילי רוז)
הטריאנלה הבינלאומית הראשונה לצילום (אולמות ספרטוס, גולדמן־שוורץ, ספריה) מ־25.9
פיקאסו וסביבתו (אולם כהן)
תלמידינו יוצרים — תערוכת אגף הנוער
כתובות מספרות — תערוכה מיוחדת ברוקפלר

מוצג מיוחד

תיאורי הנבל בימי קדם בארץ־ישראל

אגף הנוער

הרשמה לחוגי תשל"ד:

לתיכוניים: בימים א', ב', ד', ה' בשעות 10—12, 2—4, במשרד אגף הנוער.

חוגים לצעירים: התחלת הלימודים ביום א', 30.9.73 בשעה 2.30 אחה"צ. הורי ילדים בכתות א'—ג' יוכלו ללוות את ילדיהם בשבועיים הראשונים.

חוגים למבוגרים:
פיסול — יום ג' בשעה 7.30—9 בערב
תחריט — יום ג' בשעה 7.30—9 בערב
רישום וציור — יום ב' בשעה 9—11 בבוקר
דמי השתתפות: 130 ל"י ל־4 חודשים.
הרשמה — בימים א', ב', ד', ה' בשעות 10—12, 2—4, במשרדי אגף הנוער.
התחלת הלימודים — יום ב', 1.10.73.

שעות הביקור

ימים א', ב', ד', ה'	10 לפנה"צ — 6 בערב	
יום ג' היכל הספר	10 לפנה"צ — 10 בערב	
מוזיאון ישראל	4 אחה"צ — 10 בערב	
מוזיאון רוקפלר	10 לפנה"צ — 6 בערב	
יום ה', 27.9.73, א' דראש השנה — סגור		
יום ו', שבת	10 לפנה"צ — 2 אחה"צ	

הספריה פתוחה לקהל בימי חול בשעות הביקור

חדר עיון לגרפיקה:

ימים א', ב'	11 לפנה"צ — 1 אחה"צ
יום ג'	4 אחה"צ — 8 בערב

מוצ"ש

תל־אביב		
נשות וינדזור העליזות	—	הבימה
הבעל הנצחי	—	האולם הקטן
שעיר אחד לעזאזל	—	הקאמרי
תמונות במבוא	—	הבימרתף
מלכת שבא	—	אופרה
קונצרט	—	מוזיאון ת"א
ספורי פוגי	—	אלהמברה
אל תקרא לי שחור	—	בית הסורה
בני הדוקטור	—	בית החייל
צפרים בראש	—	בית לסין
חוה אלברשטיין	—	בת דור
סדרת 11:11	—	צוותא
סטטוס קוו ואדיס	—	צוותא
מתש"ח באהבה	—	גני התערוכה
אנו אנו הפלמ"ח	—	גני התערוכה

ירושלים	
פאמא ליאון	בית העם

חיפה	
פיטולים אחרונים	ת' עירוני
אריק איינשטיין ושלום חנוך	ת' עירוני

פתח־תקוה	
מוסיקת נשמת יהודית	
אפיהיל	החייט ואשת הפנדלר

יום א'

תל־אביב		
נשות וינדזור העליזות	—	הבימה
הבעל הנצחי	—	האולם הקטן
כטוב בעיניכם	—	הקאמרי
פלדרמאוז	—	אופרה
אהבה ים תיכונית	—	אלהמברה
אל תקרא לי שחור	—	בית החייל
יעקבי ולידנטל	—	צוותא
מתש"ח באהבה	—	גני התערוכה

חיפה	
קונצרט תזמורת סימפונית חיפה למנויים מס' 1 סדרה א'	ת' עירוני

כרמיאל	אנשים קשים
חולון	קול קורא והלכתי
אילת	במקצב 73

יום ב'

תל־אביב		
נשות וינדזור העליזות	—	הבימה
הבעל הנצחי	—	האולם הקטן
כטוב בעיניכם	—	הקאמרי
מלכת שבא	—	אופרה
פאמא ליאון	—	אלהמברה
אל תקרא לי שחור	—	בית החייל
מאורע מוצלח	—	צוותא

חיפה	
קונצרט תזמורת סימפונית חיפה למנויים מס' 1 סדרה ב'	ת' עירוני

שדרות	החייט ואשת האכר
קרית ים	בני הדוקטור

יום ג'

תל־אביב		
הבעל הנצחי	—	האולם הקטן
כטוב בעיניכם	—	הקאמרי
לה טרוויאטה	—	אופרה
בני הדוקטור	—	אלהמברה
סטטוס קוו ואדיס	—	צוותא

ירושלים	
קונצרט תזמורת רשות השידור	ת' ירושלים

חיפה	
פיטולים אחרונים	ת' עירוני

ציור ופיסול

רבעון לאמנות הפלסטית

בהוצאת אגודת הציירים והפסלים בישראל

הופיע גליון מס' 4 של כתב העת „ציור ופיסול" בחוברת:

● מאמרים, ראיונות, סקירות וכתבות מצולמות על אמנים, תערוכות, אירועים, סימפוזיונים וכו'.
● דיווחים על הנעשה בתחום האמנות הפלסטית בארץ ובעולם.
● מאמרו של ד"ר איתמר גריטולד על „מיסטיקה ואמנות".
● המשך הסדרה על טכניקת ציור והדפס אמנותי והפעם:
  * „חיתוך עץ" מאת גד אולמן.
  * „על ציור מונטז'" מאת אנדרה וורלון

בקורת ספרים, עשרות רפרודוקציות בצבע ובשחור לבן.
כל זאת ועוד ב„ציור ופיסול".
ניתן לרכוש את הרבעון בבתי האמנים בערים הגדו־לות, בחנויות ספרים נבחרות ובגלריות לאמנות.
מחיר חוברת בודדת —.7 ל"י.
מנוי שנתי (4 חוברות) —.25 ל"י.
שי נאה לידידך לראש השנה, חתום עבורם על „ציור ופיסול" שלח/י המחאה למערכת „ציור ופיסול" רח' אלחריזי 9, תל־אביב.
נותרו לנו חוברות מספר מגליונות 2 ו־3. גליון מס' 1 אזל!

צילומי מיקרופילם של „מעריב" גם בארצות־הברית

המעוניינים בצילומים של גליונות שלמים או עמודים בודדים של „מעריב", הזקוקים לשרות זה בארצות הברית, יפנו לחברה

Microfilming Corporation of America
21 Harristown Rd., Glen Rock N.Y. 07452,
U.S.A.

ויזכו בשרות טוב ומהיר.

כשר

שלוש עוגות חגיגיות לשלושה ימי חג

הבטיחי את שמחת החג והשבת
עם עוגות מוצלחות וקלות להכנה.
הערובה להצלחת העוגות -
קמח אסם תופח מאליו*

שלחו 5 אריזות ריקות של מוצרי אסם לפי בחירתכם אל: אסם תל אביב, שרות שק נעול ותקבלו הביתה חוברת מתכונים חדשה (מס' 3) המוקדשת לעוגות, חוברת מס' 1 או 2 לפי דרישתכם.

א' דראש השנה
רולדה ביסקויט עם מילוי אגוזים ודבש

החמרים הדרושים:
לבצק: 5 חלמונים, 3 כפות מים חמים, ¾ כוס סוכר, 1 שקית סוכר וניל, 5 חלבונים, ½ כוס קמח אסם תופח מאליו, 6 כפיות קורנפלור.
למילוי: 200 גרם אגוזים קטנים קלויים טחונים דק, 120 גרם דבש, ½ כפית תמצית רום, ¼ שקית שמנת מתוקה או שמנת צמחית.
לקישוט: אבקת סוכר.

הוראות ההכנה:
לערבב חלמונים עם מים חמים במטרף או במיקסר יד, להוסיף ⅔ מכמות הסוכר בשלבים, להוסיף סוכר וניל ולהמשיך ולהקציף עד שמתקבלת תערובת קצפית וסמיכה. להקציף את החלבונים להוסיף את שארית הסוכר ולהקציף עד שהקצף נעשה מוצק. לשים את הקצף על תערובת החלמונים, לפזר מעליה קמח אסם, קורנפלור מסונן ולערבב בזהירות בכף, לא לבחוש. למרוח את הבצק בעובי 1 ס"מ על נייר פרגמנט משומן ולאפות מיד בחום מהיר כ־10 דקות. אחרי האפיה להפוך על נייר שעליו פזור מעט סוכר כדי שהבצק לא ידבק.

הכנת המילוי:
על המילוי להיות מוכן לפני התחלת האפיה. לערבב אגוזים, דבש, תמצית רום, להוסיף שמנת לא מוקצפת עד שמתקבל ממרח. למרוח את התערובת על הבצק, לגלגל מהצד הצר לנפות באבקת סוכר ולחתוך את הפרוסות באלכסון. במקום המילוי הנ"ל אפשר גם למלא ב־120 גרם ריבה.

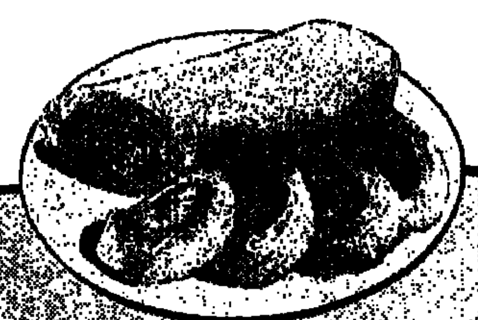

ב' דראש השנה
טורט עם קרם קפה שוקולד

החמרים הדרושים:
לבצק: 5 חלמונים, 3 כפות מים חמים, ½ כוס סוכר, 1 שקית סוכר וניל, 5 חלבונים, 1 כוס קמח אסם תופח מאליו, ½ כוס קורנפלור.
למטווה: 1 כף קוניאק, 3 כפות מים.
לקרם: 3 כוסות חלב, 2 חבילות של אינסטנט פודינג שוקולד אסם. ½1 חבילות מרגרינה בלי מלח, 3 כפיות קפה נמס.
לקישוט: פירורי שוקולד.

הוראות ההכנה:
לערבב במטרף חלמונים ומים, להוסיף ½ מכמות הסוכר, סוכר וניל ולהמשיך לערבב עד שהתערובת תהיה קצפית וסמיכה מאד. להקציף את החלבונים, להוסיף את שארית הסוכר ולהמשיך להקציף עד שהקצף יהיה סמיך מאד. לשים את הקצף על התערובת הראשונה, לפזר מעליהם קמח אסם וקורנפלור מסונן ולערבב בכף מבלי לבחוש. לאפות בתבנית עגולה משומנת בקוטר 24—26 ס"מ, למלא את התבנית בבצק ולאפות מיד בתנור שחומם מראש בתוך התחתון בחום בינוני כ־30 דקות. לקרר את העוגה לחתוך לשני עלים לערבב קוניאק במים ולטפטף על העוגה.

הכנת הקרם:
לעקות חלב לסערה להוסיף אינסטנט פודינג שוקולד אסם. לערבב עד אשר האבקה תימס כולה. לשים את המרגרינה לתמם אותה מעט, לערבב במטרף יחד עם הקפה עד אשר נוצר קרם, להוסיף את הפודינג כפית־כפית למרגרינה, ½ של הקרם למרוח על עלה בצק אחד, לשים עליו את העלה השני. ½ שני מהקרם למרוח למעלה ועל הדפנות. להדביק על הדפנות פירורי שוקולד. לסמן את הטורט ל־16 מנות ולזלף את ה־½ הנותר של הקרם לקישוט על כל מנה. אפשר גם לקשט בשקדים או פירורי שוקולד.

שבת
עוגת זר עם שקדים

החומרים הדרושים:
250 גרם מרגרינה, ½1 כוסות סוכר, 6 ביצים, ½ קליפת לימון מגורדת, 1 חבילה קמח אסם תופח מאליו, 200 גרם שקדים מקולפים טחונים, פירורי לחם, כפית תמצית שקדים.
ציפוי: 1 כוס אבקת סוכר, ½ חלבון, 1 כפית תמצית מעט שקדים או מעט רום.
קישוט: דובדבנים או שקדים מקולפים.

הוראות ההכנה:
להקציף את המרגרינה הרכה עם סוכר, להוסיף את הביצים אחת אחת ולהמשיך להקציף. להוסיף קליפת לימון מגוררת, תמצית שקדים, לערבב קמח אסם תופח מאליו (להוסיף בפית כפית תוך הקצפה), ולבסוף להוסיף את השקדים. לאפות בתבנית משומנת במרגרינה, לפזר פירורי לחם בתוך התבנית, לאפות בחום בינוני כ־50 דקות. את העוגה ה־מקוררת מצפים בציפוי ומקשטים בדובדבנים או שקדים מקולפים.

ציפוי: לסנן את אבקת הסוכר, להוסיף חלבון לא מוקצף תמצית שקדים או רום תוך בחישה בכפית עד שתתקבל עיסה סמיכה.

*מתכון מענין על גב כל שקית של קמח אסם תופח מאליו

זה טוב — זה אסם

מירז
מחמאה לגופך!

"פרט-אה-פורטה" פירושו בפריז קונפקציה-עילית,
"מירז" פירושו בישראל קונפקציה-עילית, לנשים
המתלבשות לפי האופנה -
אך לא נותנות לאופנה
"להתלבש" עליהן.
מירז - אופנת נשים,
מגישה לך קולקציה
רחבה של דגמים.
הסוד של אופנת מירז
הוא בגיזרה. הדגמים
המתאימים לכל גוף
ממספר 38 עד 48,
כל דגם מונח כאילו לפי מידה.
כדאי לך לחפש את
אופנת - מירז
מגוון הבדים ומבחר
הדגמים מבטיחים לך -
מחמאה על טוב טעמך.

להשיג בחנויות אופנה
נובחרות ובתי כל-בו.
מירז - אופנת נשים,
רח' הקונגרס 15
טל: 828518
תל אביב.

מירז
אופנת נשים

משה דיין-סטודיוס

היש בקיבוץ „חצר מלכות"?

(סוף מעמ' 35)

קיבוץ יכול למלא תפקיד רציני. יש בו חברת אדם. אבל הוא אינו יוצא משב-לולו התוצה.

— אתה מאמין בסוציאליזם?

ניב אלדור: כן.

— מהו סוציאליזם, לפי השקפתך?

ניב אלדור: סוציאליזם הוא, קודם כל, שיתוף בין בני־אדם במאמצים וב-תוצאות. בקיבוץ יש סוציאליזם אמי-תי. הסוציאליזם בימינו מתאים לתאים חברתיים קטנים. קשה להגשימו במס-גרת ממלכתית.

טליה אלדור: לגבי א. ד. גורדון והתורות הסוציאליסטיות נדמה לי, ש-אנו חיים את הסוציאליזם יום יום, מנסים לטפח את האדם באשר הוא אדם, ואף מנסים ללמוד וללמד את זה. מעולם לא הייתי שמאלנית ולא הזד-היתי עם ברית המועצות כמו מפ"ם — אולי בגלל השפעת אבי. לכן, אין לי כל כך הרבה אכזבות. לא התעסקתי בפוליטיקה. חברותי במפ"ם מתבטאת בהזדהות כללית עם קו כללי, לגבי ישראל.

— יש יחידים וקבוצות קטנות הטוע-נים, כאילו מדינת ישראל וצה"ל הם מיליטריסטיים. אתה משרת בצה"ל וחי בו יום יום. האם נתקלת במיליטריזם?

●●● המון סוציאליזם בצבא

ניב אלדור: לפני שירותי בצבא חשבתי שיש מיליטריזם במדינה וב-צבא. היום — לאחר שירות של שנת בצבא — אני יודע, שזה לא מאפיין כלל את הצבא שלנו. באופן כללי זה צבא העם. הייתי אפילו מופתע ממידת השוויוניות בצבא. יש המון סוציאליזם בצבא. שומרים נורא על הזכויות של הטוראי.

טליה אלדור: כאם וכמחנכת אני חושבת, שאין אצלנו מיליטריזם. אם יש צבא גדול יחסית והשירות בו הוא ממושך — הרי זה בגלל כורח המצי-אות שלנו. הבנים שלנו חוזרים מהצבא הביתה כמו שהיו — וברוב המקרים, אפילו עוד יותר בני־אדם.

לוי קנטור: אינני מדבר על העבר, אלא על ההווה. כיום אין מיליטריזם בישראל.

— השקפותיך החברתיות ברורות ל-מדי. מה השקפותיך המדיניות?

לוי קנטור: אני סבור, שהגיע הזמן לצייר מפה. אני בטוח, שהערבים לא רוצים בשלום. אני זקוק למפה כדי ל-הוכיח לעולם מי רוצה ומי אינו רוצה בשלום. לגבי ציור המפה — אני סומך לגמרי על הממשלה.

טליה אלדור: אם ציור מפה יקרב אותנו לשלום — צריך לעשות זאת. אבל אם לא — אפשר לחכות. אני מוכנה להסתפק ב„תכנית אלון".

ניב אלדור: בענייני חוץ אני סומך על הממשלה. לגבי השטחים המוחזקים אני ותרן. לא על הכל, כמובן. אני מקבל באופן כללי את תכנית־השלום של מפ"ם.

●●● ניפצתי אותם לרסיסים

— מה הדברים שאתה עוסק בהם ב-שעות הפנאי?

ניב אלדור: מוסיקה. אני מנגן ב-קלרנית. אני אוהב מוסיקה קלאסית ו-מודרנית.

טליה אלדור: אני מנגנת בחליל. אני בוגרת מדרשה למוסיקה. בעיקר אני אוהבת מוסיקה עתיקה.

— את אוהבת את בראהמס?

טליה אלדור: לא. אני אוהבת את באך.

— גם לך יש משיכה למוסיקה?

לוי קנטור: אני אוהב את הכתיבה. אני כותב לצלילי מוסיקה שקטה. באך נותן לי השראה.

— מי הם האלילים שלכם?

ניב אלדור: אין לי אלילים. לא אליל פוליטי, לא אליל מוסיקלי ולא אליל בידורי. זה לא מוצא חן בעיני.

טליה אלדור: לי לא היו — וב-וודאי אין לי היום — אלילים. ה-אליל שלי הוא — האדם. מעולם לא אוכזבתי ממנו.

— מר קנטור, לך היו אלילים. מה עם האלילים האלה?

לוי קנטור: אם היו לי אלילים — ניפצתי אותם לרסיסים ולא השארתי שריד מהם. נשארתי רק עם האדם ו-אני דבק בו בכל כוחי ובכל נפשי.

זה הבית בבני-ברק
בו חשבו על כל פרט ופרט
ולא שכחו דבר לנוחיותך

בבית פלס, המוקם בבני ברק, חשבו על הכל.
הבית, בקצה רח' הלוחמים, ממוקם במקום הגבוה ביותר
בבני ברק, (70 מ' מעל פני הים). בכל קומה
דירה אחת, ארבע כווני אויר, חניה צמודה לכל דירה,
הסקה ומיים חמים מרכזיים, מטבחים מודרניים וגמר
חיצוני עם צפוי קרמיקה.
בקיצור-דיור כהלכה בבית פלס בבני ברק.

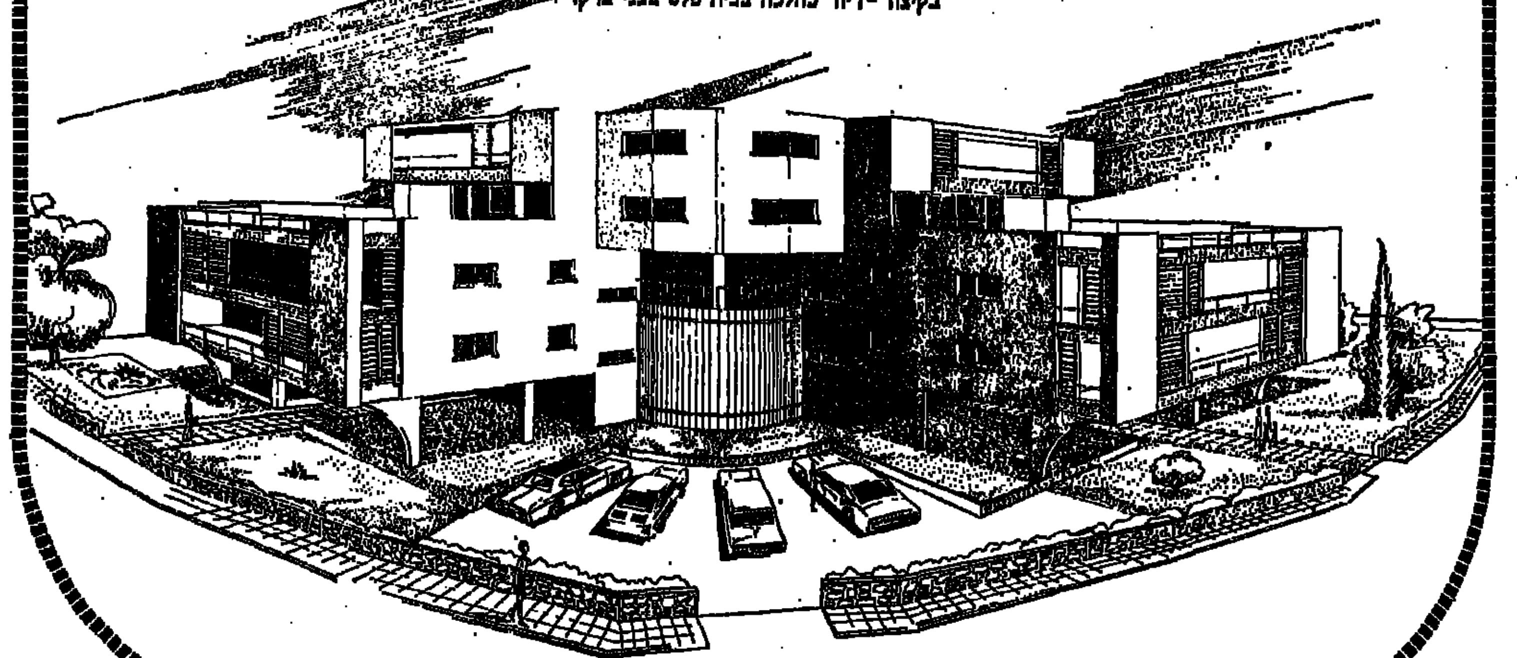

י. סיני להשקעות בע"מ, מבצעים: ש. לנרטמן ש. פרידמן רח' עקיבא 46 טל: 782095

לתשומת לב!
ג ב' ק ו ד ה
מגלה עתידות ידועה אינטרנציונאלית
מהטלויזיה הישראלית תנחש לכם את עתידכם (שמחות וצרות), בקלפים, כף היד, כתב, חול, אש, אסטרולוגיה. כ"כ יכולה לתת לכם יעוץ (עזרה) בנשואים, אהבה, כסף ומחלה. מראיינת בימים א', ב', ג', ד', ה' ת"א, רחוב גאולה 19, קומה ב' (אלנבי-מוגרבי) בין השעות 11-19.

בגדי הריון לאה
מבחר גדול, מחירים נוחים
נחלת בנימין 6, תל-אביב

שמלות הריון
חליפות, חולצות, מכנסים ארוכים וקצרים, בגדי ים וחוף ושמלות ערב
מאשה ★ MASHA
תל-אביב, המלך ג'ורג' 4 א', קומה ב', פינת מרכז בעלי מלאכה (ע"י אלנבי). פתוח כל היום ללא הפסקה טל. 282515

סטריאו
הרכבה עצמית = ½ מחיר
Z-KIT
רחובות, ת.ד. 1193
בקש קטלוג חינם

לאכול ולרזות

לאכול ובכל זאת לרזות,
כלומר — תוכלו גם לאכול
וגם לרזות!

תנובה מציעה לכם את
„משפחת דלי השומן" שלה:

- חלב דל שומן
- רויון
- חמאה חצי שמנה
- גבינת סביון
- גבינה לאפיה
- ובקרוב: אלמגוד - גבינה לבנה חדשה (5% שומן)

מוצרי חלב טעימים ומזינים אך דלי שומן, מוצרים המיועדים לכל השומרים על המשקל, גיזרה ודיאטה, ולכל אלו המאמינים ש„פחות נשמין יותר בריא".

הכונו למבצע פרסים!

* אגודת שומרי משקל ממליצה על: חלב דל-שומן, רויון, גבינת סביון וגבינה לאפיה.

תנובה

חוג בית עם חנניה גיבשטיין ושמואל אייל

(המשך מעמוד 9)

קפדני. הסרים מתנדסים. ברור. השוק הפרטי חוטף אותם, מפתה אותם, משלם פי שניים, ואולי יותר, ממה שיכולה להציע הרשות המקומית. זה יוצר קשיים, אבל הפיקוח נעשה בנאמנות.

— והחולות, חנניה, באמת הזנחת את 20 אלף הדונאמים של חולות ראשון־לציון?

לא, באמת לא! עשינו למען יישוב ופיתוח החולות יותר מכל רשות לפנינו, כל השנים! גם כאן — לא היה לנו מספיק זמן. בכלל בקרב ראשי ערים טוענים, כי ראש עירייה זקוק לשלוש עד ארבע תקופות כהונה כדי להגשים את תוכניותיו.

אייל: כמה?

גיבשטיין: כן, כן, מוליק, מה ששמעת! אחרת אי־אפשר לבחון את מעשיו. כי ההנחה היא, שתקופה אחת של ארבע שנים דרושה ללימוד הדברים. שנייה ושלישית — לחזות דברים, לביצוע, לעשייה ממשית. וראש עירייה אחד, עם חוש הומור, הוסיף לזה: ודרושה כהונה רביעית, שראש העירייה יוכל קצת לנוח וליהנות מהישגיו. אז על התקופה הרביעית אני מוכן לוותר. לא אנוח. לא אהנה. אבל כדי לעשות דברים באמת דרושות יותר מארבע שנים. מישהו מהחוץ יכול לתאר לעצמו איזה קומפלקס אדיר זה החולות שלנו?! שטח של עשרים אלף דונאם — מפוזר בידי מאות־מאות בעלים! גדולים וקטנים, ציבוריים וממשלתיים ופרטיים. וחלק גדול נמצא במצב של „מושה", בלי חלוקה לשטחי בעלות, שמספיק שאיש אחד, שיש לו דונאם אחד בחולות, אינו מסכים לאיזו תוכנית — אז כל היותר יכולים רק „לברך" אותו לאריכות־ימים. סה יש צורך בסבל־נות של ברזל. בעבודת נמלים. אף־על־פי־כן הת־קדמנו בצעדי ענק. נבנים כבר שיכונים בחולות. סללנו כבישים. חיברנו מים, פרסמנו מכרזים. אדון אייל, למה אתה לא בא לשאול אותי, במקום לדוג הזיכות אינפורמציה בלתי מהימנות? אתה יודע שאנחנו בפתח מעשה כביר בחולות? אתה יודע שעל פני שטח של שבעת אלפים דונאם יתחילו לבנות עשרים וחמישה אלף יחידות דיור וישכנו שם אוכלוסייה של כמאה אלף נפש ויותר? אתה יודע שזו תהיה עיר מודרנית בסגנון ובתכנון, שכמוה עוד לא היתה?! תשאל — אני אספר לך!

אייל: אלו הן תוכניות, תוכניות על הנייר...

גיבשטיין: שוב אותו דבר! מה אתה רוצה, מה? שקודם יבנו על החולות ואחר־כך יעשו תוכ־ניות?! מה זה בעיניך תוכניות?! באים בלילה, משאירים על השולחן ובבוקר זה נהפך לתוכנית?! התוכניות הן חלק בלתי נפרד מן העשייה! כאשר יש לך ביד תוכניות, שכבר אושרו על־ידי כל הגור־מים; וקבלנים, שמתחילים לעבוד; וכסף למימון — אתה בשלב מתקדם מאוד. את הנשמה מוציאים עד שמגיעים אצלנו לשלב כזה!

„שטפון של תלמידים"

— האלוף אייל, מה עוד בפיך? היכן עוד, לדעתך, נכשל גיבשטיין?

גיבשטיין בעצם לא סתר את טענותי, שיהיה הדבר ברור. הוא לא טען, שטוב היום לחיות בראשון. הוא רק אמר, שאי־אפשר שיהיה כל־כך טוב כמו פעם. הוא לא טען, שלא עקרו עצים. הוא רק הסביר, שאי־אפשר אחרת. הוא לא סיפר על מה שעשו בחולות, אלא דיבר על התוכניות. הוא רוצה, שנאמין לו, שאם ייבחר שוב, הוא יבצע את התוכניות.

— טוב, מוליק, ומה אתה רוצה? לא שנאמין לך, שאם אתה תיבחר, תהיה טוב ממנו? בתחום של ראשון והעשייה בה, מלבד בענייני בטחון, עוד לא ניתנה לך אפילו ההזדמנות לעשות...

נכון. אני רק אומר, שיש לי היכולת לעשות, הרצון לעשות, ההבנה מה לעשות.

— יפה, בכך יחליט הבוחר. בינתיים מבקש הוד מעלתו הבוחר לדעת מה עוד אתה טוען נגד העירייה הנוכחית?

עכשיו — עניין גדול מאוד: המחדלים בחינוך! כאשר חנניה היה רק חבר בוועד ההורים של בית־ספר „חביב", לפני שנבחר ראש העיר, הוא לחם בחריפות נגד ראש העיר הקודם, מ„המערך", בשא־לות החינוך. מה עשה חנניה למען החינוך? שורה של מחדלים. הוא רכש בכסף רב מבנים, שאני מכיר אותם מצה"ל, ששם אי־אפשר ללמוד! חום גיהנום! בבתי הספר אין חימום בחורף. בית ספר „שלמון" נבנה כך, שאין לו קרקע ואי־אפשר להרחיבו וארבע כיתות ב' ו־ג' מסיעים כל יום שני קילומטרים לבית ספר „ידלין". היתה אדמה בסמוך ל„שלמון". צריך היה להפקיע אותה ואפשר לעשות החלפות קרקע.

כבר שנה שלישית נבנה בית־ספר הירשפלד. כל יום מסיעים את 17 כיתותיו לבית־ספר אחר. מערכת החינוך שרויה בבלגאן גדול.

גיבשטיין: אתה תרמת תרומה יפה לקשיים. אמרת: „ראש העיר מתחבא כמו עכבר".

אייל: רגע, רגע, אני אגיד בדיוק מה אמרתי. בשני ימי הלימודים הראשונים הלכתי לכל בית־ספר בראשון...

גיבשטיין: אני יודע, אני יודע. סיפרו לי.

אייל: אתה אומר סיפרו לי כאילו התחפשתי לפועל נקיון וריגלתי שם. הלכתי כשמואל אייל. ללמוד מה לא בסדר ולספר מה מצאתי. אסור לי?

גיבשטיין: מותר, בבקשה, לכל מקום...

אייל: תודה. ואתה — לא היית שם! אדוני! לא היית! בתוך הבלגאן והמבוכה וחוסר הסדר והצעקות והתלמידים המתרוצצים — לא היית בשטח! בפשטות! איפה היית?

גיבשטיין: אני מוסר לך דו"ח איפה הייתי?! מה זה, משטר צבאי?! הייתי בעירייה! שברתי לי את הראש איך לפתור את השטפון האדיר הזה של תלמידים, שאתה אף פעם לא מספיק לבנות מספיק בתי ספר בשבילו. כאשר אתה עסקת בהסתה ובסי־פורים על עכברים, אני פתרתי בעיות.

אייל: לא אמרתי עכברים. הרגעתי את ההורים ואמרתי להם ללכת אליך לעירייה ולספר לך ולדרוש ממך פעילות. אני אומר לך מנסיוני הממושך, שלא פותרים בעיות בישיבה במשרד. צריך להיות בשטח.

בונים לנו בתי ספר קטנים, דחוקים, בלי אוויר לנשימה, בדיוק כמו הבתים והרחובות.

גיבשטיין: תקרא רגע את המסמך הזה, דב.

אייל: מה זה?

— זו תעודת הרשמה בספר הזהב של הקרן הקיימת. מנהלי בתי הספר בעיר רשמו את גיבשטיין כאות־הוקרה על פועלו למען בתי הספר והחינוך בעיר.

גיבשטיין: רגע, עוד מסמך אחד.

אייל: מה עכשיו?

— מכתב חם מאוד מארגון מנהלי בתי הספר, שהם והמורים משבחים את חנניה ומודים לו בכל לשון של תודה ומכבירים עליו שבחים.

גיבשטיין: לא גמרנו. בבקשה.

אייל: נו, נו...

— אלעד פלד, מנהל משרד החינוך, מבקש מראש העירייה להבין, שאי־אפשר בזמן קצר להת־גבר על המחדלים של העיריות הקודמות בראשון־לציון.

גיבשטיין: אז זה, כל זה — מחדלים, מה?! ראש העירייה, העכבר?! אלפי תלמידים זורמים לראשון־לציון, בקצב! וכאן, בניגוד למקומות אח־רים, אין משמרת שנייה! זהו, אם תשאל אותי, ההישג הגדול של חיי! אין משמרת שנייה! אני בונה, מוסיף, מעביר, מסיע — ואני משלם בעד כל ההובלות וההסעות מקופת העירייה! — ובלבד שלא יהיה לנו הסיוט של המשמרת השנייה. קצב הבנייה של ראשון במבני חינוך הדהים כאן, בביקו־ריהם, את השרים ואת כל המבקרים. עשרות כיתות גני ילדים, מאות כיתות בתי־ספר. זהו מעשה־בנייה מפואר, שהכל, מלבד שמואל אייל, יודעים להעריך.

אייל: אלף ילדים גומרים כאן כל שנה את כיתות ח', רק שש מאות יכולים להקלט בבתי־הספר העל־יסודיים. ארבע מאות — נודדים. במצב אומלל זה — סגר ראש העירייה את בית־הספר המקצועי „גינדי" והעיר נותרה ללא בית־ספר מקצועי אחד!

גיבשטיין: „גינדי" נסגר משני טעמים: הוא רחוק מדי ממרכז העיר ורמתו היתה ירודה. מנהל „אורט" בישראל אמר לי: „אדוני, נכשלנו בבית־ספר זה כשלון גמור!" אנו פועלים עתה לפתיחתו מחדש של המוסד, אבל אני מודה: לא ארשה לפתוח את שעריו כל עוד לא אהיה בטוח, שתובטח רמת ניהול ראויה, חבר מורים טוב — ותלמידים. לפע־מים מוטב לסגור מוסד, מאשר להנציחו ברמה בלתי נסבלת.

— עוד טענות, מוליק?

עוד, עוד: שממון תרבותי. לא הוקמו מוסדות תרבות. לא חוגים למוסיקה. לא לקראמיקה. אין מקום להרצאה. אין מקום להקרנת סרט באיכות בלתי מסחרית. אין חוג דרמאטי. אין מקהלה. אין מעון לקשישים. אין בית קפה הגון. בתי הקולנוע — מצבם חמור ביותר.

על ביוב, סרטים וסקרים

גיבשטיין: העירייה אינה בונה בתי קולנוע ואינה מקימה בתי קפה. הקמנו מועדוני נוער לתפא־רת בשיכונים. עשינו גדולות בשיכון המזרח. החזרנו למקום את כבודו. סללנו שם כבישים. פיתחנו מוס־דות. הקמנו מרכז לספורט ונופש, עם בריכת שחייה, שלא עשה איש לפנינו. תמכנו בנדיבות בתנועות הנוער ובארגוני הספורט. יש לנו תזמורת עירונית ומקהלה עירונית. עודדנו כל כשרון של ציור, מוסי־קה, קראמיקה, פיסול.

אייל: איך אתה יכול לדבר על פעולות למען השיכונים, כאשר ברמת אליהו, לאורך 400 מ' של בתי מגורים, זורם הביוב של ראשון, גלוי וחשוף ומסריח ומסוכן? וכל זה, במקום להתחבר לביוב הכללי, של אגני החימצון?

גיבשטיין: בדיוק! זה שטח טוב, מוליק, כדי... לשבור את הראש. ברגע שנסכים להתחבר לאגני החימצון — וזה מה שרוצים בתל־אביב ובגוש דן! — תתקפח טענתנו, שכל המפעל הזה הוא קאטס־טרופה לאזורנו. לא נוכל עוד למצות פה.

— ותושבי רמת אליהו צריכים לשלם את מחיר המלחמה על האגנים? זה צודק?

נפתור את בעיית השיכון. נשחרר את התושבים ברמת אליהו. אבל לא נעשה זאת על חשבון כל העיר, כל התושבים וכל האיזור! לא נהפוך את כל ראשון ל„גירה של תל־אביב". פה אני אלחם כמו שנלחמתי פעם.

אייל: אבל איך אפשר להלחם נגד מיפגע במרחק שש וחצי קילומטרים מן העיר, כאשר בעיר שלך, מתחת לאף, תושבים שלך חיים בסיוט הנורא של שפכי ביוב ליד ביתם? זה הרי בלתי מוסרי!

גיבשטיין: נפתור את הבעייה הזאת. הלא עשיתם כבר סרטון על הנושא הזה.

אייל: נכון. גם זה לא סודי. אנחנו מקרינים אותו בחוגי בית. אתה יכול לבוא ולראות. בבקשה.

— מר גיבשטיין, עשית סקר פוליטי לבחון את הלך הרוחות של אזרחי ראשון־לציון. מה מוכיח הסקר?

להעביר למוליק את מצב הרוח? גם הוא עשה סקר. שיספר לך על הסקר שלו.

— מר אייל, עשית סקר?

לא.

גיבשטיין: מוליק, מה אתך?

אייל: המפלגה עשתה.

גיבשטיין: המפלגה, אתה, מה זה משנה?

אייל: זה משנה מאוד. הסקר נערך כאשר אני הייתי עדיין במדים ואסרתי מפורשות להזכיר שם את שמי.

— אז מה שאלו שם?

שאלו: אם יעמוד אלוף בראש רשימת המערך, האם תצביע למענו? כך שאלו. בלי שמי. והתוצאות היו מצויינות. 60 אחוז הצביעו בחיוב. מהם 38 — כן, ללא סיג. והיתר — כן, אבל רק אם האלוף יתאים. עכשיו עושים עוד סקר. עם שמי.

— והסקר שלך, חנניה?

במלה אחת: עוד עלייה לגח"ל! וזה מספיק!

אייל: אבל זה נעשה לפני שנכנסתי לפעילות, נכון, חנניה?

גיבשטיין: זה לפי הלך הרוחות באוגוסט.

אייל: אני התחלתי לפעול רק ב־12 באוגוסט. הסקר שלך נעשה אחרי זה?

גיבשטיין: לא יודע. זה לאוגוסט.

אייל: יופי, אז אני אשתתף במסיבת הנצחון שלך.

גיבשטיין: מצויין, תבוא. גם בלי הסקר הזה אני יודע, שמול הדיבורים שלך עומדים המעשים שלי. איך אומר המערך שלך במודעות ברחוב: „תנו להם לדבר, תנו לנו לעשות". זה יפה בשביל ראשון. אתה תדבר ואני אעשה.

פרס כפול לכל אשה!

בעזרת „ביו־ספיד", „ביו־מטיק" ו„אור־מטיק", אבקות הכביסה המשובחות ביותר למכונות כביסה, את יכולה לזכות בפרס כפול:

• מכונת הכביסה שלך תזכה לאבקה המתאימה והראויה לה ביותר וכביסתך תשוב ותראה כחדשה, מבושמת בריח רענן ורכה למגע וללבוש. כל זאת הודות להרכב החומרים הבלעדי והמשובח של אבקות מצויינות אלו.

• בנוסף לכך, את עשויה לזכות בפרס יקר ערך בהגרלת הפרסים הענקית של „שמן".

הפרס הראשון: מכונית חיפושית פולקסווגן דגם 1974, כולל כל המיסים!

4 פרסים: כרטיס הפלגה לאירופה וחזרה, באניות „נילי" או „דן"

ועוד מאות פרסים נוספים!

כל שעליך לעשות הוא לגזור שני מכסים עליונים מאריזות אבקות הכביסה „ביו־ספיד" ו/או „ביו־מטיק" ו/או „אור־מטיק", לכתוב ולהשלים עליהם את

הסיסמא „מוצר מצויין של ... כמובן", ולשלוח במעטפה — בצרוף שמך וכתובתך — עד 30.11.73 לפי הכתובת:
שמן תעשיות בע"מ
(מבצע הפרסים הענקי)
ת. ד. 1933
חיפה

תחרות הפרסים הענקית של שמן

בינלאומי־כרמל

זמר מבטן — מלפני לידה...

מאת דן דלמט

כאשר הייתי צעיר ויפה, ככה, בשלהי שנות הארבעים בערך, היו הזמרים/ות דאז הרבה יותר קשישים/ות מאשר היום. אין כאן כל נסיון להתלוצץ על חשבון תורת היחסיות והיחסים, ולומר כי לעומת הצעירים באמת כל אחד נראה זקן. כוונתי, פשוט כמשמעו, כי מנעימי הזמר משני המינים היו אז, נאמר ככה, בוגרים יותר.

זמר עממי במצב טוב היה אז גבר נאה־מראה בשנות ה־30־35 לחייו, אך גם זמרת ראוייה למיקרופון היתה לפחות בת 25. עד אז למדו, תירגלו פיתחו קול, קראו תווים וכו'. אם מישהו התחיל לשיר בגיל צעיר יותר, נדו לו הבריות באומרם כי הוא מקלקל את קולו.

בראשית שנות החמישים נשבר הקרח: בני הטיפש־עשרים תפסו את המיקרופון ולא הירפו ממנו יותר. בני השלושים שהודחו ממעמדם הלכו להיות זמרי אופרה או פקידי בנק, איש איש לפי נטיותיו המוסיקליות.

אולם, לא לעולם חוסן. עד מהרה הוזקנו גם בני העשרים והתברר כי העתיד שייך לגילאי 16 מינוס. בוודאי יזכור הקורא חובב הפופ איזו הצלחה ענקית קצר לפני שנים מעטות דודו שוורץ בן ה־14 וחצי. הוא שלט בשוק זמן רב, עד שנוצח על ידי הצמד התימני עוזרא מזרחי ומינרע אזרחי, כנראה הודות לעובדה ששניהם יחד היו בקושי בגיל 26.

אחריהם באו בריצה משה זבנג בן ה־8, שכוכבו דרך באחד הפסטיבלים לשירי ילדים לאחר שהתברר כי קולו קצת יותר דק משל חבריו ועליזה זיפתקי, שאמרגן בעל מעוף (וחובות) שלף אותה ישר מגן חובה.

עליזה הקטנה הופיעה בערבי הווי עליזים, אך בשעת הצורך לקחה גם חתונות וחוגי־בית מאולפים. קרה לא אחת שלמחרת היא איחרה לגן. אך למען האמנות צריך לדעת להקריב קרבנות.

הרמה המוסיקאלית של האמנים־הילדים לא היתה איי־איי־איי, אך הרי אי־אפשר לדרוש מהם שכל אחד יהיה קארוזו בגיל חמש. לעומת זאת, כאשר ניצבו לפני הקהל המשתולל מהתלהבות וצווחו לתוך המיקרופון, בלי שאימת הציבור תטריד אותם כלל — הם היו כה נחמדים, ממש כמו הסנתרים בעיני גולדה.

באחרונה היתה כל תעשיית הבידור כמרקחה בעקבות הופעת שלישיית תינוקות מחיפה, שאת הליווי המוסיקאלי לתכניתם עיבד המלחין הידוע במיוחד נ־סנתר לרעשן. עניין מיוחד עוררה העובדה שאת המערכה האחרונה הציגו בלי מוצץ!..

כבר נדמה היה, כי זו המלה האחרונה בהצערת צעדיה של אמנות הזמר העממי, כאשר בא פוצי שלזינגר. הוא שקל שלושה ק"ג בלבד והישר מחדר הלידה נלקח לאולפני הטלוויזיה כדי לשיר. והוא שר. ועוד איך.

בינתיים זה השיא. אולם כבר נודע כי איש המדע הדגול, ד"ר לקסי קון ממכון סחומוב, המציא מיקרופון שאפשר לבלוע אותו וכך לא ירחק היום, שבו לא יצטרכו העוברים לחכות עד שייוולדו ואת נטיותיהם האמנותיות יוכלו לבטא, בשידור ישיר — הישר מבטן אמם...

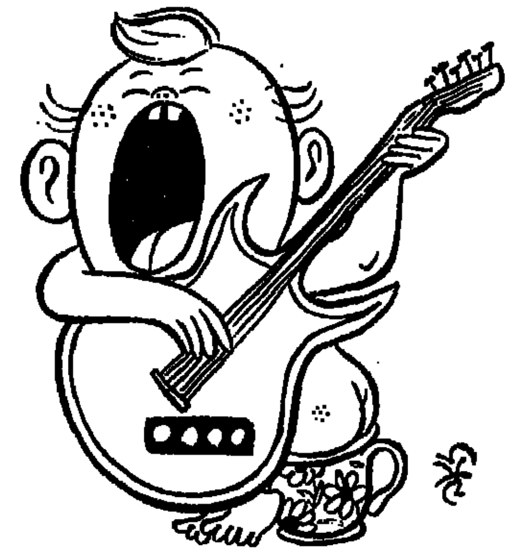

חדשות קופל טורס לנופש בארץ

...והדי 2 הצעות נוספות עבורך:

מלון הולילנד ירושלים
מלון 4 כוכבים, בריכת שחיה, אולמות מרווחים ושטחי ירק נרחבים.
2 לילות מינימום לזוג — 300.— ל"י. המחיר כולל 2 לילות, חצי פנסיון (ארוחת ערב ובוקר) כולל כל המיסים. (לא כולל ראש השנה).

לחג הסוכות
באפשרותך לבלות חופשת סוכות נפלאה באחד מבתי המלון ברחבי הארץ. הזמן מקום בהקדם.

קופל טורס
משרד מכירות ראשי: רח' הירקון 252, ת"א, טל. 452111/2
במשרדנו מחלקה לנסיעות לחו"ל, מחלקת השכרת רכב וטיולים בארץ. הלוקחים חלק בתכניתנו זו יהנו מ־15% הנחה על השכרת רכב בארץ ו־10% הנחה על סיורים מודרכים בארץ.
סניפים: תל־אביב • ירושלים • חיפה • נתניה באר־שבע • אשקלון
הזמנת מקומות לכל חלקי הארץ נמשכת כרגיל.

בעקבות פניית משרד התקשורת

לתיקון ושיפוץ תיבת המכתבים שלך פתחנו במבצע של התקנה והחלפה של תיבות מכתבים מכל הסוגים
אלומיניום, פורמייקה, פרספקס
ביצוע מדויק
שנות נסיון

טכנו־ארלום
ת"א, רח' סלמה 77, טל. 823303.

חג שמח

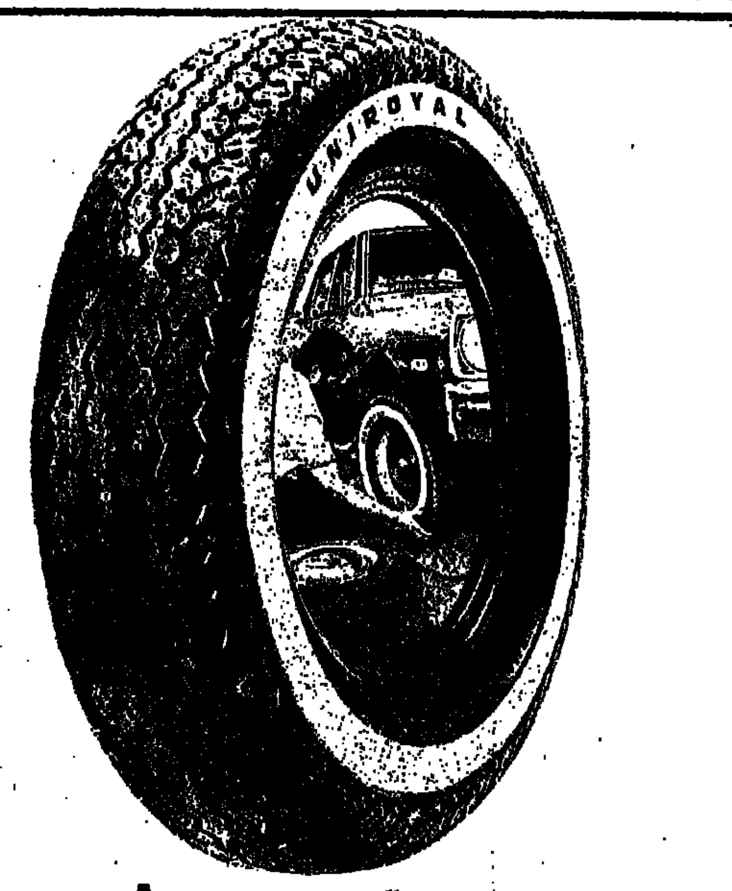

אל תתחיל את החגים בגלגל שמאל
בדוק את הצמיגים!
סע על הגל סע על צמיגי
אונירויאל

ניתן להשיג בכל מוסכי הצמיגים בארץ
צמיגי: נוסעים, משא, חקלאות, והעשיה

צמיגי "אונירויאל": רדיאלים, רחבים בעלי רשת פלדה, בטיחותיים, חסכוניים ונוחים לנסיעה.
צמיגי "אוניריאל" עומדים בפני החלקה וסיבובים חדים ושומרים על איזון מתמיד של הגלגלים.

UNIROYAL

מפיצי „אוניריאל" בישראל
רח' חושיה 4, תל־אביב, טלפון 37557

הדולמנים של קלר

מאת
מאיר הראובני

דולמן דמוי־טנק ברמת הגולן

מ שנדם קול התותחים במלחמת ששת הימים פשטו הסיירים ברחבי רמת הגולן וגילו שרידי תרבויות שונות, לרבות גלי אבנים גדולות, בלתי־מסותתות, שהוגדרו כריכוזי „התרבות המגאליתית" (תרבות האבן הגדולה).

בראש אחת מחוליות הסקר עמדה הארכיאולוגית ד"ר קלר אפשטיין, חברת גינוסר, שנתמנתה באחרונה כארכיאולוגית של מחוז הצפון. היא התרכזה בחקר הדולמנים (בשפה הברטונית „דול" הוא שולחן ו„מן" — אבן), שהם מבני־קבר ששימשו לרוב לקבורה משנית והוקמו, כנראה, על־ידי שבטי נוודים שבאו ממזרח לפני כ־5,500 שנה.

הדולמן הטיפוסי עשוי אבנים גדולות (משקל אחדות מהן מגיע לכמה טונות), המונחות זו על גבי זו, ומעליהן אבן שטוחה (לפעמים יותר מאבן אחת), המקנה למבנה צורת שולחן. לעתים מכוסה המיבנה הזה בגל אבנים (טומולוס).

בספטמבר 1972 סיכמה קלר אפשטיין עונת חפירות במספר אחרי דולמנים בגולן. המשלחת סקרה ובחנה 15 דולמנים, מסוגים וגדלים שונים, חפרה ופילסה דרך בין אבני הטומולוי והגיעה לחדרי קבורה פנימיים.

אבני הטומולוי נערמו, בדרך כלל, מעל לפתח הדולמן ולא אחת נמצא מאחוריהן פרוזדור המוליך לחדר הפנימי. „באחד הדולמנים הגדולים, באזור דיר סרס — מספרת קלר אפשטיין — מצאנו פרוזדור מקורה שאורכו כארבעה מטרים המוביל מן הקיר החיצוני של הטומולוי בתפנית של 90 מעלות אל הדולמן ומסתיים באבן־סף לפני ירידה לחדר הסגור. מידות החדר בדולמן בינוני הן כ־3.50 מ' אורך, כמטר וחצי רוחב וכמטר וחצי גובה. הדולמן הגדול ביותר נמצא באזור אבו־פולת. אורכו 10 מטרים ורוחבו 1.30 מטר".

התוצאות הטובות ביותר הושגו בחפירות הדולמנים באזורי אבו סולח ודיר סרס. נמצאו שם כלי נחושת מהתקופה הכנענית התיכונה א' (2,300—1,950 לפנה"ס). וכן שברי עצמות מונחים על הרצפה סביב הקירות, בעיקר בקצה הסגור של החדר. זה הוא החומר הקדום שנמצא בדולמנים. בין הכלים היו גביעים קטנים בעלי רגל־הצוארה, המרמזים על טולחן מתים, וכן נמצאו רמחים בעלי שדרת מרכזית ופותח (טבעת המולבשת על קת העץ), וסגיונות דקים דמויי־עלים המסתיימים בחוד קצר.

מגוון הכלים מהתקופה הכנענית התיכונה א', הן מחרס והן ממתכת, מצביע על קשר תרבותי עם המיכלולים של קברי־פיר בצפון הארץ ובסוריה, שהם מאותה תקופה. יש יסוד להניח שהדולמנים, כקברי־הפיר, נבנו על ידי שבטים נוודים.

קלר אפשטיין, שעלתה מאנגליה ב־1936, היתה בין הנשים הראשונות שהתגייסו לא.ט.ס. (חיל הנשים בצבא הבריטי). זמן לא רב לאחר שהשתחררה מהצבא, הצטרפה לעין־גב ושם נעשתה ארכיאולוגית חובבת. אחרי מלחמת השיחרור הצטרפה לצוות ארכיאולוגים שחפר בסוסיתא ובשנת 1952 כבר חפרה ברשות עצמה. „צר לי — היא אומרת — שמאז עזב צה"ל ביולי 1967 את מוצב סוסיתא עדיין מוזנח התל ולא נעשה שום דבר לחידוש המחקר שם ולשיקום האתר".

בהתפלג הקיבוץ המאוחד עקרה קלר לגינוסר, בעיבורת של הכנרת. היא עבדה בכרם ומעם בפעם השתתפה במשלחות ארכיאולוגיות שונות, כגון אלו שחפרו בבית ירח ובחצור. כאשר נאמר לה שלא תוכל להמשיך בעבודה בחצור בשל העדר השכלה אקדמית פורמאלית, התקוממה קלר והחליטה להוכיח את יכולתה.

האוניברסיטה העברית סירבה להכיר בתואר הראשון שרכשה בשעתה באנגלית, ואז פנתה ב־1959 לבית הספר לארכיאולוגיה של אוניברסיטת לונדון (החוג לארכיאולוגיה של ארץ ישראל נוהל בו על־ידי הארכיאולוגית הנודעת קתלין קניון) ונתקבלה ללימודי תואר שני. בזכות הישגיה המליצה גב' קניון לאפשר לה לגשת לעבודת דוקטור.

עבודת הדוקטור שלה על הקרמיקה הדרו־גונית של ארץ־ישראל במאה ה־16 לפנה"ס זכתה להערכה ופורסמה בספר מדעי מומלץ, בהוצאה מדעית בליידן, הולנד, בשנת 1966. הצילומים של כלי קרמיקה מארץ־ישראל, שהיו חיוניים לאיור הספר, צולמו במיוחד לספרת במוזיאון רוקפלר בירושלים המזרחית.

ד"ר קלר אפשטיין:
„הגולן לא נחקר ביסודיות
מאז המאה ה־19"

בשנת 1962 חזרה ד"ר קלר אפשטיין ארצה. חמש שנים עבדה במדור לידיעת הארץ של התנועה הקיבוצית. באוקטובר 1967 הוצבה בראש אחת מחוליות הסקר הארכיאולוגי שבדקו את הגולן.

„הגולן — היא אומרת — לא נחקר ביסודיות מאז ימי ג' שומכר, מהנדס גרמני שעשה בארץ בשנות ה־80 של המאה ה־19. הספר המפורט שפורסם ב־1889 היה מונח לפנינו וסייע לנו לגלות מקומות רבים ולזהותם במדוייק". שומכר עמד על מקום הדולמנים בגולן ושירטט אחדים מהם.

עבודת הסקר בגולן, שנמשכה ארבעה חודשים, סוכמה בכרך עב־מידות שיצא לאור מטעם האגודה לסקר ארכיאולוגי של ישראל. בצידה של קלר עבדו בסקר אמנון אסף ממעין־ברוך ומרדכי גולני משער־הגולן. את המקומות שבהם סיירו וסקרו היה עליהם להכיר תוך כדי עבודה. היה ברור, שיישובים קדומים וריכוזים של תרבויות עתיקות יש לחפש בצידי דרכים וליד מקורות מים ולא אחת התברר, כי מוצבים סוריים נבנו באותם מקומות.

חדש!! חדש!!
שיטה מהפכנית בגיהוץ
מגהץ חשמלי ללא חוט חשמל
1000W 230V

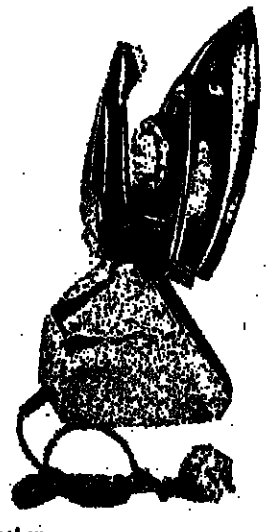

מהר יותר
נוח יותר
בטוח יותר

„המגהץ האולימפי" ✱ ללא חוט חשמל
✱ אינו מחובר לזרם החשמל בזמן הגיהוץ
✱ חוזר ומתחמם, בין פעולה לפעולה, על כן חשמלי מיוחד.

מעתה הגיהוץ מהר יותר — ללא אביזרים מיותרים. תוכלי לסיים את הגיהוץ בזמן קצר יותר. נוח יותר — העדר החוט מקל עליך ומאפשר לך תנועה חופשית יותר בעת הגיהוץ. בטוח יותר מגהץ ללא חיבור ישיר לזרם החשמל בטוח יותר.

להשיג: תל־אביב: „כל־בו שלום", סטאר — מקוה ישראל 4. ירושלים: גטליב — מאה שערים 65, שטרן — מאה שערים, קליש — בן הלל 9, אחים רנואן — בן־יהודה 2. חיפה: דרעי יצחק — פיקדון 2, טל. 537635. רמת־גן: „כל אלקטריק" — ז'בוטינסקי 93, „אבי" — הרצל 75 (בנין „אואזיס"), רינר נחום — קריניצי 2, שירי דוד — ביאליק 59, טלסטאר — ביאליק 36. בני ברק: א. סיני — עקיבא 19, טומי וייס — עקיבא 31, רוזנבלום — עקיבא 98. כפר סבא: שמחת שמעון — ויצמן 96.
מוסדות, קבוצים, בתי ספר יפנו ליבואן ש. שטראוס, טלפון 787202(03)

זהו הזמן האידיאלי לטיולים
„ספרית מעריב" מציעה לך סידרת ספרים שיבטיחו לך
חופשה נעימה ומהנה - חופשה בה תדע לאן לנסוע - מה לראות
- להבין מה שרואות עיניך - ולנסוע ללא תקלות במכוניתך.

דע כל דרך וכביש בעזרת
מדריך כרטא לכבישי ישראל
המחיר 12.50 ל"י

הבן מה שרואות עיניך כשבידך
מדריך יום־יום באתרים ובשמורות
מאת פרופ' א. נגב וי. זין
המחיר 16.50 ל"י

סע ללא תקלה בשבמכוניתך המדריך לנהג:
כיצד תשמור על המכונית
מאת מהנדס ח. חיאל
המחיר -.8 ל"י

נופי הכרמל יאירו לך פנים חדשות בשלימותך
ידען מעריב תשל"ד
מוקדש לחיפה והכרמל
בצרוף מפת האיזור
המחיר -.6 ל"י

כל הארץ לרגליך בשאתה מודרך בספר
מהחרמון עד שארם א־שייח
המחיר -.6 ל"י

תל־אביב תתגלה לך באור חדש בדפיו של
ידען מעריב תשל"ג
תל־אביב וסביבותיה
המחיר -.6 ל"י

הצטייד בסדרת המטייל של
ספרית מעריב
וסע לשלום
להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הנ"ל.

לכבוד
ספרית מעריב
ת.ד. 20208 תל־אביב.
א.נ.

אבקש לשלוח אלי את הספרים הבאים:
☐ מדריך כרטא לכבישי ישראל ☐ מדריך יום יום באתרים ובשמורות
☐ כיצד תשמור על המכונית ☐ ידען „מעריב" תשל"ד — חיפה והכרמל
☐ מהחרמון עד שארם א־שייח ☐ ידען „מעריב" תשל"ג — ת"א וסביבותיה

מצ"ב המחאה מס'........ משוכה על בנק........
ע"ס........
שם........ כתובת........
תאריך........ חתימה........

כמה מילים ממ.ט. קולטון,
נציגות דימפלקס בישראל

שיטת דימפלקס:

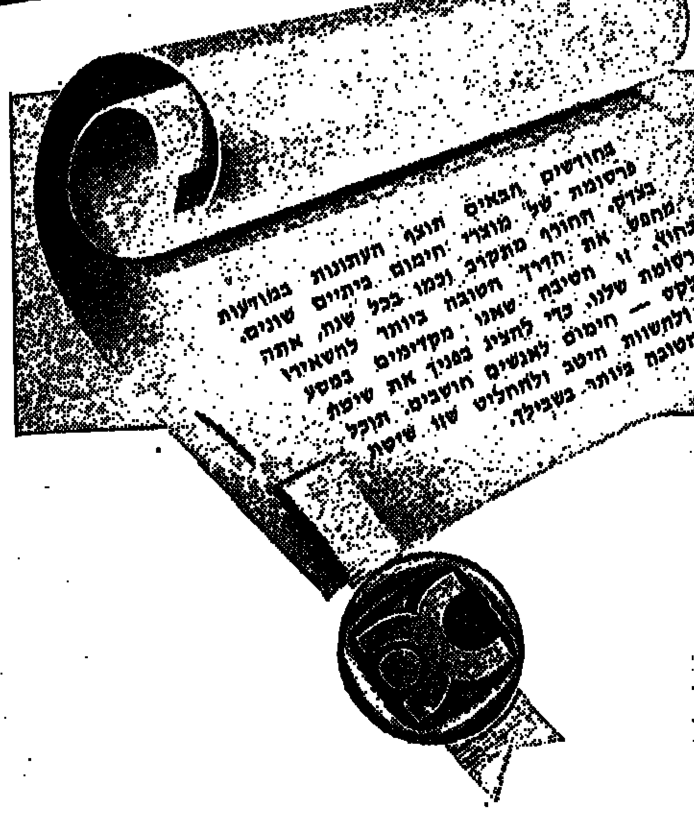

חימום לאנשים חושבים

בדימפלקס יודעים שלא נרכוש איש כמוך בהצהרות מפוצצות.
אנו יודעים כי תחשוב היטב בטרם תחליט על רכישת מערכת חימום בלשהיא.
אנו מודעים לעובדה כי למכירות טובות של מוצר דרושים ארבעה תנאים עיקריים:

1. דרישה וביקוש.
2. איכות מעולה.
3. אפיקי שיווק יעילים.
4. שרות אמין ואדיב.

על כן פיתחנו את שיטת דימפלקס. הרי היא לפניך כפשוטה. נא להכיר.

עובדות:

דימפלקס הינו מפעל אנגלי, יצרן מוצרי חימום חשמליים הגדול בעולם.
יצואן מוצרי חימום חשמליים הגדול באנגליה.
מוצרי דימפלקס נבדקו ואושרו ע"י רשויות ומכוני תקנים ב־48 מדינות ברחבי העולם.

כיצד זה קורה?

את הדרישה והביקוש יוצר החורף. זה טבעי.
לאיכות עילאית דואגת מחלקת המחקר ופיתוח המוצרים, יחד עם מחלקת פקוח הייצור.
מחלקות אלה פעילות במשך כל עונות השנה.
מנחים אותן ארבעה עקרונות:

- איכות, דיוק ותגמיר מעולים;
- בטיחות הפעלה מושלמת.
- חסכון בצריכת אנרגיה להפעלה.
- עיצוב פונקציונאלי לדיור מודרני.

ועוד עקרון אחד: להתקדם ולהשתפר.

המחלקה השקטה שלנו היא מחלקת שרות וייעוץ טכני. שקטה, משום שברחבי העולם אין אנשים נתקלים בבעיות אחזקה וטפול שוטפות של תנורי דימפלקס. תפקידיה מסתכמים בייעוץ להתקנה נכונה של מערכות חמום ובפקיחת עין למקרים מיוחדים.

אתה מתחיל להבין למה אנו מתכוונים "שיטת דימפלקס"; תשובה לכל בעיות החימום ומיגוון רחב של תנורים!

אם הצלחנו להבהיר לך עד עתה כי תעשה עסק טוב כשתרכוש את מוצרי החימום החשמליים של דימפלקס — לא דיינו.

אנו רוצים שתהיה משוכנע במאת האחוזים כי תזכה להנאה מלאה כשתבין שרכשת את מוצרי החימום הבטוחים, החסכוניים, היעילים והנאים ביותר בשוק.

חשוב על כל זאת.

שלח עוד היום את התלוש המצורף ותקבל עלון מפורט, על מוצרי החימום החשמליים של דימפלקס, או הזמן את יועץ החימום שלנו.

מ.ט.קולטון בע"מ • שמנויות ושיווק

לכב'
מ.ט. קולטון בע"מ
שביל המפעל 3 (קרית המלאכה)
תל־אביב 66574

אבקש לשלוח לי עלון הכולל את כל שיטות החימום של דימפלקס, וזאת ללא כל התחייבות מצידי.

שם ______ טל. ______

כתובת ______

Dimplex
MADE IN ENGLAND

מחמם בשבילך את החורף

הישראלים נסחפו בבולמוס „הסחבת" ועניצת הזרים

מאת
יוסף פינקלסטון
(לונדון)

„זה היה רגע של שטות. לא ידענו מה אנחנו עושים". הסבר זה חזר ונישנה בפי ישראלים ואנשים אחרים, ששלחו ידם בגניבה מחנויות הכל־בו האנגליות, ומצאו עצמם עתה בבתי־סוהר בלונדון.

אלא שרבים המכבדים את קדושת החוק האנגלי תוהים אם לא עברה מעט מאותה רוח שטות גם לשופטים השולחים אותם גנבים למאסר. מאבק גדול התנהל לאחרונה בפרלמנט הבריטי שעה שכמה מחבריו דרשו לפעול נגד שופט לונדוני שיצא בכמה הערות מעליבות ביותר נגד תיירים, במיוחד אלו מהמזרח התיכון ומפרס. הממשלה הגנה על אותו שופט, וטענה כי תיירים, במיוחד אלו מהמזרח התיכון, מהווים אחוז גבוה בין אותם גנבים. מכל מקום החלטה להטיל עונשי מאסר לזמן ארוך, יחסית, על תיירים שהורשעו בגניבות קטנות, באה כהפתעה.

רבים מתושבי לונדון חושבים ודאי כי פסקי־הדין הללו הם בדיוק מה שמגיע לתיירים העמוסים בכסף. השאלה היא: אם זהו צדק אמיתי? ופירושו של צדק בבריטניה הוא שכל אחד זוכה לאותו יחס — עני ועשיר, בריטי או זר. אלא שהמצב כעת הוא שאם אתה בריטי, תזוכה, ואם מוצאך ממצרים, ישראל או ספרד, תושלך לבית הסוהר. עורכי־הדין המוחים נגד עונשי המאסר אינם מודאגים כל כך מצרותיהם של האנשים שהושלכו לכלא. בין כך ובין כך לא אוהדים את הגנבים. אלא שהם מוטרדים מהגישה הפוגעת בחוק הבריטי. החוק טוען כי המאסר הוא המפלט האחרון כשכל עונש אחר אינו מתאים לעבירה; זה כמובן אינו נכון כשמושלכים לכלא צעירים שגנבו סחורות בשווי כמה לירות, ואשר עשו זאת בפעם הראשונה.

השופטים נרגזים מהתהלוכה האינסופית של תיירים שגנבו כותנות, צעיפים, תיקים ובגדים תחתונים מחנויות הכל־בו הגדולות בלונדון. כמה מאותם תיירים יצאו למסעות־גניבה כשהם עוברים מחנות לחנות ומגדילים את מטענם. קשה להבין כיצד הם רצו לצאת נקיים מהגניבות הסיטוניות הללו.

נכון שקל מאוד לגנוב מחנויות לונדון, או כך לפחות זה נראה מבחוץ. הכל מוצג על המדפים, הכל ניתן להשגה. אולם למעשה ישנן דרכים רבות לתפוס את הגנב. ישנם גם הרבה בלשים המוקחים עין השדנית על המתרחש. „הלוואי והיו יותר זבנים ופחות בלשים" — אומרים המבקרים.

רוגז השופטים מבוסס במידה רבה על טעות. מרבית הגניבות מהחנויות מבוצעות על ידי בריטים ולא על ידי זרים. ההבדל הוא שמקומיים מעוררים פחות תשומת לב מהזרים, הן אצל בלשי החנויות והן אצל השופטים. למעשה נגנבת כמות עצומה של סחורות כל שנה מהחנויות, והזרים אחראים רק לחלק קטן מאוד מהגניבות.

עלי לציין כי אני מצטער לא רק בגין הישראלים שנתפסו לגניבות, אלא גם בגין הזרים האחרים. פשוט לא היה להם מזל. לפני כמה ימים הם היו מקבלים קנס. עורכי־דין מציינים כי החוק אינו יכול להפך כלי ביטוי לרוגז. במיוחד לא החוק האנגלי המתגאה בהיותו צודק. יש לכלוא את הגנב המועד, אך לא את הנערה הצעירה המתפתה וגונבת סוודר. היא ראויה לטיפול הומאני יותר. השופטים הנרגזים שכחו כנראה את דברי שקספיר כי יש לאחד את הצדק עם הרחמים.

הנהג,
הצטרף למסיעי
חיילים־טרמפיסטים

תפוגן
צ'יפס מטוגנים מוקפאים.
פריך בחוץ
רך בפנים.
להכניס קפוא
לשמן רותח.
אינו סופג שמן

חג
שמח
עם
תפוגן

רק 4 דקות מהמקרר לשולחן! לטגן בשמן חם או בתנור. אין צורך להפשיר
להשיג במסעדות, בתי הבראה, בחנויות לשרות עצמי, ושק"ם.

ברצונכם להנות יותר מהלילה???

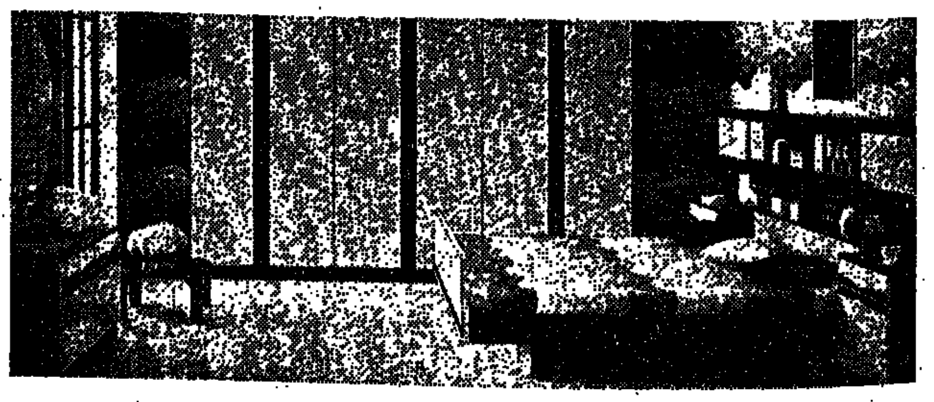

בואו ל־"רהיטי רוט"
הרצל 78, תל־אביב, טלפון 827163
חדרי שינה וחדרי ילדים מיובאים מגרמניה
בסגנון ועיצוב חדיש!
איכות מעולה במחירי פרסום

תל אביב קאונטרי קלוב
ת"א • ת.ד. 21023 • טל. 418181

נשף השנה השנתי
לציון 8 שנים
ל„תל־אביב קאונטרי קלוב"
יתקיים ברחבת הקלוב ביום ו' 21.9.73 בשעה 21.30
בתכנית האמנותית: „הגשש החיוור"
בקטעים נבחרים מכל תוכניותיהם
רקודים לצלילי תזמורת „זמרי החוף"
הנשף לחברים בלבד

מתחתנים?... מזל־טוב!!!
את ליל הכלולות תבלו בצורה נפלאה
בבתי מלון מפוארים בתל־אביב

מלון פלזיה	מלון מגדל שלום
99.— ל"י לזוג	80.— ל"י לזוג

המחירים כוללים:
לינה, ארוחת בוקר למיטה, שמפניה, ושמוש בכל שירותי המלון, כולל בריכת השחיה.

הזמנת מקומות: „און" — ארוחה ונופש בע"מ.
תל־אביב: רחוב ריינס 4, פינת ככר דיזנגוף
רחוב אלנבי 113 בפסג'.

עם גולדה למועצת אירופה

(המשך מעמוד 25)
בכנסת היה רוב בעד מלחמה וקול הנביע שוב אחרת. למחרת הסביר לי, כשפגשתיו במלון „דן", כי אבא אבן אמר לו שנתקבל שדר מג'ונסון המבקש לחכות. אבל המפלגה לא החליטה לחכות אם יבוא שדר וקול פעל שלא על פי עמדת המפלגה והסיעה. אשכול עצמו ידע היטב מה הוא רוצה. דע לך כי השידור האומלל נבע רק מעייפות פיסית. את ועדת חוץ ובטחון כינסו אמנם בשלוש לפנות בוקר, אבל היתה לנו הזדמנות קצת לישון ולהחליף כוח. אשכול לא נח לגמרי ולא ישן. אילו את דבריו אז היה קורא מישהו אחר ולא הוא, היה נאומו עושה רושם עצום על העם. הוא פשוט התבלבל מעייפות, אף כי תוכן דבריו היה מוצלח.

שאלה: האם לדעתך רצוי לצייד את ועדת החוץ והבטחון ב„שיניים"?

הררי: כשהוחלט על הארכת השרות בצה"ל משנתיים וחצי לשלוש שנים, סברה הועדה כי יש לשלם שכר מלא כשל חיילי שרות קבע בששת החדשים האחרונים. ביחידה בה שירתה בתי היה חייל, שבחופשות נשאר ביחידה ולא נסע העירה, כי ב־19 ל"י לחודש ובלי משפחה לא יכול היה לעשות דבר. וזה כבר בחור מעל גיל עשרים. משה דיין, שהיה אז שר הבטחון, סירב ואמר כי הכסף דרוש לציוד ולנשק הוא בא פעמיים לישיבות ועדת חוץ ובטחון להשפיע עלינו שלא לקבל הצעה זו ולבסוף „התפשרנו" שתשלום זה יצטבר לזכות החייל והוא יקבל את כל הסכום ביחד כאשר ישתחרר מצה"ל ובכסף זה ישתמש ל„סידורים ראשונים" כאזרח. וזהי דוגמה שהועדה לא נכנעה לשר הבטחון. הועדה מושפעה על ידי חבריה ורעיונותיה.

שאלה: האם היית רוצה כי תהיה לועדה סמכות אישור שגרירים, למשל?

הררי: אני מתנגד לזה. אני נגד העתקת השיטה האמריקנית. ניכסון רוצה למנות את קיסינג'ר לשר חוץ על קיסינג'ר לעשות סטריפ־טיז. אצלם זה אולי מוצדק כי אין אפשרות להביע אי אמון בממשלה, אבל אצלנו יש נשק של אי־אמון. חשוב שהממשלות בישראל תהיינה חזקות — אחרת אי אפשר לשלוט. אסור שממשלה תלך לכל מיני כיוונים אחרי כל משב רוח. הממשלה מנהלת את המדינה ולא הח"כים. הכנסת שומרת על הממשלה שתנהל היטב ואם אינה שבעת רצון היא יכולה להפילה על ידי אי־אמון.

אני „נץ הגיוני"

שאלה: האם השקפתך ניצית בעניני שטחים ושלום?

הררי: אני נץ הגיוני. אני נגד ויתורים לפני מו"מ ולא יכול להיות שלום בלי מו"מ. אז אני מוכן לויתורים. הן הצבעתי בזמנו בעד החלוקה. בישיבת המרכז שאלתי מי יצר את הקו הירוק שאין לעבור אותו. לא התנועה הציונית, לא מפלגת העבודה אלא מועצת הבטחון. ואנו יודעים מי המחליט במועצת הבטחון ועל סמך אלו שיקולים. מהי הנאמנות הזאת של „היונים" לקו הירוק? גם אני אינני רוצה רוב ערבי וחלקים של השטחים שאינם נחוצים — אפשר להחזיר במסגרת הסדר שלום. אבל כדאי לזכור שתל־אביב הופגזה בתותחים מקלקיליה. היה זה דוקא יעקב חזן שסיפר זאת לאלוף אהרן יריב, שבית ליד מקום מגוריו בכיכר מסריק בתל־אביב, נפגע מפגז.

שאלה: החל ב־1953 אתה יוצא לעצרת האו"ם כחבר משלחת הכנסת שהיא מייעצת למשלחת ישראל באו"ם. האם יש ערך לייעוץ זה ולנוכחותם של ח"כים בעצרת האו"ם?

מועצת אירופה ויהודי רוסיה

הררי: יש חשיבות רבה למשלחת הכנסת באו"ם. חברי המשלחת הם פקידי משרד החוץ ואינם יכולים להתנגד לשר החוץ ואילו הח"כים חופשיים. אחרי מבצע סיני התייצבתי יחד עם שני שגרירים לצידה של גולדה מאיר (אז שרת חוץ „ירוקה") נגד ויתורים ללא תמורה מספקת. זה גם חשוב לח"כים. אמרתי פעם ליעקב חזן כי רצוי שיסע לעצרת למען ייפתח לפניו עולם אחר. צריך לעבוד שם, ולא לעשות את השליחות למסע טיולים. אגב, בניגוד לחברי חשבתי כי החלטה 242 היא רעה בשבילנו ולא תיארתי לי שנחזיק מעמד בגבולות אלה כל־כך הרבה זמן.

שאלה: מה חשיבותה של מועצת אירופה מבחינתנו?

הררי: אנו המדינה היחידה הלא־אירופית, החברה במועצת אירופה, ומנם במעמד של משקיפים. אין לנו זכות הצבעה ולפעמים זה נוח כשאין צורך להצביע. הוחלט כי אין מקבלים משקיפים חדשים כך שישראל נשארת משקיפה יחידה. מועצת אירופה, זה רעיון של צ'רצ'יל, ששאף להקמת ארצות הברית של אירופה. זה מוסד של 140 פרלמנטים ו־140 ממלאי מקום נציגי פרלמנטים של אירופה החופשית, של הדמוקרטיות הפרלמנטריות. ספרד ופורטוגל לא נתקבלו כי הן דיקטטוריות ויוון יצאה או הוצאה אחרי התפיסה של הקולונלים. למועצת אירופה יש מועצת שרים, שהם שרי החוץ של 17 המדינות ולפי רוטציה כל פעם שר חוץ אחר הוא היו"ר של המועצה המתכנסת שלוש פעמים בשנה. לדברים כפרלמנט האירופי בשטרסבורג יש תהודה. הוא קיבל שתי החלטות חשובות בענין יהודי רוסיה. אחת התובעת מבריה"מ להתיר עליה לישראל — וזהו המוסד הבינלאומי היחיד שתבע זאת במפורש בהחלטה רשמית — והשניה, החלטה כתובה — אליה מצטרפים על ידי חתימה — נגד כופר התעודה. 104 חתמו עליה מתוך 140 וזה ללא תקדים. כמובן, שההחלטות האלה מחייבות עבודה קשה. שכנוע קשרים ויחסים טובים. יש חברים של המועצה שמתמנים להיות שרים בממשלותיהם והקשרים עימם נמשכים ומועילים.

שאלה: אתה נציג במועצת אירופה ובזמנו, לפני הועידה השניה לאחדות אפריקה בקהיר, נשלחת לכמה מדינות אפריקניות. האין מצב זה מציג את המבוכה שלנו שאנו קצת אירופים וקצת אסיינים, רוצים להנות מן הגוש האפרו־אסייני ומן השוק האירופי — ובסופו של דבר אנו בשום מקום?

הצעתי לסקו טורה לתווך

הררי: אנו מוכנים להשתלב עם אסיה. אבל אם נרצה או לא נרצה, אנו, לפי כל המיבנה התרבותי שלנו והדמוקרטיה ואורח החיים, המדינה הכי אירופית באסיה. האם קפריסין ומלטה השייכות לאירופה הן יותר אירופיות? והאם תורכיה יותר אירופית?

מי קבע מה זאת אירופה — האם זה גבול גיאוגרפי? ומתי נקבע? האם נתון הוא לשינוי? זה נקבע כשאי אפשר היה להגיע בשעתיים לאירופה ולכן כשמדברים על אירופה צריך לדבר על תרבות אירופית שהיא התרבות שהשתלטה על העולם במאה האחרונה. וזוהי התרבות „היהודית־נוצרית", וליהודים חלק ביצירתה. ולכן אירופה צריכה לראות אותנו כחלק ממנה.

לפני מבצע קדש הערתי בשיחה עם בן גוריון כי אמנם זה נשמע פנטסטי שאנגליה וצרפת מוכנות לעזור לנו אבל ברור שבאסיה ובאפריקה יאמרו כי אנו נציגי הגזע הלבן והמערב באיזור זה, ויהיה קשה להשתחרר מזה. אמנם הקשרים עם אפריקה נקשרו אחרי מבצע קדש. אבל מביטים עלינו כעל אירופים.

כאשר נפגשתי עם סקו טורה נשיא גיניאה אמרתי לו כי אנו פונים בדרך כלל למערביים שיתווכו בינינו לבין הערבים. אני חושב שאתה תוכל לתווך. נאצר יחשוב שאתה מתאים ואנו ניתן בך אמון. סקו טורה השיב כי נאצר הוא ידיד נפש שלו והוא מסכים איתו בכל מלבד על עניני ישראל—ערב. הוא גם נהג כלפינו בצורה הוגנת בועידה השניה לאחדות אפריקה אבל אחר־כך בא למצרים לביקור מיוחד וחתם עם נאצר על הצהרות נגדנו.

* * *

כאשר נכנס יזהר הררי לכנסת לפני 25 שנה הוא היה הקצין (מיל.) הבכיר בכנסת (הוא היה סגן־אלוף, חבר ביה"ד העליון לערעורים). סגני האלופים משה דיין ומשה נצר נבחרו, אך ויתרו על חברותם בכנסת והמשיכו בקריירה הצבאית (דרגות תת־אלופים ואלופי־משנה לא היו עדיין בצה"ל). היום, כאשר אלופים רבים מתדפקים על דלתות הכנסת מסתכל יזהר הררי אחורה בסיפוק; הוא עשה בחייו בדיוק את מה שרצה לעשות. כאשר החל לעבוד כעורך־דין הציב לעצמו מטרה להרויח כסף כדי שיוכל להתמסר לעניני ציבור ו־15 שנה אחרי שהחל לעבוד בעריכת־דין נבחר לכנסת הראשונה. מאחורי ארשת רצינית מסתתר איש תוסס המחביא התרגשות או כעס בפנים מביעי שלווה. ההומור והנסיון הפוליטי עומדים לו בימים אלה להפרד בכבוד מעשרים וחמש שנות חייו הייפות (והמעניינות) ביותר.

דירה אקסקלוסיבית בפתח-תקוה

״מראות נוף״
חברת הבניה האקסקלוסיבית
ידע אמריקאי,
תכנון מרשים ופרקטי,
פתוח סביבתי מושלם,
איכות בניה מעולה,
אוירה נעימה, כרי דשא.

והעיקר,
יחס אישי וייעוץ מקצועי חינם
ינתן לכל הפונה אל משרדנו:

מראות
MAROT - NOF
רח׳ נורדוי 7, פתח-תקוה,
טלפון 903882/3 (03)

שנה טובה

בפרוש השנה החדשה, הוסיפי לאוירה החגיגית-תה חגיגי, תה עם מסורת, תה שטעמו עמו למעלה מ-120 שנה, תה ויסוצקי.

הגישי לבני ביתך ולאורחיך, או העניקי לידידך כשי לחג את תה האיכות המפורסם בטיבו בעולם כולו.

תה ויסוצקי במבחר סוגי תה חגיגיים, מובחרים ומיוחדים: תה פגודה, תה היובל, תה זהב, תה ירוק ותה בשקיקים במשקל 2 גרם.

שתה בחג
שתה ויסוצקי

פורד מוסטנג II המכונית האמריקנית המהפכנית של 1974

רמה חדשה של מכונית קטנה ומשוכללת.

מוסטנג - נועדה לאנשים שאינם מוותרים על איכות ונוחות כשהם קונים מכונית קומפקטית.

בתוך גוף נהדר זה המעוצב להפליא מצוי מנוע של 2.300 או 2.800 סמ״ק. תיבת הילוכים אוטומטית. מערכת היגוי גמישה ומשוכללת (מגבר כח). מעצורי דיסקית (מגבר כח). וריפודי גומי מיוחדים וחדישים בפגושים. בקפיצים האחוריים ובשלדה למניעה מוחלטת של זעזועי דרך או רעידות מנוע.

והפנים - משופע ריפודים ושטיחים. מושבים רכים, רחבים ונוחים. לוח מחוונים משוכלל והדור. חגורות בטיחות, והצבעים חדישים רעננים ומרהיבים.

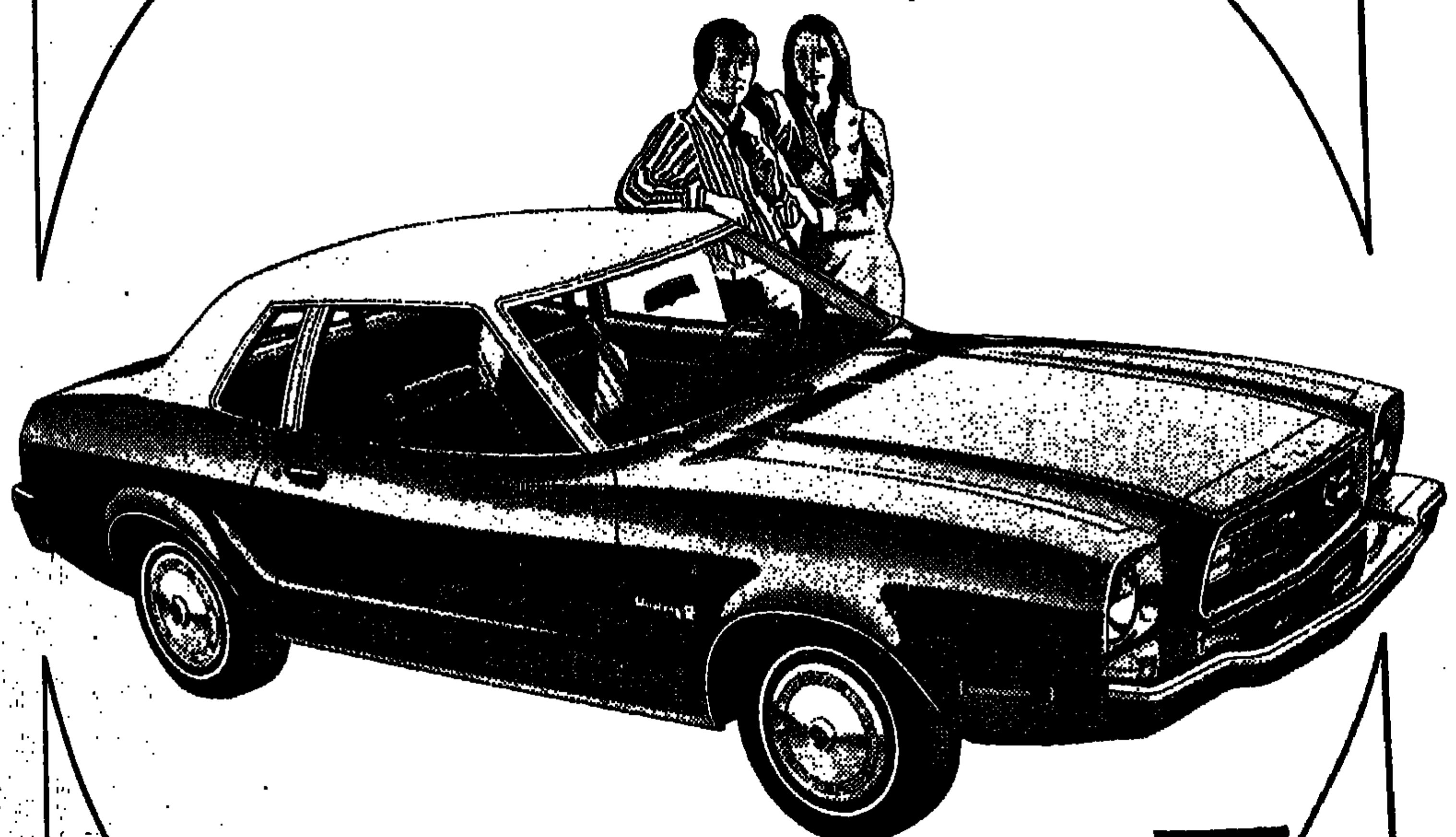

Ford Mustang II

קטנה יותר, יפה יותר, טובה יותר, בטוחה יותר.

Ford

חברה ישראלית לאוטומובילים בע״מ
מפיצי פורד בישראל
תל־אביב, רח׳ המסגר 8.
חיפה, רח׳ יפו 145. ירושלים, דוד המלך 11

החסד

צדוק אשל

...נחית אייזיק חבר ב־
...מועצת העיריה ?

...מעות על כך הגיעו גם לאוזני ...ייזו את שלוותו, ידידים טפחו ...שכמו, הקדימו לו שלום, ביק־ ...את קירבתו, ואילו הוא היה ...מוחה.

...שומע פה ושם רמזים, סב־ ...והשערות, אך הבוס, האיש ...טרם אמר דבר. האם בוד־ ...אם חלילה נכשל אי־פעם ב־ ...נאמנות ? ואולי תלוי ה־ ...נמאמץ שישקיע במערכת ה־ ...חות ?

...אייזיק עושה כמיטב יכולתו. ...הבוס נואם במלון „הגליל" הוא ...בשורה הראשונה. כשהלה ...אחר כך למועדון „אלישע", ...עם עובדי המספריות העי־ ...הוא נגרר אחריו. למחרת, ...מקיים ביקור במפעל ה־ ...רק יוצא הבוס מהמכונית ...אייזיק בין מקבלי פניו.

...שהבוס יראה אותו, ישמע ...הוא נהנה מבדיחותיו ויראהו ...כף בהתלהבות. והנה, ערב ...כשנדחק ללחוץ ידו של ה־ ...הביט בו הלה והפליט כך ...אגב ; „ואיך העניינים ...אייזיק ? רואים אותך ב־ ...חוגי בית אתה עושה ?"

...ולא פירש — ושנתו של ...נדדה. למחרת דחק שישבצו ...בין המרצים בחוגי בית, בי־ ...שילחו אותו לשכונות מרוח־ ...לחץ שיצרפו אותו למחוזרים ...האמהות לצורך שיכנוע בוח־ ...הססנים, נלחם על כלילתו בין ...תריסר העסקנים הבכירים ה־ ...את האורחים לצלצל אלי־ ...לשאול כאוות נפשם.

...אייזיק יודע תשובה לכל שאלה, ...מה המציקה לו באמת — ...הא חבר במועצת העיריה ?

...הוא מנסה לברר זאת בעקיפין, ...ונבי בפרוזדורי המפלגה, ...און לשיחות „חברינו", מת־ ...לעוזר הראשי של האיש ה־ ...עושה מאמץ להתחבב על ...ידו, מחפש דרך אל המקור־ ...ניותר. לשווא. חללו מדברים ...בערב מעוררים תקוות, ...עוטים פני ספינקס.

...אייזיק נקלע בין תקווה ליאוש, ...נחלש. רוחו נכאה. תוקפת ...עצבנות, גם השיעול הקצר ...ידעו כבר חצי־תריסר שנים ...אליו. ידידו הרופא מציע גלו־ ...ארגעה, האשה תובעת בתוקף ...את הבראה.

...אחר הוא מסתגר בחדרו, ...ורבה עד שמחליט לעשות ...מצלצל אל העוזר הראשי ...ראיון דחוף עם הבוס ה־ ...הוא מוכרח לשוחח אתו מייד. ...שעה הוא כבר ניצב מולו. ...ידו בחמימות : „מה אוכל ...למענך ידיד ותיק ?" איי־ ...משתדל לא לגמגם ושואל ישר ...הוא יודע שהלה אינו חייב ...יכול לתגיד כי הדברים ...טוכמו, ועדת המינויים מת־ ...רק בעוד שבועיים, גם ללש־ ...יש דעה והגוף הבוחר הוא ...הסניף. אייזיק יסתפק בכך ...מפי הבוס שיש לו סיכוי. ...בא בחשבון, שיש תקווה. ...הבוס הגדול רגוע, שלו, שו־ ...בטחון עצמי, אינו משהה תשו־ ...ועונה חד וחלק : „התשובה ...לא תהיה חבר במועצת ...העיריה".

...הפגישה מסתיימת מייד. אייזיק ...ישר לביתו, שכב במיטתו ...בתרדמה עמוקה.

...למחרת הביט החוצה וראה שמים ...הרגשת רווחה אספה או־ ...הבחין, שידיו לא רועדות יותר, ...מאושש וגם השיעול ה־ ...הרפה ממנו.

...בראי וראה לפניו אדם ...ונינוח, איש היודע את מקומו. ...טובה גדולה עשה לו הבוס ...שהוציאו מאי־הוודאות ו־ ...אותו מאשליות.

...חסד.

Audio Sonic JAPAN

AUDIO SONIC

סטריאו מושלמת

30w

30 ס״מ צלחת

במחיר הזדמנותי

של -.2190 ל״י

מערכת

אנו גאים
לחציג מערכת
הסטריאו החדשנית
והמשוכללת ביותר „אודיו סוניק"
מתוצרת יפן, המערכת מוצעת במחיר
הזדמנותי של —.2190 ל״י לתקופה קצרה בלבד.

ניתרונות „אודיו סוניק":

- הפעלה נוחה ● עיצוב מודולרי מרשים
- עוצמה של 30W ● צלחת התקליט ״12 (יחידי מסוגו)
- רדיו מצוייד ב־A.M — F.M — MPX — AFC

דרוש לראות „אודיו סוניק" בחנויות מובחרות.

Audio Sonic JAPAN

מפיצים בלעדיים:

אלמור סוכנויות יבוא ושיווק בע״מ

כיכר המדינה, רחוב ח׳ באייר 24, תל־אביב, טלפון 265187

AUDIO SONIC · REXTON · TRITON

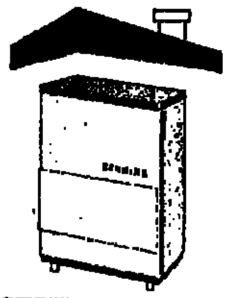

חימום מרכזי

עבור תנורי

נורלית

SENKING

חיפה נורלית, דרך ה־עצמאות 51, 644413 ; מוור, רח׳ הפועל 10 ; צוקרמן, רח׳ הנביאים 10 ; קוז, דרך העצמאות 17 ; אמתין, דרך העצמאות 56 ; מיקרודין, רח׳ הצופים 7 ;

ק. מוצקין טטרון, רח׳ ה־שופטים 11 ; ספיניה הולנ־סי־נגה, רחוב דפנה ; טבעון שפר, רח׳ הכלניות 5 ; עפולה טריביץ, תל־עדשים ; טבריה קוז חיים, רח׳ הגליל ; זכרון יעקב סומרנץ, רח׳ ביאליק 18 ; פרדס חנה דיקמן צבי, רח׳ האורנים ; חדרה שוויצר, רח׳ הרברט סמואל 68 ; נתניה אחים פיקס, רח׳ הרצל 51 ; הרצליה שטראוס, רח׳ סוקולוב ; הוד השרון אורסו, רח׳ הבנים.

תל אביב כלן, שדרות דוד המלך 1 טל. 268065 ; פתח תקוה צוער, 912863 ; ירושלים גלעדי, רח׳ ריב־לין 8 ; קרית נת יהודאי, מושב שדה משה ; באר שבע שלה טלפון 3061.

בית הורים

ומחלקה לחולים כרוניים
רמת טבעון
חברה ישראלית — קנדית בע״מ
קרית טבעון
רח׳ החורש 23־25
טלפון 931229
ת.ד. 1026 קרית טבעון

מזמין הורים ליהנות מ־:

- גן פרוות
- בנין חדיש עם כל השכלולים
- הסקה מרכזית
- פעמון ליד כל מיטה
- השגחה רפואית 24 שעות ביממה
- פעולות חברתיות ותרבותיות
- מכון לפיזיותרפיה
- ריפוי בעיסוק
- מטבח כשר ודיאטטי

אנו שולחים פרוספקט לפי הזמנה.

גבר !!!

כדי לקנות אמצעי מניעה אינך צריך להתבייש

אמצעי מניעה במבחר גדול

מארצות שונות
במחירים מיוחדים
פרוספקט חינם
ווס, ת.ד. 29101 ת״א

פרסום אתגר בע״מ

שמלות הריון
רות
חיפה
טל. 642243
רח׳ הים 4 (פנת הרצל 42)

חרוזים וחלקי תכשיטים

במבחר עצום עם הדרכה בהרכבה עצמית
„משכן", חיפה, רח׳ בלפור 3 קומה ב׳

קונים מצלמות משומשות

פוטו ספפורט, בן־יהודה 8, תל־אביב.

בחיפה
בגדי הריון אליבה
בית הקרנות
רח׳ הרצל 18, בחצי ה־קומה טל. 660314

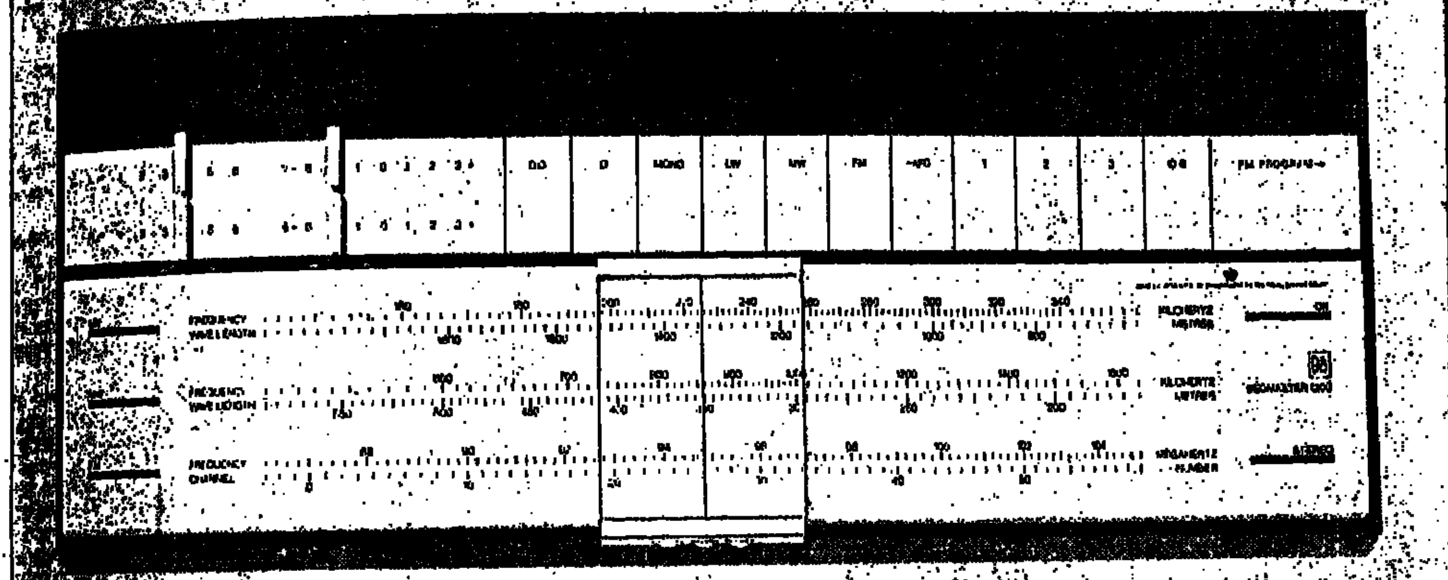

B&O סימפוניה של איכות ויופי

סימפוניה של איכות ועיצוב, יצירה נהדרת שנולדה משילוב תיכנון מקורי-נועז וביצוע קפדני-מושלם במערכות הסטריאו של B & O. חידושים טכניים בלעדיים בשיטת ה - INTEGRATED CIRCUITS.

BEOMASTER 1200 — דוגמא מצויינת לתפיסה חדשה בטכנולוגיה ועיצוב. לדגם 1200 טיונרים AM/FM. הטיונר FM — בעל רגישות גבוהה במיוחד לקליטת שידורים סטריאופוניים. מכוון אלקטרוני — מאפשר קביעת תחנות מראש. יחס אות/רעש של 26 DB (1 MICROVOLT).

ל-BEOMASTER 1200 מגבר סטריאו היי-פי הפקת צלילים גם במימדים קואדרופוניים. הודות ללוח הפיקוד הבנוי על המשטח העליון — ניתן המכשיר להרכבה אנכית.

המכירה לעולים — גם בלירות ישראליות.

לכל מעונין — ישלח עלון מפורט.

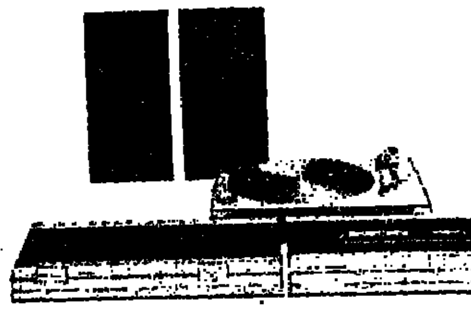

רויאל אלקטרוניקס

נציגים בלעדיים לישראל של Bang & Olufsen a/s דנמרק

חיפה רחוב הנמל 48 ת.ד. 1159

סוחרים מורשים: תל־אביב: „סטריאו", בן־יהודה 246. סלון „קר־אור", אלנבי 109. **ירושלים:** „רדיו לוי", שמאי 17. **חיפה:** „סלון מחיר", הנביאים 17. צלילים בע"מ, שדי המגינים 54. „רדיו ריבר", הרצל 25. **קרית־מוצקין:** „פלג בע"מ" שדרות השופטים 13. **נתניה:** האחים פיקס, הרצל 51. **נהריה:** T.V. רון, ככר העיריה. **חולון:** „ערוסי", שנקר 42. **בת־ים:** „סלון הנשיא", בלפור 39. **גבעתיים:** בונק זאב, סירקין 15. **רמת־השרון:** „סיגנל" — מרכז הסטריאו, סוקולוב 60. **רחובות:** „אלמור", הרצל 208. **באר־שבע:** „מרכז המוסיקה", קק"ל 197.

הבעל הנצחי מול המאהב הנצחי

(המשך מעמוד 21)

— ברגע מסויים פאול פאולוביץ' הוא שלמה בר־שביט".

עדנה מספרת, כי המנהל האמנותי של „הבימה", שמעון פינקל, הוא שהציע לה לביים את „הבעל הנצחי". היא נזכרת, כי לפני עשרים שנה שיחקה, ב„קול ישראל" — בבימוי של מיכאל אלמז — בתסכית על־פי הסיפור הזה עצמו. היא מילאה אז תפקיד שאינו מופיע בעיבוד שלפנינו — מאורה, המשרתת של ולצ'אנינוב. „זו עבודה רביעית שלי על דוסטוייבסקי. ביימתי ב„גלי צה"ל' תסכית בן שעתיים, את ,שדים' בעיבודו של קאמי; ועם שלמה בר־שביט עשיתי ב„קול ישראל' את ,התקוקדיל'; ושם עיבדתי וביימתי גם את ,לילות לבנים'. יחד עם תפקידה של מאורה, הרי זה ארבעה.

„אבל, כאמור, גדלתי על דוסטוייבסקי, ובגיל 15, כאשר גיליתי את האכסיסטנציאליזם — גם זה היה דוסטוייבסקי, שהרי האכסיסטנציאליסטים מצאו בו את אבי הספרות הזאת. הוא נחשב בעיני יותר מכל סופר אחר".

יחסים כמעט אירוטיים

לעדנה שביט „אין קונצפציות לגבי מחזות. אני מנסה לברר על מה המחזות, במה בעצם אני עוסקת. זה ענין של החלטה, כי לגבי יצירות־מופת קיימת תמיד בחירה. קח, למשל, את ,המלט' לשייקספיר: קיימות עשרות רבות של קונצפציות לגבי המחזה הזה, וכל אחת מהן תוכיחת את עצמה. במקרה הקונקרטי אני מטפלת בנושא האשמה, או לכשתרצה, החטא ועונשו. אלא שכאן קיימת הזיקה בין החטא והעונש, באמצעות שתי דמויות, שמערכת היחסים ביניהן יכולה להראות כמעט אירוטית.

„את ,הבעל הנצחי' אפשר להבין כיצירה שמטפלת ביחסים אירוטיים בין שני גברים. כל ספרי־כיס יכול לומר, שגבר המתקשר עם מאהבה של אשתו, ביודעין או שלא ביודעין, בעצם קושר קשר אירוטי אל הגבר השני. אבל זו ספרות־הכיס הפשטנית והוולגארית. אף לא לרגע אינני אומרת, כי פאול פאולוביץ' וולצ'אנינוב מודעים לזרם־מעמקים זה. ברור, כי יש ביניהם משיכה עצומה ודחייה עצומה בעת ובעונה אחת. והקשרים ביניהם הם סאדו־מאזוכיסטיים, פרוורטיים, כשמדי פעם בא לידי ביטוי האור הגדול של האהבה או האנושיות. וכשכל זה מתגלגל לחטא ועונש, לשופט ונאשם, זהו נושא מרתק ונפלא".

אני מצטט באוזניה קטעים מתוך הגיגיו של ולצ'אנינוב, על אודות יחסיו עם טרוסוצקי:

„אמת מוחלטת — קבע, כי שהוא מעמיק בלי הרף ושרקע בניתוח הענין — קוואזימודו זה מן העיר ט. היה שוטה גם נדיב במידה מספקת בשביל להתאהב במאהב של אשתו, שבמשך עשרים שנה לא הבחין בה מאומה! הוא כיבד אותי תשע שנים, חוקיר זכרי, ואת ,אמריי' שמר בזכרונו. ריבון־עולם! — ואני לא ידעתי דבר! הוא לא יכול לשקר אתמול! אך האם אוהבני אתמול, כאשר התוודה באהבתו ואמר: ,ניישב חשבון', כן, מתוך זעם אהב; זו היא האהבה החזקה ביותר...

„אך הן יכול להיות, וודאי שהיה כך, שאני עשיתי עליו רושם עצום בימי שבתי בט... — בפירוש, רושם עצום, ו,מרנין', ובפירוש בשילר שכזה בדמות קוואזימודו עלול היה הדבר להתרחש! הוא ראני בשיעור מוגזם פי מאה, לפי שהפלאתי אותו רב מדי בבדידותו הפילוסופית... מעניין היה לדעת, במה, בעצם, הפלאתי אותו! באמנה. אולי במראה הצח של כפפותי וביכולתי לנעול אותן. הקוואזימודים אוהבים את האסתטיקה, הוי־הוי, נוח מאוד אוהבים הם!...

„הם, הוא הגיע הנה כדי ,להתחבק אתי ולפרוץ בבכי' — כפי שהוא עצמו התבטא בצורה נקלית ביותר, כלומר, הוא נסע הנה בשביל לשחוט אותי, ואך חשב שהוא נוסע כדי ,להתחבק ולפרוץ בבכי'... גם את ליזה הביא עמו. ומה היה, אילו פרצתי בבכי יחד עמו — אפשר שהיה סולח לי באמת, כיוון שמאוד נכסף לסלוח!... מה נואש שנה היה, כאשר הכריחני להתנשק עמו! אולם אותה שעה לא ידע, נוח יתיה בסופו של דבר — אם יתחנק. ואו יישחט!... בעל־הגוונים הגינוון ביותר הריהו — הגינוון בעל רגשות־נדיבים, דבר זה, פאול פאוולוביץ'. יודע אני מתוך נסיון עצמי" (עברית: מ.ז. ולפובסקי).

בזכות „הקיטש העלילתי"

הביוגראף והמבקר המצויין של דוסטוייבסקי, קונסטאנטין מוצ'ולסקי, רואה ב„פינאלה" זה את ביטויו הנחרץ של הקשר המיסטי שבין „הבעל הנצחי" ו„המאהב הנצחי", שני הצדדים של הדמות הכפולה. המהווה את ציר הרומאן, ביטוי המיתמלא כאן תוכן פסיכולוגי ממשי. כשקראתי זאת אנוכי, חשתי גם בגיונו של האופי הרוסי כפול־המהות — החיבוק והשנאה. הקיימים זה בצד זה וזה בתוך זה — והרי מי כדוסטוייבסקי הפליא לרדת אל מעמקי האופי הזה, הלאומי, כשם שהפליא לצלול בתהומותיה של נפש האדם שמעבר לסייגי אומה וארץ.

„בעבודת הבימוי שלי לא נכנסתי לפירוט ההיסטורי", אומרת עדנה, „אבל הבאתי בחשבון את הטמפראמנט הרוסי הקיצוני, המעברים החדים ממצב־רוח למצב־רוח ומעניין לעניין, ואת המיבנה הגרוטסקי ששיווה דוסטוייבסקי ליצירתו. זאת ועוד: ניסיתי להקפיד מאוד שהצד הרעיוני לא יעיב על מה שאני מכנה בשם ,הקיטש העלילתי'. כי ,קיטש עלילתי' זה הריהו יסוד מהנה ביותר בתיאטרון ואני מאמינה, כי התיאטרון הוא לא רק חומר למחשבה, אלא גם סוג של הנאה, תענוג ושעשוע. אם דוסטוייבסקי מתיר לגיבוריו ולעצמו לרוות את מלוא ההנאה מסיבלם — אז שגם הקהל ישתתף בחגיגה הזאת!".

הזדמנות לקנות מתנות במחירים נוחים ובתשלומים ב־אלרד

צבי אור

מוצרי חשמל, אלקטרוניקה וצילום

תל־אביב, רח' אלנבי 106, טל. 621924

רשמקול קסטות CROWN

דגם CTR־320W תוצרת יפן. פועל על סוללות וחשמל, אוטומטי. אביזרים: תיק עם רצועה עם הארכה לכתף, מיקרופון עם מפסק יד ונרתיק, סטנד למיקרופון, אוזניה, קסטה, כבל חשמלי, 4 סוללות. 7 טרנזיסטורים, גודל: 24.1X17.1X5.2 ס"מ. המפעיל הרשמקול כה פשוט, שאפילו ילד יכול לבצע הקלטות מעולות בנסיון ראשון. כפתורי הפעלה נוחים להפעול מבטיחים מקסימום יעילות. מפלט קסטה. ניתן להקלטה עד שעתיים. צורתו הנאה ונייידותו עושה את השימוש לקל ומהנה.

שי: 4 סוללות וקסטה, אחריות לשנה.

תשלום ראשון: —.60 ל"י והמכשיר בידך.

פטיפון רדיו FINE TONE

תוצרת טיוואן פועל על סוללות וחשמל.

Frequency: 530-1605 Kc

Sensitivity: 48 DB-54 DB / 50 MW

Speed: 33-1/3; 45 & 78 RPM

בנוי כולו על טרנזיסטורים, 3 מהירויות. ראש קרמי. ישנו גם מתאם עבור תקליטים קטנים. גודל: "3/4 12X"3/4 3X"3/4 12 משקל 6.5 LBS. נייד, משוכלל, בעל איכות גבוהה, עיצוב מרהיב ואלגנטי.

שי: תקליט ר־4 סוללות לזמן ארוך. אחריות לשנה.

תשלום ראשון: —.40 ל"י והמכשיר בידך.

מלא וגזור, צרף צ'ק או המחאת דואר ושלח.

לכבוד **אלרד — צבי אור**, אלנבי 106, תל־אביב

אני החתום מטה מזמין.

1. ☐ **רשמקול קסטות CROWN CTR-320W** במחיר —.560 ל"י במזומן, או —.610 ל"י בתשלומים שהם: —.595 ל"י + —.5 ל"י אריזה + —.10 ל"י משלוח. —.60 ל"י תשלום ראשון והיתרה ב־10 תשלומים חודשיים בני —.55 ל"י כל אחד.
2. ☐ **פטיפון רדיו FINE TONE** במחיר —.395 ל"י במזומן, או —.440 ל"י בתשלומים שהם: —.425 ל"י + —.5 ל"י אריזה + —.10 ל"י משלוח. —.40 ל"י תשלום ראשון והיתרה ב־10 תשלומים חודשיים בני —.40 ל"י כל אחד.

(מחק את המיותר)

אני מצרף בזה דמי קדימה (צ'ק או המחאת דואר) ע"ס..........ל"י. את היתרה הנני מתחייב לשלם ב־10 תשלומים חודשיים בני..........ל"י כל אחד. הנני מקבל על עצמי התחייבות זו במלואה ומבקש כי תו"א בה שטר התחייבות על כל הנובע ממנו. אני רושם לפני כי הנכם מתחייבים לשלוח לי..........תוך 10 ימים מיום קבלת ההזמנה במשרדכם.

שם.......... כתובת.......... טל.......... ת.ז..........

מקום העבודה וכתובתו.......... תאריך.......... חתימה..........

(רשאים לחתום מגיל 18 ומעלה)

עם כל רכישה — מתנה

מיץ מיץ מיץ פז

„אני אוהב מיץ פז"

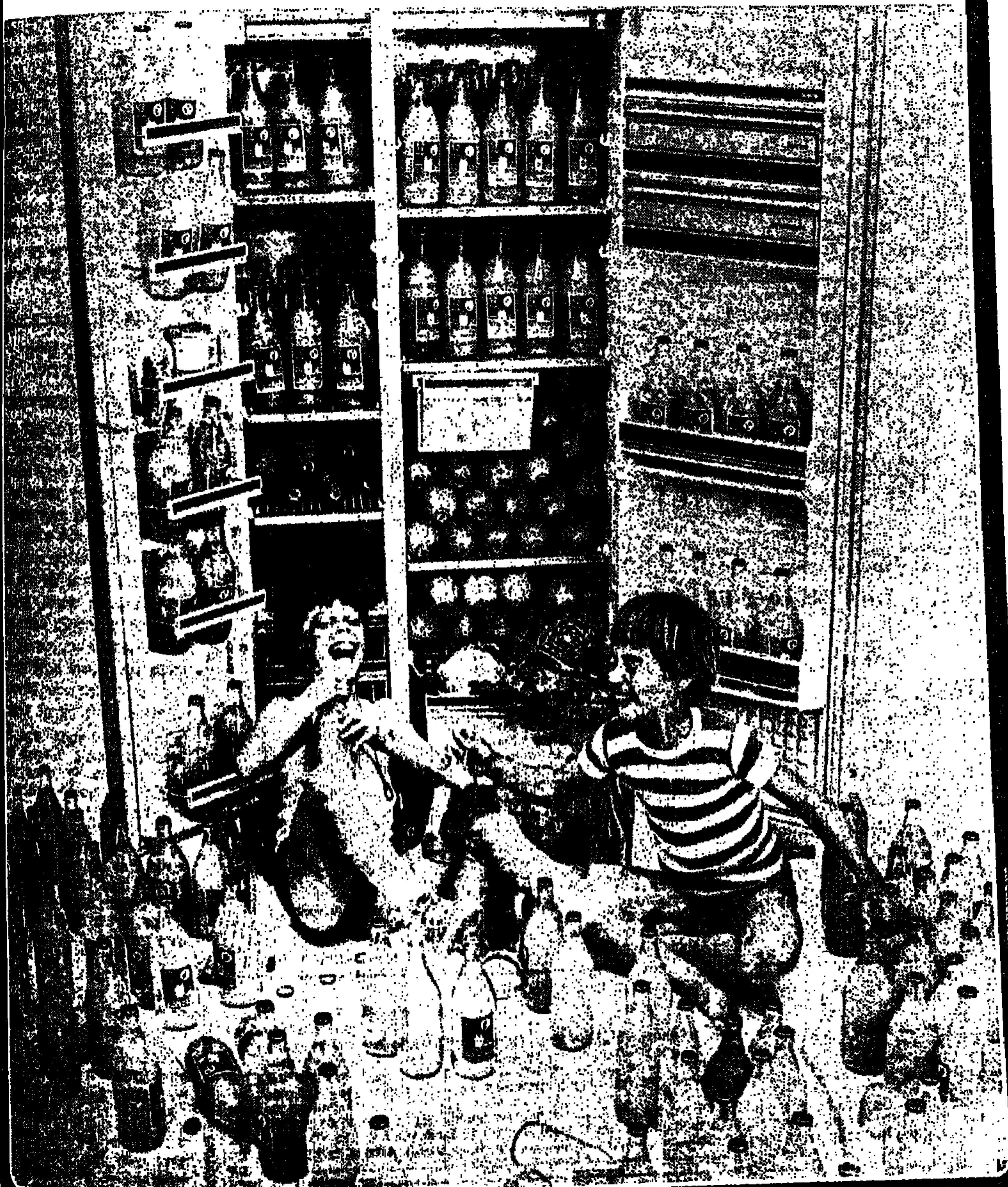

הטיול המשפחתי

(המשך מעמוד 37)

ואלי". מעל למעגל ה־ ...יף את המנורה צו־ ...ה של ארון קודש, ש־ ...ראשו דגם של קונכיה. ...ף הפתח מצוייה כ־ ...ונת ארמית המציינת ...ונ את אנשי הקהי־ ... היהודית, שסייעו ...עשת הפסיפס והיא ...סתיימת במלים — ...שלום" ו„אמן".

נמשיך בכביש היוצא ...יריחו צפונה ונגיע ל־ ...שת דרכים, בה ניפנה ...מינה (בהתאם לשי־ ...ט) בכביש שיביאנו ...פתחו של אתר אר־ ...הישאם (חירבת אל־ ...מפג'ר), שעל גדתו הצ־ ...נית של ואדי־נועימה. ...מקום שרידים מרשי־ ...מים של ארמון חורף ...מאר, מימי החליף ...הישאם אבן עבד אל ...מאליק לבית אומייה, ...אשר התנוסס כאן בכל ...פארתו במאה ה־8 ו־ ...הרס ברעש אדמה שפ־ ...קד את האזור בשנת ...747. בחפירות שנערכו ...אתר ב־1937 נחשפו ...שרידי מזרקת מים מ־ ...שוננות; בית מרחץ ו־ ...בריכת מים; מסגד ורצ־ ...פת פסיפס. חלק מן ה־ ...ממצאים שוחזרו כיום ו־ ...המקום מוחזק בידי ר־ ...שות הגנים הלאומיים.

לאחר ביקור בארמון־ ...הישאם, ננוע בכביש ה־ ...ראשי דרומה, אתו נגיע ...אל מרכזה של יריחו.

מי שזמנו בידו יוכל ...לנסוע מכאן לחוף ים ...המלח ולבלות את שא־ ...רית היום במנוחה ורח־ ...צה בעין־פשחה, המרו־ ...חקת מיריחו כ־23 ק"מ.

אורך מסלול טיולנו ...מרמאללה ועד ירי־ ...חו כ־45 ק"מ.

יהודית אופנת הריון

חוי נאה
משמלות הריון
מהמבחר הגדול
יהודית
שיב ושרות מעולה
תל־אביב
רח' הכרמל 39
(בית שלישי
מפינת אלנבי)
טל. 56980
פתוח כל היום

מבצע שי לרגל החגים

בבתי הכל־בו בארץ

המשביר לצרכן, בכל בו שלום, בכל חנויות שקם

5 הצעות חדשות מ-

Black & Decker

52 DN - מקדחה חזקה ביותר!

רק 298 ל"י

52 DN - מקדחה חזקה ביותר! מקדחה 10 מ"מ 52-DN עם בידוד כפול ו־2 מהירויות. מיועדת לחובבים האוהבים "לעשות זאת בעצמך" וכן לבעלי מלאכה. ה־52 DN חזקה ומוכרת ככלי עבודה אידיאלי לכל מקום ולכל מצב.

שי חינם

בשווי של 60 ל"י

HSS

עם כל קניה של מקדחה 52-DN או מערכת כלים 535 D. מערכת 12 מקדחים ומדגש באריזה שימושית מיוחדת המאפשרת בחירת המקדח.

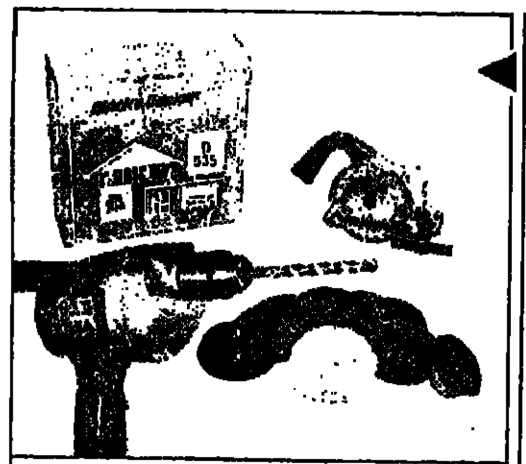

מערכת כלים 535 D כוללת מקדחה 10 מ"מ ואביזרים שונים לשימוש בבית המודרני.

רק 298 ל"י

מיועדת במיוחד לחובבים האוהבים "לעשות זאת בעצמך".

בלאק אנד דקר

רח' מרדכי 50 (מול הסינרמה), ת"א. טל: 36811, 38658.

שי חינם

עם כל קניה של אחד משלוש המקדחות האלה תקבל חינם מערכת 3 מקדחים לקידוח בקירות, בבטון וברצפות. (וידיה) 4-5-6 מ"מ.

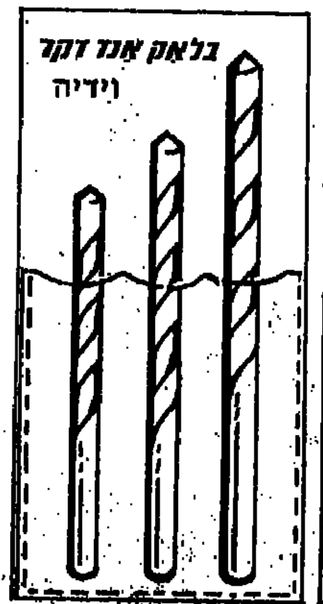

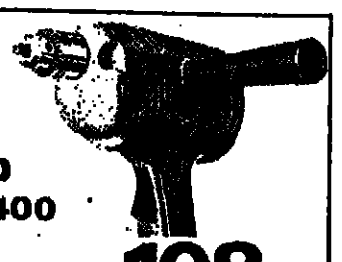

מקדחה
D400 6 מ"מ
רק 108 ל"י במקום 128 ל"י

מקדחה D520
10 מ"מ - 2 מהירויות
רק 199 ל"י במקום 235 ל"י

מקדחה DN 70
בידוד כפול - 10 מ"מ
רק 156 ל"י במקום 185 ל"י

הרב השבוי נשא את בת ראש השבט

(המשך מעמוד 17)

קהו. נדנדת חייו — מרב לעבד ומעבד לאדון, מביקתה בג׳ונגל לארמון, וקידוש אשת שחורה וטבילתה במקווה ומילת בנין במו ידיו... ייתכן שדבר לא ביקש עוד יצחק יצחק מעברי, מלבד שלוות נצח. לתאסף אל עמו בנסקט.

ואז בא עליו כרות סערה הרס״ר חזי האוסף פזורות ישראל. בא עליו, נטל אותו בציצית ראשו והביאו ארצה ישראל, וב„שער מנשה״ מקבל האב הזקן את בנו מנשה, ואת אפרים, ושאר הבנים והבנות, שהיהודי הקטן והגא ידע להעניק להם דת והשכלה ותרבות וקשר לעמם — שולחים אגרות קטנות והם באים לראות את אביהם שחזר לחיק עמו לחיות, לרוות עוד קצת נחת.

ומי שלא מאמין בסיפור אגדת זו שהוא אמת לאמיתה, לשער מנשה יסע. הוא יראה שם פלא חי. אגדה נושמת, בעלת עינים נוצצות, וחיוך טוב, ולתגים מימים רחוקים לפני תשעים שנה, ודבקות באמונה ומסורת, וכוחו של ספר תנ״ך קטן, ומה זה יהודי — כשיש אמונה וההשגחה העליונה לצדך, ובמה עוסקים רס״רים עם שפמים כשהם יוצאים לגימלאות.

מכרה זהב מצוי בשער־מנשה. לרשותכם.

ביצד לתכנן את חדר הילדים לפני קניית הרהיטים?

הכנסו לאחת מחנויות „כל־גיל״ והתכוננו היטב סביבכם אין ספק. רהיטי חדרי־ילדים באיכות מעולה ובעיצוב מרהיב. אך במה לבחור? כיצד ישתלב הריהוט בחדר הילדים? ובכן, אל תבחר מיד. דרשו (ואנו לשמח לתת) את סידרת הדגמים המוקטנים של רהיטי „אורן״. עתה תרכיבו ותכננו ביישוב הדעת את חדר־הילדים הרצוי. לאחר מכן תובלו לשוב אלינו ולקבל את הרהיטים עצמם, טובים, יפים ומעל לכל — מתאימים לחדר הילדים אותו תכננתם.

רהיטי "כל גיל"

תעשיית רהיטים גבעת ברנר, טלפון 952177

סוכנויות מכירה:
תל־אביב, „כל־גיל״, דיזנגוף 201
ירושלים, „כל־גיל״, יפו 17
חיפה, „כל־גיל״, החלוץ 28
חיפה, „כל־גיל״, הרצל 8

קרית אתא, „כל־גיל״, מרכז מסחרי חדש
אשדוד, „בנגיי״, מרכז מסחרי א׳ 75
באר־שבע, „פרובסדי״, פסג׳ רסקו
בני־ברק, „שטיצברג״, ר׳ עקיבא 90
באר־שבע, „כל־גיל״, החלוץ 86
בת־ים, „כל־גיל״, מגדל נחום
חולון, „כל־גיל״, סוקולוב 51
נתניה, „כל־גיל״, סמולנסקי 6
קרית מוצקין, „כל־גיל״ שד׳ השופטים 7
עכו, „כל־גיל״, רח׳ בן עמי
ראשל״צ, „כל־גיל״, רוטשילד 43
רמת־גן, „כל־גיל״, הרצל 57
פתח־תקוה, „כל־גיל״, חפץ חיים 2
חדרה, „עולדן״, הרברט סמואל 62

חדרה, „פינת חילד״, הרברט סמואל 47
טבעון, „אפריון״, מרכז מסחרי חדש
טבריה, „צברי״, רח׳ רנוב״ים
כפר־סבא, „במבי״, ויצמן 54
כרמיאל, „שי לילד״, מרכז מסחרי
נהריה, „מ. נדלר״, ככר העיריה
עפולה, „צברי״, ירושלים 1
צפת, חרשקוביץ ינקו, רח׳ ירושלים
רחובות, פופובסקי, בנימין 6
רמת־השרון, „צפריר״, סוקולוב 66
רעננה, „רהיטי רעננה״, אחוזה 109
תל־אביב, „כל־בו שלום״, מגדל שלום
תל־אביב, „עופרי״, הרצל 63
לוד, מור הרצל 34

ארקום א.ק.

אופנת בגדי הריון
דוגמאות חדישות
במבחר גדול
„כלילת יופי״
ת״א, דיזנגוף 109
טלפון 231948

הפסיקי להלחם בג׳וקים בשיטות הישנות..!
חסול מוחלט של ג׳וקים נמלים ושאר החרקים בדירות ובתי־עסק. אחריות לשנה. להזמנות שרות:
ר״ג — טלפון 790114,
אשקלון — טלפון 3702,
אילת — טלפון 3012.
שרות להדברת מזיקים
איתן עמיחי

בוטיק למידות גדולות
שמלות וחליפות
דגמים חדישים
בגדלים עד 54
אופנת
זייפר
תל־אביב
רח׳ בן־יהודה 102

פאה לגבר
מודרני
150 ל״י
פאות לנשים
במחירי פרסומת
סלון „יונל״
אלנבי 93, ת״א
טל. 625682
גזור ושמור

שפע ירקות טריים בהקפאה עמוקה במחירים מיוחדים.

מבצע סנפרוסט לחגים 19.9-19.10

גזר קוביות 400 גרם	~~1.30~~	1.11	
סלרי 400 גרם	~~1.60~~	1.28	
כרוב ניצנים בקופסה	~~1.85~~	1.67	
בצל קצוץ 250 גרם	~~0.70~~	0.63	
שעועית ירוקה 400 גרם	~~2.20~~	1.98	
ברוקולי בקופסה	~~1.85~~	1.67	
תמרים 400 גרם	~~2.50~~	2.13	
פלפל קצוץ 400 גרם	~~1.85~~	1.48	
קישואים 400 גרם	~~1.60~~	1.28	
ירקות מעורבים 400 גרם	~~1.85~~	1.58	
אפונה וגזר 400 גרם	~~1.85~~	1.58	
כרובית 400 גרם	~~2.20~~	1.87	
אפונה 400 גרם	~~2.20~~	1.98	

מרכז מכירות מוצרי תשלובת פולגת

PIERRE CARDIN
PARIS

Lee

חליפת הערב פולגת

אומן

MASTER מאסטר

גהוץ תמידי
Diolen
SILVER CIRCLE

polgat
ALL WOOL
SuperSet

בגיר · פולגת · אומן

ז'קטים וחליפות PIERRE CARDIN, חליפות ומכנסים „בגיר",
בגדי ספורט ומכנסי ג'ינס של Lee, חולצות סרוגות
לגבר ולאשה, „אומן" ועוד.
בחנויות אומן המבחר הגדול והמגוון ביותר של
בגדי תשלובת פולגת בכל המידות והגוונים.

אומן

תל אביב רח' אלנבי 100
חיפה רח' הרצל 18 (בית הקרנות)
ירושלים דרך יפו 42 (ככר ציון)

בוטיק פייר קארדין
תל-אביב, רח' אלנבי

פרסום מ.ז.ק.

„גן העדן" הזול הוצף בהתייקרות

מאת יצחק גטביר (הונג-קונג)

מה מעסיק כיום את הונג-קונג הרחוקה? יוקר. החיים המאמיר והולך; שכר-הדירה שכבר מזמן יצא מתחום השגיידם של סתם בני-אדם; הפשע — ששיעורו בכמות ובאיכות, מחריף והולך; שחיתות — משרתי ציבור מתעשרים בדרך מיסתורית; הוצאות מנופחות של הממשלה; אפליה של ותיקי הונג-קונג לרעת לעומת „עולים חדשים".

אכן, סדנא דארעא חד הוא.

ואולם יש לזכור כי הונג-קונג היתה, במשך שנים רבות, גן-עדן עלי אדמות מבחינת מחיריה הזולים לאין שיעור מאלה שבמקומות אחרים בעולם. חריצותם הרבה של התושבים והסתפקותם במועט שבמועט, איפשרו להונג-קונג לייצר מכל טוב, ובזיל הזול. אמנם תנאי החיים של הפועל לא היו מעולם מעוררי-קנאה — אבל הוא הצליח להתקיים. כיום, גם קיום בתנאים-לא-תנאים נעשה בלתי אפשרי.

יש אומרים, שגוברת והולכת התמיכה ביושב-ראש מאו בקרב תושבי הונג-קונג. אבל — וכאן טמונה האירוניה — מאחר שמאו מעוניין בקיום הונג-קונג כפי שהיא, אין תומכיו נוקטים בצעדים תקיפים יותר להפיכת משטרה.

אך כיום יש ועדי עובדים ברוב מקומות העבודה. הפועלים למדו את תורת המשא-ומתן עם המעבידים, יודעים הטבות סוציאליות מהן, ואף למדו על קיום נשק השביתה.

● הירואין זול — ובשפע

שיעורי שכר-הדירה עלו במידה כזאת, שהשלטונות חוקקו חוק בדבר תקרת להעלאת שכר-הדירה. דירות ששכרן למטה מ-1500 דולר מקומיים (כ-1200 ל"י לחודש) שיעור ההעלאה המכסימלי המותר בהן הוא 21 אחוז. המשלמים יותר מסכום זה, סבורה הממשלה, מסוגלים ל„הסתדר" בכוחות עצמם. להם אין תקרה.

שיכונים למפוני-מעברות, או לזוגות-צעירים, מוקמים בהונג-קונג במה שנקראים „אזורי ההתיישבות מחודש". אלה הם בתים רבי-קומות, ובהם דירות כבנות דבורים, דירות קטנות וצפופות. בקבוצה של בתים כאלה מיישבים 20,000 נפש ויותר. הצפיפות שם כה רבה עד שהמקום היחיד שבו יכול אדם למתוח את אבריו הוא לא בביתו, אלא ברחוב. וזה מתקשר לבעייה חרשה: הפשיעה.

4000 מעשי פשע נעשו בהונג-קונג מינואר ועד סוף אפריל שנה זו, או 1000 מעשי פשע בחודש. פעמים רבות נתברר כי חוסר הבית הוא המניע לפשע. פשעים קשים נובעים גם ממכת ההימורים: החייבים סכומים גדולים עושים הכל כדי להשיגם. הפשעים המסוכנים ביותר נובעים מההתמכרות לסמים, במיוחד להירואין. המכורים לסם לא יירתעו גם מפני רצח כדי שיהיה בידיהם כסף לקנותו.

יחסית למחיר בארה"ב, זול מאוד ההירואין בהונג-קונג. בעד 30—50 דולר (כ-25—40 ל"י) אפשר להשיג מנה יומית. בהירואין משתמשים גם בבתי-הספר האמריקניים, הטובים והמכובדים שנוצרו לבני-הטובים של הקהילה האמריקנית בעיר. אמנם אין הבעייה חריפה כמו בארה"ב — אך היא קיימת. בשנה שעברה מתה תלמידה בת 15 משימוש מופרז בהירואין.

משטרת הונג-קונג מצליחה מזמן לזמן לתפוס מבריחים וכמויות ניכרות של סם. אבל המעיין הזה — מקורותיו אינם נסתמים. רשת אחת נלכדת — ושבע רשתות צומחות תחתיה. נראה כי אין לדבר סוף.

● ערימת כסף במכונית

יש משרתי-ציבור המוצאים כר נרחב „לעשות לביתם" בתוך הקלחת הזאת. בימים אלה התפרסם בעמוד הראשון של עתוני הונג-קונג כי המושל קרא אליו לשיחה את אחד מקציני המשטרה הבכירים. אירופי — לא צויין שמו — כדי שיסביר את מקור עושרו. ואיש חי חיי-מותרות ובחיפוש שנעשה במכוניתו נתגלתה ערימה של שטרי-כסף. זהו איש המשטרה השני שהמושל בהונג-קונג דורש ממנו להסביר את מקור עושרו, בימים האחרונים. ומפרסם את הדבר ברבים.

אלה מתעשרים — והממשלה מפזרת כספים באיוולת. חשבון איכסון פקידי ממשלה בבתי-מלון בחמשת החודשים הראשונים של 1973 הגיע למיליון דולר (כ-800,000 ל"י) ביקורת ציבורית עזה נמתחה על בזבוז זה. מה שבולט לעין במיוחד הוא שרבים מהפקידים האלה, משכורתם קטנה מחשבון המלון שהממשלה משלמת בשבילם.

זה ועוד. מדוע, שואלים הסינים במרירות, מפלים אותם השלטונות לרעה? מדוע מחפשת ממשלת הונג-קונג מועמדים למשרות מפקחים במשטרת הונג-קונג דווקא בקנאדה? האין סינים מוכשרים בהונג-קונג? מציעים לקנאדים שכר גבוה, הבאתם כרוכה בהוצאות נסיעה, התאקלמות, מלון — וכסף הכל אין הם בני המקום, ולא תמיד מסוגלים להרים את המעמסה.

לפני שאתם מוצאים פתרונות לתחבורה מתחת לאדמה!

תנו לנו לנסוע על פני האדמה
לתחבורה ציבורית דרושים נתיבים מיוחדים

זכות קדימה למסיע ההמונים!

אגד-המחלקה ליחסי ציבור

ב"ה

אתרוגים

בבית האריזה החדש שלנו הנמצא ברחוב הגר"א 23 ע"י התחנה המרכזית, תל-אביב, טלפון 257942 יש לנו מבחר גדול של אתרוגים מהודרים, לולבים והדסים מאוצר בית-דין.

מסדרים משלוחים לחוץ-לארץ.

כמו כן יש לנו מחלקה מיוחדת להספקת אתרוגים בלתי מורכבים מאוצר בית-דין, ועד הרבנים של אגודת ישראל ירושלים ת"ו.

בירושלים:
בימ"ס מנדל פרידמן ובניו
רחוב מאה שערים 78, טלפון 287067

כתיבה וחתימה טובה

מרכז אתרוגי ישראל בע"מ

פ.שטרסר

טפטים

רצפות - P.V.C
שטיחים מקיר לקיר
תקרות דקורטיביות

יבוא — סיטונאות — קמעונאות
בצוע עבודות
פתוח מ-8.00 עד 19.00 ללא הפסקה

תצוגה ומכירה:
ת"א שנקין 70,20 טל: 286918, 286969, 281554

מילווה קצר מועד

פרטים ורכישה בכל הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך

בנק ישראל

סטודיו קאמן צלום סרבינסקי

לשכת הפרסום הממשלתית

זמירות חדשות בוינה

(סוף מעמוד 13)

אוקראינה (גליצייה, פולין לשעבר), רוסיה הקארפאטית, צ׳רנוביץ׳ ומולדאביה (בסרבייה, רומניה לשעבר).

350 אלף יהודים יושבים ב„ארצות הכיבוש". מעמדם האזרחי אינו מכביד ומסבך את מדיניות הפנים הסובייטית ומרבית הקלות היציאה מופנות כלפיהם.

אל אלה יש עוד להוסיף קבוצות־אופי שונות הפזורות בכל רחבי ברית המועצות: יהודי גרוזיה ובוכרה, שאת דתיותם המושרשת ניתן לעקור רק באמצעים אלימים, והשלטונות מעדיפים להיפטר מהם. וכנ״ל — פעילי תנועת העלייה, הצעקנים, יהודים דתיים, פנסיונרים וחולים מן המרכזים העירוניים הגדולים במוסקווה, לנינגראד, קייב ואודסה.

דרכם של המדענים בכירים - חסומה

בין יוצאי הערים המרכזיות בולט מספרם של האמנים, בעיקר מוסיקאים, שעיסוקם מנייד אותם ברחבי ברית המועצות והם משמשים כמפיצים יעילים של „החיידק הציוני". השלטונות הסובייטים משחררים ליציאה גם מדענים „אקטיביסטים" — מליגה ב׳ ומטה, מספרים העולים. יציאת המדענים היהודים הבכירים חסומה, וכל עירעור מצידם על דחיית בקשתם גורר ענישה ונידוי — למען יראו ויידעו, כי סיכויי יציאתם אפסיים וגם נשללות מהם זכויות האזרח והקיום המקצועי.

בינתיים מוסיפים העולים לזרום. והואיל ובין מקורות העליה לבין מקבלי פניהם של העולים עומד ניתוק גמור — עושים השליחים במלאכה כסומים בארובה: המציאות הזאת, שבה נאלצים השליחים לתפקד ביעילות, ללא תקשורת ומידע — אם, מתי וכמה עולים מתעתדים להגיע — „פיתחה אצלנו טכניקה מסויימת", אומר מנהל משרדי הסוכנות ונציג מחלקות הקליטה והעליה של הסוכנות באוסטריה, בנימין גלסקי — „כך שעם כל אי־הוודאות, מצטברים נתונים מסויימים המאפשרים תיפעול שוטף".

לדוגמה: האשרות הישראליות מונפקות לעולים על־ידי שגרירות הולנד במוסקווה, ומסומנות במספר „רץ", הכלול בסידרת מספרים שנתית, שתחולתה ב־1 בינואר וסופה ב־31 בדצמבר. כאשר מופיע בווינה עולה יהודי עם מספר אשרה גבוה בכמה מאות מקודמו, הרי זו תיסמונת ברורה, שכך וכך יהודים יושבים שם על המזוודות.

הרצון לצאת והרצון לעלות

כל הרכבות „מכוסות" על־ידי משטרת הגבולות האוסטרית והנהלת הרכבת, ומודיעים מטעם הרשויות הללו מתקשרים עם משרדי הסוכנות בווינה מיד לאחר בדיקת הדרכונים והתעודות־המסע. העולים מוסרים את דרכוניהם לידי שוטרי הגבול והם מועברים, במקובץ, לנציג הסוכנות, המקדם את פני הבאים.

גלבסקי מצדד בגמישות מירבית בטיפול בעליה הרוסית: „בכנס שליחים, שהתקיים בירושלים אמרתי בפירוש, שלפי כל הסימנים — יהודי ברית המועצות אינם בכיסנו".

גלבסקי, היושב בווינה מאז 1969, מחזיק את ידו על הדופק ויודע למדוד את התנודות: „הדימוי של ישראל בשנת 1973 איננו עוד כפי שהיה בשנת 1971. בינתיים עלו לישראל יותר מ־60 אלף נפש, והדימוי הערטילאי על ישראל נהפך לממשות. עולים כותבים ומספרים הכל, ואל התמונה המטושטשת נכנס אלמנט של ריאליות מדוייקת. התוצאה היא — הירהור שני ומתגלעים בקיעים. הרצון לעזיבת בריה״מ חזק כשהיה, אך שוב אינו זהה באופן מוחלט — כפי שהיה שנתיים קודם לכן — עם הרצון לעלות לישראל. חלו תמורות.

„מה שלא היה מוטל בספק נתפך, כיום, לתקווה — שהזהות בין שני המניעים לא תתרופף. בינתיים התרופפה תחושת הדחיסות. יותר ויותר יהודים מאמינים, כי עצם האפשרות לצאת את גבולות בריה״מ לא תישלל מהם ואין מה למהר. וכאשר לכך מתווספים הדים שליליים על בעיות הקליטה בארץ — נוצר מיתון נוסף".

התהליך השלישי החל בשנת 1971, בקטנות, התבטא בחצי אחוז נושרים מכלל העולים. תוך שנתיים עלה מספרם לארבעה עד חמישה אחוזים. אך, שיעור הנשירה לבדו עדיין אינו משקף את היקפה המלא של האבדה למצבת הכוח העולה למדינת ישראל. אל ארבעת־חמשת אחוזי הנושרים יש להוסיף כשיעור הזה, לערך, של עולים־יורדים, שטיילו מווינה לישראל ומסע עלייתם נסתיים במשרדי היאס ברומא. שמונה עד עשרה אחוזים — זהו כבר שיעור של נשירה־ירידה, החייב להדליק אור אדום ומחייב חשיבה מעמיקה.

רוחב לבם של האוסטרים

בנובמבר אשתקד גבר זרם העולים. תשמחת נמהלה בחששות, כי ארמון שנאו לא יכיל את הגידול הצפוי. ראש המחלקה לעליה, עוזי נרקיס, ביקר בווינה, ובעצה אחת עם מנהל הסוכנות במקום, בנימין גלבסקי, הועלת הרעיון לחכור מידי האוסטרים מחנה פליטים ולהתקינו לקליטת עולים. שגריר ישראל בווינה, מר יצחק פטיש, ביקר במשרד הפנים האוסטרי: „אמרתי לשר, כי יתכן שנעמוד בפני הצפה". לדברי מר פטיש נשא באוזניו שר־הפנים האוסטרי ד״ר אוטו רויש, נאום הרגעה: „אדוני השגריר", אמר לו, „אל תדאג. לאוסטריה יש מסורת בקליטת פליטים. ב־56׳ לאחר המרד ההונגרי פתחנו את הגבולות, וקלטנו 130 אלף פליטים. וב־68׳, לאחר הפלישה הרוסית לפראג, עברו דרך אוסטריה כרבע מיליון צ׳כים. אתם, אל תדאגו. אנחנו נעשה הכל. נעמיד לרשותכם קסרקטיני צבא שאינם בשימוש, ניתן לכם בתי־ספר ואהלים מחוממים. את הדאגה השאיר לנו. הכל יהיה בסדר".

מר פטיש מציין את העליה המתמדת במעמדה והחשיבותה של וינה, מבחינת מדיניות החוץ הישראלית — לאחר מלחמת ששת הימים. וינה, כיום, היא הגבול המדיני המזרחי של ישראל בחלק זה של העולם, ועם התגברות זרם העולים מבריה״מ, נהפכה לצומת מרכזית של פעילות על המפה המדינית של ישראל. מר פטיש מציין עוד, כי במשך 18 חודשי כהונתו בווינה, עברו דרך שנאו 50 אלף עולים, ונערכו בה שבעה ביקורי שרים ישראלים, לרבות ראש־הממשלה, שסרה לשנאו בימי ועידת האינטרנציונל הסוציאליסטי. כמפעל עליית יהודי בריה״מ מעורר התענינות אוניברסלית, ולראייה: משלחות מטעם הפרלמנטים הבריטי והיפני ביקרו בבית השגריר ובשגרירות; משלחת מטעם הקונגרס האמריקני סיירה בשנאו, ערב אישור המענק בסך 50 מיליון דולר כסיוע למימון העליה הרוסית; כלי התקשורת העולמיים נעזרים בשגרירות ישראל לסיקור „יציאת רוסיה".

מר פטיש מדבר בהתפעלות על שיתוף הפעולה האוסטרי: „ספיר, כשהיה פה, בכה פעמיים. פעם אחת מהתרגשות כשנפגש עם העולים, ופעם אחת כששמע כמה עולה הענין לאוסטרים: „ההוצאות שלהם על סידורי הבטחון בלבד מרקיעות שחקים".

שמא הם עושים זאת משום שמימון התוקתה ותיפעולה של יחידת ז׳נדארמרייה, בת 100 איש, הרבה יותר זול מאשר תשלום שילומים לקרבנות הנאציזם? מר פטיש אינו גורס כך: „היה דיון בממשלת אוסטריה והוחלט שזו חובה הומאניטרית שיש למלאה. שר הפנים הודיע, כי בהוצאות הכרוכות בהבטחת שלומם של העולים על אדמת אוסטריה, תישא ממשלת אוסטריה".

אירוניה שכיחה היא, כי דווקא האישיות האוסטרית המסורה ביותר לענין היהודי, הוא שר הפנים ד״ר רויש, שהיה מעורב, בשנת 1947, בקשר לשיחרור פושע נאצי, עברו מוכתם בנאו־נאציזם, והוא מנסה לכפר על־חטא בהושטת עזרה ליהודים. מר פטיש מדבר עליו בהערכה: „לאחר הטבח במינכן יצא שר הפנים האוסטרי בעצמו לבדוק את סידורי הבטחון בתחנות הרכבת של וינה. משגילה, כי מכשיריני הליווי של הז׳נדארמרייה, אינם עונים על הצרכים לשעת חרום, הורה לרכוש משוריינים חדשים"...

הצעתו של שר הפנים האוסטרי להעמיד לרשות הסוכנות קסרקטיני צבא ואהלים מחוממים — הושבת ריקם, לפי שעה, בתודה. הדריכות לקראת הנחשול הצפוי רפתה, העולים זרמו בשקיקה מתונה, ללא הפתעות ותנודות קיצוניות. בהתאם לכך החליטה הנהלת הסוכנות על פתרון־ביניים תקציבי, והגזברות אישרה תקציב של 2.5 מיליון ל״י לשיפוץ תנאי איכסון העולים בתחנת המעבר, ליד וינה. עבודות השיפוץ והרחבת התפוסה החלו בראשית הקיץ — ועודן נמשכות בטירת שנאו...

(מאמר שביעי בסידרה)

הסקה מרכזית
בשיטה האמריקאית

חברת האמריקאית והבינלאומית SLANT/FIN Corp. הפועלת בארץ זה שנים בשם סלנט/פין—הידרון, יכולה לספק היום את הטוב והמתקדם ביותר בציוד הסקה לכל מטרה:

* לבית * לבית הספר * למפעל
* למשרד * לבנייני ציבור * למוסדות ועוד

באמצעות

קונבקטורים דירתיים — גופי חימום קומפקטיים, מוסקים במים חמים, נקיים, שקטים, חסכוניים ומשתלבים בעיצוב הפנימי.

קונבקטורים חשמליים — מוסקים בחשמל במקום במים חמים.

קונבקטורים מסחריים — אותם גופי חימום במתכונת גדולה יותר לחימום שטחים גדולים כגון משרדים, אולמות, בתי ספר, מפעלים וכו׳.

דודים — עשויים מברזל יציקה, מופעלים בסולר או גז, לאספקת מי הסקה ומי צריכה חמים. דודים אלה הם קומפקטיים, אוטומטיים, שקטים, בעלי מראה נאה, ובאיכות אמריקאית מעולה המבטיחה חיים ארוכים.

בנוסף לייצור הציוד המקורי, סלנט/פין—הידרון מעסיקה צוות מהנדסים ומומחים למתן הנחיות בשטח בציוד הנ״ל ובטיפול בו ללא התחייבות מראש.

המספר הרב של המערכות השונות הפועלות בארץ עם ציוד סלנט/פין—הידרון זה שנים לשביעות רצון בעליהן — הינו ערובה לאיכות, למחיר ולשירות יעיל לכל הבוחר בהסקה מרכזית בשיטה האמריקאית.

סלנט/פין-הידרון בע״מ
שדרות בן־ציון 7, תל־אביב, טל. 288717, 286969.
סניף ירושלים, טל. 231996.

(המשך מעמוד 11)

למנוע מגעים מיניים בין תגועים. רק תרשה ללבנים ושחורים לחפגש ב־אופן חפשי, ותראה מה יקרה. אני רוצה שתילדים שלי יהיו לבנים כמוני, ולא בני תערובת. כשאתה מערבב גלידה וצואה, לא הצואה נפגעת. ה־גלידה היא הנפגעת.

„אומרים עלינו שאנחנו מתייחסים לשחורים בצורה לא־הומאנית. אספר לך משהו. היה שחור שעבד אצלי במשך שנים כפנקסן. מסרתי לו אחד העסקים שקנינו מהלבנים בטראנסקי, במסגרת העברת כל המפעלים לידיים שחורות. עכשיו הוא משתכר פי אחד וחצי מהמשכורת שלי. האם זה לא הומאני ?".

אני מניח שאפשר לדלג על השאר. אני מניח שגם אין צורך לומר ש־האווירה ליד השולחן נעשתה דחוסת יותר ויותר, וששמחנו כשמר אניס קם לבסוף על רגליים לא יציבות ביותר, והפטיר: „אתם מבינים שכל מה ש־אמרתי מבטא את דעותי הפרטיות בלבד".

כן, כמובן, מר אניס, ואנחנו גם מבינים שלעבודה במשרדך אתה מביא אתך דעות אחרות לגמרי; ולכן אין כל קשר בין השקפותיך ובין העובדה שחברת הפיתוח הממונה על עתידן הכלכלי של שתיים מתשע המדינות השחורות העומדות לקום בדרום אפ־ריקה, השיגה כל כך מעט בכל שנות פעולתה.

●

בחווה הולנדית ישנה בקרבת קייפ־טאון, שהפכה לבית מלון, פגשנו אפ־ריקנר מסוג אחר, — נאור, חכם, ו־בעל מחשבה מקורית: התעשיין ד.ו.ה. הרצוך. בקריירה ארוכה כיצרן ואיש־פיננסים למד להתבונן בעולם בזוג עיניים מפוכחות מאוד ולהבחין ב־דברים רבים שרוב בני האדם מת־עלמים מהם.

אחד הרעיונות הראשונים שזרק, בשעת שישבנו תחת הקורות המפו־יחות של הבניין העתיק, היה מפ־תיע בפשטותו הבהירה: דמוקרטיה, אמר, היא ענין של הכנסה לאומית. ארץ עניה מצמיחה דיקטטורה. ארץ אמידה — יש בה הנתונים הטבעיים המצמיחים משטר חפשי. גבולה של הדמוקרטיה הוא בהכנסה לאומית ל־גולגולת של 1500 דולאר בשנה. לכן אפריקה היא יבשת של משטרי רו־דנות, והוא הדין לאמריקה הלאטינית. לכן אין הדמוקרטיה עולה יפה באי־רופה המזרחית, בספרד, בפורטוגל, ביוון, בתורכיה. אך ברגע שמדינה מתקרבת למפתן הכלכלי המכשיר אותה לדמוקרטיה, עולה בה התביעה לחרות אישית ופוליטית מאליה.

חוקי הטבע וחוקי האדם

הטבע והמציאות יוצרים חוקים מ־שלהם, שהם חזקים מן החוקים מעשי ידי אדם. גם בדרום אפריקה לא ה־מחוקקים יקבעו את העתיד, אלא ה־מציאות היא שתעצב אותו.

האדם השחור יכול, לדעתו, להגיע לכל הישג שהוא. כיוון שבמשך דו־רות התקיים בלי תרבות כתובה, יש לו זכרון העולה בהרבה על זה של האדם הלבן. כיוון שיש לו חוש טבעי למיקצב, המוצא את ביטויו בשירתו ובמחולותיו, הוא עולה על העובד הלבן בכל עבודה הנעשית בקצב קבוע. פעולה החוזרת ונשנית בלי הפסק מורטת את עצביו של הפועל הלבן; הפועל השחור אוהב אותה ומצטיין בה. האדם השחור הוא את־לט יותר טוב, מפני שבמשך דורות היה מציל את חייו מידי חיות טור־פות על־ידי זריזותו ומהירותו.

גם מגבלותיו נובעות מן התנאים שהטבע יצר. שבטי הבאנטו של דרום אפריקה מוצאם מן היער הטרופי. ו־האדם היושב באזור טרופי, לומד לא לחשוב על יום המחר. כאשר הוא קוטף פירות, אין הוא מכין מלאי — בין כה וכה יירקב, כאשר הוא יוצא לציד, אין הוא הורג שתי אנטילופות; עד שיאכל את האחת, תתמלא השניה תולעה ורימה. הוא חי מן היד אל הפה, כי הוא יודע שגם מחר יספק היער את פירותיו ואת צידו.

לאדם החי באקלים קר, יש מנ־טליות אחרת. הוא אוגר מזון, כי ה־מזון משתמר. בקיץ הוא מוצא פירות, אבל בחורף הוא יכול לאכול רק מן המלאי שאגר. הוא מוכרח לבנות לו מחסה; הוא מוכרח לאסוף עצים להסקה. הוא לומד לדאוג לעתידו, לאגור ולחסוך, לתכנן ליום המחר.

כדי שהאדם השחור יוכל להשתלב בחברה שנבנתה על־ידי האדם הלבן, עליו לעבור תהליך קשה של הסתג־לות. אבל הוא לומד, ואין גבול ל־יכלתו לקלוט את תורת החיים האי־רופית. רק שאלה של זמן היא.

ארבעת השלבים של מר הרצוך

המציאות תתגבר, לדעתו של הר־צוך, גם על מדיניות ההפרדה. גם היום אין היא קיימת אלא במקום שם אינה יקרה מדי. בכל מקום בו היא מתנגשת בהגיון הכלכלי הבריא — ידו של ההגיון על העליונה. הפרדה של בתי שימוש, הוא אומר, זולה מ־אוד, ולכן היא קיימת. בחנויות כל־בו לא תמצאו הפרדה, כי שם היא עולה בכסף רב; שם מותר ללבנים ולשחורים לקנות ליד אותם דלפקים. באוטובוס או ברכבת אפשר, במעט כסף, להתקין כניסות נפרדות ללבנים ולשחורים, ולכן יש בהם הפרדה. ב־מטוסים זה יעלה בכסף רב, ולכן אין בהם הפרדה.

כן, אך מה המוצא מכל סבך ה־בעיות הגזעיות? אי הפתרון?

הפתרון, אומר הרצוך, הוא תהליך אטי של השתלבות בארבע שלבים. השלב הראשון הוא זה של השתלבות כלכלית, והוא כבר קיים בכל דרום אפריקה. בשלב השני באה ההשתל־בות התרבותית. בני התערובת שב־מדינת הכף כבר הגיעו לשלב זה: לשונם ותרבותם הן אלה של הלב־נים, השחורים שבמחוזות הצפון עוד לא הגיעו לשלב זה. ביניהם ובין ה־אפריקנרים עוד יש מחיצה לשונית ותרבותית גבוהה. אחר האינטגרציה התרבותית, באה ההשתלבות הפולי־טית. ובשלב הסופי תבוא ההשתלבות החברתית. אין לדעת כמה זמן יח־לוף עד שכל האוכלוסיה של דרום אפריקה תעבור את כל השלבים ה־אלה, — אולי מאה שנה, ואולי יותר. זהו תהליך שאי אפשר להחישו. כאן דרוש, פשוט, הרבה אורך רוח... הפתיל המחובר אל חבית אבק ה־שריפה ששמה דרום אפריקה ארוך מאוד. הלהבה הזוחלת לארכו מת־קדמת בקצב אטי, סנטימטר אחר סנ־טימטר. ההתפוצצות לא תמתין מאה שנים, מר הרצוך הנכבד.

כי הפתיל אינו מכיר מושג ששמו „אורך רוח".

(מאמר אחרון בסידרה זו יבוא)

עכשיו! פיתוח גופני שתוכל לראותו ולהרגיש

פתח את שרירי הקיבורת. החלושים הם או תפושים? עתה תתחל להשתמש בבולוורקר. אתה תיווכח במו שריריך בתוצאות הברוכות: התעצמות אדירה של כוחך וכושרך.

תוך ימים ספורים!

אם חפצת לפתח שרירים תפוחים ולהשיג כוח פיזי אמיתי + עוצמת ושיפור־קומה; אם נכספת לכתפיים רחבות וחסונות, לחזה גברי ומוצק, לזרועות כפלדה, לרגליים כבולי־עץ — וכל זאת במהירות — אז יש לנו תרשות עבורך: „בולוורקר—2".

עקרונות שהמדע הוכיח

ללא ספק של דמיון למכשירים שראית עד כה, משלב הבולוורקר הן את העקרונות האיזומטריים בפיתוח הגוף, והן את העקרונות האיזוטוניים, והכל במכשיר אחד: קל, מיטלטל וזול. אין צורך בכבונות מגושמות ויקרות, במשקולות, או בקפי־צים. פשוט „שחק אותה" — את השיטה הנוחה והמדורגת המחליפה את מכוני הכוח — והפוך את גופך לגוף גברי, עמוס עוצמה וכושר, בפחות מזמן הדרוש לגילוח בוקר! כל זאת ללא זיעה וללא מתיחות — משום שהבולוורקר דורש רק 60% מעוצמתך הכללית. אינך חייב אפילו להסיר בגדיך, ותוכל איפוא להתאמן בכל מקום: בעבודה, בבית, ואפילו בעת התבוננות בטלויזיה! והתוצאה — בלתי נמנעת — כל שריריך זוכים בהתעצמות של כוח, קשיחות ואונים.

גילך וסוג עבודתך אינם חשובים כלל. אם אך בריא אתה, בולוורקר יכול להגביר את כוחך בשי־עור של 4% בשבוע, דהיינו: תוספת של 50% ב־3 החודשים הראשונים, (דהיינו: הכפלת כוחך בפחות מ־6 חודשים) — התפתחות שאין להשוותה עם שיטות מקובלות, מה־גם שאתה משיג אותה באמ־צעות הבולוורקר באימון של 5 דקות בלבד ביום!

תהילה כלל עולמית

ההגיון האיזומטרי/איזוטוני העומד מאחורי הבולוורקר—2 הוכר ע״י אלופים אולימפיים, אתלטים מקצועניים, מאמנים, ספורטאים, מחנכים ורופאי־ספורט בכל קצווי תבל. השיטה שפורסמה בכתבי־עת רפואיים ומדעיים לאין־ספור, הינה המהירה בשיטות אשר נתגלו אי־פעם — מהירה פי כמה וכמה מהשיטות המקובלות.

האימון בבולוורקר מוסיף אינטשים להיקף שרירי־הקיבורת... תוספים לחזקים בפירוש... ותכל ב־5 דקות בלבד ביום.

היום, מעל מיליון גברים בעולם מתאמנים בקביעות בבולוורקר—2. נסה אותו חינם מביתך 14 יום. אנו כה משוכנעים שהבולוורקר יעשה למענך את שעשה לגברים כה רבים בעולם, עד כי אנו מזמינים אותך לנסות חינם על חשבוננו את הבולוורקר. במשך שבועיים ימים, אינך מתחייב התחייבות כלשהי, ואם בתום 14 ימי הניסויים לא יענה הבולוורקר (מבחינה כלשהי) על כל דרישותיך, ולו הפחותה ביותר — לא יעלה לך הניסוי אפילו אגורה אחת.

שלח עוד היום את התלוש המצורף, ותקבל את הבולוורקר לשבועיים ימים, בצירוף חוברת הדרכה מדעית צבעונית. בתום השבועיים תחליט בעצמך אם אין הבולוורקר מסוגל לקיים את אשר הבטחנו לך לעיל, וזכור שנית: אין לך דבר להפסיד, אלא להרויח בלבד!

מד כח צמוד

פרושו שאתה יכול לראות בצורה מוחשית את הצטברות כח שריריך בכל יום. כשאתה מפעיל את הבולוורקר, כתוצאה מכך נדחפת אונת מד הכח על פני לוח הספרות עד שהוא נעצר במקום המציין את מידת העוצמה שהפעלת בשריריך, כך שבכל יום תוכל לראות כהרף עין את התקדמותך הממשית שחלה בכל קבוצת שרירים בגופך. וזכור — כל זאת רק ב־5 דקות ליום

טלפון 843185

© Mailex (Israel) Ltd

שובר הזמנה לנסיון חינם

שלח עוד היום לנסות בביתך את הבולוורקר במשך 14 יום חינם

אל: מיילקס (ישראל) בע״מ רח׳ המלאכה 3 איזור התעשיה, חולון 58—851 טל. 843185

סמן בתוך המסגרת איזו הצעה אתה מעדיף:

☐ כן, אבקש לשלוח אלי את הבולוורקר לתקופת נסיון של 14 יום חינם. אם לאחר שבועיים של אימון נוח, פשוט ויעיל בעזרת הבולוורקר לא אהיה שבע־רצון ומשוכנע כן התוצאות, אשלח אליכם בחזרה את הבולוורקר ובכך יסתיים הענין. אולם אם ארצה להמשיך בתכנית האימון בעזרת הבולוורקר, כפי שעשו זאת אלפים שניסו את המכשיר לפני, אני רשאי להשאיר את הבולוורקר אצלו תמורת תשלום של 25.— ל״י שישולם כעבור 14 יום לאחר קבלת המכשיר וכן 6 תשלומים חדשיים נוספים בני 20.— ל״י כל אחד (סך הכל 145.— ל״י) או שתוכל להסוך 15.— ל״י ולשלם סך 130.— ל״י בלבד במזומן בתום תקופת נסיון חינם של 14 יום.

☐ אני מצרף המחאה בסך 125.— ל״י (חסכון של 5.— ל״י) כרכישת מידית. אני רשאי להחזיר את הבולוורקר בתום 14 יום ואקבל את כספי בחזרה.

התשלום: במשרדי מיילקס או בסניפי בנק לאומי לישראל.

שם משפחה ______ החתימה הכרחית

שם פרטי ______ עיר ______ רחוב ______ מס׳ ______

מס׳ תעודת זיהוי ______ גיל: ______ מיקוד ______

מע. 21.9.73

חיפה זקוקה לאיש שהוכיח את עצמו

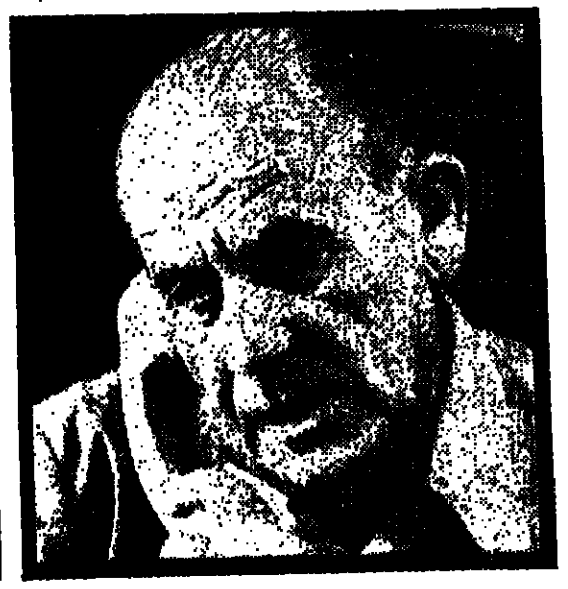

חיפה זקוקה לשינוי. לא כל אחד יוכל לבצע אותו. דרוש אדם עם תנופה וחזון, בעל כושר בצוע מעולה ונסיון רב.

יוסף אלמוגי הוכיח בתפקידיו הממלכתיים (אפילו על דעת יריביו) שהוא אדם כזה. הוא האיש שיביא את המפנה בחיפה.

יוסף אלמוגי לראשות העיר

הצבע אמת

המערך / מפלגת העבודה הישראלית · מפ״ם

מלאי

לזוגות צעירים ולעקרות בית

הלבשה סדינים ציפות

מגבות שמיכות ומפות

חיסול המלאי!

הנחות ללא תקדים!

	הנחה
* פיג'מות נשים וגברים, כותנות לילה	40%
* חולצות גברים ונשים	30%
* שמיכות נרקיס ופיקח, מצעי מיטה טרלנקה ללא גיהוץ, מפות שולחן, מגבות פרוטה ומטבח	20%

* מחירים לדוגמא:
כותנות לילה במקום 24.30 ל"י רק 14.60.
סדין לבן טרלנקה 210×140 ללא גיהוץ במקום 25.25 רק 18.90.

„מלאי" "MLAI"

רח' גרוזנברג 24 תל־אביב מול קולנוע אופיר

לקראת החגים!!!

20.- ל"י הנחה!

על קורס כתיבה במכונה

השיטה שבשימוש צה"ל

לנרשמים בתאריכים

9 עד 25 בספטמבר

אינך חייב להתחיל ללמוד מיד, כדי לזכות בהנחה — עליך רק להרשם במשך תקופה זו!

* למד כתיבה במכונה באנגלית או בעברית (שיטה עיוורת) תוך 12 שעות בלבד, — בשיטה אורקולית בינלאומית היחידה בישראל!
* הצלחה מידית מובטחת!!

סייט אנד סאונד

חנוך

תל־אביב: רחוב אלנבי 98, טלפון 624281 (8.00—20.00)

ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 5 (8.00—13.00 ; 15.30—19.30)

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!

מבצע החגים בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב מודיעה בזאת על

התחלת מכירה ישירה מהיצרן לצרכן

של **ציפויים למושבי רכב**

מבד מגבת סטרץ'

לרגל מבצע החגים ימכרו הציפויים במחיר מוזל

* ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
* ציפויי חן סופג את זעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
* ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
* ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נשיונל אטלנטיק, רח' מטלון (מרכז מסחרי) 63, (ו' בניינים מרח' עליה מזרחה), בין השעות 9.00—19.00
— בימי שישי לא תתקיים מכירה —

המחירים הזולים בארץ

טלויזיות - עד 400 ל"י הנחה
אמקור, מץ, סימנס, שאוב לורנץ, סאבא, פילקו, פיליפס הולנדי

מכונות כביסה - עד 500 ל"י הנחה
לבמוט-בלת, סימנס, מץ, פילקו, פילוט, קסטור, זופו, קריסטל, ראנד, אמקור, ועוד.

תנורי בשול ואפיה - עד 300 ל"י הנחה
בלרס, פאר, ראנד, גז־פייר, שביט, אמקור, מלפי, ג'מבו, אפולו ועוד ועוד.

מערכות סטראו - עד 600 ל"י הנחה
נשיונל, אקאי, דואל, קנווד, פישר, סנסואי, ביאונדיאו פילוט, טושיבה, סוני, אונקיו, ליק

* מבחר עצום — 250 מ"ר תצוגה * תנאי רכישה נוחים * שרות אדיב * לזכאי קניה בשקם — הנחות גדולות מחשקם

פלג טלויזיות בע"מ

קרית מוצקין שד' השופטים 12-13 טל. 717349-732323

סניף עכו הרצל 18 מרכז רסקו טל. Tel. 911966

מ. א. בץ

אבן־גבירול 51 תל־אביב
טלפונים: 263508, 266412.

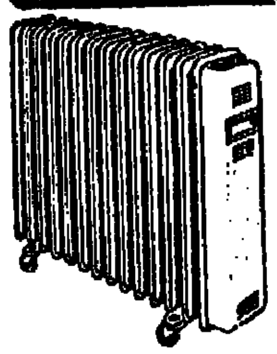

* רדיאטורים שמן
* אוגרי חום
* תנורי חימום, גז, נפט, חשמל

וכל מוצרי החשמל הביתיים

מבחר עצום של תוצרת חוץ והארץ, לעולים חדשים בתנאים מיוחדים.

הודעה לאניני טעם

חנה ושמשון רפאל מזמינים אתכם להרמת כוסית לרגל פתיחת

המסעדה - סטקיה „שמשון"

מאכלים פיקנטים, מזרחים וארופאים
מבחר גדול של סלטים • מעדני חצילים ופטריות
בתחנת הדלק — כביש לוד מול הפרק הלאומי
בברכת חג שמח
לכל לקוחותינו, מכרינו וידידינו

סתם יום של חו"ל

(סוף מעמוד 29)

(סוף מעמוד 29)

והברותיה וויל שרומאייר ומיס וורשסאל, לא בזבזו אפילו רגע אחד לריק במשך ימי הצעדה. משסיימו את מסלול 30 הק"מ וסעדו את ליבן, לבשו השלוש בגדי־ים, וכשהן מתפרקדות על שמיכות צבאיות, הפקירו גופן לשמש החמימה. „והשמש הזאת", הן אומרות במקהלה, „ממש תענוג".

טורקילד כריסטנסן בן ה־39 מדנמרק אינו מרבה לצעוד בארצו. הגבר הבלונדי שקוע בענייני עסקים ובניהול רשת המסעדות שלו, אך זה שנתיים הוא מקפיד לבוא לישראל — לצעדת שלושת הימים. „אני חי טוב בדנמרק, והצעידה באויר הפתוח ובנוף הטבעי היא דרך בילוי חדשה, ואולי אפילו פרימיטיווית, העומדת בניגוד מוחלט לחיי היום־יום שלי, ולכן הדבר כה מהנה". כריסטנסן, הביא ארצה — זו הפעם השניה — את בנו לאו, בן ה־11. הילד עגול הפנים ובהיר השיער, אשר שוחרר מלימודיו למשך שבוע ימים („המורים סבורים כי לביקור בארץ ולצעדה יש ערך לימודי כמו לשיעורים") הוכיח לעמיתיו בקבוצה הדנית כי כושרו הגופני משופר משלהם. ביום הראשון לצעדה סיים לאו את המסלול לפניהם, וכאשר שבו לאוהליהם כבר המתין להם הילד וחיוך לגלגני על שפתיו.

הצועדים־התיירים בלטו לעין כל במחנה הצעדה ולאורך מסלולי הצעידה. אחדים מהם נשאו בגאון את דגלי מדינותיהם, אחרים הסתפקו בתגי זיהוי על בגדיהם, והיו גם כאלה שנטלו עימם כלי־נגינה כדי שיוכלו להנעים, בשירה ובנגינה, את דרכם שלהם ואת דרכם של הצועדים האחרים. אחד הצועדים, שהשתייך לקבוצה גרמנית, נשא עימו דגל מצוייר ועליו רשום, באנגלית ובעברית, השם „ישועה". „מדוע אני נושא דגל זה?", תהה למשמע השאלה, „כי אנו, סטודנטים בקולג' ללימודי דת, מאמינים בישו". איש לא ביקש ממנו להמנע מנשיאת הדגל, והוא נדהם מעצם המחשבה על אפשרות כזו, „שהרי ישו הוא משיח אמת".

אל 1500 התיירים, מעשר מדינות, שהוסיפו גוון צבעוני מיוחד לצעדת שלושת הימים, נוספו זרים רבים אחרים — וביניהם מאפריקה ואסיה — השוהים בישראל במסגרות לימודיות שונות, ואשר החליטו להצטרף אל המוני הצועדים.

לכאורה, 1500 צועדים־תיירים הוא מספר מכובד. אך למעשה מהווה מספר זה אכזבה לכל מי שמעיין בתחזיות המקוריות של מפקדת הצעדה. שכן, לפי תחזיות אלה עמדו להשתתף בצעדה למעלה מארבעת אלפים תיירים. מדוע פחת מספרם? — יש מי שסבור כי הסיבה לכך היא העתקת מועד הצעדה מתקופת הפסח לחודש ספטמבר, בתום חופשות הקיץ באירופה וארה"ב. יש מי שאומר כי הסיבה למיעוט התיירים נעוצה בעובדה שמכונת־הפרסום של משרד התיירות בחו"ל החלה לפעול באיחור, משום שהחלטת הממשלה בדבר קיום הצעדה נשתהתה מאד. וכמובן — קיים גם הנימוק של „המצב המתוח במזרח־התיכון". בשל המתיחות במזרח־התיכון, כך אומרים, ביטלו מאות תיירים את תכניותיהם לבקר ולצעוד בישראל. במקרים אחרים ביקשו קבוצות צועדים מחו"ל, וביניהן קבוצה של עובדי חברת התעופה אירופית, כי לבואם לארץ לא יינתן פרסום. וכאשר נשאלו לפשר בקשתם המוזרה, השיבו: מחשש „עינא בישא" של החרם הערבי...

אך כל הנימוקים הללו, כולל הנימוק הבטחוני, לא הרתיעו את התיירים שהחליטו לצעוד. אמר האנס וודטיל (36) משוייץ: „אני עובד כסוכן־נסיעות בציריך, ובין השאר מציע טיולים לישראל. רציתי לראות, סוף סוף, מה אני „מוכר" ללקוחות שלי, ועל־כן באתי". יוגר פון־הוש הסבירה בפשטות: „המצב הבטחוני אינו מרתיע אותנו ואיננו חושבים על כך". צועד אמריקני עלום־שם ביטל במחי־יד את החששות מפני המתיחות במזרח־התיכון: „אם צה"ל מסוגל להתפנות כדי לארגן אירועי ספורט המוניים, סימן הוא ש„העסקים כרגיל".

ואילו טורקילד כריסטנסן מדנמרק, היה פסקני: „אינני חושב שמישהו ביטל את בואו בגלל המצב הבטחוני. אנחנו לא חושבים על־כך, ואם קווי התעופה לישראל ימשיכו לפעול כסדרם — נחזור לישראל, כדי לצעוד, גם בשנה הבאה" ———

השבוע במוזיאון תל־אביב

מוזיאון תל־אביב
מברך את ציבור ידידיו,
מבקריו ואת כל בית ישראל
בשנה טובה ומאושרת

תערוכות

הבנין החדש (שד' שאול המלך 27)
* **יעקב אגם** — תמונות, פסלים (אולמות זקס והאמפט)
* **כרזות מארצות־הברית** מאת חשובי אמני אמריקה בני־זמננו (מאוסף מרכז התרבות של ארה"ב) הקבינט הגראפי.
* **מאוספי המוזיאון** — (אולמות יגלום מאיירהוף ואולם מס' 3).

ביתן הלנה רובינשטיין (רח' תרס"ט 6)
„ההדפס האמנותי בישראל כיום"
התערוכה מתקיימת במסגרת אירועי שנת הכ"ה למדינת ישראל, בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות

סרטים

סרטי ג'יימס דין

יום ג', 25.9 ב־20.30 „ענק" (ארה"ב, 1956) במאי: ג'ורג' סטבנס ; בהשתתפות: ג'יימס דין, אליזבט טיילור, רוק הדסון ; תרגום עברי וצרפתי בגוף הסרט.

קונצרט

(אודיטוריום ע"ש ליאון ומטילדה רקנאטי)
מוצ"ש, 22.9 ב־20.30 **האנסמבל הקאמרי הישראלי** פתיחת העונה של הסדרות המיוחדות „רנסנס ובארוק" **ערב באך.** גארי ברתיני — מנצח, גילה ידון — סופראן, וילי הפרנס — באריטון, עמנואל ברק — כינור, גד לברטוב — ויולה, צבי ליפשיץ — ויולה, גאוטקת נושידה — חליל, ואלרי מאיסקי — צ'לו. קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 6, קנטטה מס' 32. סימפוניה מתוך קנטטה מס. 209, קונצ'רטו בלה־מינור לחליל, כינור, צ'מבלו ותזמורת. (כל הכרטיסים לקונצרט זה נמכרו).

מחול

יום ב', 24.9 ב־20.30
תיאטרון המחול פילובולוס (ארה"ב)
הצגה יחידה בתל־אביב במסגרת סיור בארץ

שעות הביקור (בשני הבניינים) ימים: א, ב, — 10—13, 16—19 ; יום ג' 10—13, 16—22 ; מוצ"ש 19—23 ; ביום ד' ערה"ש יהיה המוזיאון סגור למבקרים.

טמפרא TEMPERA

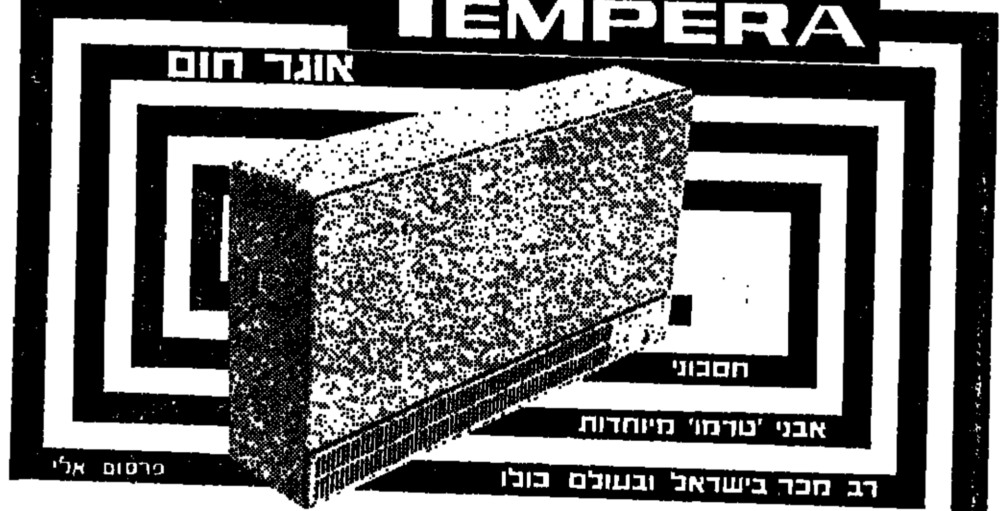

להשיג אצל סוכני טמפרא:

תל־אביב	טמפרא „שחק", אבן גבירול 44 טל. 03-266365	באר־שבע	קרונמן גרשון, פסג' פאר הנגב ת.ד. 223, טל. 057-2010
ירושלים	י. וולף, בן סירא 10 טל. 02-226519	קרית־אתא	קלר־גולדשטין, זבולון 3 טל. 04-726075
חיפה	טמפרא, מוריה 60 טל. 04-252100	קרית־מוצקין	סלון „פלומן", שד' השופטים 11 טל. 04-718724
חיפה	סלון „שביט", שד' המגינים 54 טל. 04-528666	נתניה	מוזר רדיו טי.וי., אליהו קראוזה 6—8, טל. 053-24595
חדרה	פרידמן־נביש, סימטת פלטרין טל. 063-22716	רחובות	אחים וולף, הרצל 161 טל. 03-951590
צפת	פינקלשטין חיים, ירושלים 75 טל. 067-30118	רחובות	„להט", אחד העם 2 טל. 03-955513
נהריה	אחים פולק, בכר העיריה טל. 04-921139	ערד	„אקלים־ערד", אזור התעשיה טל. 057-90105

תחרות למציאת „שם למלון"

מסיבות שאינן תלויות ביזמי המלון, התעכבה עד כה עריכת התחרות שעליה פורסם ביום 22.12.72. עם הציבור הסליחה

מועד התחרות מוארך בזה
עד ליום 30.10.1973
וסכום הפרס הוגדל ל־1,500 ל"י

כל אלה ששלחו עד כה מתבקשים לחדש פנייתם על מנת להבטיח השתתפותם בתחרות.
פניות חדשות יתקבלו עד ליום 30.10.1973 שעה 12.00 בצהריים
חבר השופטים יהיה מורכב בדו"ח, עו"ד והנהלת החברה.
את הפניות נא לשלוח לכתובת: „שם למלון", ת.ד. 3777 ירושלים

הקץ לג'וקים

שמד

חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב	03-449554
אשקלון	051-3019
חיפה	04-522856
ירושלים	02-533239
טבריה	067-50488
אילת	059-3298

אגרונום א. צבעון
רשיון משרד הבריאות 15

„גלריה 7"

ככר המדינה 14

לרגל פתיחת סניפנו בישראל, אנו שמחים לארח את צוות הציירים הכשרוני הישראלי והבינלאומי וציוריו של

בנימין הר אריה

„צייר השנה"
בעל „פלטת הזהב"

במחירים נמוכים במיוחד עד 7500 ל"י.

מוזיאון הארץ, תל־אביב

תערוכות מיוחדות:

במוזיאון הזכוכית:
רכישות ומתנות חדשות.

במוזיאון קדמן למטבעות:
עצמאות ישראל בעבר ובהווה בראי המטבע.

במוזיאון הקרמיקה:
מקדש פלשתי בתל־קסילה — תערוכת ממצאים.

שעות הביקור

א, ב, ג, ה,	מ־10.00 עד 17.00
ד,	מ־10.00 עד 20.00
ו,	מ־10.00 עד 13.00
שבת	מ־10.00 עד 14.00

בשני ימי ראש השנה וביום כפור המוזיאונים יהיו סגורים לקהל.

בכל יתר החגים ותשבתות המוזיאונים פתוחים

מבצע פרסום לראש השנה!

מבחר של רהיטים אקסקלוסיביים מארגנטינה

במחירים חסרי תקדים!!

חינם! שרפרף בשווי 400 לירות עם כל קניה של סט לסלון מעור.

רהיטי **אמריקן סטייל**
רח' דיזנגוף 190, תל־אביב
טלפון: 224427

זהו הסמל
של תנור קמינה האמיתי!

EFEL

KAMINA

התנור מתוצרת בלגיה
הידוע בישראל זה שנים!
*עם מבער פטנטי 'DRAGON'
*אש כחולה בכל סוגי הדלק
*עם רפלקטור של מראות 'PYREX'
להשיג רק בחנויות מובחרות ומוסמכות
היבואן הבלעדי: 'טרמוגל' בע"מ
ת.ד. 11 חיפה, טל. 528207, 85752.

לֵךְ אֶל נְמָלָה... רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם
משלי, ו' ו'

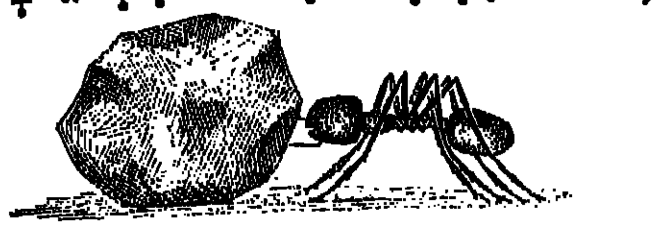

אל תחכה לעיצומו של החורף־ דאג כבר עתה, רכוש תנור מס' 1

תנור של אויקל

חדש!!!
תנור קמינה תוצרת בלגיה

מבחר תנורים בסיגנון קלאסי או מודרני מהטובים בעולם.

שרות ואחריות:
אויקל בע"מ הנדסת חימום ואיוורור
רח' פינסקר 70, ת"א • טל. 283236-7-8

גלובוס

מכירת ופרטים אצל סוכנינו

תל־אביב: אויקל, פינסקר 70, ת"א, טל. 283236/7/8
ירושלים: גלעדי, רח' ריבלין 8, טל. 227988
חיפה: למפל, רח' נווריה 126, טל. 241200, 87325
קרית שמונה: עזרא, אזור התעשיה, טל. 40157
טבריה: „כלי", רח' אלחדיף 1, טל. 20602
עפולה: ברט, רח' ירושלים 11, טל. 22688
נהריה: אלישע, מרכז מסחרי 17, טל. 920139
עכו: סלון פלג בע"מ, רח' הרצל 18, מרכז רסקו, טל. 911966
קרית מוצקין: סלון פנו בע"מ, שד' השופטים 12, טל. 717349, 772323
קרית טבעון: פישר, רח' אלונים 11, טל. 931010
פרדס חנה, זכרון יעקב: מושונוב, רח' סמסון כרכור, טל. 77349
חדרה: שוייצר, רח' הרברט סמואל 68, טל. 22112
נתניה: ניקי, רח' הרצל 35, טל. 23097
רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים וקרית־אונו: גוטמן, רח' עוזיאל 110, טל. 746838
פתח־תקוה: זייף, רח' ברקוביץ 4, טל. 913646
כפר־סבא: כהן, רח' ויצמן 84, טל. 923916
רמת־השרון והרצליה: טיגל, רמת־השרון, סוקולוב 60, רמת השרון, טל. 776661
הרצליה, ראשון־לציון, רחובות: אחים צור, טל. 777358
גדרה, אשדוד, אשקלון וקרית־גת: בולקה, טל. 051-91107
באר־שבע והדרום: שלה, מסג' אוניקו ב"ש, טל. 3167

לאנשי ההתישבות העובדת, קניה בארגוני הקניות הארציים.

ברמת השרון

* חרסינות - אמבטיות ברזים - ארונות.
* הספקה מהמלאי — הובלה חינם

רחוב סוקולוב 37 — „חרס השרון" (ע"י הרמפי) — טלפון 985828

מדפים וספריות
להרבבה עצמית
ברים, טזנונים,
שולחנות כתיבה,
מחיצות ואביזרי נוי.
עיצוב וסידור
חנויות ומחסנים
המכירה בסיטונות
וליחידים.

ספריות על עמודים לתלמידים בהנחה.
* תצוגה מתמדת במקום.
* פתוח כל היום.

א. את י. יוזביץ בע"מ
נחלת־בנימין 120, טלפון 821610

שנה טובה
שנת בנין וצירה

משפ' זליגסון
בן־יהודה 194

הנהג, בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את **החייל**

„חוטף" רצה אח קטן...

...ת־הבית הרמינה היל־...ים (23) עסקה ב־... לפני המאפיה הש־... את עגלת הילדים ו־...ינוקה מאריו. בן 18... בנה בן ה־3 הלך...

...ע החל הילד לצעוק: ...אמא, מאריו שלנו ו־...ינוקה מן החנות ונד־... עגלת־הילדים עם ה־... נעלמה! ...יקה המשטרה. באל־...שודרו הודעות למרכז. ...מהר נחסמו כל דרכי ...ה מליובן. חצי שעה ...התפיסה עמד כל ת־... על רגליו. כל אחד ...לעזור. תושבים נזע־

מים ערכו ציד על החוטף. בינתיים טיפל רופא באם האומללה.

אך שום כוח לא הצליח לעכב אותה בבית. יחד עם בעלה חיפשה בכל הרחו־בות והפינות של העיר, ו־באחת החצרות גילתה היא בעצמה את מאריו.

על ידו כרע ילד בן 5, האנס זרודסקי. הוא השכיב את התינוק על שמיכת ו־שיתק אותו. האם תפסה את תינוקה ואימצה אותו אל לבה. כל הסבל נשכח. „כן, אני לקחתי את התינוק, הרי תמיד רציתי שיהיה לי אח קטן", אמר הילד שהעמיד עיר שלמה על רגליה.

„שכרו" של המוצא הישר...

...על כשרו למד השוודי ...בן סייברג (43) כי ...שר לא תמיד מש־... בתא טלפונים צי־... בשטוקהולם מצא ...טנאי ארנק כסף ובו ...כתר. הוא הביא או־

תו מיד לתחנת המש־טרה הסמוכה. שם גילה, כי ברוב התלהבותו שכח את תיקו בתא הטלפו־נים. סייברג רץ חזרה — אך התיק ובו 2600 כתר נעלם.

מקרה מצחיק או: שוד ושבר...

קופנהאגן
...א בחור בבקשה!" — ...המנתח אולה נילסן ב־...המחלקה של בית־הח־... בקופנהאגן. „האם ...אלאן ד", שאל אצל ...המתינים. ...י שביורן (12) הספיק ...בשלילה, אחז הרו־...פתי, הכניסו פנימה ...ל את מכשיר ההר־...מיד אחר־כך נותח

ביורן. ניתוח של שבר ש־לא היה קיים.

הילד הבריא רצה רק לבקר אצל אחיו הצעיר ש־היה מאושפז בבית־החולים אלא שטעה בחדר ההמתנה והוחלף על ידי הרופא ב־ילד אחר.

ד"ר נילסן אמר אחר־כך: „אכן, היה גם לילד הזה שבר, אם כי לא גדול. מק־רה מצחיק..."

ה„בובה" לא היתה... סיר!

...משום שהחליף פתח ...יצא התייר האנס ...(29) בשן ועין. ...היה המעשה: ...ילה, על שפת הים ...אוכבת, פנה לצעירה ...ית במלים: „או מיא ...לה". פירוש הדברים:

„הו, סירי". הוא רצה לומר: „או מיא באמבולה". פירוש המשפט הזה: „הו, בובתי". לאחר מעשה, משהוסבר ההבדל הדק לווגנר, אמר: „עכשיו אני מבין מדוע ה־צעירה קפצה עלי באגרו־פים".

הבעל גבר על ה...פרעושים

...אשה בת 100 נעקצה ...מוות על ידי פרעו־...שים בעיר הבראזילית ...לוטאס. ...האשה, קאסידה מדרוס, ...בעלה אנארולינו, בן ...1, הותקפו על ידי

מאות פרעושים בביתם הקטן. בני הזוג הובאו מיד אחר כך לבית ה־חולים. על אף גילו ה־גבוה ומצבו החמור, מ־צפים הרופאים להחלמתו של הבעל.

הנשיא מוכר דרכונים ותארי ד"ר

שוויץ
...ינה בלי אזרחים, אך ...הוקת־יסוד ותשעה ...וזוהי רפובליקת „קו־...". במדינה הצעירה ...ה ביותר באירופה, ...משטרה, אין מעשי ...שוד, אין מסים — ואין ...לגור. משום שקוניבה ...בינתיים מחדר ב־10 מטרים מרובעים ...הבתים בצירוך. ...ן מתגורר מייסד המדי־...ברונו פאברי (26), ש־...גם נשיאה. הוא מת־...למדינת התחביב שלו ...ברצינות. לרפובליקה ...דרכונים, מיסמכים ו־...מטבע לאומי. גם מש־...ממשלתי עברה כבר ...: תשעת השרים ...כי נשיא המדינה ...יבחר כדת וכדין. ...אחד יכול לקבל אז־...של קוניבה תמורת ...שלום הנקבע לפי הכנ־...בגלל התשלום הזה ...עכשיו ברונו פאברי ...המשטרה, וזאת משום ...שנטולים שלו מכרו ב־... לא רק דרכונים, ...גם תוארי דוקטור ו־...פסור. המחירים נעים ...4000 ו־10000 פראנקים ...יצים. ...ברונו פאברי: „איני מבין, ...המשטרה טוענת שתוארינו

אינם חוקיים. אמנם אין לנו עדיין אוניברסיטה, אבל עוד מעט נוכל להקימה".

אין פלא — עם הכנסות שכאלה...

הגיעו! הגיעו! הגיעו! הגיעו!

זה עתה הגיעו הטפטים מתוצרת

Kingfisher Vinyls

אנגליה, דגמי 1974 במבחר צבעים ודוגמאות בלעדיים המשתלבים יפה בכל קיר ולכל סגנון.

דרוש בחנויות הטפטים בכל הארץ לראות את הקולקציה של

Kingfisher Vinyls

NAIRN

טפט איכות במחירים שבהישג ידך

מרשם אחר בע"מ · שלום שלומי

דירות דו·מפלסיות
בבית הכרם בירושלים

נותרו 2 דירות בלבד

בבנין 4 דירות דו־מפלסיות מפוארות של 5 1/2 - 6 1/2 חדרים

תכנון ארכיטקטוני מרשים, בניה מעולה, מטבח משוכלל, 2 אמבטיות, 3 חדרי שרותים, מחסן, מוסך, גינה וכרי דשא, קרוב למרכז.

הכניסה באביב 1974

עוד פרויקט יוקרה של חברת „נוף בית הכרם"

פרטים נוספים:
ליודר בע"מ, רח' שמאי 12, כניסה ב, ירושלים
טלפון 02-233778

כנס ותיקי ים־המלח

(בחסותה האדיבה של אשת לוט)

ותיקי חב' האשלג, בית הערבה ומתנדבי הקבוץ המאוחד, שעבדו בים־המלח עד מלחמת השחרור, מוזמנים להשתתף במפגש ובסיור שיתקיימו ביום 8.11.73 **(ולא יום 1.11.73 כפי שפורסם קודם).**

הסיור יכלול את אתרי בית הערבה, המפעל הישן בצפון ואת מפעלי ים־המלח של היום. המפגש, שיכלול הרבה זכרונות יתקיים באמפיתיאטרון של עין־גדי.

מארגני הכנס ידאגו להסעות וכלכלה. ההשתתפות העצמית בסך —.10 ל"י יש להעביר עד 1.10.73 עם טופס ההרשמה המצ"ל אל המועצה האזורית תמר.

לכבוד **המועצה האזורית תמר**
נוה זוהר, סדום.
א. נ.,

הריני מודיעכם בזאת על רצוני להשתתף בכנס ותיקי ים־המלח אשר יתקיים ביום 8.11.73. להלן הפרטים המבוקשים:

1) שם פרטי ומשפחה ....
2) כתובת ....
3) מספר הנלוים אלי: מבוגרים .... ילדים ....
4) אני זקוק לתחבורה / לא זקוק לתחבורה (למחוק המיותר).
5) ברצוני להשאר ללון: כן/לא (למחוק המיותר).
6) אני מצרף .... ל"י כדמי השתתפות.
7) אצטרף לאוטובוס בתל־אביב/ירושלים (למחוק המיותר).
8) הודעה זו היא הראשונה שאני שולח/נרשמתי כבר בהתאם להודעתכם הקודמת (למחוק המיותר).

....
חתימה

כ"ה שנים למדינת ישראל
מרכז ההסברה

כנס גולני
הועדה המארגנת

כנס גולני

יערך ביום ג', י"ג תשרי תשל"ג (9.10.73) בפרק הירקון שליד מגרשי התערוכה בתל־אביב.

משתתפים בכנס כל החיילים והמפקדים אשר שירתו בגולני מיום הקמתה עד היום ובני משפחותיהם ובני המשפחות השכולות.

מוזמנים אנשי ההגנה המרחבית ומגיני הישובים במרחב הצפון בתש"ח.

דמי הרשמה לכיסוי הוצאות הכנס והמדליון בסך —.20 ל"י לפקודת „מרכז ההסברה — כנס גולני" יש לשלוח עם התלוש המצ"ב ללשכות המחוזיות של מרכז ההסברה:

ירושלים — בנין משרד ראש הממשלה הקריה.
תל־אביב — רח' אחד העם 15
חיפה — רח' אחד העם 5
באר־שבע — מרכז הנגב.

ג ז ו ר   ו ש ל ח

הנני מאשר את השתתפותי בכנס גולני.
שם ושם משפחה ....
כתובת ....
טלפון .... מס' הנלוים ....
יחידה/גדוד.......... השנים בהן שירתתי..........
חתימה ....

יום החינוך החקלאי וההתישבותי בתערוכת „מאה שנות התישבות"

במגרשי התערוכה „יריד המזרח" (מול רמת־אביב) ייערך **ביום א' — 23.9.73 משעה 5 אחה"צ.** יופיעו להקות תלמידי בתי־ספר חקלאיים במחול ובזמר במחזה אור־קולי באמפיתיאטרון.

קיימת אפשרות מוגבלת של מתן כרטיסי כניסה חינם לקבוצות מאורגנות של תלמידי כיתות ח' יסודיות, חברי מועדונים חקלאיים בבתי־ספר יסודיים ותלמידי בתי־ספר חקלאיים.

יש לפנות מיד אל: האגף לחינוך התישבותי, הקריה, ת"א, ת.ד. 7036, טלפון 255421.

מה ידוע לך על הבחירות בישראל?

רצונך במידע בכתב בנושא זה — פנה אל שירות הפרסומים במרכז ההסברה, רח' קפלן, הקריה, ירושלים או אל לשכות מרכז ההסברה בתל־אביב, בחיפה ובבאר־שבע.

חזיון אור וקול ביפו העתיקה
יפו־השער לאגדות

עתיד בטוח!!

באחד מקורסי „מרים"
* מודליסט(ית)
* גזרן(ית) קונפקציה
* חולצות ומכנסי גברים
* ציירת(ת) אופנה
* תופרת סלון
* קורס לגזירה ותפירה
של חודש — התחלת הקורס 3.10.73
* קורס לבגדי ילדות
* הזמינו פרוספקט לקורס גזירה בכתב

עתונאי ישראלי מגיע לקהיר

(המשך מעמוד 5)

הנסיעה על פי המונה הוא 70 גרוש, ועוד „טיפ" של 10 גרושים. על כל פנים התחלתי ללמוד.

המלון דומה ל„מלונות מסחריים" בעולם כולו. הוא תועלתני בהחלט. אולם הכניסה קטן, יש בו כמה כורסות מהוהות ושולחנות פורמאיקה. בצד האחד הכניסות למסעדה ולבאר, משם בוקעת נעימה ידועה מתוך „גברתי הנאוה", בקצב של ג'אז.

אני אומר לפקיד הקבלה, שהוזמן חדר בשבילי. הוא אף אינו טורח לבדוק, אלא מבקש ממני למלא טופס כטפסי המלונות, ולתת לו את דרכוני, שהוא יחזירו לי מחר בבוקר.

„יש לכם חדרים פנויים?" אני שואל, כיוון שבלונדון סיפרו לי שקשה למצוא מקום.

„לא מעט", הוא עונה באנגלית מצוינת.

„איך העסקים בזמן האחרון?" אני שואל.

„לא רע. משתפרים בהתמדה — הוא אומר. — נקווה שזה ימשך כך. אז אולי יגיעו אלינו יותר תיירים כמוך, מן המערב".

ומי היו מגיעים עד כה?

„בעיקר מארצות ערב ומאירופה המזרחית", הוא נאנח, ורומז בראשו אל קבוצה של שלשה גברים בעלי חזות סלאווית מאוד, ליד דלפק ה־מזכרות.

„רוסים?" אני שואל.

„רוסים", — הוא משיב. — „לא רבים עכשיו, אבל עדיין יותר מדי".

מעלית מראשית ימי המעליות מעלה אותי ואת השוער הראשון, שבידו תרמיל היד שלי אל חדרי בקומה השמינית. המסדרון נקי, אבל עגום. השוער השני יביא את המזוודה דקה אחת בדיוק אחרי ש־יתחלק השוער הראשון. זוהי שיטת המצרים „לחלו־קת העושר".

חדרי הוא בעל מידה רגילה, נוח למדי, אם כי לא נעים. לכל הפחות הוא נקי, ויש ממנו מראה מצוין על העיר. האריחים בחדר האמבט, שפעם היו לבנים, הם עכשיו לבנים־לשעבר־אפורים, וכן הכיור והאמבט. חתיכת סבון זעירה, אפורה, קטנה עוד יותר מחתיכות הסבון המצויות במלונות, מונ־חת ליד הכיור. המגבות לבנות למדי רכות. המקלחת אינה פולטת נתזי מים, אלא זרם חלוש ודק. אף על פי כן נהניתי מן המקלחת אחרי יום של נסיעה. והמחיר ליום, בלי ארוחת בוקר, היה רק כ־8 דולא־רים — מחיר סביר למדי כיום.

אף שהייתי עייף, הייתי נרגש יותר מדי וסקרן לראות את הנעשה. התלבשתי והחלטתי לרדת לבאר כדי להזמין כריך וכוס משקה. מבחינה מסחרית אולי היה זה נאות, שהבאר היה החלק הנאה ביותר של המלון. לא מכבר שיפצוהו, הניחו שטיחים מקיר לקיר, עיטרו את הקירות בפסיפס נאה, הגרמופון השמיע מוסיקה חרישית, והתאורה היתה עמומה, כתאורה של בארים.

לחם זה שהם אוכלים...

המוזג היה חביב מאוד ודיבר אנגלית טובה מאוד. הוא הציע לי כריך של בשר וגבינה. הזמנתי כריך ובירה. זה היה העימות הראשון והאחרון שלי עם הנסיון העגום של מצרים לאפות לחם לבן מן הסוג המערבי. אמנם רוב החיטה באה מאוסטרליה וחלק מארה"ב, אך בני־המערב היושבים במצרים אומרים, שאינם יודעים לטחון כהלכה את החיטה ולאפות אותה כהלכה. לכן לחם זה כמעט איננו ראוי למאכל. אבל החיטה טובה למדי, והבירה לא רעה לגמרי — מין „לאגר" קל כעין בירת „אביר" הישראלית.

באחת הפינות ישבו שני דוברי ערבית בלבוש מערבי. בפינה אחרת קבוצה של שמונה צרפתים וצרפתיות צעירים. בשבועיים הבאים עתיד הייתי לפגוש קבוצות רבות כאלה. הצרפתים הם הקבוצה הגדולה ביותר של תיירים מן המערב, בזכות דמי השהיה המסובסדים על ידי הממשלה, ביחוד ל־צעירים. באופן זה יכול אדם לעשות 10 ימים במצרים במחיר כולל של — 100 דולאר.

במרחק כמה שרפרפים ממני ישבו ליד הבאר שני בחורים שהתמקחו עם עוזר המוזג. בידי אחד היו שני קרטונים של סגריות אמריקניות, עטופים בחלקם בעתון. לאחר היה בקבוק של ויסקי סקוטי, אף הוא עטוף בחלקו. היה מיקוח חריף למדי. המוזג ואני שוחחנו על דא ועל הא. פתאום נפל הס.

נכנס גבר רחב־כתפיים, לבוש בקפידה, בעל שפם של קלארק גייבל. כדרך אגב ישב על ידי, אף שהיו שם שרפרפים פנויים רבים. לחץ הדם שלי עלה שוב, משנתחוור לי מחדש היכן אני, על אף האור העמום והמוסיקה הנעימה.

אנשי השוק השחור, סוכן משטרה והדרכון שלי

לכאורה לא שם לב אלי. גם אני התעלמתי ממנו, ולעסתי את הכריך הבלתי־אכיל ולגמתי מן הבירה. הוא דיבר בנימה חביבה אל המוזג ואל שני הסוחרים הזעירים. מזווית עיני ראיתיו מקיש באצ־בעו אל אחד משני אנשי השוק השחור, וזה הושיט לו מיד חפיסת סיגריות קנט. בעודו מצית את הסיגריה נפנף באצבע אל המוזג, וזה נזדרז להוציא בקבוק ויסקי משובח מפינה חבויה ולמזוג מחציתה של כוס גדולה. הלה מעשן להנאתו ומתחיל ללגום מן הויסקי — ושני אנשי השוק השחור נרגעים וחוזרים אל המיקוח, והמוזג מתעסק בענייניו. זה היה כמו חזיון מתוך סרט חלש של האמפרי בוגרט. ידעתי שהוא מחכה לתוזמנות לפתוח בשיחה עמי ולא נתתי לו. אבל ידעתי שהוא בא בגללי, ולא בקלות ירפה. מיהרתי לגמור את הבירה וללכת — אבל מוכרח הייתי לשלם.

„עכשיו הגעת?" — שאל באנגלית טובה מאד.

„נכון" — עניתי בפיהוק, בעוד אני מסלק את החשבון. עייף עד מוות אחרי הנסיעה הארוכה, ומוכן ללכת לישון.

„ברוך בואך למצרים — אמר האיש בחיוך דק. — אולי אני יכול להציע לך כוס אהרונה לפני השינה? מה אתה שותה?" המוזג כבר עמד מוכן. אני סרבתי בנימוס, אך המוזג כבר העמיד לפני עוד כוס בירה, ושוב מילא את כוסו של איש ה־משטרה.

„בוא נשתה, שיהיה לך ביקור נעים", אמר איש המשטרה. הוא שאל כמה שאלות שגרתיות, סתמיות, כדי לעורר רושם, שכוונתו אך לשיחת־רעים. אבל כשם שהיה חיקוי עלוב של האמפרי בוגארט, היה גם שוטר עלוב. כשאמרתי לו שאני תושב לונדון, הכשילתהו לשונו: „הלא אינך אנגלי. יש לך דר־כון של..." בחשיפת פרט זה חשף את עצמו: הוא ידע יותר מדי, ובודאי הרגיש בכך. היתה שתיקת־מבוכה קצרה — והחלטתי שאוכל ללכת לישון.

„על כל פנים, — התאושש ואמר — נשתה לידידות בין ארצותינו".

„לזאת אשתה ברצון", אמרתי. הרמתי את כוסי וחייכתי אליו חיוך חם ומסתורי.

המאמר הבא:
קהיר ביום ובלילה
בגליון ערב ראש השנה
של „ימים ולילות"

חברת אויקל בע"מ

מבקשת להתקשר עם סוכנים נוספים להפצת תנורי הסקה עם ארובה והתקנתם.

נדרשים:
* ידע מקצועי מעולה עם נסיון בענף.
* אמינות גבוהה ותודעת שירות ללקוח.
* כושר רב למכירת תנורים והתקנתם.
* ערבויות כספיות מתאימות.

מוצעים:
* תנורי איכות בלבד, במבחר הדגמים העשיר ביותר בארץ, בסיגנון קלאסי או מודרני.
* תנאים טובים למכירות, אספקה ושירות.
* אוירה נעימה ועבודת צוות.

גורמים הרואים עצמם מתאימים והמעוניינים בכך, יפנו בכתב או טלפונית ליהודה, עזרא או יוסי לשם קביעת פגישה.

סודיות מובטחת בכל מקרה!

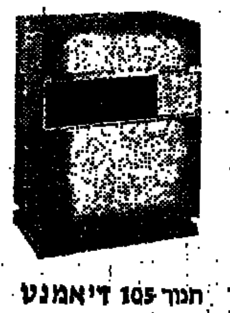
תנור 105 דיאמנט

תנור קמינת בלגי

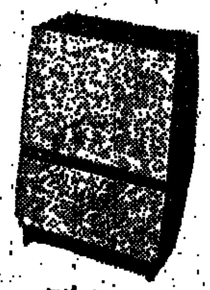
תנור ווליס

אויקל בע"מ
ת"א, רח' פינסקר 70
טל. 283236-7-8

★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★ רדיו ★ טלוויזיה ★

יום ו'

21.9.73

7.15 (ב) בחירות 1973

אליקים שמאלי
11.05 (ב) "לעצמי"

הטלוויזיה הכללית

הטלוויזיה הלימודית

שבת

22.9.73

7.06 (ב) חדשות

דוד אוסטשינסקי
שאלות אישיות (א) 1.05

הטלוויזיה הכללית

הטלוויזיה הלימודית

יום א'

23.9.73

7.15 (ב) בחירות 1973

גרשון גרויז
פסטיבל שירי אידיש ב-9.40

הטלוויזיה הכללית

הטלוויזיה הלימודית

יום ב'

24.9.73

7.15 (ב) בחירות 1973

גבריאל צפרוני
חריון של יום ב' (צ) 11.05

חדשות מא' עד ו'

הטלוויזיה הכללית

הטלוויזיה הלימודית

יום ג'

25.9.73

7.15 (ב) בחירות 1973

פרופ' אפרים קציר
ברכת הנשיא (א) 7.02

הטלוויזיה הכללית

הטלוויזיה הלימודית

יום ד'

26.9.73 — ערב ראש השנה

7.15 (ב) בחירות 1973

שמואל שניצר
"חשבון שהיתה" (ה.ו.) 8.50

התכניות הקבועות

הטלוויזיה הכללית

יום ה'

27.9.73

מירי אלוני
שירי נעמי שמר (ה.ו.) 8.40

הטלוויזיה הכללית